

**Isagoge brevis et perspicua, monstrans usum atque vim veræ
salutaris & immotæ doctrinæ. De Invocatione Dei et Filii Dei
Domini nostri Jesu Christi, qui in unitate personæ verus Deus
est et homo, De Patre æqualis Patri, secundum divinitatem, et
denostro minor Patre secundum humanitatem, ut pro symbolo
Niceno concilium Calcedonense pronunciat.**

<https://hdl.handle.net/1874/423060>

2

Isagoge

BREVIS ET PER-
SPICVA, MONSTRANS VSVM
ATQVE VIM VERÆ SALVTARIS
& immotæ doctrinæ.

DE

INVOCATIONE DEI ET FILII

*Dei Domini nostri Iesu Christi, qui in uni-
tate personæ verus Deus est et homo, De Pa-
tre æqualis Patri, secundum diuinitatem: et
de nostro minor Patre secundum humanita-
tem, ut pro symbolo Niceno concilium Cal-
cedonenſe pronunciat.*

SCRIPTA

AB ANTONIO ARIMATHÆENSI
studioſo ſinceræ Theologiæ.

AD

ANALYSIN THESIſVM D. EGIDII HVNII DE
Inuocatione Dei vera & Sanctorum Idolatrica, ut ſit
πρόδοξος CENSVRÆ CONFESSIONIS ſuo &
aliorum nomine ſcripta.

REVVTANTVR SIMVL PLVRIMAE THESES
Confessionis exhibitæ illuſtriſſimis Haſſiæ principibus ab eo-
dem D. Hunio, quæ in margine characteribus numero-
rum ſuo quæque loco indicatæ ſunt.

NEVSTADII IN PALATINATV
Typis Matthei Harniſch.

CIC IC XXCVI.

Incho

BREVIS ET PER
SIGVA MONTANIS VSM
ATQVE VITAE BAPTARIS

INVOCAZIONE DEI ET RHEI
In Domini...
...
...
...
...

AD ANTONIO ANIMAT...

...
...
...

...
...
...

...
...
...

M. IOHANNIS NEBELTAVII.
PRAEFATIO IN ISAGO.
GEN, &c.

*V*M Auctor Isagoges rogatus à viris bonis, veritatem simplicem in doctrina de Persona & vera Christi adoratione amantibus, hoc suum scriptum statuisse edere, mihi veteri amico suo ea de negotium dedit. Ego vero qui consilium ipsius probabam, & videbam alijs quoque amicis & quidem hominibus doctis idem non improbari, effeci, ut Isagoge praelo submitteretur. Praefationem etiam praefixi, quod Typographus id à me peteret. De argumento autem illius cogitanti, visum est, non abs re fore, si & de statu controversa Lectorem praeonerem: & summam sententia orthodoxa Patrum de adoratione carnis Christi paucis praemitterem: hisque consecutionem, quae ex assertionem D. Hunij, de omnipresentia humana natura Christi, necessarid inferitur, adderem; quandoquidem haec carnis Christi corporalem praesentiam in Caena Domini planè euertit. Quod meum studium scio Auctori Isagoges probatum iri, & spero Lectori non futurum ingratum.

Elegans illa similitudo, qua Apostolus falsas doctrinas in Ecclesia. Tim. 2
disseminat as Gangrana comparat, aptissimè conuenit in signum
rum corporalis praesentia Christi in elementis Sacrae Caena. Ut
enim Gangrana, cui maturè industria chirurgi non occurritur,
non solum affecti membri carnem enecat, sed vicina quaeque ex
tremis contagio depascit: sic commentum quoque istud de corpo-
rali praesentia Christi, postquam sinceram commonefactionem à
principio non admisit, omnes ad unum fidei articulos de Perso-
na & officio Christi, quasi quadam lue fanaticarum opinionum
corripuit atque corripuit. Non dicam quod fidei iustificanti, qua
sola tanquam dextera Christum apprehendimus, sinistram
quandam affinxit, nimirum manducationem carnis ipsius (ve

vocant) oralem. Addita his est deprauatio vera & sincera sententia de solo Deo, & Christo Mediatore homine adorando. Atque horum articulorum explicatio orthodoxa multiplici Sophisticatenebris est innoluta, in quibus deformitas prodigiosa dogmatis de corporis Christi Vbiquitate facilius delitesceret & oculos imperitorum effugeret. Ac cetera quidem omitto, quod quidam asserere non sunt veriti, Christum non carne solum, sed Deitate quoque passum: vel ut alij (verbo limatiùs re aequè absurde) Christi Deitatem proprietate carnis passam esse: tum illud prater eo quod disparitionem Christi, p ascensione in caelum quidam supposuerunt, ut inuisibilem corporis Christi praesentiam suam in Cena palliarent. Neque etiam commemorabo, quod iidem humanam Christi naturam à momento conceptionis ad dexteram Dei collocatam asseuerarunt. Nam hac plerique, ex aduersarijs, & in his D. Hunius prorsus hodie reijciunt: tribus tantum verbis repetam, quàm varie ficta, picta & proposita Ecclesia haecenus fuerit omnipraesentia humana natura Christi. Sic enim Lector etiam rudis facile perspiciet statum controuersiae inter theses De Hunij (qua titulo de vera Dei inuocatione sententiam de Vbiquitate propugnant:) & inter Isagogen, qua illam oppugnat.

Vbiquitatis seu omnipraesentiae Christi arcem & caput, illius auctores & assertores omnes statuerunt realem communicationem, qua sola unionem hypostaticam describendam senserunt. Verùm eam non similiter definiuerunt. Vnde & status controuersiae alius atque alius haecenus extitit. Qui primi namque, Vbiquitatis monstrum pepererunt realem communicationem cum Eutyche talem introduxerunt, qua Christus per conuersionem humana sua natura in diuinam in omnibus & singulis rebus creatis esset. Scripserunt enim & contenderunt acerrimè, Christi (ettam quàm homo) esse plena omnia, non corporali aut comprehensibili, sed supernaturali & diuino modo ita, ut ubicunque sit Christus Deus, ibidem etiam sit Christi humanitas. Postquam autem absurditatem sententiae huius agnouerunt & mutauerunt Auctores ipsi: definire huius placuit realem illam communicationem

tionem effusione omnium proprietatum Filij Dei in filium hominis. Sic enim in concreto loquuti sunt, cum intelligerent naturas. Ceterum hanc quoque sententiam, quae ex Nestorij & Eutychis blasphemijs contexta erat, ad incudem reuocantes, ita inter polarunt, ut commodius hac scriberent: se credere & docere in Christo veram & essentialem diuinitatem humanitati communicatam personaliter; sicut anima corpori naturaliter. Hinc illam transfusionem essentialium Idiomatum diuinorum in naturam humanam D. Hunius, ut absurdam & sacris literis contrariam expressè damnat, & rectè damnat. (Thes. 36.) Nam quod eam suis Ecclesiis, hoc est, Sueuicis falsò affingi queritur; falsò queritur. Conuincitur enim cum scriptis alijs pluribus, tum D. Brentij recognitione: & Iacobi And. Apolog. contra Ingolstadtenses. Quam ergo retinent realem communicationem, cuius beneficio Maiestas Deitatis Christo constet, etiam quâ homo est?

Hanc retinent quod humana natura Christi assumpta in unitatem personae VERBI, & euncta ad dexteram Dei, sortita sit, & habeat communicatam sibi realissimè maiestatem omnipotentia, omnipresentia & omniscientia, non quidem in se, tanquam in subiecto, sed in persona τὸ λόγος. Ne verò illa, pro vnione personali accipiatur, dicunt hanc communicationem realem non esse ipsam vnionem hypostaticam in Christo, sed ab hac dependere. Humanam verò naturam Christi ab illa maiestate in ipsa conceptione realiter sibi ipso, quæ dixi, modo, communicata abstulisse tempore humiliationis: post exaltationem autem ad dexteram Dei, pleniss. maiestatis eius usurpationem accepisse eamq; exeruisse, & exerere ita, ut sit ubiq; cum λόγος qui in ea, cum ea & per eam omnipresentem agat & operetur omnia. Deniq; quod propter hanc realissimè ipsi communicatam in persona τὸ λόγος maiestatem, humana Christi natura sit adoranda: quod quæ contra idolatrica sit Christi, quâ homo est, inuocatio, si cum diuina huiusmodi maiestate realem κοινωνίαν non habeat. Status igitur controuersus est: An humana natura Christi per realem, de qua modo dictum est, communicationem, sit facta omnipotens, omni-

1.

2.

Thes. 39. 92.

3.

4.

5.

Thes. 28.

29. 30. 32.

& 33.

Status huius controuersus.

praesens, omniscia, & propterea adoranda: Negat Isagoge: affirmant Huniana & Theses; quarum syllogismus precipuus hic est.

Solus is qui est omnipotens, omniscius & omnipraesens est adorandus.

Humana natura Christi est omnipotens, omniscia & omnipraesens. Ergo.

Humana natura Christi est adoranda.

Minorem probant theses.

1. *Maiestas trium istorum Idiomatum Deitatis humanae naturae Christi suam subsistentiam in Persona τῆς λόγῃs habenti, realissime & ἐκλυῶς seu actu primo, in ipsa conceptione est communicata: licet illam Maiestatem habuerit humana Christi natura non in seipsa, sed in Persona: et delitescentem quidem sub forma seruiti vsq; dum euecta fuit ad dexteram Dei.*

2. *Eandem, aiunt, Maiestatem humana Christi natura collocata ad dexteram Dei, in caelestibus accepit ἐνεργητικῶς seu actu secundo, qui est plenissima usurpatio eiusdem illius maiestatis, quam per unionem hypostaticā, habebat antea ἐκλυῶς. utramq; probationem cum argumentis tum testimonij Scripturae & Patrum in primis Athanasij, Cyrilli, Theodoretii & Augustini se planè demonstrasse D. Hunius putat.*

Quid Isagoge? concedit consecutionem: Et primum cum scriptura & decreto Synodi Ephesinae asserit: Iesum Christum Immanuelem Deum & hominem non tanquam alterum cum altero conglorificandum sed potius una supplicatione honorandum & adorandum, iuxta quod Verbum caro factum est. Deinde fatetur: carnem Christi, adorandam una λατρεία quia caro & corpus Domini est. Consecutionem itaq; concedit, minorem verò negat & refutat duplicem hanc probationem: quod humana Christi natura habeat realiter sibi communicatam maiestatem idiomatum Deitatis, trium (quod interpretatur Isagoge irium tantum,) in Persona τῆς λόγῃs vel ἐκλυῶς ex unionis hypostatica virtute: vel ἐνεργητικῶς ex sessione ad dexteram. Argumenta

gumenta ipsius ex Scriptura, synodorum decretis et Patrum scriptis petita, sunt hæc.

Natura Christi humana non habet *ἐκλήωσ* in se idiomatica Deitatis ex unione.

1. Contradictoria sunt habere maiestatem diuinam realiter & *ἐκλήωσ* sibi communicatam: Et eandem non habere *ἐκλήωσ* in se, sed in alio nimirum in persona.

2. Unio non tollit, sed custodit discrimina naturarum: Et iuxta synodum Calcedonensem, nequaquam sublata est naturarum differentia propter unionem: sed magis salua est utriusque proprietates; & propterea vnus idemque Christus (non humana Christi natura) id quod humanum est, habet Deus in virtute humana natura, & quod diuinum habet homo in virtute diuina natura.

3. Quorum eadem sunt proprietates, eadem est natura. Non ergo natura humana magis habet idiomatica diuina realiter *ἐκλήωσ*, quam habet Deitatem & est ipsa natura diuina realiter & *ἐκλήωσ*.

4. Idiomatica essentialia Persona τῆς λόγῃ respectu creaturarum, sunt propria in quarto modo, ideoque *ἐκλήωσ* incommunicabilia natura alteri, quamuis personaliter vnita: Sicut nec propria anima in quarto modo, corpori hominis sic communicantur, ut verè dici possit, corpus hominis est intelligens, ratione præditum spirituale, immortale.

5. Si communicatio realis virtute unionis personalis facta est, consequitur necessariò non tantum maiestatem trium idiomaticum, sed omnium adeoque ipsam Deitatem ipsi carni: & vicissim humanam naturam & ipsius idiomatica essentialia ipsi Deitati in persona esse *ἐκλήωσ* communicata.

Quo sensu (si particulam *ἐκλήωσ* demas) constat Patres unionem etiam dixisse communicationem personalem. De qua sic Leo serm. 8. Quadrages. Particeps per omnia intelligatur & Deitas carnis & caro Deitatis.

Iam ex sessione ad dexteram, neque maiestatem trium idiomatum neque eorundem usurpationem plenissimam humana natura Christi ἐνεργητικῶς esse communicatam; his præcipue ostendit Isagoge.

1. Exaltatio est totius personæ secundum utramque naturam in sacerdotij & regni omnipotente administratione tali, in qua forma Christi utraq; agit cum communione alterius, quod suum est, & valet hic quoque perpetua Patrum regula: Quacunque leguntur de Christo aliora & diuina, ea diuinæ eius naturæ, quæ humiliora & humana, ea humana attribuenda sunt.

2. Gratia unionis per exaltationem plenissime declarata & manifestata (quod videlicet hic Iesus sit filius Dei, Deus incarnatus.) non est plenissima usurpatione omnipresentiæ, omniscientiæ & omnipotentia, tributa Christi naturæ humanæ.

3. Gloria seu gratia capitis Christi non magis efficit exequationem idiomatum essentialium, quàm ipsarum naturarum.

4. Dona collata humanæ naturæ Christi per glorificationem, sunt habitualia & creata, & eorum ipsa est subiectum.

5. Usurpatione plenissima idiomatum tam diuinorum quàm humanorum non est naturæ sed Personæ, agentis secundum utramque naturam, & utriusque idiomata, operationes, distinctas eas quidem ratione naturarum & idiomatum, sed quæ constituunt unam actionem θραυδουχίαν, respectu Personæ Christi; humanæ videlicet voluntate & actione ipsius diuinæ voluntatis actioni coniuncta & cooperante. De quo adscribere libet Damasceni locum lib. 3. cap. 15. ubi postquam ab initio capitis definiit, quid ἐνεργητικῶς ἐνεργητικῶς ἐνεργητικῶς sit. Addit etiam quid sit agens: ὁ ἐνεργῶν ὁ κερήμενός τε τῆ ἐνεργείᾳ ἡτοῦ ἢ τῆ ὑπόστασις agens est qui vitur actione videlicet ipsa hypostasis. Et postea explicat illud Leonis: Vtraque forma agit cum communione alterius quod suum est, his verbis: Agit Christus secundum utramque naturam, & agit utraque in ipso natura cum alterius communicatione: Verbo quidem operante ea, quæ sunt Verbi propter autoritatem & potestatem diuinitatis, quacunque sunt præcipua & re-

& regia: Corpore verò absolvente quacunque sunt corporis m-
 nia, ad voluntatem Verbi, quod ipsi cōnuitur cuius & factum
 est propriū. Legatur de hoc ipso argumento cap. 19. eiusdem libri.

Atque hæc de statu & fundamentis controuersia in hac dispu-
 tatione cum affirmatiua, tum negatiua sententia præcipuis
 qua veritatis amantes & cupidi plenissimè explicata legant in
 ipsa Isagoge. Vera verò pars sequatur & retineat orthodoxam,
 & simplicem sententiam, cum in Scriptura, tum pia vetustatis
 testimonijs, Lector seposito præiudicio & antecepta opinione, fa-
 cile poterit diiudicare.

Ego sanè saluo Lectoris iudicio & integra veriusq; partis cau-
 sa, principalem syllogismum sic, ut nihil habere absurdi putem,
 informo.

Solus omnipotens, omnipræsens, omniscius &c. est
 inuocandus.

Humana natura Christi, non in se, sed in Persona τῆ λό-
 γῃ est omnipotens, omnipræsens, omniscia &c.

Ergo, Humana Christi natura, non in se, sed in Perso-
 na τῆ λόγῃ est inuocanda.

Atq; hæc mea, non disputantium conclusio esto. Et quoniam
 de statu controuersia dixi: nunc summam doctrina Patrum de
 adoratione carnis Christi breuiter addam.

Intellectum ex ijs, qua dixi, non venire in controuersiam il-
 lud: An caro Christi sit adoranda? sed illud præcipuè: cur &
 quomodo adoranda sit? placuit de hæc questione annotare ea,
 qua percipere potui ex inspectione locorum maximè perspicuo-
 rū apud Patres orthodoxos: & ex collatione cum Reuerendo Pa-
 tre & præceptore D. Hieronymo Zanchio, Theologo in Patrum
 lectione exercitatissimo, qui ex præstantissimis Ecclesia nostri se-
 culi luminibus penè vnus est reliquus. Patres igitur cum adora-
 tionem carnis Christi contra Arianos, Nestorianos, Eutychianos
 & similes Hæreticos asserunt, tria hæc disertè docent: 1. Quod
 sit obiectum proprium inuocationis. 2. qua causa, propter quā
 natura Christi humana sit inuocanda: 3. quomodo eadem in-

Summa
 doctrina
 orthodoxa
 Patrum
 de adora-
 tione car-
 nis Christi

Christo adoranda. Primum in hoc consentiunt: obiectum proprium & immediatum adorationis esse ipsam Personam: eamque aliàs personæ: aliàs diuina natura: aliàs officij nomine in concreto (ut loquimur) appellant. Hoc itaq; obiectum, ut monstrant, sic loquuntur: Verbum & Dominum IN, CVM, PER carnem adorandum: quas loquendi formas, & earundem sensum, Arriani repudiarunt, ut notat Orat. 5. contra Arrianos Athanasius, ubi ait: Verbum incarnatum, Dominum & Creatorem creato corpore indutum adoramus: Item, Dominum in carne sua, tanquam in templo adoramus.

Nazianzenus: vnum & eundem filium Dei et Mariam in Deitate & honore inseparabili, adoramus Epist. 2. ad Cledonium.

Ambrosius, Christum in carnis gloria adorantur Apostoli lib. 3. cap. 3. de S. S. Carnem Christi in domino Iesu adorantur. Ibidem. Augustinus. Qui adorat carnem Christi, non terram intuetur, sed illum potius, cuius scabellum est, in suprag. Si. Videatur totus locus, ut pleriq; ceteri. Cyrillus: vna Verbi Dei natura adoratur cum carne sua, vna adoratione: Ad Reginas. Hominem, qui apparuit, Dei Verbum agnoscentes, & accedimus ad Deum, secundum quod & Deus est, & ex Deo Patre, lib. 6. contra Iulianum. Eodem pertinet etiam illud libro. de Recta fide. Hæc sentientes discipuli, adorando dicebant: Verè Dei filius es, quamuis in cedentem videntes & in carne nostra. Etenim super summam procellam ambulabat mirè, ut Deus.

Idem vult Theodoretus: per naturam visibilem in visibilibus diuinitas adoratur. Damascenus, ὡς ἰδὸν ἑώρακεν πνεῦμα, ἀλλ' ὡς ἠνωμένην τῇ θεότητι, ἔως εἰς ἐν πρῶτω πον. Ἐμὴν ὑπόστασιν τῆς θεῆς λόγος τῶν δύο αὐτῶ ἀναγομένων φύσεων, lib. 3. cap. 8. Ex quibus & similibus Patrum pronuntiatis perspicuum est ipsos obiectum proprium & immediatum inuocationis statuere & monstrare, PERSONAM, quæ est cum Patre & S. S. solus ille Deus, qui se solum adorandum pronuntiat.

Iam cum controuersia sit de causa, propter quam humana natura Christi religiosè inuocatur; idem Patres duplicem afferunt primari-

primariam & secundariam. primaria est ipsa unio hypostatica: secundaria: Associatio ad officium Mediatoris, tam ante, quam in ipsa gloria, & sessione ad dexteram Dei. Etenim quam verè natura humana in unitatem persona suscepta, in eaq; Deitati unita hypostaticè est, & in eadem veluti pars quadam existit: tam necessario sequitur adorantes hypostasim una & eadem compellatione, in ipsa persona complecti humanam naturam: Et sic D. Philippum Praeceptorem communem, beata memoria, iudico sensisse, cum ait: sit inuocatio directa non tantum ad naturam humanam, sed ad personam, quae est Deus & homo. Item fides nititur hac persona, quae est Immanuel. Dicunt igitur Patres: Humanam naturam Christi in λόγῳ Deo: & propter λόγον Deum ipsi unitum inuocari.

Athanasius: DEVS VERBUM adoratur, ut qui homo quidem sit, quia nobis unitus: Naturam verò & essentiam sit Deus. Augustinus: Quia in Christo terra est, id est, caro, sine impietate adoratur. Idem, Dominicam carnem PROPTEREA adoro, quòd à Diuinitate suscepta & Deitati unita est, de sermo. Dom. Idem, In Christo Domino humanitatem non solam & nudam sed diuinitati unitam, si quis adorare contemserit, aeternam mortis pœnam patietur. Et in dicto supra citato: adorat illum cuius scabellum est propter quem adorat.

Cyrrillus. caro non ut hominis, sed ut Dei adoranda: Anathematif. 8.

Damasceus. Adoratur caro in unitate Dei Verbi, non propter semetipsam, sed propter unitum ipsi secundum hypostasim Deum Verbum. lib. 4. cap. 3.

Idem. caro secundum suam naturam non est adorabilis: adoratur autem in incarnato Deo Verbo. Atq; sic Patres de prima causa scribunt, quae est τὸ λόγος ἐν ἁρχαῖς. Quam ipsam Cyrillus in Apol. illustrat similitudine Patribus in argumento incarnationis familiari: Verbum, ait, Dei utpote nunc existens filius non absq; sua carne, sed cum illa potius adorandū quemadmodum scilicet etiam hominis anima cum suo corpore honoratur.

una autem appellatione, quod ex utrisq; constat, significatur animal, (puta homo) Eandem pluribus verbis repetit commentator Damasceni: permulta, inquit, sic inuenias in rerum natura, quae per se talia non sunt, coniuncta tamen alteri propter ipsum fiunt talia. Nempe corpus humanum, si ipsum nudum & anima destitutum intelligas, neq; animatum est, neque viuens. propter animam autem, cui coniungitur, vit a fontem & originem, viuificatur corpus & vegetatur, & quamdiu fuerit anima compactum, Viuens dici debet & vegetum. lib. 4. cap. 3.

Ad alteram causam quod attinet, qua (ut dictum est) pendet à prima, hoc est, unitate Persona: Consistit ea in societate officij Mediatoris Christi, in cuius partibus obeundis, ut vnica Persona, secundum utramque naturam cooperantem, vna est actio Θεωδοξική: Sic etiam adorationis honor vni Persona habitus, utriusque natura in ipsa persona est communis. Intelligatur autem hoc de cultu adorationis, qui Christo tam humiliato in

Patres à
fessione
Christi ad
dexteram
Dei du-
plex argu-
mentum
adoratio-
nis ducunt

his terris fuit exhibitus à suis, quam de eo, quo sedentem ad dexteram patris, fideles prosequuntur. Verum hic simul tenendum Patres à fessione ad dexteram Dei duplex argumentum pro adoratione carnis Christi ducere. Vnum, quod sic declaratum sit potenter, hanc carnem esse Dei Verbi carnem & accepisse nomen quod est supra omne nomen, ut scilicet cum Verbo vocetur Deus, quem admodum locum Philip. 2. disertè sic explicat Athanasius contra Apollinarium: Et de dicto: Omnia mihi tradita sunt &c. In eandem sententiam loquitur Theodoretus. Illud Corpus fessione ad dexteram Dei dignum habitum, & ab omni creatura adoratur, ut quod appellatur corpus Dei. Alterum quod hac persona sit Caput, Rex & Sacerdos Ecclesia aeternus, secundum humanam quoque naturam, quae propterea Deitati hypostatice unita est, ut, quem admodum ante exaltationem in opere redemptionis consummando: ita post eam in gloria sit socia collectionis, gubernationis, protectionis, conseruationis & futura glorificationis Ecclesia, de quo inter caeteros Athanasius. Quomodo corpus Domini non esset adorabile, cum λόγος & manum suam corporalem ex-

lem extendens sanauerit febricitantem? vocem humanam edens, excitauerit Lazarum: manibus in cruce patens, principem aëris prostrauerit? &c. Orat. 2. contra Arrianos.

Nazianzenus, Adorata tua causa pendente in cruce, & mortuum in sepulchro iacentem, &c. Orat. 2. de Paschate.

Augustinus: Humanam naturam euectam super omnes choros Angelorum ad dexteram Dei Patris laudant Angeli, adorant dominationes. Meditat. cap. 15.

Theodoretus. Corpus dominicum diuina glorificatum gloria, à celestibus potestatibus adoratur.

Damascenus: Nemini dubium est, quin caro ex materia constet & creatura sit, sed materiam illam in Christo, per quam salus mihi parata est, colo, veneror, adoro, non tamen ut Deum, sed ut actione diuina & gloria plenum. Orat. 2. de Imag.

Ex quibus liquet (ut arbitror) quibus de causis ex sententia Patrum caro Christi pio & religioso cultu adorationis sit afficienda. Restat tertium ex ijs qua affirmari ab ipsis præcipue doceri de proposita questione: Quomodo scilicet, caro Christi in persona τῆς λόγῳ rectè inuocetur. Hic igitur duos hosce limites illi ponunt: quorum alter ab adoratione humana natura in Christo orthodoxa, COADORATIONEM, Nestorianam summouet: alter naturarum exaurationem Eutychianam ab eadem exterminat. De utroque sancti Patres non minus quam de ceteris distinctè & explicatè differunt. Primum, quo unitatem personæ in inuocatione moneant conseruandam: aliquando personam, nonnunquam Naturam cum persona nominant: saepe particulas adiungunt, qua vno eodemque honore utramque naturam in vna persona colendam declarant, cuiusmodi sunt: Verbum incarnatum: caro & corpus Domini; Verbum Deus, vnus: non alius & alius; vna λαογεία: Deus & homo: Christus cum sua carne, adorandus; Et qua sunt generis eiusdem, quemadmodum videre est, in plerisque, qua modò adduximus patrum dictis. Et in his Athanasij: Deitatem, qua humanitatem assumptam, adoramus, non separantes eam ab humanitate. Dial. 5. cap. 28.

Idem. Incarnatum Dei Verbum adoramus.

Augustinus. In Christo perfectam humanitatem sic adoro, ut non alium & alium, sed unum & eundem Deum & hominem confitear. &c.

Theodoretus. Assumpta è nobis natura EIVSDEM HONORIS cum eo, qui assumptus, est particeps.

Cyrillus. Non tanquam Deo coniunctum, qui qualitate dignata sit diuisus substantijs, cum ipso adorari dicimus hominem &c. sed unum adorandum factum HOMINEM ET INCARNATVM DEI VERBVM.

Idem. Adoratione non est diuidendus in hominem seorsim, & Deum seorsim. VNVM FILIVM adorabat cæcus à natiuitate sua &c. cui se Filium Dei Christus corpore tum demonstrabat.

Idem. Vides quod SINGVLARI numero utatur, non permittens DEVM ET HOMINEM seorsim intelligi. Imò verò & si quis hominem nominauerit Immanuel significauit minime communem hominem, sed DEI VERBVM ADVNITVM nostræ naturæ. Et mox. Si hominem cum DEO COADORARI dixerimus, diuisionem spatiosissimam inducemus. Duarum enim personarum significationem inducet præpositio præposita verbo.

Damascenus. Filius Dei incarnatus adoratur vna adoratione cum sua carne conglorificata, lib. 4. cap. 2. *Idem.* Adoro Christi simul utrumq; propter carni coniunctam, cœnitamq; diuinitatem & vnã personam confiteor Dei Verbi, &c. carnis eius, *Idem* autem lib. 4. cap. 1. Verbum $\sigma\upsilon\mu\omega\epsilon\sigma\kappa\omega\upsilon\epsilon\iota\nu$ non de duplici adoratione intelligit, directã ad duas personas, sed de vna adorationis honore, qui humane naturæ in vna persona verbo Deo vnita, cum Deitate τῆς λόγῃ communis est.

Quare vtramq; naturam Christi vna λατρεία adorandam religiosa vetustas demonstrat: contra omne id reycit, quod duarum in Christo Personarum cultus sapit. Cuius modi est hoc; Deum & hominem alium atq; alium conglorificandum. Quamobrem id verò? Quòd talis cultus duo obiecta, quæ fides immediatè & seorsim intueatur, ponit, sicq; duas personas constituit coadorandas.

das. Hinc Cyrillus. Recusamus autem & hoc, ut de Christo quisquam dicat, propter eum, qui hominem induit, eum qui induit est, veneror: propter invisibilem adoro visibilem. Præterea horrendum & hoc est, ut dicamus, qui assumptus est, una cum eo, quod assumpsit, Deus dicitur. Hic Cyrillus formam loquendi in concreto pro abstracto de natura assumpta, ut Nestorianam, improbat: & planè execratur adiectam præterea voculam, unam, addens. Qui namque ad hunc modum loquitur, iterum Christum in duas partes diuidit, & hominem separatum seorsum, et Deum similiter statuit. Sine controuersia namque unitatem negat, secundum quam non alter simul adoratur, nec simul Deus dicitur cum altero, sed vnus intelligitur Christus Iesus filius unigenitus, qui vna adoratione propria cum carne adoratur. Tom. 4. Epist. 10.

His ergo & similibus à Nestoriana naturarum diuisione diligenter cauendum præcipiunt. Ex altera verò parte cum Euychiana confusione occurrendum vident; omnem rationem adorationis ad unionem personalem referunt, & ita sentiunt; ut vnio hypostatica non tollit naturam differentiam; nec vna eademque actio Christi Mediatoris Θεωδωρική easdem exæquat: Et exaltatio gloriam carni addidit, veritatem naturæ non abstulit: Sic vnus idemque cultus in persona τῆς λόγῃ: vni Christo: vni capiti glorioso habitus, creatori creaturæ intimæ honoris eiusdem societate coniungit, seruato simul hoc æterno discrimine, quòd Deitati τῆς λόγῃ immediate proprie & per se: humana autem Christi natura mediatè, puta in persona τῆς λόγῃ cuius (vi supra indicatum) veluti pars est inseparabilis, adoratio competat non proprie nec per se simpliciter, sed τῷ τῆς Θεότητος λόγῳ. i. respectu Deitatis, ut scribit Athanasius Dialog. 5. c. 23. De quo videatur locus eiusdem Dialogi de Trinit. cap. 28: & Damasceni lib. 4. c. 3. supra ex parte annotatus, & in fine Isagoges plenius recitatus. Quæ quidem de Patrum orthodoxo consensu in questione de adoratione carnis Christi lectorem imperium præmonuisse satis sit. Reliquum est, ut vno verbo subiiciam Corollarium quòd ex thesibus Hunianis consequitur & veri corporis Christi præsentiam

thef. 40. in cœna Spiritualem planè confirmat: corporalem verò seu essen-
 183, 184. 196. tialem prorsus conuellit. Sic igitur argumentor.
 203. 294. & 206.

1. Quod adest in Cœna essentiali præsentia sua, idem per se & proprietate suæ essentiæ est vbique.
 Corpus Christi per se & proprietate suæ essentiæ non est vbique.
 Ergo.
 Corpus Christi non adest in cœna essentiali præsentia sua.

Item sic :

2. Natura finita quæ tantùm in & per infinitam personam est vbique, non est essentiali sua sed spiritali præsentia in cœna, vbicunque illa celebratur. Corpus Christi est natura finita, quæ tantùm in & per infinitam personam est vbique.
 Ergo,
 Corpus Christi non est essentiali aut corporali sua sed spiritali præsentia in cœna, vbicunque illa celebratur.

Quæ altera sit mea conclusio, quam ex thesibus D. Hunij bona consequentia exstructam, omnino cū vera & salutaris præsentia corporis Christi in Cœna, conuenire sentio.

Quare D. Hunius in simplici & perspicua veritate mecum, si placet, & à se ipse non dissentit, acquiescat, & sicut bene cepit, progredi quàm regredi malit in retexendis & corrigendis ijs, quæ in controuersia de corporis Christi corporali præsentia in Cœna Domini, & de Persona & plerisque partibus officij Christi contraria analogia fidei, & orthodoxo Ecclesie consensui ab aduersarijs dicta & scripta fuerunt. Dominus Iesus pro misericordie voluntate sua Spiritu dilectionis, modestia, & sana mentis efficiat, ut in veritate sanctificati, vnum in ipso esse vnicè studemus, & vera concordia quàm discordia cupidiores idem sentiamus, & loquamur, omnes ad gloriam nominis diuini, & sinceram veritatis propagationem & defensionem. &

ERRATA SIC CORRIGITO.

Pag. 14. fac. b. lin. 26. pro erexit, leg. euerit. p. 22. l. 12. pro tertio sacre, leg. lectio sacra. p. 33. f. b. l. 6. pro ferri leg. ignis. p. 40. l. 5. sed leg. seu. ead. pag. f. b. l. 5. pro euidet leg. euidet. pag. 57. f. b. l. 3. pro ex leg. & p. 62. l. 15. pro patrem leg. patrem. p. 65. l. 9. pro scripturas leg. scilicet.

I.

DESCRIP^{TIO} VNIO-
NIS PERSONALIS IN CHRIS-
TO & breuis eius explicatio.

Quid est unio hypostatica in Christo?

UNIO HYPOSTATICA IN CHRISTO EST, QVA IESUS
æternus Dei filius assumpsit corpus & animam
rationalem, vel vt scriptura dicit, carnem ha-
bentem omnes vires & appetitiones humanæ
naturæ proprias, sine peccato, non solum inse-
parabiliter, sed etiam inconfusè, & ita vt Dei verbi & natu-
ræ ab ipso assumptæ, sit vna hypostasis. Iohann. 1. Philip. 2.
Hebr. 2. Matth. 16.

*Declara, quæ sit vna hypostasis filij Dei &
naturæ humanæ, quam mirando fec-
dere ille sibi vnuit?*

Filius Dei non desijt esse hypostasis, neque cœpit esse hy-
postasis seu persona, quando naturam humanam assumpsit.
Nam ille est æterna hypostasis: Neque natura humana vel
antea fuit hypostasis, vel tunc cœpit esse hypostasis. Sed qui
antea tantum diuinæ suæ naturæ fuit hypostasis, tunc & hu-
manitatis cœpit esse hypostasis, & massa naturæ humanæ
in utero virginis ab ipso assumpta, in Deo Verbo tunc de-
mum ac primùm subsistere cœpit. Itaque Petrus interroga-
tus Matth. 16. quem discipuli dicant esse filium hominis,
responderet esse filium Dei viventis. PROPTER hanc pro-
fessionem Simon dictus est Petrus, & eadem Ecclesiæ fun-
damentum & rupes immota & portis inferorum firmior
predicatur ab ipso Christo, & sapientia ab æterno patre
patefacta, & ipsa vita æterna. Et hinc sunt receptæ locutio-
nès, filius matris virginis est filius Dei seu Verus Deus. Ho-

mo est Deus: Et filius Dei est filius hominis, seu Deus est ho-
mo: Virgo mater est Dei para: quam propositionem nega-
bat Nestorius: Cyrillus ad Successum Isauriæ Episcopum.

*Quomodo confirmas illā unionem hypostaticā
duarum naturarum in Christo?*

Thom.
par. 1.
9, 16.

Quod siue Deus, siue homo dicatur, semper supponitur
vtriusque naturæ hypostasis, vt loquuntur Scholastici,
Ideoque omnia, quæ sunt propria diuinæ naturæ, de homi-
ne illo tanquam hypostasi diuinæ naturæ dicuntur (quando
humanæ naturæ nulla propria est hypostasis): Et rursus quæ
sunt humanæ naturæ propria, de filio Dei seu Deo dicun-
tur, tanquam de hypostasi humanæ naturæ (quoniam in
Deo Verbo subsistit) quæ est communicatio Idiomatum.
Testimonia scripturæ annotantur in responsione ad Th. 28.

*Cur ponitur in descriptione particula
inseparabiliter?*

Sumitur hæc particula ex Symbolo Chalcedonensi, in
quo opponitur Nestoreis, qui negabant Dominum gloriæ
esse crucifixum: Hoc est, diuuebant Christum in duas
personas, & tollebant Communicationem Idiomatum &
Unionem hypostaticam, quantum in ipso erat. Non enim
ignota est illa vox Nestorij: *Noli gloriari Iudæ, non enim De-
um, sed hominem crucifixisti, & Iba Edesseni vt scribit Liberatus
de causa Nest. C. 12. Hodie Christus factus est Deus, Item, Non in-
uideo Christo facto Deo, quoniam si volo, & ego fio.* Itaque cum
non agnoscerent vnā esse vtriusque naturæ Christi hypo-
stasin, etiā Idiomata Communia esse negabant. Quare non
tantum diuinitatem sed etiam Deum passum esse nega-
bant, contra illud Apostoli 1. Corinth. 2. *Si Dominum gloria
cognouissent non crucifixissent.*

Cur ponitur in descriptione particula inconfusè?

Opponitur hæc vox in Symbolo Chalcedonensi
Euty-
cheis

cheis, qui naturas duas Christi confundebant. Delapsi enim ad contrariam Nestoreis hyperbolen, aiebant non tantum Deum, sed etiam diuinitatem esse passibilem & mortalem. Quasi verbum factum esset carneum, hoc est diuinitas conuersa esset in carnem, vt & hodie multi idem dicunt, & præterea, naturam humanam esse omnipotentem, quasi & Caro facta sit Verbum, id est, caro mutata sit in Verbum. Quare vt Nestorei, quod factum est negabant, Sic Eutychei, quod non factum est, fingeant, & sic vtrique vnionem personalem soluebant, illi non agnoscentes vnã vtriusque naturæ hypostasim, hi contententes etiam humanam Christi naturam ex cælo allatam esse, vt Vigilus lib. 3. cap. 1. testatur. Et Leo Epist. 10. cap. 5. *non expauescentes sententiam beati Apostoli & Euang. Iohannis, dicentis 1. Ephes. cap. 4. Omnis Spiritus, qui confitetur Iesum Christum in Carne uenisse, ex Deo est, & omnis Spiritus, qui soluit Iesum, ex Deo non est, & hic est Antichristus. Quid autem est soluere Iesum, nisi humanam ab eo separare naturam, & Sacramentum fidei, per quod vnũ saluati sumus, impudentissimis euacuare signentis.* Hac Leo.

Separantur ne natura, cum negatur humanitas Christi esse omnipotens & diuinitas passa?

Respondeo. Minimè. Sed scripturæ distinguunt proprietates, quoties de naturis est sermo, & cum explicandæ sunt propositiones, quæ dicuntur per communicationem Idiomatum, & earum similes, vt *Christus mortuus est & passus carne, uiuificatus Spiritu, Crucifixus ex infirmitate, uiuit per potentiam Dei. Si est Dominus Davidis, quomodo filius eius est.* Infert Theodor. Ergo secundum aliud Dominus secundum aliud filius. Iesaię 9. *Paruulus natus est nobis, & filius datus est nobis.* His, si qui separari naturas Christi dicunt, vel horum similibus, scripturam separare naturas Christi dicunt. Est hominis eruditi officium, non requirere maiorem certitudinem

*Videatur
responsio
ad The. 28.
81. 87 88 89
90 &c.*

quam pro rei natura, Et honorarios arbitros esse oportet hos, qui de veritate castè & integrè iudicaturi sunt, non disputatores contrarios. Cetera videantur in sequentibus.

Confirma testimonijs Orthodoxæ antiquitatis, quæ dicta sunt de unione hypostatica in Christo?

Vigil. lib. 2. cap. 3. inquit: *Verbi & carnis est una eademque persona. Item, Persona Verbi in carne est, & persona carnis in Verbo.* Boëth. ca. 5. de duab. nat. & vna perso Christi: *In eadem hypostasi idem Deus est homo. Si hominem intelligas, idem homo est atque Deus: Quoniam homo est natura, Deus assumptione. Si verò Deum intelligas, idem Deus est atque homo: Quoniam Deus est natura, homo assumptione, sitq; in eo gemina natura geminæque substantia, Quoniam homo Deus, unæque persona, quoniam idem homo atque Deus.* Damascenus lib. 3. cap. 9. *Ipsius Verbi hypostasis utriusque naturarum hypostasis existens nullam insubstantem esse permittit, neque alterius esse hypostascos, neque quandoque quidem huius, quandoque verò illius, sed semper utriusque indiuisibiliter & inseparabiliter est hypostasis, &c.* Anselmus de incarnatione Verbi: *Quemadmodum pater est Deus, & filius est Deus, & Spiritus S. est Deus: Ita in Christo Deus est persona & homo est persona, nec tamen sunt duæ, sed una persona, &c.*

D E H Y P O T Y P O S I S A-
næ dictionis custodienda.

In primis in doctrina de Inuocatione filij Dei, Domini nostri Iesu Christi.

Xemplar sanorum verborum Paulus Timotheum tueri iubens, omnes ciues sanctorum & domesticos Dei idem iubet. Multi enim fidei naufragium fecerunt, qui illud neglexerunt. Nam
ver-

*verborum licentia, etiam de rebus, quæ his significantur, impiam
 gignit opinionem, ut Augustinus ait. Quamobrem gloria Dei,
 & salutis nostræ cardo ea in re non tenui ex parte versatur, &
 de ipsa non nihil nos meditari & commentari opere preti-
 um est. Audiuit discipulus magistrum, Episcopus Aposto-
 lum, Imò non modò Timotheus, quod præceptum fuit &
 ab electo Dei organo præstari vidit, ut re ipsa Timotheus es-
 set, sollicitè obseruandum sibi putauit, & obseruauit, sed &
 superior & illa ipsa ætas, & quæ secuta est hætenus similibus
 exemplis abundat. Videmus etiam multos bonas horas im-
 pendere causis parum bonis & morbo putri languidis, &
 quidem ut illas, non sapientibus sed insipidis ac pestilentibus,
 (ea est peruersitas & insania præh dolor) pharmacis
 commendent. Et eò rectius proposito vtili operam da-
 mus. Ad quod ne accedamus importunè, communia quæ-
 dam omnibus ministerijs præmittamus, quæ inter se cogna-
 tione quadam continentur & affinia sunt. Non enim po-
 tiorum causa, inferiora contemnenda, neque his illa post-
 ponenda sunt, sed suis vtrisque locus tribuendus est. Qui-
 busuis enim bonis diuinitus concessis, uti suo ordine fas est.
 Sed ceptum prosequamur. De quacunque re quis commo-
 dè loqui velit, eius iustam cognitionem habere ipsum o-
 portere extra controuersiam est. Nam de re ignota bene di-
 cere nullus potest. Quamobrem Apostolus requirit Episco-
 pum tenacem sermonis fidelis, qui est doctrina diuinitus
 patefacta & Ecclesiæ tradita, ut dicat vtilia gregi suo, osci-
 tantes ac remissas ouiculas excitet, & lupos nocturnos, gre-
 gibus obambulantes terreat & arceat. Ira Thucydides in vi-
 ro politico requirit τὸ νόειν τὰ θεῶν α, quæ est iustorum iniu-
 storumque distinctio ad illam antiquissimam & rerum o-
 mnium principem expressam naturam. Eòdem pertinet no-
 ticia etiam aliarum rerum, quæ sunt in vita civili necessariæ.
 Itaque qui operas doctrinæ publicæ de Deo, officijs virtu-
 tum & natura rerum seriò curant, hodie etiam commen-*

dant ac committunt eas hominib. copia scientiæ tantarum rerum instructis. Quare non de alijs rebus, nisi quæ verè sunt, oratio plana esse potest. Et commune est omnibus ministris, vt res, de quibus dicendum est, sint probè perspectæ ac cognitæ. Quemadmodum & illud, vt expositurus animi sensa, sit præditus dexteritate declarandi viua voce vel scripto, quæ animo concepit ac circumfert. Quare, vt thesauri terra defossi & occultæ Musices, iuxta vetus verbum, nulla est vtilitas: Ita vel acutissimè cogitatis nihil admodum ad communem vtilitatem fructumque adferre possunt, qui ea exprimere verbis aptis & significantibus saltem, si non copiosis atque ornatis, nequeunt. Quamobrem ^{didaximor} esse Episcopum vult Apostolus, id est, idoneum ad communicationem doctrinæ dicendo vel scribendo, vel vtroque, vt & Thucyd. in Ciue bono requirit τὸ φράζειν δύνασθαι καὶ νοῦν ἰσχυρὰ καλῶς, id est, vt satis dilucidè & acutè apud mediocres homines ex cōmuni quadam hominū opinione expedire possit, vel doctrinā vtilem vel prudens consilium, vel simile quiddā, quod Reipublicæ interest. His bonis, quæ in alijs maiora, in alijs minora sunt (nō enim paria sunt ingenia & studia) vtitur Deus in collectione & gubernatione & conseruatione Ecclesiæ & generis humani, quemadmodū in muro struendo lapides grandes medios & minutos faber assumit omnes, & vtiliter locat. Sed de his plura nūc cōmemoranda nō sunt. Ceterum dicendi vel scribēdi aliqua facultate præditos (scilicet enim illa duo coniuncta sunt) grauioribus doctrinæ, & scientiæ studijs excolere & expolire illa bona debere, vel ex hoc intelligitur, quod, vt in parabola de talento Matth. 25. docemur, dona fiunt illustriora & excitatiora vsu, & languescunt & extinguuntur negligentia, tanquam neglecti agri solum, quod in situ & squalore, vepribus & sentibus obducitur. Nam de clarissimis Oratoribus quondam, M. Pisonis & Q. Hortensio, ni fallor, accepimus, tantum eos amississe ex dicendi gloria, quantum detraxerunt ex studio: Imò quid genti-

gentilia commemoro, Apostoli miraculosam variarum
linguarum facultatem, lectione & exercitatione aluerunt.
Tum constat familiarem illum Dei discipulum & amicum *Astor. 9.*
Mosen, eruditum omni scientia Aegyptiorum fuisse, id est,
cognitione historiarum, arte Medica & Astronomia, in
quibus ingenia summa omnium temporum præcipuè elab-
borarunt. Quanquam ipsum fateri, se facilem & expeditum
minus esse ad proloquendum animi cogitata, & gubernationem
Israelis propterea recusare legimus Exod. 4. At ex-
coliquet, si alterutro illorum carendum sit, satius esse lin-
gua minus esse paratum ac promptum, quàm veri perspicien-
tia, vt Ciceronis verbo vtar, esse destitutum. Qui verò
& hac excellere non possunt, nihilominus esse contenti sua
forte queunt, cum & mediocrium hominum operæ, quo-
rum semper plurimi sumus, fructuosæ sint, & Deus ipsis
consulat, & iisdem quoque vtatur, & aliquatenus prodire
satis est, si non vltra datur. *Ignauo enim & inertis esse ne-
miniper Deum licet.* Sed quod grauissimus autor dixit, *se male
indisertam prudentiam, quam stultitiam loquacem,* id etiam do-
cet, communicaturis cum alijs de rebus bonis, sedulo & o-
mni contentione hoc agendum esse, vt rerum fontes ani-
mo & memoria contineant, vnde efflorescat & redundet
oratio, *qua nisi subsit res a dicente percepta & cognita, inanem
quandam habet elocutionem & puerilem, ac ut Demosthenes dixit,
deridendam, & incondito aris tinnitu, qui aures obtundit & sur-
dastrorsos facit, molestiorem.*

Hæc in genere de ministerijs quibusuis, quæ planam &
perspicuam orationem desiderant, attigisse satis sit, pro in-
stituto nostro. Nunc alijs omissis, ad illā metam via aperienda
est in studio sacrarum literarum potissimum, quæ paulò
aliter, quàm cæteræ liberales disciplinæ tractandæ sunt. Non
enim vt Arithmetica à principijs ac notionib. nobis insi-
tis, quæ sunt Aristoteli *μεθυσάμενοι γνώσεως*: ita & Euange-
lij

lij doctrinam ordinur ac discere incipimus: Quemadmodum in hac ipsa, non ut in Physicis, experientiam demum assensio sequitur: Sed cum supra conspectum rationis omnium creaturarum posita, & à filio Dei, Domino nostro Iesu Christo, è sinu æterni patris accepta & prolata sit, ante omnia de sublimitate sapientiæ omnium saluberrimæ reuerenter sentiendum, & cum seria inuocatione æterni patris Domini & seruatoris nostri Iesu Christi à lectione scriptorum Prophetarum & Apostolicorum initium faciendum est. *Nihil enim Deo gratum & nobis atque alijs utile ac salutare sine ipso, geri ac præstari potest in Ecclesia, vel extra eam,* vt Christus Iohan. 15. & experientia locuples testis ipsa etiam confirmat. Et quidem Psalmus 119, formulam talis initij nobis præscribit istam: *Ah Domine fac cum seruo tuo secundum misericordiam tuam, & iustificationes tuas doce me.* Hoc autem studium omnium occupationum nobilissimum & liberalissimum, quantumuis in mundo spretum, admodum latè patet. Et facilius est aliquantulum eius amplitudinem, vt in rebus arduis sit, adumbrare, quàm eidem industriæ diligentia non nihil satisfacere. Nam cum Prophetarum & Apostolorum doctrina Hebraicis & Græcis monumentis contineatur, ad considerationem phrasium, collationem Locorum, definitiones, distinctiones & consequentiam iustam in argumentis intelligendam, quam Epiphanius *ἑρπείων*, id est, speculationem dixit, fideli cognitione linguarum & ingenuarum artium opus est. Quæ res non est nullius negocij. Nemo enim sine sua opera, postquam desierunt pluraque miraculosa *καρπίσματα*, confirmata Euangelij doctrina, inde ab Apostolorum ætate usque, vel artes liberales vel Hebraicas, Græcas & Latinas literas nouit. Maius autem hoc est, quod incumbit docentibus, integre & incorrupte doctrinæ, diuinitus tradite & inspirate conseruatio, sine vlla mutilatione & dogmatis alicuius noui accessione, quod testimonijs scripturæ carer. *Quam ad rem*

rem inuestigatione testimoniorum Ecclesiæ post Apostolos opus est, & collatione comi & candida & docili cum alijs eruditis & seriò pijs, & inuocatione Dei, vt antè dictum est. Vnus enim vir non videt omnia, & doctrina de Christo tota & sincerè tenenda est, vt significatum est typis paschatis, agno & panibus azimis. Hactenus progressi, deprauare aliquid calumniosè & affingere interpretationes cum certis & perspicuis testimonijs pugnantes verentur, ac doctrinæ, quam semel amplexi sunt, & veram atque immotam esse statuunt, tenaces sunt & substantia & modo orationis, omniâque ad pietatem reuocant & caritatem, quibus timor Dei, fides, patientia, & aliæ id genus virtutes & sancta officia fouentur ac crescunt.

Quæ hactenus diximus, sunt quasi radices, quæ adhibitis exemplis, vt perceptis fructibus, dulcescunt & delectant. Itaque accommodemus ea nostræ hypothese, quæ est: *Quod filius Dei, Dominus noster Iesus Christus, verus Deus & homo, vna latria inuocandus sit.* Sacris literis ita traditum accepimus. Neque dubium est id probè cognitum perspicuumque esse oportere, volenti de re tanta alios erudire, & oportere eundem illud exprimere & patefacere posse planè & perspicuè, si nequeat copiosè & ornatè. Causa vero est ardua, superior iudicio rationis. Nec tantus cultus de xtræ ac sine errore traditur, innotescit ac præstat, nisi filio Dei per Verbum & Spiritum Sanctum docente mentem & flecente voluntatem.

Quamobrem, qui illud agit, fretus promissionibus Dei luculentis, ipsius opem implorat, & certus, quod Deus agat per verbum, euoluit scripturam in proposito retinendi vnicè, quæ voce diuina tradita sunt, & nihil corrumperendi nequiter aut comminiscendi, quod pugnet. Quomodo & cur, ita & non aliter loquatur de tanto articulo considerat, pondera verborum expendit, testimonia aliorum rectè docentium confert & vbi paraphrasi opus

est, sollicitè cauet, ne plus vel minus dicat, quàm est in ver-
bis, quæ enarrat.

Et quanquam suppeditatis illis omnibus ex sententia,
in tali voluntate errare vix potest, tamen non detrectat, sed
offert se ad conferendum cum alijs, vt confirmetur, cessu-
rus si veriora & meliora audiat, & idem facturos sperans,
cum quibus veritatem inuestigat, si ipse magis consentanea
verbo Dei proferat. Aut hoc modo aut nullo alio, vt do-
ctrinæ puræ integritas, ita phrasium castitas retinetur.

Oramus igitur æternum patrem Domini nostri Iesu
Christi, vt misertus nostri per & propter filium vnigenitum
erudiat nos de tanto cultu, & adiuuet ac regat nos Spiritu
Sancto, ita eum vt explicemus atque præstemus rebus & ver-
bis, quemadmodum is vult & patefacit in Scriptura. Vi-
deamus igitur hanc, vt debemus.

Actor. 7.

STEPHANVS protomartyr, appetitus & percussus
lapidibus, vt moreretur, in agone huius martyrii sui appel-
lans Dominum Iesum, verum Deum & hominem ipsum
agnoscit, & certus quod sicut pater viuificet mortuos, sic &
filius quos vult viuificet (quoniam vt dixerat se habere po-
testatem ponendi animam & recipiendi, sic eam deposue-
rat & receperat) animam suam ipsius curæ & præsidio, do-
nec eam cum corpore instaurato rursus coniungat, com-
mendat. Quin ergo vna latrìa Christum Deum & homi-
nem inuocat?

Iohann. 20.

THOMAS quasi cæcus, dubitans & palpans idem fa-
cit, quando cum Dominum & Deum suum dicit, qui antea
præceperat, *Creditis in Deum & in me credite.* Videbat enim
ipsum propria vi & corpus exanime instaurasse & animam
ab eo semotam, illi rursus copulasse, & naturam assumptam,
quam ne quidem in morte à sua hypostasi separauerat, legi-
bus mortis exemisse & ab ijs immunem fecisse ita, vt omni
imbecillitate adempta, ipsâque adedò mortalitate, omnia di-
uina maiestate plena relucere.

Ieremie

IEREMIAE 33. dicitur hæc persona germen Dauidis & Deus IHOVA, qui iustificet inuocantes, det remissionē peccatorum & uiuificet, quodque sic agnoscat & inuocetur.

ISAIAS propaginem seu radicem IESSAE nuncupat, & perfugium fore gentibus vaticinatur, quoniam regnabit & propugnabit suos, seruans ministerium, quod ipsius trophæi insigne & vexillum est, & gloria ipsius a morte demum conspectior est. Itaque Stephanus annis circiter octingentis post, se conspiciari ipsum stantem ad dextram Dei testatur, id est, regnātem & propugnantem suos, quem admodum etiam in ipso vincebat mundum, Quantumuis illi semini mulieris vel Abrahæ, nihil speciosum erat ante resurrectionem, vt radices ac fibræ stirpium horridæ sunt. Quæ est dissimilitudo regni Christi & virorum fortium in mundo. Nam illius gloria incipit, vbi horum splendor & decus intercidit ac euanescit.

In Epithalamio SALOMONIS, illum regem, quia sit Deus Ecclesiæ, inuocatum iri prædicitur. Et fœdus eius cum Ecclesia sponsa arctissimum declaratur, quod huius decorem desideratur esse affirmatur. Atqui iam tum inuocabatur, vt ab initio mundi & conditæ Ecclesiæ factum est omnibus temporibus, teste patriarcha IACOB, qui illum ducem & custodem itinerum suorum, & Angelum, id est, personam missam ad Ecclesiam, liberatorem & redemptorem suum agnoscens & celebrans, orat, vt idem nepotibus ac posteris suis benedicat, id est, salutem successus & prosperitatem tribuat. Est enim *pater vitæ æternæ*, vt Iesaias inquit, qui sine principio & sine viuit, & dat vitam æternam, *Verbum vitæ*, secundum Iohannem dans *διενοίαν*, id est, illustrans mentem & flectens voluntatem vt verum Deum cognoscamus & abolitis peccato & morte, restituantur nobis iustitia & vita, & dentur necessaria bona in hac vita iuxta Dei consilium & nostram vtilitatem. Quare vt Psal. 145.

Magnus Dominus & laudabilis nimis, dicitur aeternus Deus: Ita Paulus, Deum verum, Deum magnum vocat Christum, & Deum benedictum supra omnia. Et autor Epistolæ ad Hebr. transfert ad filium Dei post incarnationem quod Psalm. 96, de IHOVA dicit: Adorent eum omnes angeli. Quemadmodum quod Iohan. 5, legitur, Omne iudicium traditum filio, ut honoretur sicut pater, ad illud iudicium venire IHOVAM Psalm. 96, testatur.

Hæc & alia id genus testimonia, quæ omnia hic recensere non est necesse, confirmant à Prophetis & Apostolis esse traditum: Quod Mediator Immanuel iuocandus sit iuxta hoc quod *verbum Caro factum est*, ut Synodus Ephesina pronunciat, vna latræa: Et quod hic honor ei tribuatur, quia *est verus Deus, qui solus iuocandus est*, Quemadmodum & opera omnipotentis, quæ illi assignantur ostendunt, ut resuscitatio propriæ carnis & aliorum mortuorum, remissio peccatorum, iustificatio, liberatio ab omnibus malis, omnium bonorum communicatio, quæ ad felicitatem & salutem æternam pertinent. Et si igitur iuocatur ille homo semper virginis matris filius quia verus Deus est: tamen aliud est loqui de vera & propria causa iuocationis, aliud de obiecto seu termino, ut loquuntur, ad quem tendit & fertur iuocatio. Quæ non miscenda sunt. Id enim si fit, res expedita & facilis, intricatur & difficilis redditur. Vnde qui se extricare nequeunt ad absurda & blasphemias prolabantur. Itaque rectius mei Præceptores, quam plerique alij, quos legi, haud dubiè dicunt: *Quod honor adorationis non respiciat hanc vel illam naturam, sed simpliciter hypostasim subsistentem.* Nam semper hypostasim nominant Apostoli & Prophetæ. Ac ubi vel hi vel sinceri alij scriptores mentionem naturæ humanæ faciunt, semper ad ipsam hypostasim vtriusque naturæ reuocant & digitum intendunt. Adhæc *uniuersaliter, ut actiones, sic compellationes sunt suppositorum seu hypostasewn.* Quod cum non confidera-

derarent Nestoriani, cōmenti sunt præter latrian, qua Christum vt verum Deum afficiebāt, (quam Θεοσέβειαν vocabāt) & ὑπερθελείαν qua humanam ipsius naturam maiore honore quàm alias creaturas prosequerentur. Hoc cum parū esse videatur nostris aduersarijs, qui similiter animum propter duas Christi naturas distrahunt, humanam naturam, prætextu eo, quod hypostaticè vnita est Deo Verbo, etiam omnipotentem, omnisciam & omnipræsentem esse, & propterea eandem inuocandam quoque esse comminiscuntur, vt numerosè Theses, quas refellemus, Deo iuuantè, demonstrant. Quæ incommoda quia declinamus, si cum scriptura, quæ est οἶν & φίλ & οἶν & ἄρισ & sentimus, loquimur, facimus, habitamus: non videmus nobis dubitandum esse, quin illa sit vera, de vna Christi Dei & hominis latría, & perpetua Ecclesiæ doctrina, quam hæctenus persecuti sumus, & vel in paucis illis testimonijs, quæ recitata sunt, sat esse verborum, quibus *homo pius & modestus acer sine petulantia & verecundus absque inertia* vtatur, & quæ imitatione effingat & exprimat *in Christi inuocatione, ne vel falsum honorem ipsi asserat, vel verum non tribuat: Attamen meliora docentibus cedere non recusamus, modò sint meliora.* Sed preces nostras irritas fuisse, & verbo Dei falli nos posse non existimamus. *Nec, quod scimus, lapsi ratiocinando sumus. Certè vt esset sermo Dei clypeus purgatus credenti, nihil addere vel detrabere, sed simpliciter eloquium Dei purum sequi nos studio habuisse nisi appareat, increpari & mendacis crimen subire & audire non recusò, & si qua alia grauior corruptelis tantæ causæ pana debetur.*

Aduersarius veritatis indulgens ac seruiens humanis persuasione, contrarium iter ingressus, aliena prorsus à voce diuina non efficere non potuit. Quandoquidem omnino ita faciendum sibi putauit, quamuis aliud, vt mercibus ipsius malis opus est, præ se ferat. *Vbi enim fatetur Deum solum esse omnipotentem, omniscium & omnipræsentem, & eundem*

solum esse inuocandum, falsum esse palàm ostendit, Quod Christus etiam, quàm homo est, sit omnipotens omniscius & omnipræsens, & propterea quàm homo est, inuocandus. Et tamen contra verbum Dei & illam suam asseuerationem, de Inuocatione Christi eò etiam, quòd quàm homo est quoque sit realiter omnipotens, omniscius, omnipræsens farraginem ineptiarum & impiarum stropharum coaceruauit, quibus commentum suum approbare & verisimile reddere credulis & incautis operosè molitus est. Sed nihil aliud consequitur, nisi vt affluente copia blasphemiarum & mendaciorum & fallacium conclusiuncularum magis magisque destruat, quod construere sibi præclare videtur. Quamobrem perquam absurdus est, quòd de re quam nescit & perpetuò nescire se prodit (nam mendacium est ἀκατάληκτον) contendere vitilitigare non erubescit. Estque oratio, quam fundit, maxima ex parte flexiloqua & obscura, ac secundum Apostolum βέβηλον & νεοφωνία, id est profanus de rebus nibili clamor, continens simul μωρὰς & ἀπειθέυτας ζηήσεις, hoc est, stultas & inperudit as quæstiones, vt quàm mollissimè dicam.

Non igitur in hac re cum metu & reuerentia atque serua inuocatione Dei sacras literas adire, non inde inuocationem Iesu Christi puram addiscere, non ad hoc institutum suum ritè linguarum & bonarum artium cognitionem adhibere voluit ac potuit. Non ille sibi incumbere putauit hanc curam, vt bona fide custodiret tanquam magni pretij depositum & thesaurum, puram Euangelij hac in parte doctrinam. Non is exemplar sanorum verbum sollicitè obseruandum sibi putauit. Omnem sacrarum literarum & doctorum Ecclesiæ, qui illas sedulò secuti sunt, autoritatem contempsit. Nullam enim, vt debuit, hoc est, non fallaciter protulit, nisi vbi se ipsum interdum & præsertim initio, refutauit. Sub finem, nos, qui idem facere veremur, accusat & turbatarum causas dare nostra pertinacia ait, & superbiæ nos insimulat, quòd cum rectè sentientibus (qualis est ipse cum

com.

complicibus) non conferamus, vt ipsorum similes fiamus, & restituantur pax & concordia distractis Ecclesijs, & nescio quæ alia blattit. Etsi autem coloribus illis, veritati longè minus, adimit, quàm si glutino fracta ouorū putamina sarciret & compingeret, & ijs munitissimam aliquam arcem expugnare inani & deridendo conatu laboraret: tamen quod valde dolendum est, multos credulos & incautos fascinat & dementat, & notavi numerorum characteribus Theses inter has, plurimas, quas in Confessione sua Illustrissimis quatuor Hassia principibus, exhibere non est veritus, & earum particulas spargit scriptas, & in pulpito ac pro Concione saepe repetit cum HILFRICHO, qui aliquando audientibus multis doctissimis & optimis viris asserebat, Christus ist ein Menschlicher Gott vñnd ein Göttlicher Mensch | quasi caro facta esset Verbum, & Verbum factum esset carneum, & defendit hoc, interpellatus inter cetera quòd etiam Plato diceretur diuinus homo, sed de his hæc tenus.

Quia verò ad faciendas blasphemias nomini diuino, nemo; ad propagandam verò atque propugnandam salutarem ipsius notitiam, omnibus mundi opibus potiozem, conditi & vocati sumus omnes; etiam conferendi causa cum aduersario, vt desiderat sub finem suæ telæ, Isagogen ad analysin seu enodationem deliramentorum ipsius, me, adhortantibus amicis adornasse, non vehemens piaculum esse arbitror, præsertim cum animaduertam ex interuallo multorum annorum opposita esse solidæ & immotæ doctrinæ de Inuocatione Domini nostri Iesu Christi, quam præceptores mei quondam VVittenbergæ ex fontibus limpidis Israël is haustam asseruerunt. Me bene cupere omnibus, si res ipsa non loquitur, verbis vincere non postulo. Si idem facerent qui nobis aduersantur, & ante hoc tempus & adhuc alia voluntatis ipsorum fuissent, ac essent documenta, quàm (pròh dolor) in medio sunt & in manibus omnium versantur.

DE TITVLO THESIUM ET

Dies ætatis nostræ, quæ vicina est fini schematis mundi, mali sunt, ac subinde alia calamitas ex alia incidit in Ecclesia, cui senectus illa, quæ per se satis mali est, non venit sola. Itaque oramuste Domine, redemptor & pater noster ab iniriò, adiuua tu propitius nos per & propter filium tuum, Dominum nostrum Iesum Christum, qui solus ac vnus ærumnosissimas difficultates & difficilimas ærumnas nostras intelligis & consideras, easque vel tollere, vel leuare, pro bonitate tua & ex re nostra soles ac potes, vt in hac misera & cauduca & tandem in beata illa & æterna vita, quæ sola est vita nominanda, te grati celebremus, & verissimorum bonorum tuorum copia perpetuò fruamur ac lætemur.

DE TITVLO THESI-
um & modo Isagoges.

INSTITVTO asserendi veram Dei & Christi (qui est verus Deus & verus homo) iuocationem, & refellendi Idololatricam sanctorum, procul dubio nihil magis Deo gratum & humano generi est frugiferum. Nam Deo maximè placet is cultus, qui non est, nisi vbi fides in Christum seria & non simulata viget. Et idem pijs est aura & portus salutis, vt Ioëlis. 2. dicitur: Omnis, qui inuocauerit nomen Domini, saluus erit. Ac redarguere contradicentes iubens Apostolus, omnibus, qui se Christo dicarunt & diuinitus instructi sunt rerum cognitione & aliqua explicandi facultate, illud præcipit. Quamobrem, vbi quis tantis causis motus, rem tantam suscipit & aggit, non is exiguum bonum orbi Christiano præstat. Deo verò optimo maximo, hostiam spiritualem, quæ est ipsi odor suavis, offert. Hoc Rhapsodo illarum Thesium maximè cordi ac propositum & ab eo factum fuisset, vehementer quidem optari potest. Nam ita citra controuersiam

de

de Ecclesia Dei optimè meritus esset, ac propterea in omni æternitate fulsisset ac præmijs diuinis abundasset. Quid? quod & nos in præsentia ipsi multum debuissimus. Sed *ex flamma fumum, quàm ex fumo dare, in retanta lucem maluit.* Quod admodum triste & horrendum est.

Quanquam enim solum Deum inuocandum & solum Deum omnipotentem, omniscium & omnipræsentem esse iuxta scripturam fatetur: tamen a scriptura & hac sua asseueratione discedit ac dissidet: Quòd Christi humanitatem, omnipotentem, omnisciam & omnipræsentem quoque esse, & ideo etiam inuocandam esse autumat, hanc INVOCATIONEM CHRISTI potissimum nominat: Quæ cum ita opinetur: quia peperit virgo mater filium Dei, qui quâ homo est, non est omnipotens, omniscius, omnipræfens, sed caro de carne nostra & osex ossibus nostris, Et aduersarius non audet affirmare palàm, quod Christus, quâ homo est, sit Deus & filius Dei, non de INVOCATIONE CHRISTI, qui est Deus & Homo, sed quem faciunt heretici ex Deo & homine nescio quid tertium, vt Fabianus queritur, vitilitigat. Scriptum quidem est. Qui non sunt ex Deo, verbum Dei non audiunt. Sed de illo Rhapsodotam malarum rerum speremus meliora, si fortè det ipsi Deus poenitentiam & cogitet quid Deo, Ecclesiæ & saluti animæ suæ debeat, & seretexat. Interim dum ille cum suis complicibus voce & scriptis, suæ opinionis errorem pro luce doctrinæ diuinitus patefactæ venditat, & veritatem vnâ cum assertoribus ipsius contra conscientiam damnat & pro concione in eisdem acerbè & contumeliosè debachatur: quæ in istis ipsius Theſibus, vt vocantur, cum verbo Dei & perpetua Ecclesiæ doctrina non congruunt, odio non personarum sed blasphemiarum, in timore Dei, detegere & explanare, non dubitabo, Deo duce & adiutore, Qui faxit per filium suum Dominum nostrum Iesum Christum, ne nobis vllum

Quam dicat aduersarius Inuocationē Christi.

verbum excidat, quod glorię ipsius & ædificationi Ecclesię non seruiat.

Quoniam autem Theses numerosę sunt, *de illis sub certis quasi classibus & capitibus, quibus Theses propositę, differere volui, ne confusę, vel minus distinctę lectori tedium adferrent,* ac vt ex collatione Thesium & nostrę Isagoges, quilibet veritatis amans atque cupidus, quod res est, facilius ac certius perspiceret, & querelis ansa præcideretur, quibus vti solent aduersarij ad eos, qui ipsorum pagellas non habent, affingi sibi dicitantes, quę nunquam in mentem venerunt. Postquam enim semel verecundię fines transierunt, necesse sibi esse, vt gnauiter sint impudentes, persuasum habent. Et quia cauponatur verbū Dei, vt sordidis quęstib. dediti, nihil proficere & lucrari se, nisi valde mentiantur, & linguas mendacij cote vtentes acuunt, peruicacissima obstinatione sentiunt. Quod nisi res ipsa doceat & loquatur, meæ orationi tribui aliquid non postulo, vt & huic, quod, absit inuidia dicto, gloria Dei mihi proposita in meo cepto vnicę fuit.

Non enim deesse aliud potuit, quod agerem, si quid prius & antiquius homini esse debere existimarem, cum non essem nescius, difficile esse aliquid conari & præstare citra errorem & accusationem, & vbi quid etiam verē & sine errore præstiteris, non incurrere in alicuius reprehensionem. Ac vt alij in hoc genere etiam elaborarint: tamen propria quadam sunt huius *sophista stratagemata, quę ipsa quoque de regi ac discuti ab re esse Ecclesia fortassis nequit.* Sed de illis & alijs quibusdam popularius me disseruisse, quàm alios nostros aliquos Synergos, pro quorum insignibus donis Deo meritò gratias agimus, non diffiteor. Dotes enim ipsorum admirot, sed simplicitatem meam ad eundem finem, quem ipsi spectant, directam, neque ipsis displicituram neque Deo ingrattam esse confido. *Si quid perperam a me dictum incidet, & bonitati causę & voluntati rectę ne fraudi sit, ac vt humaniter emendetur, ac imbecillitati humana venia detur peto, idque summi bene-*

beneficij loco habeo. Hoc, si vel aduersarij etiam faciant, gratum erit, sed ita: ne ipsi reprehendant in alieno oculo festucam & in suo negligent trabem, quod calumniæ & non candoris, malitiæ & non iustitiæ est. In ijs autem, quæ verè & sine errore, Deo fauente & adiuuante scripsi, quæ Dei, qui est omnis boni augustissimus & vberimus fons & autor, & non mea sunt, reprehensionem ne quidem vnus assis æstimo.

A Ediles (vt vocantur) in vrbibus amplis hoc sibi negotij datum esse putant, vt propugnacula, quæ mania continent ac ornant, facta & tecta sint vnà cum muris. Iam verò *Inuocatio, quæ est nomen Domini, turris fortissima* a sapiente Hebræo dicitur. Sed aduersus quos hostes, & quæ arma? Num præpilatas hastas, gladios ancipites, romphæas, pyrobolos, balistas, ænea tormenta? Num, qui carne molli sunt & fragili & morbida, & sanguine per venas fluido, & faucijs extilanti e vulneribus? Non verò illos potissimum, quos à gubernatoribus heroibus in Ecclesia etiam crebrò fusos & profligatos legimus, qui similibus præsidijs instructi & olim fuerunt diuinitus, & adhuc armaripossunt:

Sed contra mundi Dominos, rectores tenebrarum, quorum organa sunt improbi & impij, hæretici & Tyranni, & aduersus aculeum mortis, qui est peccatum, & potentiam peccati, quæ est lex, de quibus aliàs plura dicenda sunt. Quantò igitur hæc militia, & victoria in eadem, superatis tantis hostibus est gloriosior, tantò conseruandi illius propugnaculi cura debet esse maior, & sollicitudo vehementior.

Mania, quæ ciuitatū muri sunt, sacra sunt, & ea cui transcedere periculosum est, destruere illanō nisi hostis molitur. Qualis iam ciuis & Doctor Ecclesiæ sit, qui tantam arcem ac tantū Ecclesiæ bonum, videlicet inuocationē veram Domini nostri Iesu Christi, nō defendit: Sed quantum in se est, aliā substituit commentitiā, vt illā labefactet ac conuellat,

iudicium piorum & intelligentium esto. Manent graues pænæ diuinæ nostram Germaniam, nisi tantis malis sanandis occurrant ij, quos Deuse esse custodes legis in externa disciplina & quidem vtriúsq; tabulæ Decalogi, voluit. Qui vt sint officij sui maturè memores optandum est. Nam grauius irasci Deum blasphemijs, quàm latrocinijs adulterijs & furtis non est dubium.

SYNOPSIS CAPITVM iuxta quæ numerosæ Theses distinctæ sunt.

I. Quòd vnus Deus, hypostasibus realiter distinctis TRINVS VBIQ; sit inuocandus. Ac quòd sancti defuncti & angeli, non sint inuocandi, quia non sunt Deus, neque ASSVMTI IN PERSONAM creatoris infinitam, neque ad dextram Omnipresentem exaltrati, hoc est, quia ydem non sint omnipotentes, omniscij & omnipresentes, ἐκλινωσ id est actu primo, vel ἐνεργητικωσ id est actu secundo, vt postea autor explicat, & c.

II. Quòd quemadmodum nulla creatura absoluta & nuda sit omnipotens, omniscia, omniprensens & c. & ideo inuocanda: Ita natura create, quam λογικησ in xοινοβλαυ sue persone euexit, adorationis cultus VERE DIVINVS, prestandus sit, & hæc adoratio non sit inuocatio in abstracto, & c.

III. Quòd vnio personalis ita describenda sit, ne cultus adorationis respectu humanae Christi nature sit irritus, idcoque statuenda sit naturarum & proprietatum non NVDA sed REALIS VNIO & xοινοβλαυ, vt Christus etiam respectu humana nature sit omnipotens, omniscius, omniprensens.

IIII. Quòd Communicatio trium Idiomatum, omnipotentia, omniscientia, omnipresentia sit realis, neque tamen vel essentialis, vel Physica, sed personalis.

V. Quòd gloria corporis Christi sit duplex, alia ex resurrectione, alia ex vniōe personali, ea videlicet, qua humanitas Christi sit omnipotens ἐκλινωσ, id est actu primo.

VI. Quòd ex reali communicatione trium Idiomatum omnipotentia, omniscientia & omnipresentia non inferatur etiam incarnatio patris & spiritus sancti

sancti, Quoniam eadem non sequitur yunionem personalem : & Idiomatica Carni Christi realiter tribuantur, quatenus in persona λόγος determinantur.

VII. Quod reali communicatione Idiomatum illorum trium, non ponatur naturarum vel proprietatum confusio in Christo.

VIII. Quod reali communicatione trium Idiomatum & c. non statuatur exaequatio duarum naturarum in Christo.

IX. Quod Athanasius realem communicationem illam omnipotentia, omniscientia, omnipresens doceat.

X. Quod humana Christi natura omnipotens, omniscia, omnipresens esse ceperit ἐκ τῆς ἀρχῆς, id est, actu primo in momento conceptionis.

VI. Quod forma serui non sit humana Christi natura, & verbum ἐκείνο, id est, exinaniuit ad humanam & non ad diuinam referendum sit.

XII. Quod ἐξ ἑνὸς καὶ ἐκείνου, id est, actus primus & secundus omnipotentia, omniscientia & omnipresens in humanitate Christi differant.

XIII. Quod humanitas Christi nihilominus sit omnipotens, omniscia, omnipresens licet diuinitas non sit passa.

XIII. Quod Damascenus, Augustinus, Eusebius & Basilius doceant, communicationem Idiomatum realem respectu humana Christi natura, non contra.

XV. Quod haec phrasis : Humana Christi natura seu in Christo, est omnipotens, omniscia, omnipresens, non sit reprehendenda.

XVI. Quod articulus de sessione Christi ad dextram patris confirmet, humanam ipsius naturam esse omnipotentem ἐκ τῆς ἀρχῆς, id est, actu secundo.

XVII. Quod humanitas Christi sit omniscia, & scrutetur corda, actu secundo.

XVIII. Quod humanitas Christi sit omnipresens actu secundo propter articulos fidei, de ascensione ipsius in caelum, & sessione ad dextram Dei, & quod hac omnipresens natura humana non fiat seu statuatur infinita, sed tantum ad dextram Dei collocetur.

XIX. Quod sit duplex Christi secundum humanitatem omnipresens, nec tamen caro Christi, quamvis existimetur esse omnipresens, extendatur ex voluntate in alium.

XX. Quod λόγος neque totus, neque ex parte sit extra humanam suam naturam.

XXI. Quod humana Christi natura sit λόγος infiniti capax, & per omnipresens ab alijs naturis discernatur.

XXII. Quod Christus per humanam naturam omnipotentem omnia gubernet & agat in caelo & terra, & c.

XXIII. Quod humanitas Christi propter ea, quæ hæcenus dicta sunt, inuocanda sit, & nulla alia creatura. &c.

XXIII. Quod, qui fundamenta istius latriæ nouæ non amplectuntur, sint causa dissidiorum, & autor istas Theses scripserit veritatis amore, vt errorum suspicionibus Vbiquistarum dogma liberaret.

DE INVOCATIONE DEI & Christi vera & Sanctorum Idolatrica,

D. E G I D I I H V N I I.

Thesis. I.

I. Quemadmodum vnus tantum Deus est, præter quem nullus est alius, Marci 10. Sic & illum solum & vnum adorandum, nobis verbum Dei proponit, sicut scriptum est: Dominum Deum tuum adorabis & illi soli seruias.

II. Spiritus est Deus: Ideo in Spiritu & veritate adorandus est. Ioh. 4.

III. Ad nullum autem certum locum alliganda est Dei inuocatio. Cuius enim vbique sit, nullo loco inclusus vel exclusus, Ideo maiestatem eius, quousque per orbem terrarum loco, sancta veneratur Ecclesia.

III. Quemadmodum autem Deum per essentiam vnum, sic hypostasis filius realiter distinctis trinum fideles adorant & glorificant, patrem videlicet immense maiestatis, venerandum eius ac vnicum filium, sanctum quoque Spiritum paracletum.

V. Ideoque angeli in suo celebri cantico Esai. 6. Vnum Iehouam tribus vocibus sanctum celebrando haud obscure Deum vnum & trinum adorant, incessabili voce proclamantes: Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus exercituum, plena est omnis terra gloria maiestatis ipsius.

VI. Hic ergo Deus solus, sicut adorari, sic solus vult adorari in die tribulationis. Psal. 50.

VII. Ex quo manifestum est Sanctorum & Angelorum inuocationem illam pontificiam Idololatriæ crimen effugere non posse, quo ad creaturas transfertur gloria immortalis Dei, qui solus laudandus Deus est in secula.

VIII. Etenim, qui a nobis inuocatur in eundem spem & fiduciam corda collocant

THESES.

collocari certum est iuxta illud: Quomodo inuocabunt in quem non crediderunt?
Rom. 10.

IX. Maledictus autem, qui confidit in homine & ponit carnem brachium suum, Ierem. 17.

X. Cumq; ab eo, cui inuocationis cultus tribuitur, requiratur vt prelo esse possit inuocantibus, eorum preces audire, gemitus & desideria cordis scrutari, & potenter ex omnibus malis æternis & temporalibus eripere: Hac autem solius Dei propria sint, sequitur nec angelis nec hominibus inuocationis laudem transcribi oportere.

XI. Angeli autem & sancti defuncti, nec ratione natura infiniti sunt, nec in infinitam personam assumti, nec ad omnipresentem dextram exaltati: cui enim angelorum vnquam dixit Deus? Sede à dextris meis. Ergo non possunt inuocantibus adesse.

XII. Sicut nec omnipotentes sunt, nec omniscij siue *παντοκράτωρ*. Abraham enim nesciuit nos, Israel ignorauit nos: Tu autem Domine redemptor & pater ab initio. Esaiæ. 63.

AD ANALYSIN CAP. I.

QVOD VNVS DEVS HYPOSTASIBVS REALITER DISTINCTA TRINVS VBIQVE sit inuocandus, ac quòd sancti defuncti atq; angeli non sint inuocandi, quia nō sint natura infiniti, neque assumti in personam creatoris infinitam, neq; ad dextram omnipresentem exaltati, & propterea etiam non omnipotentes, &c.

ISAGOGE.

I.

VM PROPHE TARVM ET APOSTOLORUM doctrina sit, Quod vnus tantum Deus sit & præter hunc nullus alius. Itē quod solus Deus sit omni-

*Videatur
Paulò post
a Thesi 28.
&sq̄ue ad
finem.*

omnipotens, omniscius, omnipræsens, & ille solus sit inuocandus, & hoc ipsum nobiscum iuxta scripturam partim hîc partim Thesi. 10. fateatur autor Thesium: Non ignorare idem potest, contrarium voci diuinæ dogma esse, quod asserit: Humanitatem Christi etiam esse omnipotentem, omnisciam & omnipræsentem, & Christum propterea, etiam quâ homo est inuocandum esse. Nam difertè & palàm dicere non audet: Humanitas Christi est Deus.

II. Neque ait, quòd Christi humanitas sit Spiritus, vt Deus est Spiritus Iohan. 4. Quare & ex hoc liquet humanitatem Christi non esse omnipotentem, omnisciam & omnipræsentem, Et quòd inuocans iuxta hoc, quod non est, non inuocet in Spiritu & veritate, id est, vera contritione, fide, dilectione Dei, bono proposito & similibus motibus a Spiritu sancto accensis,

III. Etsi autem vera & viua Ecclesiæ membra, Deum vbique esse agnoscunt, & vbiuis locorum celebrant, tamen a verbo diuinitùs tradito non discedunt, hoc est, orant, vt Augustinus quoque monet, Non, Pater noster qui es vbi-que, attollentes corda sursum extra omnes creaturas, quem- admodum Thesi. 221. dicitur, sed vt Christus nos docet, Pater noster qui es in coelis. Quare vsitatus in Ecclesia sermo est, *Deum non esse aligandum in inuocatione ad vllum locum, Quo se non alligat suo verbo.* Quæ postrema verba autor Thesium prætermittit, quasi non historiæ loquantur nobis, ratiocinantes seposito verbo Dei, Deum *VBIQUE* esse, & *VBIQUE* colendum, passim aras & sacella condidisse,

III. V. Eadem est Patris & Filij & Spiritus sancti Inuocatio, seruato ordine personarum & cuiusque personæ proprietate, vt Iohan. 16. Christus iubet in suo nomine rogari a patre omnis generis bona, id est, ipso agnito, nominato & inuocato, Et Romanos 9. *Christus dicitur, Deus adorandus in secula.* Et noster Baptismus tres personas distinctas propo-

proponit agnoscit & inuocat, vt patefecit se diuinitas clarissimo testimonio ad Iordanem, de quo lætus Athanasius exclamat: Ito ad Iordanem & videbis. Et si autem realiter distinctæ sunt tres hypostases in vna diuina essentia, tamen diuisæ non sunt, quemadmodum in Symbolo confitemur, Pater est Deus, Filius est Deus, Spiritus Sanctus est Deus, & tamen non sunt TRES DII, Deus verus vnus est.

Quare vnicè hoc tenendum est, Quòd angeli & fideles in Ecclesia inuocent Deum vnum & trinum realiter distinctis in vna diuina essentia tribus personis, quamlibet inseparabilibus, ne tres Deos & tres omnipotentes aliquis introducat, vt conatus aduersarij infra capite sexto non valde abhorret, cui familiare est implicare contradictiones. *ὁ γινώσκων* lib. I. dist. 24. q. 2. exponit, quare concedatur hæc locutio, Deus est trinus, nec tamen illa Deitas est trina.

VI. Si Deus solus vult adorari, nulli Diaboli & homines expetunt diuinos honores & adorari cupiunt. Sed aliud legimus de Herode, Iulio, Alexandro Magno, Philippo Macedone, & illo scelerato vexatore Christi & Ecclesiæ Matthæi. 4. Et quid hodie aliud volunt, qui procaciter postulant claris & illustribus testimonijs sacræ scripturæ anteponi suarum opinionum blasphema commenta. Propter quos, si libuisset scriptori Thesium, ad determinationem prædicati exclusiuam posuisset, & dixisset potius, quod Deus velit inuocari se solum, si est memoriæ lapsus, condonari humanæ imbecillitati debet.

VII. Quia verò solus Deus inuocandus est, vniuersalis & propria veræ inuocationis causa est, quod res, quæ verè inuocatur, est Iehoua, qui essentia sua est Deus. Quare non solum sanctorum defunctorum & angelorum, sed omnium aliarum rerum creatarum inuocatio est Idololatria, & cuiuslibet rei creatæ inuocatione gloria immortalis Dei transfertur ad creaturas.

VIII. Nam quoniam is Iehoua, qui essentia sua est Deus, est immensæ sapientiæ, potentiæ, essentialiter iustus, misericors, videt motus cordium, substantia omnibus rebus adest, omnibus in locis est efficax, opportunè opem & salutem fert, impedit, prohibet, arcet ac profligat mala, dat & tuetur bona, inuocantibus iuxta ipsius voluntatem, in eodem spes & fiducia cordis rectè collocari & verè idem inuocari potest:

Contrà, quia nulla creatura est Iehoua, qui essentia sua est Deus, & Idiomata atque actiones Iehouæ, quas diximus nulli creaturæ competunt, ideo in nulla creatura spes & fiducia cordis firmiter ac stabiliter figi & niti, atque nulli creaturæ inuocatio verè præstari potest, iuxta illud Romano. 10. Quomodo inuocabunt, in quem non crediderunt.

IX. Quare non tantum *maledictus est, qui confidit in homine & ponit carnem brachium suum*, Ierem. 17. Sed *omnes qui seruiunt his, qui natura non sunt Dij, sunt Idololatrae*, Gal. 4. De quibus Ieremiæ 10. dicitur, *Dij, qui cælum & terram non fecerunt, pereant de terra & de his, que sub cælo sunt*. In quorum numero cum non sit homo Christus Iesus, qui est Iehoua & essentia sua Deus, vt omnia Idiomata atque actiones Iehouæ ipsi competunt: Ita (vt Cyrillus in lib. de recta fide ad Theodosium scribit) *eundem adoramus, Nec tanquam in vnum nobis similem, neque in hominem fides, sed in Deum tendit, NATURALEM ET VERVM IN PERSONA DEVM*. Adorat enim *vnigenitus, etiamsi vocetur primogenitus, quod manifestissimè conuenit humanitatis mensura*. Non igitur *vt hominem adoramus IMMANUELEM, absit: Deliramentum enim esset & deceptio & error*. In hoc enim nihil differremus ab ijs, qui creaturam ultra factorem & creatorem colunt. Hæc Cyrillus.

X. Quamobrem, quoniam ab eo, cui verè inuocatio debetur, requiritur, vt non tantum substantiâ omnibus rebus adfit, & seriosanimi motus ac preces ardentes, a simula-

tis gemitibus ac fictis vocibus, quibus hypocrite imitantur inuocationem piorum, discernat, & vt huius & æternæ vitæ bonis afficere & beare & omnibus malis eximere possit: Sed etiam, quod autor Thesium silentio transit, vt sit essentialiter verax, iustus, misericors, simplicissimus scilicet, creator & conseruator rerum, Denique quicquid Iehouæ, qui est essentia Deus, conuenit, atque ad eum vt ipse Iehoua sit:

Ex his omnibus coniunctim efficitur, neque hominibus neque angelis neque ulli creature Inuocationis cultum afferendum & deferendum esse. Atque ideo scriptura clamat, *IEHOVAM Deum tuum adorabis & illi soli seruias*, vt qui *IEHOVA* non sit, absque blasphemie crimine Inuocari nequeat.

Sed autor Thesium, neque hoc vrgens, neque alias proprietates Dei essentialia, nisi tres, omnipotentiam, omniscientiam, omnipresentiam, pro suo instituto producens, ne malam causam prodat, eam nihilominus prodit.

Cui enim proprietatum Dei essentialium, quæ sunt Idiomata quarto modo, vna non conuenit, eidem nulla conuenit. & rursus cui vna verè tribuitur, eidem omnes verè tribuuntur. Quid? quod *SOLVM DEVM* omnipotentem, omniscium & omnipresentem esse hinc asseuerat, & hoc ipso testatur, quod contra conscientiam pugnet, Humanitatem Christi esse omnipotentem, omnisciam & omnipresentem. Quare tenere suum cursum non potest, nisi implicet contradictiones, & subinde ἀδολεσχίαν admittat, quæ veri Dialectici nugationem dicunt, Paul. I. Tim. I. Ματαλολογία nominat, cui, qui se dant mancipio, nesciunt, quid & de quibus loquantur. *Omnis autem implicatio contradictionis est horribile mendacium aduersus Deum.*

XI. XII. Ergo cum solus Deus sit omnipotens, omniscius & omniprensens, & nulla creatura sit Deus, non alia causa est, cur angeli & sancti, qui diem suum obierunt, non sint inuocandi in terra non sint omnibus locis presentes, non scrutentur corda, non iu-

uandi summam facultatem, vt **D E V S**, habeant, non inquam, horum alia est causa, quàm quòd non sunt **ΙΗΘΥΑ**, qui essentia sua est Deus. Nam cum humanitas Christi non sit Deus, vel propter vnionem personalem cum $\lambda\omicron\gamma\omega$, vel propter exaltationem ad dextram Dei, neque eadem ideo est omnipotens, omniscia & omniprensens; Quæ iam creatura propter vnionem personalem cum creatore, vel sessionem ad dextram creatoris, erit omnipotens, omniscia, omniprensens? & quæ creatura verè negabitur esse omnipotens, eò quòd non vnita sit personæ creatoris, vt caro Christi, vel quod non sedeat ad dextram Dei, vt eadem caro Christi?

Ergo perspicua veritas est; ficta causa inuocandæ carnis Christi non refelli Idololatriam Pontificiam, & rursus illa ficta refutatione pontificiorum, non confirmari opinionem aduersariam, quòd humanitas Christi quoque sit omnipotens & propterea etiam inuocanda. Verum autem est angelos non dici omnipotentes, sicut homo Christus est omnipotens. Neque enim ijdem Deus sunt vt homo Christus est Deus. Sed hoc aduersario non est cordi, *εἰ ἡ ἀποφασὶς ἀληθὴ τῆ μὴ ὑπάρχειν, ἢ κατὰ φασὶς ἀληθὴ τῆ ὑπάρχειν.* Si *negatiua est causa vt res non sit, affirmatiua est causa vt res sit.* Aristoteles in Analyticis ait, & contrà,

T H E S I S. XIII.

XIII. *Quemadmodum verò nulli creatura absolutæ & nude hanc maiestatem communicari firmiter statuimus: Sic & ei natura creata, quam $\lambda\omicron\gamma\omega$ creator omnium in sue persona $\kappa\omicron\iota\upsilon\omega\upsilon\iota\alpha\upsilon$ erexit, hunc adorationis cultum verè diuinum tribuendum esse, indubitanter asserimus.*

XIII. Non quidem quòd humanitatem Christi seorsim a $\lambda\omicron\gamma\omega$ & quasi separatim siue in abstracto adorari posse existimemus.

XV. Nam scimus eam extra $\lambda\omicron\gamma\omega$ non subsistere seorsim, & proinde nec seorsim ad eam quasi a persona verbi separatam fidelium inuocationem dirigis. Sed vnà cum $\lambda\omicron\gamma\omega$ vna adorationis latria, sicut erudita vetustas docuit honorari.

XVI. Neque enim fideles Christum tantum, quã Deus, sed etiam quã homo est, & sic Christum, quatenus Christus est, adorant, sicut inquit Apostolus: Unã cum omnibus, qui inuocant nomen Domini nostri Iesu Christi, quouis loco vel suo vel nostro.

XVII. Et iterum: datum est ei nomen super omne nomen, vt in nomine Iesu Christi omne genu flectatur caelestium, terrestrium & inferorum, & omnĩ lingua confiteatur, quod Iesus Christus sit Dominus ad gloriam patris.

XVIII. Quibus verbis Apostolus non obscure Christo secundum humanitatem quoque cultum adorationis assignat.

XIX. Sicut totus iste locus de Christo secundum assumptam naturam accipiendus est.

XX. Et rectè Athanasius super hæc verba Apostoli: Donauit ei nomen super omne nomen, ita scribit: De templo hoc dicit, quod est corpus eius. Non enim excelsus exaltatur, sed caro exaltatur excelsi & carni excelsi donauit nomen supra omne nomen, & λόγος non accepit, vt per gratiam vocaretur DEVS, sed caro eius deificata est.

XXI. Estque hæc summa consolatio piorum, quod in omnibus miseris redemptorem & fratrem suum, iuxta eam etiam naturam inuocare cum fiducia audent, in qua infirmitates nostras idè expertus est, vt esset misericors Pontifex: Ex hoc enim, quod contigit ei tentatum esse (quod certè secundum humanitatem factum est) potest & his qui tentantur succurrere, Heb. 1. & 2.

XXII. Sicut Stephanus in agone vltimo huic homini & quem plenus spiritu ante ad dextram omnipotentia collocatum viderat suam animam commendat: Domine Iesu suscipe spiritum meum. Act. 7.

XXIII. Hic est fidelis & vnicus aduocatus apud patrem, Mediator & Pontifex noster in his, qua apud Deum agenda sunt, ad hoc semper apparens in conspectu Dei, vt intercedat pro nobis, preces nostras & quatenus homo est audiens & suscipiens, quemadmodum scribit Apostolus. 1. Timoth. 2. Vnus Mediator Dei & hominum, homo Christus Iesus.

XXIII. Neque nobis illud apud Esaiam obstat 42. Ego Iehoua, gloriam meam alteri non dabo.

XXV. Quando enim inuocatio ad Christum secundum humanitatem quoque dirigitur, non tribuitur Dei gloria alteri. Quia natura Christi humana non est altera diuersa a creatore persona, cum intra Iehoua hypostasin, cui hic cultus debetur subsistat.

XXVI. Idcirco cum Christus iuxta assumptam naturam adoratur, honos iste Iehoua cuius hæc caro propria est, & nullo modo alteri tribuitur. Sicut e contra Iudæi hanc carnem contumelia afficientes, ipsum Dominum gloria crucifixisse scribuntur.

XXVII. Hinc ducenti patres Concilij Ephesini assumptum hominem cum λόγῳ, non tanquam alterum cum altero conglorificandum, sed potius vna supplicatione Immanuelem DEVM & hominem venerandum esse tradiderunt.

AD ANALYSIN CAP. I.

QVOD QVEM ADMODVM
NULLA CREATURA ABSOLUTA
& nuda, sit omnipotens, omniscia, omnipræsens: Ita natura (creatura) quam λόγος in κενωσίᾳ sua persona euexit, adorationis cultus VERE DIVINVS præstandus sit, & hac adoratio non sit inuocatio in abstracto.

ISAGOGE.

XIII.

279.

SOLV'S Deus, qui est Ichoua, inuocandus est. Solus Deus est omnipotens, omniscius & omnipræsens, vt iuxta scripturam paulò ante agnouit & dixit aduersarius. Quamobrem & scripturæ & sibi contradicit hîc: asseuerans, PRIMO; nulli creaturæ absolute & nudæ maiestatem communicari, quam articulis incarnationis & sessionis ad dextram prætextit, id est, Saltem creaturas absolutas & nudas non esse omnipotentes, omniscias & omnipræsentes, ideoque etiam non inuocandas: SECUNDO quod κατὰ τὸ ἀναίσχρητον dissimulauit nunc cuidam naturæ creatæ, quæ non sit creatura absoluta & nuda, verbi causa, carni Christi, illam maiestatem tributam esse, & quod expressè scripsit: Naturæ illi, cultum adorationis VERE DIVINVM præstandum esse, id est, humanitatem Christi etiam esse omnipotentem, omnisciam & omnipræsentem & propterea quoque inuocandam. Hic enim est scopus aduersarij, vt aliquoties hæctenus vidimus & deinde magis apparebit.

Largi-

XIII. Largitur humanitatem Christi non esse adorandam separatim, & eam nominat adorationem in abstracto, sed quid largitur, vt alienus esse a blasphemijs videatur? Suntne qui humanitatem Christi fingunt a Deo Verbo separatam & seorsim inuocant, vt Turci conditorem coeli & terre fingunt & inuocant, & filium de essentia patris esse negant?

280.

XV. Etsi enim humanitas non est cum verbo vbiq; vt Eutycheos delirare Vigilius testatur, (qui dissentientes ab ipsis & distinguētes naturas in persona Christi iuxta scripturam, separare naturas & diuidere Christum calumniantur:) tamen eadem a *λόγω* Deo non separata est. Quod si sentit aduersarius, quomodo inferiūs humanitatem Christi aliter in Deo verbo, aliter in suis Idiomatis considerat? An & cum Nestoreis separat, & cum Eutycheis confundit naturas in persona Christi? Sed propterea humanitas Christi sic est omnipotens, omniscia, omnipræsens & propterea inuocanda, vt magna Diana Ephesiorum adoranda est, quoniam Aegyptij Apim & canem venerari instar numinum non debuerunt, vt Ethnicus ille queritur: *Oppida tota canem venerantur, nemo Dianam.* Adoratur quidem caro vna adorationis latrēa cum *λόγω*, & erudita vetustas ita docuit. Sed istam exæquationem naturarum & adorationem propter illam exæquationem, ob quam verbis veterum syncategoremata vna admiscet, ignotam esse piæ vetustati declarat, qui eorum auctoritatem iactat & nullam profert. Ad calcem cap. de adoratione Christi veri Dei & hominis videatur testimonium Athanasij ex Dialogo 5. de adoratione Christi veri Dei & hominis.

*Videantur
The. 191.
197. 215.*

XVI. QVIA enim fideles totum Christum adorant, qui totus est hominis filius propter carnem, & totus Dei filius propter vnam cum patre Deitatem, quod est nomen Domini nostri Iesu Christi. 1. Corinth. 1. Act. 4. Ideo Christus non tunc demum totus adoratur si existimetur, quod

282.

quod etiam, quâ homo est, id est, carne sit realiter omnipotens, omniscius, omnipræsens, etiamsi addatur in persona λόγος. Nam ne quidem aduersarius Christum, quâ homo est, realiter in persona λόγος Deum dicit, & sic Christum esse affirmat quatenus Christus est. Quare vt Max. Iohannes monet, *Tunc adiectio verborum vitanda est, cum non explanationem sed corruptionem aut contrarietatem fidei operatur, vt & Deut. 4. & Prouerb. 30. præcipitur. Magnus autem Dominus & laudabilis valde, & magnitudinis eius non est inuestigatio. Psal. 145. Itaq; non hominis sed Dei natura est, vt adesse ubiq; possit, secundum Tertull. p. 160. de Trinitate.*

283. XVII. Neque ex. 2. cap. ad Philippenses constat, Quòd Christus etiam, quâ homo est, Deus sit. Nam datum ei nomen, inquit, supra omne nomen vt Iesus Christus Dominus agnoscat & celebretur ad gloriam Dei Patris.

283. XVIII. Quare neque obscure neque dilucidè Apostolus eo loco tradit, quòd Christus etiam, quâ homo est, sit omnipotens, omniscius, omnipræsens, & sic Christus quatenus Christus, & propterea quoque inuocandus. Nam vt in explanatione huius capituli Ambrosius scribit: *In gloria Dei patris esse, nihil differre a Deo est vt sit vna gloria patris & filij per communem substantiam & virtutem. At si Christus, etiam quâ homo est, omnipotens habeatur, humanitas ipsius in gloria Dei patris ponitur, quæ vt idem Ambrosius dicit, est vnitas natura.*

XIX. Agit enim Paulus. 2. ad Philip. de Christo, non duntaxat secundum assumptam naturam, vt fingunt aduersarij, sed directè secundum vtramque naturam, hoc est, de duabus naturis in vnitate personæ cum omnibus proprietatibus essentialibus inconfusè & inseparabiliter subsistentibus. Præterquàm enim quòd Iesum Christum appellat, quæ sunt nomina officij, quod ad vtramque naturam pertinet, formam serui dicit, quæ est ipsa natura humana cum mortalitate & subiectione sub legem, & hac inuentus est habitu vt homo, id est, affectibus, pauore, tristitia, dolore,
Et

Et formam Dei dicit, qua Christus equalis est Deo, siue essentiali, vt vetustas pia exponit, siue operibus diuinis, vt Lutherus vult, quod eodem recidit. Nam propter opera, quibus se Deum & Dominum, declarauit, certum esse, ait Lutherus, quod Christus ibi a Paulo, vt verus Deus & naturalis eius Deitas pradicetur. Quamobrem non est forma Dei, quod Christus etiam, quâ homo est, sit omnipotens, omniscius, omnipræsens, propter articulum incarnationis ἐκλήκως, id est, actu primo, & Thef. 116. propter articulum sessionis ad dextram patris ἐνεργητικώς, id est, actu secundo, vt nugatur aduersarius postea, & sic totum istum locum de Christo secundum assumptam naturam accipiendum esse hic autumat.

XX. Athanasius autem, cuius magna meritò est auctoritas, quoniam a scriptura non discedit rectè de templo, quod est corpus eius, illa verba accipienda dicit, Donauit ei nomen super omne nomen. Locutionibus negatiuis & affirmatiuis expressit, quod Theodoretus inquit: Vnio communia nomina facit. Negatiuis: Non enim qui altissimus est exaltatur, Et λόγος non accepit donatitia ratione, vt vocaretur Deus. Affirmatiuis; Caro eius exaltatur, carni suae altissimum donauit nomen, quod est supra omne nomen, caro eius simul cum ipso Deus appellata est.

Quare non absolutè de diuina aut humana natura, sed de vnione personali duarum naturarum, quam aliàs Oeconomia dicit, loquitur, cuius respectu communia esse nomina indicat, Quemadmodum Dialogo. 4. de Trinitate ait, Quod λόγος passus sit non in se & sua natura, sed respectu Oeconomia, vnio sibi corpore, quod pati possit. Sed in his nihil habere præsidij aduersarium, hæc etiam ostendunt: Quod propterea adfirmare non audet, Quod Christus, quâ homo est, etiam Deus sit. Deinde verba Athanasij obscurauit, & pro his, accepit donatitia ratione, reposuit, per gratiam, & pro his Caro eius simul Deus appellata est, supposuit, Caro eius Deificata est, neque tamen effecit, vt firmiter inde concluderetur, quod vult, Scilicet, Christum etiam, quâ homo est, esse

omnipotentem, omniscium & omnipræsentem. Mala mens, malus animus; dicta tanti auctoris, contra dicentis mentem & scripturam urget. Nam *Orthodoxi, quæ dicunt & scribunt, aliter quàm iuxta analogiam fidei accipi nōlunt. Et si vel ipsi aliquid humanum patiuntur, vel rectè ac dextrè ab ipsius tradita, sinistrè accipiuntur, & nequiter deprauantur, auctoritas nulla est. Quandoquidem & verbum Dei, stolidè intellectum, non est verbum Dei, secundum Theodoretum.*

284. XXI. Nihil autem verius est, Quàm, summam consolationem piorum esse; Quòd in omnibus ærumnis, filium Dei incarnatum, redemptorem & fratrem suum inuocare cum fiducia audent, quia infirmitates nostras carne expertus est, vt misericors esset Pontifex. Nam carne persoluit *λύτρον* pro peccatis mundi, Quod est sufficiens, quia persolutum est a persona infinita, vt placaretur Deus offensus, qui & ipse est bonum infinitum, vt Hebr. 2. & 4. confirmatur. Sed quia carne tentatus est, quilibet piorum nefas esse ducit statuere, quod & carne omnipotens, omniscius & omnipræsens; & propterea quoque inuocandus sit, tantum abest, vt in hoc figmento abominando, quod toto pectore detestandum est, quicquam ponant fiduciæ. Id enim si faciant, se horribili contumelia Deum afficere norunt.

285. XXII. Itaque Stephanus orans in agone, *Domine Iesu suscipe Spiritum meum*, testatur ipsum esse verum Deum, gnarus iustorum animas in manu Dei esse. Neque verò *illud*, quâ homo est, etiam Deum esse credidit. Nam plenus Spiritu, vnum Deum & illum solum omnipotentem, omniscium, vbique æternum, essentialiter iustum & misericordem &c. esse agnouit, & constanti fide & ardenti inuocatione inter coronam lapidum, confirmauit. Ergo deliramentum, quod Christus etiam, quâ homo est, sit omnipotens omniscius & omnipræsens, & propterea quoque inuocandus, detestatus est. Itaque aduersarius non ait hîc, quòd Stephanus humanitatem Christi omnipotentem inuocarit, sed

sed hominem quem ad dextram Dei stantem viderat. Nam vt Iesaias ferè annis octingentis antè prædixerat, staturam esse radicem Iesse: Ita tunc experiebatur Stephanus illum regnantem & propugnantem suos, aduersus Diabolos & eorum organa, Quoniam & in ipsius corde vincebat mundum. Sed homo Christus designat suppositum in persona Verbi, quod est æternum, vt aiunt scholastici. Non enim humanitatem, vt faciunt, qui abstracta & concreta confundunt, sed λόγον ἐσιώδη, personam esse credidit, in qua caro assumpta inconfusè & inseparabiliter & hypostaticè vnita, cum omnibus Idiomaticis subsistit, Quamobrem filium hominis dixit.

XXIII. Vt verò Christus, quondam in diebus carnis suæ, neque surdus neque cæcus fuit, sed auribus sonos & voces, & oculis colores, atque species rerum, & cæteris organis sensuum alia obiecta percepit, & cogitationes, scribarum vidit Spiritu, tum surdis & cæcis audiendi, & videndi facultatem restituit, & Diabolos pepulit digito Dei: Ita ingressus in cœlum, quod vero sacrario respõdet, & in conspectu Dei apprensus, & pro nobis intercedens mediator Dei & hominum homo Iesus Christus. *Qui plantauit aurem, non audiret? qui finxit oculum, non videret? Oculi Domini super iustos, & aures eius ad preces eorum. Vultus autem Domini super facientes mala.* Sed Christus non plantat aurem, non fingit oculum etiam quâ homo est. Quamobrem, quod idem mediator sit etiam, Quia, quâ homo est, quoque sit omnipotens, omniscius & omnipræsens, & sic preces audiat, non constat. Nam vt Vigilius inquit, cuius longè euidentiore & celebratiore vigilantia est, quàm agyrtarum vel ἀγρῶν appellantium ipsum scurriliter & mordaciter, dormilium: Talis hostia requirebatur, quæ ita media esset inter Deum & homines, vt & morti succumberet per illud, quod hominis habebat, & mortem vinceret eo, quod diuinitatem in se tenebat. Alioqui humanis diuina reconciliari non poterant.

286,

287. XXIII. Ergo, quasi voce de cœlo edita Deus Esaia, 42.
 restificans, *Ego I E H O V A, gloriam meam alteri non dabo*, sub-
 inde sancit, se solum esse omnipotentem, æternum, infini-
 tum, vbique &c. atque inuocandum: & nullam aliam natu-
 ram vel personam, quæ non est Deus, esse omnipotentem,
 essentialiter misericordem, iustam, omnipræsentem &c.
 ideoque inuocandam. Reclamat igitur aduersario pu-
 gnanti, Quòd Christus etiam, quâ homo est, sit omni-
 tens, &c. & etiam propterea inuocandus.

288. XXV. Etsi enim gloriam Dei non tribuit personæ, ta-
 men tribuit naturæ, quæ non est Deus. Quod non diffiretur.
 Sed quis ELOHIM ACHERIM, quod in Decalogo plura-
 liter & in Esaia singulariter extat, quis inquam nisi Idolola-
 tra ad solas personas restringit? Nam propterea cultus diui-
 nos præstare Idolis nefas est, quæ non sunt personæ, & tamen
 cæca superstitio numina fecit. Et Lutherus explicans postre-
 ma verba Dauidis, ex illo Esaia astruit, (contra Arianos, a
 quibus ad solum patrem illud violenter detorquetur) quòd
 filius, quoniam eodem honore cum patre colitur, non sit
 alius Deus, id est, non alia essentia, quamuis sit alia persona
 seu hypostasis. Subsistit quidem natura humana in Deo ver-
 bo, sed non eadem propterea realiter est in persona Verbi,
 ipse Deus Verbum, licet aduersarius etiam INTRA incul-
 cet. Quamobrem cum eadem non sit omnipotens, omni-
 scia, omnipræsens, æterna, infinita, &c. quomodo propter
 hoc quod ei non conuenit, asseretur eidem cultus, qui soli
 Iehouæ debetur, aduersarij confessione.

289. XXVI. Quamobrem, nihilominus cultum soli Ieho-
 uæ debitum, humanæ Christi naturæ asserens, eo quod i-
 psam omnipotentem, omnisciam & omnipræsentem quo-
 que esse comminiscitur, vt palàm statim dicet, in arenam &
 certamen cum sceleratis Iudæis descendit: ipsene diuinita-
 tis spolijs Carnem Christi onerans, an isti plagas, vulnera &
 denique mortem ignominiosissimam carni Christi asseren-
 tes,

tes, Dominum glorię magis ledant. De illis enim dicitur, I. Corinth. 2. *Si Dominum gloria cognouissent, non crucifixissent.* Et Athanasius eos, qui alia, quàm Verbum Dei Christo tribuunt, sua in illum conijcere, & ut Iudaos ipsum lapidare dicit.

XXVII. Quod aduersarius admittere se non occultè 290.
fert, vbi hęc mutilat decretum Ephesini Concilij, quo ducenti illi patres vna supplicatione IMMANUELEM Deum & hominem honorandum esse tradiderunt, omittens, *IVXTA QVOD VERBUM CARO FACTVM EST.* Ergo cum caro non sit facta verbum, neque eadem est omnipotens, omniscia, omnipræsens, neque propterea inuocanda. *Vinam vos solos errare sciretis; ait Vigilius de Eutychianis suę atatis, & non temeritate sacrilega, patres in simili erroris crimine vocaretis.* Nam & illi trecentos Patres Nicenę Synodi se sui dogmatis autores habere impudentissimè vociferabantur & gloriabantur. Quare illo falsi crimine aduersarius offendit, quod Patres Ephesini, inuocationi, de qua dimicat, etiam hodie anathema dicant.

XXVIII. T H E S I S.

Cum verò ex vnione personali, caro Christi hanc diuinam adorationis gloriam sortita sit, sequitur vnionem illam sic describendam esse, ne adorationis cultus respectu humane nature irritus efficiatur, quod vtique fieret, si nuda tantum vnio sine naturarum proprietatibusq; reali *κοινωνία* fingeretur.

XXIX. Christum igitur ex virtute vnionis secundum humanitatem quoq; verè *μεδίογυόστω* esse oportet, vt preces & gemitus inuocantium, ad eòq; ipsam cordis fiduciam, que quasi anima orationis est, intueri valeat.

XXX. Omnipotentem item, & in omnibus periculis præsentem inuocantibus, vt nos præsto & efficaciter ex omnibus malis liberare possit.

QVOD VNIO PERSONA-
LIS ITA DESCRIBENDA SIT, NE

*cultus adorationis RESPECTU HUMANAE naturae CHRIS-
TI SIT IRRITVS, & quod ideo statuenda sit unio & κοινω-
νία naturarum & proprietatum realis, ut Christus non tantum iux-
ta diuinam, sed etiam secundum humanam naturam sit re-*

alissimè OMNIPOTENS, OMNISCIVS SEV

*καρδιογνώστης & omnipra-
sens,*

ISAGOGE,

XXVIII.

291.

292.

NITIO confessus est, vnum Deum esse, & illum
solum inuocandum esse. Quare nulla est unio ra-
lis, ob quam Christus non tantum ratione diuine
naturæ sed etiam respectu humanæ naturæ sit re-
aliter Deus, Et falsissima hypothesis est: Quod humanitas
Christi ex vnione personali sortita sit cultum adorationis,
de quo vitilitigat & quem magnificè diuinam adorationis
gloriam nuncupat, Eiusdem farinae sunt & hæc: Quod pro
illo fictitio cultu vnionem personalem describendam, &
similem communicationem Idiomatum tradendam cen-
set, Et quod præ illa sua vnione & communicatione Idio-
matum & naturarum, quibus realitatis augustum præconi-
um tribuit, dicit fingi vnionem, & nudam appellat, quæ est,
iuxta quod Verbum caro factum est, & quæ confundere
Idiomata non sinit, sed in naturis discernit, & in persona
communia omnia esse facit, iuxta dicta, Abacuc 2. *Deus a
Theman veniet*, Matth. 16. *Filius hominis est filius Dei viuenti.*
I. Corinth. 15. *Secundus Adam de cælo est*, Iohan. 3. *Filius homi-
nis est in cælo*, I. Corinth. 15. *Per hominem resurrectio mortuorum.*
Luce.

Lucæ 9. *Filius hominis veniet in gloria patris sui.* Psalmo. 42. *Videatur
responsio
ad Thessim.* 37.
Sedes tua Deus in seculum seculi, propterea unxit te Deus. Io-
han. 2. *Christus manifestavit gloriam suam.* Iohan. 1. *Vidimus
gloriam eius, tanquam unigeniti a Patre.* Roman. 1. *Declaratus
filius Dei potenter per resurrectionem a mortuis, secundum Spi-
ritum sanctificationis.* Matth. 22. *Si David vocat eum Dominum,
quomodo filius eius est?* Marci. 2. *Vidit cogitationes scribarum
Spiritu.* 2. Corinth. 13. *Crucifixus ex infirmitate, vivit poten-
tia Dei.* 1. Petri. 3. *Mortificatus carne vivificatus Spiritu.* Io-
han. 20. *Spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habe-
re.* Psalmo. 16. *Non relicta est anima eius in inferno, nec caro eius
vidit corruptionem, &c.* Iesaiæ. 9. *Parvulus natus est nobis, &
filius datus est nobis, & vocabitur nomen eius Deus fortis, pater
vitæ aeternæ, &c.*

Taceo, quòd tantum trium Idiomatum divinæ na-
turæ realem communicationem, vt nominat, asserit, & nu-
quam specificè exprimit, quam realem naturarum unio-
nem & communicationem dicat, vt faciunt, qui, quid di-
cant & sentiant ipsi nesciunt, qui non sunt Theologi sed se-
cundum Apostolum *Ματαιόλογοι.* 1. Timoth. 1.

XXIX. Quare cum sordeat aduersario vnio personalis,
iuxta quod Verbum Caro factum est: propterea Christum,
quâ homo est, scrutari corda, & cognoscere timorem Dei,
fidem, dilectionem veram, & similes spirituales affectus non
necesse est, Quoniam solus Deus nouit corda.

XXX. Eiusdem rationis est, quòd & respectu carnis ip-
sum omnipotentem & in omnibus calamitatibus præ-
sentem esse invocantibus oporteat, vt periclitantes, af-
fectos, oppressos adiuuet, liberet, defendat, seruet, Quasi
quâ Deus est, ipsum esse omnipotentem & omnipresen-
tem non satis sit, vt ab initio generi humano, & Eccle-
siæ post lapsum, in diluuiio, mari rubro, Babylone & de-
inceps adfuit & opitulatus est. Imò solum D_i v m esse
omni-

293.
Videatur
Thess. 27.
Psal. 94.
Luca 16.
Marci. 2.
2. Para. 6.
294.

omnipotentem, omniscium, & omnipresentem Theſis decima contra has ſtatuit. Et Iohan. 17. Chriſtus rogat patrem, vt in ſuo nomine, id eſt, Deitatis ratione, quemadmodum Cyrillus exponit, ſeruet Eccleſiam, ſicut ab exilio mundi fecit. Poſtremò qui non fidit Chriſto & eo acquieſcit, quia iſ verus Deus eſt, quomodo ipſum vbique eſſe & omnia poſſe & noſſe carne ſua firmiter credat, quâ Deus ille non eſt. Quoniam verus Deus vnus eſt.

XXXI. T H E S I S.

Hæc autem de communicatione Idiomatum doctrine, dextrè & ſobrè ita proponenda eſt, ne ad alterutram partem latiùs quàm par eſt euagemur: Sed ex vtraq; parte reſectis abſurdis omnibus ipſam in medio poſitam veritatem citra erroris labem retineamus.

VT HO- XXXII. *Quæ de re propterea nonnihil copioſius agere viſum eſt, Quia niſi MO., Chriſto hæc maietas ſecundum carnem conſtet, fruſtra a nobis vt homo inuocabitur.*

QVA HO XXXIII. *Imò Idolatriæ crimine non vacabit Chriſti, quâ homo eſt, in- MO., uocatio, ſi cum diuina maiestate, cui ſoli cultus ipſe competit, nullam realem vni- uerſiam haberet.*

XXXIII. *Principiò hoc tenendum eſt: Quod communicatio Idiomatum, de qua nobis ſermo inſtituitur, eſſentia non ſit. Hoc namq; modo λόγος & ſuam maiestatem, tantùm intra diuinitatis ſc̄l̄av ſimpliciſſimam cum patre & Spiritu ſancto, cum quibus eſſentia vnũ quiddam conſtituit, non autem ratione ſc̄l̄is diſtinguitur, communem habet.*

XXXV. *Deinde nec Phyſica eſt, quæ λόγος & vel diuerſam à ſua eſſentia creeſt omnipotentiam in humana natura, vel ſuam eſſentialem omnipotentiam ita transfundat in humanitatem, vt ſeipſum quidem ſua maiestate exuat, natura Chriſti verò humana eius ſubiectum conſtituat.*

XXXVI. *Quam communicationem Phyſicam, vt abſurdam & ſcripturarum literis contrariam expreſſe damnamus.*

XXXVII. *Iam verò non protinus inferre licet: Si communicatio Idiomatum nec Phyſica ſit, nec eſſentialis:*

Ergo prorfus nulla eſt.

XXXVIII. *Nam vt in diuinis multa ſunt realia, quæ tamen non ſunt Phyſica: Sic in diuinis aliquid reale imò realiſſimum eſſe poteſt, quod non eſt eſſentialis.*

cut trinitatis persona realiter distincta sunt, quas tamen essentialiter distinctas dicere blasphemum foret.

XXXIX. Porò communicatio Idiomatum, sicut vnio a qua dependet personalis est, qua λόγος sua Idiomata intra suam quidem hypostasin retinet: Assumendo autem humanam naturam in vnionem & κοινωνίαν sua hypostaseως, similem eandem in κοινωνίαν quoque realem Idiomatum sua illius hypostaseως assumit ac euehit.

XL. Vnde perspicuum est: Quòd quemadmodum humana Christi natura non subsistit in se ipsa, sed in persona τῷ λόγῳ, sic illa quoque Idiomata non in semetipso veluti subiecto habeat, sed in persona λόγῳ sibi realiter communicata habeat.

XLI. Quòd addè verum est, vt nisi λόγος suam humanitatem intra complexum quasi vnitatemq; sua hypostaseως assumisset, nunquam profectò omnipotentia ceterorumq; Idiomatum, que illam hypostasin non egrediuntur, confors fieri potuisset.

XLII. Figmentum igitur illud transfusionis Physicæ, quòd falsò nostris Ecclesiis quidam assingunt, non verbis tantum, sed re ipsa repudiari, nemo qui ista legit insciabitur, nisi conscientia testimonio repugnare velit.

XLIII. Quandoquidem expresse scribimus, docemus, protestamur, quòd Idiomata diuinitatis nunquam in aliud subiectum transeant, sed intra personam filij Dei ita perpetuò & immutabiliter maneant, vt impossibile fuisset, ea natura humane communicari realiter, nisi in illam personam filij Dei, cuius hæc maiestas propria est, assumpta fuisset.

XLIII. Sicut autem κοινωνία hæc maiestatis extra vnionem impossibilis esset: sic mediante vnione, non tantum possibilis, sed etiam necessaria est facta.

XLV. Nam persona verbi & maiestas huius persone ita vnum quiddam sunt, vt qui maiestatem λόγῳ carni communicatam neget, simul ipsius quoque personæ κοινωνίαν carni manifestè adimat, & hoc modo vnionem personalem verè soluat.

QVOD COMMVNICATIO
IDIOMATVM QVA CHRISTVS

*non tantum iuxta diuinam, sed etiam iuxta humanam naturam,
sit omnipotens, omniscius, omnipraesens, sit realis, neque ta-
men ue essentialis, vel Physica, sed
personalis,*

ISAGOGE,

XXXI.

Vod humanitatem Christi (qui illâ iuxta scriptu-
ram natus, passus, mortuus est, resurrexit) omni-
potentem, omnisciam & omnipraesentem quoq;
esse fingit, id doctrinam de communicatione
Idiomatum appellat. Hoc figmentum sobriè & dextrè sibi
proponendum esse rectè videtur præcipere sibi, nisi Sophi-
sticæ turpis immunda illuue ebrium & insigniter peruer-
sum ad eam rem esse necesse sit. Et haud dubiè vitabit absur-
da & errores & veritatem retinebit ac tuebitur, vt promissis
diues est, si veritati consentanea, & cum tetris deliramentis
pugnantia sint absurda & erroris labes. Denique si illud fi-
gmentum sit doctrina sana.

XXXII. Relinquendi igitur, vel refellendi illius fi-
gmenti causa summa est, prosequendi ac defendendi nulla.
Quid enim magis in Deum dici blasphemum potest, quàm,
nisi constet id figmentum (quod insigni maiestatis præco-
nio celebrat) Christum frustra a nobis, vt hominem inuo-
cari? Quasi res ficta vera esse possit, & Christus vt homo pro-
pterea frustra inuocetur. Nam commētitiâ esse illam ma-
iestatem aduersarius ipsemet ostendit, cum paulò antè, so-
lum Deum esse omnipotentem, omniscium & omnipresen-
tem asseuerat. Quid enim hoc est aliud, quàm humanitatem
Christi, vt omnes alias creaturas, realiter omnipotentem, o-
mnisciam & omnipraesentem non esse? Quare

Quare euidenter seipsum falsitatis arguit. *Conuenit autem maxime hominibus, ut Cyrillus lib. 2. in Iohan. cap. 92. ait, adorationem tanquam debitam Deo offerre. Adorat igitur & Christus ut homo, postquam factus est homo. Adoratur autem semper cum Patre & Spiritu Sancto, quia Deus verus est, secundum naturam.* Hæc Cyrillus. Quoties verò Christus ita inuocatur, natura humana non excluditur, sed ad personam, quæ subsistit in duabus naturis, inuocatio dirigitur, ut Lucæ. 17. Mar. 15. Iesu præceptor, Domine fili Dauid, Iesu fili Dauid. Marc. 9. Domine opem fer infirmitati. Iohan. 8. cæcus respondet: credo Domine & adorauit eum. Et exempla similia passim tertio sacræ offert. Tali inuocatione non frustra affici Christum hominem res ipsa loquitur. Nam quæ petiuerunt adoratores isti, ea impetrauerunt. Vnde & quando aduersarius planum faciet Christum iuxta ipsius inuentum, non frustra inuocari?

XXXIII. Nam quod falsum verum esse fingit, & minaciter absurdum colligit, & quasi gorgonem ostentat, quæ rectè sentientes perterrefaciat, & in fungos vertat insolens, familiaris ei strophæ est, scilicet, quòd, q. verissimum sit humanitatem Christi esse realiter omnipotentem, omnisciam & omnipresentem, & propterea inuocandam: ita nisi talis ea habeatur. Idolatriam esse inuocationem Christi, quæ homo est, Sophisticatur, sed non aliter, quàm callidiores feræ solent, suis ipse artibus captus tenetur, ab ijs ipsis, videlicet, potissimum deprehensus, quibus se occultare conatur, ut Basil. I. 1. aduersus Eunomium scribit. Nam vbi solū Deum esse omnipotentem, omniscium, & omnipresentem affirmauit, humanitatem Christi, ut alias creaturas realiter, omnipotentem, omnisciam, & omnipresentem esse negauit. Ad hæc humanitas Christi non est Deus: & superius Deum solum inuocandum: & hic: Inuocationem soli maiestati diuinæ conuenire ait. Quin ergo Idolatriam esse inuocationem Christi quæ homo est: imprudens asserit, & seipse

Idolatriæ astringit eo ipso, quòd inuocationem humanita-
tis Christi Idolatriæ crimine non carere pronunciat, nisi
realiter sit omnipotens, omniscia, omnipræsens. Hanc enim
realem Christi, quâ homo est, *κεινώταται* cum maiestate
diuina nuncupat perplexè, præterquam quòd fraudem bello
schemate τὴ *μεγὰ ἀεροδοκίαν* & alijs technis mirificè in-
uoluit.

63. XXXIIII. Facile obtinet, quòd figmentum, cui no-
men communicationis Idiomaticum falsò vendicat, essentia
non fiat. Nam mendacij nulla est ratio qua fiat, nisi vanitas,
qua excogitantur, sparguntur & defenduntur, quæ a re dis-
fentiunt. Quare & friuola est distinctio, proprietatum Dei
essentialium, ratione *ἑστίας*, & personarum, propter idem
commentum. Iudicent autem intelligentes ac pij, quàm
congruant cum analogia fidei illa verba: *λόγον* cum Patre
& Spiritu Sancto vnum quiddam essentia constitucere.
Quandoquidem *essentia in tribus personis diuinitatis, non est
constata ex tribus, sed est eadem in tribus.*

67. XXXV. Neque de hoc admodum laborandum ipsi est,
eam, quam ipse vocat Communicationem Idiomaticum,
rem inanem insigni titulo, non fieri Physicè. Quoniam hu-
manitas Christi nullo modo est omnipotens, omniscia,
omnipræsens, quia tantum Spiritu Christus eiecit Demo-
nia, vitam restituit mortuis & proprio corpori, vidit cogita-
tiones scribarum, coelum & terram implet, &c. Neque enim
creat Deus in humanitate Christi omnipotentiam, omni-
scientiam, omnipresentiam, vt robur heroicum & fortitu-
dinem in Samsone, sapientiam in Salomone. Cæterum
communicatio Idiomaticum, qua natura aliqua proprietates
exuat, & in aliam transfundat, vt hæc illarum subiectum
fiat, illa esse desinat; hæc, inquam, talis arbitror est Physica
communicatio Idiomaticum, qualis centaurus, chimæra,
cervix equina cum humano capite, & ægri somnia, Deni-
que

que imagines rerum, quæ nusquam sunt, quas tamen phantasia format.

XXXVI. Quamobrem de hac ne quidem purgare se necesse habuit, nisi, nomine Physicæ communicationis ipsi veniunt etiam omnes rerum species, quæ fingi possunt, nec tamen sunt, fuerunt, vel vnquam futuræ sunt. Tunc verò etiam physica idiomatum communicatio erit eius figmentum. Nam quòd humanitas Christi in persona λόγος realiter sit omnipotens, omniscia, omnipræsens, id vel de aduersarij testimonio, est eiusmodi fallax sine re similitudo; quoniam in exordio solum Deum esse omnipotentem, omniscium & omnipræsentem docuit. Ad quam colorandam & fundandam postmodum Patrum sententias producit, quæ loquuntur non de illa fallaciæ inani oratione, sed de effectis & qualitatibus, quas λόγος creator condit & transfundit in carnem, quam assumpsit. Tum similitudinem de candenti ferro adhibet, quod qualitates nouas ab igni concipit. Denique actiones omnipotentes carni Christi tribuit, quæ vnde sint nisi a creata omnipotentia noua? postquam essentialem omnipotentiam competere humanæ naturæ negat, aut falsò humanitati Christi asseruntur. Frustra enim architectari miser homo personalem omnipotentiam nititur, vt suo loco dicetur. Iudicium piorum & intelligentium esto, an verè inficietur aduersarius, quod comminiscatur Physicam illorum trium Idiomatum transfusionem.

Videatur
Thest. 226.

XXXVII. Certum autem est, communicationem Idiomatum, quæ vsitatè in Ecclesia vocatur in propositionibus quibusdam de Christo, non fieri essentialiter, quemadmodum per modum æternæ generationis proprietates essentialis Patris filio conceduntur. Neque eandem fieri physicè seu naturaliter, vt cùm subiectum nouas qualitates & simul nomen aliquorum Idiomatum accipit nec tamen adipiscitur ipsa Idiomata. Non verò ideo illa Idiomatum communicatio nulla est. Est enim hæc talis, Quod omnia Idio-

68.

mata utriusque natura Christi essentialia, communia sunt personae in concreto, id est, ut subiectum sit vocabulum concretum, significans non alterutram tantum naturam, sed complectens integram personam, & ut insit subiecto concreti, quod inest eius prae-dicato licet non iuxta utramque naturam. Exempla scripturae responsione ad Thef. 28. habentur. Sed hanc aduersarius communicationem Idiomatum nudam & erroris latibulum Thefi. 137. habet & appellat, Et cum plures communicationis Idiomatum species (vt ita dicam) non sint, & illa de qua contendit aduersarius, harum nulla verè sit, eam exilem, verborum strepitum sine sententiae veritate esse palam est.

70. XXXVIII. Etsi enim in diuinis multa sunt realia, quae non sunt essentialia vel Physica, tamen *inter nos de eo conuenit, Idiomata Essentialia Dei non esse communicata Christi humanitati per modum aeternae generationis.* Si verò alia realia intelligit, cur eorum exprimendorum pudet, si vera sunt? Non enim protinus sunt, quae quis esse posse garrit. Neque eò, quòd personae Trinitatis realiter distinctae sunt, distinguuntur etiam Idiomata essentialia. Et tam blasphemum est distinguere Idiomata essentialia personaliter, atque personas ipsas essentialiter.

71. XXXIX. Igitur cum nulla sit Idiomatum communicatio, de qua aduersarius rixatur, nulla etiam vnio personalis est, a qua dependet. Quid ergo personalis dicitur? Nam cum persona sit incommunicabilis (scilicet, vt alia natura etiam fiat & sit eadem persona) ne quidem communicatio Idiomatum illa ipsa, cuius exempla scriptura suppeditat, personalis dicitur. Imò portentosis verborum praestigijs aduersarius declarat, quòd suum figmentum non sit Idiomatum communicatio. Quid enim vult? cum dicit λόγος retinere Idiomata intra suam hypostasin, An hoc? quod supra dixit, omnipotentiam, omniscientiam, omnipraesentiam solius Dei propria esse, & quòd inde sequitur, naturam humanam,

manam, quam, Deus verbum assumfit, non esse omnipotentem? Quod si sentit, quid loci est reali communicationi proprietatum, quam sic vocat? Similes *γενεολογία* sunt, quod (Thesi 25. dicit humanitatem subsistere intra personam λόγος, & Idiomata (illa tria) humanitati intra personam λόγος tribui (Thesi. 135.) Et eodem alludit, quando dicit (Thesi. 13.) quod λόγος naturam creatam in suæ personæ *κεινωσίαν* euexit. Sed paulò mitiùs arbitror, quàm Eutyech. loqui voluit, qui *humanitatē a diuinitate absorptam esse, immundo rostro et blasphemio sus lutulentus gruniuit*, vt est apud Theodor. Dialog. 2. p. 136. Neque planius est, quod ait hīc λόγον assumfisse naturam humanam in vnitatem *ἢ κεινωσίαν* sua hypostaseως. Vtustas pia & erudita propter hereticorum insidias *κεινωσίαν* vñionis voce declarabat. Nihil hic simile est. Neq; vsquam explicat, sentiātne humanitatem Christi: an hominem Christum esse Deum. Quorum illud si statuit, Eutychi subscribit, Sin istud, non humanitatem, sed hominem Christum omnipotentem rectè dici fateatur necesse est, & quod præter rem accuset, ea vtentes locutione, errorem occultare, & suam opinionem esse errorem. Si hæc est assumptio naturæ humanæ in realem *κεινωσίαν* Idiomatum hypostaseως λόγος, quod Christum secundum humanitatem, vel humanitatem Christi seu in Christo (nam perinde est, omnipotentem, omnisciam seu cordium cognitricem esse passim asseuerat, éstne discrimē inter Idiomata hypostatica, & hypostaseως λόγος? An tria duntaxat & non alia etiam sunt Idiomata hypostaseως τῆς λόγος? vt esse seipso, sine principio, infinitum, æternum, & c. An nasci & gigni ab æterno Patre non sunt Idiomata λόγος? Cur in illorum trium, & non in cæterorum etiam *κεινωσίαν* realem natura humana assumpta est? An illa inter se diuulsa & separata sunt? Denique quid differt vñio personalis & talis Idiomatum realis communicatio? Suæ opinionis errorem quem magis deperit atq; Narcissus aliquis falsam imaginem, quasi lupum auribus tenet, neq; qui retineat, neque qui amittat habet.

Ergo

72. XL. Ergo non perspicuum sed obscurum est, quomodo velit naturam humanam in Deo Verbo subsistere, ut & illud, quod attexit per implicationem contradictionum;
- REALI-
TER SI-
BI. Humanam naturam Christi non habere Idiomata illa in semetipso velut subiecto, & tamen habere illa realiter SIBI communicata. Nam si humanitas non est omnipotentis subiectum, falsò eadem perhibetur omnipotens. Qualis enim res, talis est oratio. Rursus si humanitas est omnipotens realiter in persona verbi, quomodo sibi consentit, qui supra omnipotentiam solius Dei proprium esse dixit? Neque verò affirmare audet, quòd eadem humanitas in persona verbi SIBI realiter communicatam Deitatem obtineat, & sit realiter Deus.

Quare quicquid proponit, secum in explicatione pugnat. *Et si autem Orthodoxi docent & dicunt, Quòd natura humana habeat idiomata diuina in Verbo, tamen non ad utramque naturam illa referunt, & non de tribus, Sed de omnibus Idiomatis diuinis loquuntur, & illa respectu dispensationis intelligi volunt, ut in Athanasio vidimus, & apud Vigilium idem occurrat.*

73. XLI. Quare vanissima Sophistica est (quali etiam The-
sibus. II. & 12. vsus est.) *Quòd humanitas Christi omnipotens, omniscia & omnipræsens esse non potuisset, nisi λόγῳ hypostatice vnita fuisset.* Nullam enim vnionem personalem ex verbo Dei docere eiusmodi potest ob quam humanitas Christi sit Deus realiter, & per consequens, omnipotens. Perpetuò autem negligit iustam naturarum distinctionem, qua nequaquam sublata est propter vnionem, ut Symbolum Chalcedonense habet, & sic vnionem personalem suo furori prætextit.
74. XLII. Quia verò e mentita opinio est, quòd humanitas Christi etiam sit realiter seu realissimè (ut loqui solent) omnipotens, omniscia, omnipræsens, non multum refert, an transfusionis Physicæ vel alio prætextu pingatur & vendite.

ditetur: Attamen quoniam transfusionem Physicam illorum Idiomatum figmentum nominat, & sibi ac suis complicibus seu Ecclesijs affingi ait, concedere videtur hoc quod verum est, scilicet, *Quoniam solus Deus est omnipotens, omniscius, omnipræsens, filium Dei qualitates creatas horum Idiomatum eiusdem nominis in naturam humanam non derivare,* sed deinceps sibi non consentit, vt in responsione ad Thesin 36. etiam ostensum est, *Quemadmodum & quod pro suis magistris & complicibus seu Ecclesijs loquitur, probare nequit, nisi facta infecta, & scripta inscripta, vt ita loquar, reddat.* Nonne enim legitur in eorum chartis:

Dona non dimensa, sed immensa in humanitatem Christi esse effusa,

Recogn. p.
29. 49. Tit.
sit & c.
dicto, expo-
sitione.

Deitatis plenitudinem distinctam esse a Deitate & omnipotentia filij Dei.

Deitatem Christi vocari, non qua filij Dei est ab aeterno, sed quam filio hominis ab aeterno imperitus est.

Apologia
ad Thes.
Ingollst. ad.

Et Deitatem duo significare, Deitatem distribuentem dona & dona Deitatis distributa.

pag. 19. 37.
De maiestate con-
tra Bullin.

Hæc Magistri: quorum quàm similia sunt hæc discipuli? Humana Christi natura non tantum dona finita adscribenda esse, Thesi 66.

pag. 84.

Diuinam Christi maiestatem præsupponere aeternam eius Deitatem, Thesi 98. 97.

Modo maiestatis, qua sit plenitudo Deitatis, humanitatem Christi esse infra Deitatem, Thesi 68.

Ac in Confessione sua, quam exhibuit Illustrissimis Principibus Hassiæ, per Metaphoram excusat, quod a magistris suis dona immensa in carnem Christi effusa esse dictum est. Eodem pertinent, quæ in resp. ad The. 35. & c. 9. & 14. & ad Thes. 78. annotata sunt.

XLIII. Quare inficiando & protestando & detestando more infitorum, qui merces improbas extrudere cupiunt a Physica Idiomatum transfusione summa dogma non sa-

tis expediuit, etiamsi clamitet, quòd *Idiomata diuinitatis non in alienum subiectum transeant & hypostasin λόγος non egrediantur*, ne deterior esse Nestorianis videatur.

Neq; melius aliquid est crambe, quam reponit, quòd humanitati realiter omnipotentiam, omniscientiam, omnipræsentiã, communicari potuisse negat, nisi in personam filij Dei assumpta fuisset. Nam eò, quòd in personam filij Dei assumpta est, non ipsa Deus Verbum facta est, sed realiter atque essentialiter naturæ & Idiomata earum nihilominus differunt, licet naturæ vnà cum Idiomatis inseparabiles & hypostaticè vnità sint. Quare non est realis Idiomatum communicatio, de qua verba fundit.

XLIII. Ergo non tantùm extra vnionem, sed etiam in ipsa vnione impossibilis est *κεινώσια* maiestatis, vt suum commentum vocat & celebrat. Nec sentit implicationem contradictionum esse horribile mendacium contra Deum, qui rem simpliciter impossibilem, non modò possibilem, sed etiam necessariã esse affirmat.

77. XLV. Etsi enim persona Verbi & maiestas eius personę realiter non differunt (ea scilicet, quam vox diuina tradit) ramen quid illud ad hoc facit, vt humanitas Christi sit etiam omnipotens, omniscia, omnipræsens realiter quam *κεινώσια* maiestatis appellat. Non enim talis est *κεινώσια* personæ, vt caro sit facta verbum, Quare bruta fulmina sunt, quę hęc iacit; Quod qui negat humanitatem Christi esse realiter in persona λόγος, id est, etiam sui respectu omnipotentem, *κεινώσια* personæ carni adimat & vnionem personalem verè soluat. Quam enim *κεινώσια* personæ (est enim persona ἀκείνωτος sc. vt alia natura vel persona, sit eadem natura vel persona) dicat, vel vnionem personalem, ipse nescit. Veretur ne nimis palàm Eutycheum se prodatur, si assereret, Caro facta est verbum, Et scripturę illud: *Verbum caro factum est*, delicatulo etiam non arridet. Obijcit ergo, quasi a seruulo comico probè edoctus, glaucomam, ob oculos

Videatur
responsio

ad The. 27.

culos, vt homines ita faciat, ne videant, quod vident, impiger certè atque improbus ad vrgendum & inculcandum suum commentum, quibuscunq; potest fabricis & dolis.

XLVI. T H E S I S.

Accuratè etiam inter duplicem gloriam Corporis Christi distinguendum est. quarum alteram ex resurrectionis obtinet beneficio, eamq; in semetipso velut subiecto habeat, quoad nimirum corpus Christi resurgens, qualitatem acquisiuit glorificatorum corporum.

XLVII. Respectu huius accidentalis perfectionis, Christi Corpus ad sanctorum gloriam comparabile est, seruata tamen graduum differentia, dicente Apostolo, transfigurabit corpus nostrum humile, vt conforme fiat corpori eius glorioso. Philip. 3.

XLVIII. Alteram verò gloriam, de qua propriè hic agitur, Corpus Christi habet, non quoad ex resurrectione gloriosum est corpus, sed quatenus ex vnione personali ipsius Dei proprium corpus est factum.

XLIX. Quo sanè respectu $\lambda\omicron\gamma$ & suam propriam maiestatem quam ab omni aternitate cum Patre & Spiritu Sancto communem habet in plenitudine temporis assumpta carni communicauit ad dextram virtutis eam euehens.

I. Id quod nulli alteri, ne quidem angelica natura contigit: Cui enim angelorum dixit: Sede a dextris meis. Hebr. 1.

LI. Ideoq; Christus Iohan. 17. Non creata quadam & finita gloria se iuxta humanitatem glorificari petit, sed ea gloria, quam infinitam & increatam semper habuit apud Patrem, antequam hic mundus esset.

LII. Atque sic gloriam suam, vt Cyrillus disertè exponit, quam semper habet, vt Deus, vt homo petit. Neque, quia gloria expers fuit, hac ab eo dicuntur, sed quia in gloriam, qua sibi adest vt Deo, subducere proprium templum volebat.

QVOD GLORIA CORPO-
RIS CHRISTI SIT DVPLEX, A.

*lia ex resurrectione, alia ex vnione personali, qua Christus et-
tiam iuxta humanitatem sit realiter omnipotens*

Thest. 116.

ἐκλυτικός, (vt infra dicit.)

ISAGOGE.

XLVI.

83.

Lim victimas non ritè secare nefas fuit apud Le-
uitas. Sed aduersarius in doctrina de Christo, qui
est agnus Dei tollens peccata mundi, hoc sibi da-
tum negocij putat, vt eam quassatam mali cocci
more frangat. Quamuis inter duplicem gloriam Carnis
Christi accuratè distinguendum esse moneat. Non enim quæ
præcipit, facit, qui callidè contrà facit, sed Gloria seu gratia
carnis Christi non tantùm duplex sed triplex est, vt tradunt
Scholastici, quorum hac in parte diligentiam commendat
Lutherus, scilicet, capitis, vnionis, & habitus. *Ea quæ capi-
tis vocatur, est, quod filius Dei massam natura assumpta, in qua to-
tum opus redemptionis perfecit, sociam fecit omnium victoriarum
suarum aduersus regnum peccati & mortis, & in eadem a morte
resuscitatus & ad dextram Patris collocatus, & ad regnum &
sacerdotium perpetuum exaltatus, factus est caput Ecclesiæ perfici-
ens omnia in omnibus, Ephes. 1.* Sed huius nullam mentio-
nem existimauit faciendam, cui opus est lacuna, in quam in-
farciat maiestatem, quæ dicitur ita ab ipso postea, qua hu-
manitas Christi sit omnipotens, omniscia, omnipræsens
ἐκλυτικός, id est, actu secundo. Adhæc gratiæ habitualis
coactus voluntate sua etiam obliuiscitur, quæ ante resurre-
ctionem fuit, vt aliquid spacij relinquat maiestati, qua sit o-
mnipotens humanitas Christi a puncto conceptionis, vt
postmodum loquitur vel potius nugatur, *ἐκλυτικός*, id est, actu
primo.

Thest. 116.

primo. Hanc verò in præsentia gloriam carnis, ex vnione dicit.

XLVII. Ceterum gloria carnis Christi, quam gratiam habitualem Scholastici vocant, ante & post resurrectionem gradibus differt. Quamobrem cum in hac vita habentes primitias Spiritus Christi conformentur ad eius imaginem, vt similia eorum, quæ in ipsius carne facta sunt & fiunt, in illis etiam efficiantur, Verissimum est quod Leo dicit, *Excellit Caro Christi non diuersitate generis, verum sublimitate gradus virtutis.* Si etiam conferatur cum gloria, quam sumus habituri post hanc vitam iuxta dicta: *Reddet ipse Christus nostra corpora suo corpori conformia, Quæ admodum gestauimus imaginem terreni Adami, gestabimus etiam imaginem cælestis.* Erimus enim ei similes, & cum patefactus fuerit, nos cum eo quoque patefietur gloriosi, *Faciet enim nos sedere secum in cælestibus.* Sed si agnum totum & immaculatum cum Israelitis comedere libet, nõ tantum illa gloria habitualis carnis Christi a resurrectione, (quæ carni proprietate essentiæ in sese, & vnice in vnione personæ conuenit) asseri, sed neq; alia affingi, neq; excludi idcirco debet, quæ ante resurrectionem fuit, ex qua differetia graduû gloriæ, in comparatione carnis nostræ & Christi maximè confirmari potest. Non enim fabula est, quod Lucas dicit, vt Lutherus præclare vrget, sed vt verba sonant, ita simplicissimè res quoque euenit: Quantum accessit ætatis, tantum & magnitudinis, Quantum verò magnitudinis, tantum & rationis, vt quæ ratione auctior, ita Spiritu quoque euasit robustior & sapientia plenior coram Deo & hominibus. Itaque dona Spiritus Sancti, (quæ gratiam habitualem vocant) non a resurrectione demum, sed ante etiam in carne Christi fuerunt insigniora, quàm in alijs hominibus & de ijs coniunctim loquitur Baptista: *Quem misit Deus verba Dei loquitur. Non enim huic admittitur Deus Spiritum, & Psalm. 45. Speciosus præ filijs hominum, dilexisti iustitiam, propterea vnxit te Deus, Deus tuus, præ consortibus tuis.* Vni-

84.

Epist. 10. 11

Philip. 3.

1. Cor. 17.

1. Iohan. 3.

Colos. 3.

Ephes. 1.

cuique autem nostrum data est gratia pro mensura doni Christi,
Ephes. 4.

85. XLVIII. Genere differunt gratia seu gloria vnionis & habitualis. Nam illa ad quartum; hæc ad tertium gradum presentie Dei refertur, vt in scholis loquimur. *Est autem gratia vnionis, quod æternus ac vnigenitus Dei filius massam naturæ assumptæ sibi propriam fecit, eamque vnione hypostatica seu personali inseparabiliter ac inconfuse sibi copulauit. Et propterea de solo hoc homine seu filio semper virginis, rectè dicitur: Quòd homo Christus sit æternus, omnipotens, Dei filius, & hæc persona, quæ est filius Dei & Maria, ab omnibus creaturis rationalibus, angelis & hominibus adoretur & inuocetur vna eademque inuocatione. Testimonia sacrarum literarum supra recitata sunt.*

Huius plenioris doctrinæ præsidio diffidit. Et ex particula eius, quam retinet, vt aliqua veri specie detineat & capiat simplices & incautos (scilicet quòd corpus Christi sit factum proprium Corpus Dei) non plus constat, quòd massa naturæ humanæ, quam assumpsit Deus Verbum, sit realiter Deus vel ipse *λόγος & σιωδης*. Ergo fallitur atque fallit, qui corpus Christi ex vnione hanc gloriam habere contendit, quòd sit realiter omnipotens, omniscium & omnipræsens, & hoc commentum gratiæ habitualis loco obtulit, quæ ante resurrectionem fuit, quam petulanter proterit,

86. XLIX. Neque expedire se potest ex laqueo, in quem se induit, quòd carnem non tantum filio Dei à quo assumpta est, sed etiam Patri & Spiritui Sancto exæquet. Fatetur enim maiestatem omnipotentis, omniscientis & omnipresentis illis ab omni æternitate esse communem. Neque enim illa in personis diuinitatis distinguitur verè & realiter, quòd eam propriam filij dicit, quæ cum personæ diuinitatis inter se conferuntur tantum communis est. Si quidem neque propriam filij Dei dicturus erat, nisi erroris pertinacia faceret, in qua rectè doceri & disputari non potest,

potest. Bis autem dat verba, quòd semel fecisse nimium erat, quòd illo suo figmento & ad dextram Dei euectur Christi caro.

L. Nulla quidem creatura in societatem potentix & 87.
regni, de quo propheta rex loquitur Psal. 110. nisi caro Christi euecta est, in quo omnibus creaturis vnà dominatur: tamen ita omnia Christo subiecta dicuntur, vt excipiat is, qui omnia ei subiecit, id est, ut *SOLVS DEVS* sit omnipotens & Christus tantum iuxta diuinam Naturam sit omnipotens & *PATRI* essentia æqualis.

Et talem Christum, qui sit quoque carne omnipotens, scriptura nescit, vt Epistola ad Hebr. de illo, qui sit verus Deus & homo, agit.

LI. A Eternam sanè gloriam in agone illo suo omnium 88.
tristissimo & acerrimo Ioh. 17 petiuit, quæ est, vt in auxilio & gloriosa liberatione, quod sit Deus verus & filius Dei, in carne ipsi hypostaticè vnita innotesceret, quemadmodum & patrem suum glorificare petebat, id est suam gloriam illustrare, quam habebat. Hoc igitur non est figmentum, vt declararetur & humanitas ipsius esse realiter omnipotens. Quod Thesi 98. aduersarius ab æterna Deitate Christi, quæ nihil differt ab æterna eius gloria discernit. Frustra igitur disertis verbis ardentissimæ preceationis Christi interponit suam glossam, Qua ostendit non inesse ipsis, quam vult, sententiam.

Ad hæc de gloria ex resurrectione dicta, quomodo ad gloriam ex vnione, quæ iuxta aduersarium ANNO tricesimo quarto ante cepit, detorquentur? Sed cõfugiet hîc ad distinctus actus primi & secundi. Ea verò tantum est creaturarum.

LII. Congruit cum Christo, magistro, Cyrillus germanus 90.
discipulus huius mutilauit orationem probus artifex. Nam sub verba quæ hîc recitauit, ille pergit: Imò verò ipse cum carne sua, ob quam non nihil dedecoris accidisse videba-

*Ad calcem
locus Cyrill.
(ex 141. ca.
in Iohann.)
qui plenè
hac explicat,
ascri-
ptus est: de
dicto: Pa-
ter clarifi-
ca filium
suum.*

videbatur in cœlos & ad suam gloriam redijt. Quid verò tam manifestum clarumque est, quàm Cyrillum dixisse reditum ad gloriam, quod vt Roman. I. scribitur, *Demonstratus est filius Dei potenter secundum Spiritum sanctificationis per resurrectionem*, quâ caro Christi ex infirma, passibili & mortali, facta est impassibilis, immortalis, agilis, lucida, leuis, & accessit ingens gloria & ineffabilis. Conspectus essentia diuinæ, prærogatiua donorum & κατὰ μέγεθος superans omnium creaturarum dona, ita vt hæc persona, quæ est Deus & homo exaltata in regno & sacerdotio, supra omnes creaturas sit deinceps iuxta vtramque naturam gloriosum caput Ecclesiæ, perficiens omnia in omnibus electis. At non extinctam neque mutatam esse glorificatione substantiam humanæ naturæ, nec proprietates, quæ sunt essentia exuisse carne sua in cœlos redijisse dicit. Quare neque ante, neque post resurrectionem humanitas Christi omnipræsens, & per consequens neque omniscia, neque omnipotens est vel fuit. Imò Christus secundum Cyrillum, aduersarij confessione vt homo inuocat. Ergo neque Deus, neque omnipotens est, quâ homo est, *Omnipotens enim non inuocat, sed inuocatur, non ope indiget, sed opitulatur.* Qualis causæ patronus est aduersus quem testimonium dicunt aduocati.

LIII. T H E S I S,

*Ceterum falsò quidam ex hac communicatione Idiomatum essentia-
lium (quæ aliàs toti Trinitati communia sunt) Patris quoque & Spiritus Sancti
incarnationem sequi ratiocinantur.*

LIIII. Equidem si $\chi\theta\gamma$ & sua Idiomata communicaret carni, quoad simpliciter & absolute toti Trinitati sunt communia, tum sanè ista ratiocinatio procederet.

LV. Verùm non hac ratione, sed sub sua tantum persona & sic quatenus relatè determinantur in hypostasi filij DEI suas proprietates communicat carni.

LVI. Sicut enim (verbi gratia) omnipotentia absolute considerata toti trinitati communis est, sic relate considerata limitatur tribus hypostasibus.

LVII. Ita ut pater sit omnipotentia ingenita, filius omnipotentia genita, spiritus S. omnipotentia procedens, vna quidem ad numerum θεοῶδῶς, trina autem ὑποστατικῶς, sicut & ipse Deus est vnus θεοῶδῶς trinus ὑποστατικῶς.

LVIII. Quae relationes cum nuda & inanes non sint, ut Sabellius somnians, sed verè reales, potuit vtrique propter realem istam personarum distinctionem omnipresentia essentialiter & communis toti trinitati, humanae naturae non quidem essentialiter seu θεοῶδῶς sed ὑποστατικῶς, & sic sub vna persona τῷ λόγῳ realiter à patris & spiritus S. personis distincta communicari.

LIX. Non animadvertunt autem aduersarij, quòd si huius argumenti consequentia contra communicationem Idiomatum militaret pari planè ratione ipsam quoque vnionem personalem labefactare possit.

LX. Quis enim non consimili modo ita colligeret: Diuinitas τῷ λόγῳ est communis totius Trinitatis indiuisibiliter vna θεοῶδῶς. Ergo impossibile fuit diuinitatem filij personaliter vniri humanitati, nisi simul diuinitas patris & spiritus S. vniretur humanitati, cum vna indiuidua diuinitas sit omnium personarum diuinitatis.

LXI. Ergo hinc concluderet aliquis aduersariorum exemplo, aut patrem quoque & spiritum S. incarnatos esse, aut nullam factam incarnationem.

LXII. Quòd si verò diuina filij natura quantumuis essentialiter patri & spiritui S. communis, nihilominus ipsorum aduersariorum confessione personaliter sub solius filij DEI persona vniri potuit humanae naturae sine incarnatione patris & spiritus Sancti;

LXIII. Quid ni pari modo eadem diuinitas τῷ λόγῳ communicari potuit etiam humanitati sub solius verbi DEI hypostasi, ut similiter hinc quoque nec patris aut spiritus S. incarnatio sequatur.

QVOD EX REALI COMMUNICATIONE TRIVM IDIOMATUM

omnipotentia, omniscientia, omnipresentia, &c. non inferatur etiam incarnatio Patris & spiritus Sancti, Quoniam eadem non sequatur unionem personalem massæ naturæ humanæ cum filio Dei, & Idiomatica carni Christi realiter tribuantur, quatenus in persona λόγος determinantur,

ISAGOGE.

LIII.

90.

BI solum Deum esse omnipotentem, omniscientem & omnipresentem a principio asserit, multò verius & solidius demonstrat, falsam esse hypothesein; Quòd humanitas Christi sit etiam realiter omnipotens, &c. (quam communicationem Idiomaticam passim dicit:) atque eandem hypothesein in presentia veram esse probat, Quod inde perperam colligi incarnationem Trinitatis asseruerat. Imò ne quidē sine sophisticis prestigis docet, quod vitiosè inde colligatur Trinitatis incarnatio.

*Videatur
resp. ad
Thef. 34.*

92.93.

Quandoquidem ALIAS, id est, extra illam falsam hypothesein, Idiomatica essentialia tribus personis diuinitatis communia esse concedit, & cumulum superiorum paradoxorum accessione nouorum auget. Sed Iuriconsulto religio est distinguere vbi lex non distinguit. Estne Theologus deterior? LIIII. LV. Ergo, quia legitimè ostendere non potest, humanitatem Christi esse realiter omnipotentem, omniscientem, omnipresentem, & perperam inde colligi trinitatis incarnationem; ἀδολεσχάν admittit, quòd illa Idiomatica realiter humanitati Christi competere contendit, quatenus ea relatè determinat in persona λόγος. Nam non dicitur naturam

naturam illam humanam Christi esse Deum realiter, quatenus Deitatem relatè determinat in persona λόγος. Tum vt Thomas p. i. q. 39. art. 2. dicit: *In diuinis relationes sunt subsistentes, ideo secundum quod habent oppositionem ad inuicem, possunt distinguere supposita. Neque tamen distinguitur essentia, quod relationes ipsæ non distinguuntur secundum quod realiter idem sunt cum essentia.*

LVI. LVII. Frustra igitur hypostasim ingenitam dicit omnipotentiam ingenitam; hypostasim genitam, omnipotentiam genitam; hypostasim procedentem, omnipotentiam procedentem. Nam si æterni patris essentia aliam genuit, aliam emittit, quis non videt totidem Deos fore, quot essentias vel omnipotentias? Item, quòd addit, esse TRINUM DEVM PERSONALITER, ESSE TRINAM OMNIPOTENTIAM PERSONALITER. Quotidiana Ecclesiæ verba sunt, *esse tres personas diuinitatis, Patrē esse omnipotentem, filium esse omnipotentem, spiritum Sanctum esse omnipotentem, & Symbolum Nicenum negat esse tres omnipotentes, & ait unum esse omnipotentem, negat esse tres Deos, & ait unum esse Deum.* Si est Trinus Deus personaliter, sunt tres Dii personaliter. Si est trina omnipotētia personaliter, sunt tres omnipotentes personaliter, vt si tres animæ hominis potentialiter dicuntur, ternæ quoque animæ hominis potentialiter rectè perhibentur. Et contrà Petrus Aliacensis, qui consubstātiationi occasione dedit, alicubi scripsit *esse tres Deos & esse tres omnipotentes, neg, tamen id satis constantè asseuerare est ausus, teste Luthero L. de Captiuitate Babilonica.* Illum Aliacensem fortassis aduersarius æmulatur.

LVIII. Frustra etiam perstringit Sabellium tantum, qui relationibus realiter personas distingui impiè negauit, Et benignè parcat Arianis, qui non tantum personas, sed etiam essentiam diuinam realiter differre blasphemè docēt. Si propterea etiam relationes nudas dicit, quod iis duntaxat personas & non essentiam realiter differre Ecclesia iuxta

verbum Dei tradit, nihil nouum admodum facit. Similiter enim nuper non referentes illa tria Idiomatica etiam ad humanitatem Christi, vnionem personalem nudam habere & fingere asseuerauit.

97. LIX. Verum autem est, si vnio personalis, nihil sit aliud, quàm quod aduersarius vult, humanitatem Christi esse realiter omnipotentem, omnisciam, & omnipresentem, Quam etiam communicationem Idiomaticum realem vocat, vt ex hac communicatione Idiomaticum, ita ex illa vnione incarnatione trinitatis rectè inferri, Sed non illa, Verùm hæc est vnio personalis, qua filius Dei assumpsit humanam naturam & vnuit eam sibi hypostaticè, non tantum inseparabiliter, sed etiam inconfusè, vt Symbolo Chalcedonenfi iuxta scripturam confitemur: Si de hac loquitur suo commento salutem dicere necesse est, aut perabsurdus est, si eo, quo conuellitur blasphemiam, etiam doctrinam cælestem labefactari delirat.

98. LX. Sed si cum scriptura & Ecclesia omnium temporum sentit, cur non vtitur libentiùs verbis, quæ Spiritus Dei dictauit, vt Rusticus Diaconus monet, ne discrimen nature communis & indiuidui inuoluatur cum Acephalis & SABELLIO, his videlicet, VERBUM CARO FACTUM EST, formam serui, semen Abrahamæ assumpsit. Et quid vult, quod diuinitatem τὸ ὁμοῦς communem esse Trinitatis ἰσοῦδος dicit? Quæ oratio non saltem, quod est commune trium hypostaseon diuinitatis, sed etiam hypostasin λόγος ostendit, Quæ certè non est communis patri & Spiritui Sancto, Quæ simplicior est illa oratio Rustici, NATURA DIVINA EST COMMUNIS TRINITATI SANCTAE.

99. LXI. Ergo confusione essentiae & personarum seu indiuidui & nature communis admissa (vt ita docendi causa cum Rustico loquamur) concludetur aut patrem aut spiritum Sanctum quoque esse incarnatos, aut filium Dei non esse incarnatum.

100.
Fig. lib. 1.
c. 4.

LXII. Fatemur autem, ne discrimen indiuidui & nature

turæ communis inuoluatur cum Acephalis & Sabellio, & ne essentia Dei discernatur cum Ario, Quod *verbum caro factum est, assumpsit formam serui, semen Abraha*. Sicut igitur incarnatus est filius Dei & non simul incarnatus est pater aut spiritus S. Quemadmodum & cū pater cælitus testatur de Christo, qui Iordanis vnda perluitur & inauguratur, *hic est filius meus dilectus*, hæc vox non est filij aut spiritus Sancti vox, Et spiritus Sanctus non pater aut filius, manifestatur visibili emphasi columbæ pandentis alas super mediatore.

LXIII. Propterea verò homo Christus est Deus & non 101.
 humanitas eius est realiter Deus sub hypostasi λόγος. Quare & homo Christus est omnipotens, & humanitas non est omnipotens realiter sub hypostasi λόγος. Nam humanitatem esse realiter omnipotentem sub hypostasi λόγος, id diuinitatem τῆς λόγος communicari humanitati sub verbi hypostasi dicit. *Non enim quemadmodum persona realiter differunt, ita & Idiomata Dei essentialia realiter per & propter relationes differunt.* Quare si propter incarnationem λόγος, natura humana, quam assumpsit, realiter omnipotens, omniscia, omnipræsens habeatur, eadem realiter Deus habeatur necesse est. Nam *quorum sunt eadem proprietates, horum eadem quoque est natura & essentia.* Si iam confundatur discrimen individui & naturæ communis, æquè incarnatas esse tres personas diuinitatis sequitur, aut nullam factam incarnationem. Quid? quod dedit antè; humanam Christi naturam non esse omnisciam, omnipræsentem, omnipotentem, quatenus illa Idiomata absolutè toti trinitati sunt communia, nisi ponatur incarnatio trinitatis: Sed tantum absolutè illa Idiomata sunt communia tribus personis diuinitatis: & sentit aduersarius nihilominus humanitatem Christi realiter omnipotentem esse. Ergo ex illius hypothese procedit incarnatio Trinitatis. Postremò si etiam vitiosè ex impossibili hypothese quippiam colligatur, non ideo possibilis & necessaria illa efficitur. Est autem impossibilis propositio, quod

Videatur
 resp. ad
 The. 34. 53.
 54. 56.

& humanitas Christi sit realiter omnipotens. Aut falsa est assertio Theseos 10. quòd solus Deus sit omnipotens. Sed hoc verbo Dei ita traditum accepimus. Quare eo merito acquiescimus. Nam vt Cyrillus p. 92. inquit, *Filius hominis non est eius potestas, Dei autem potestas est, Filius, ideoq; plenè & perfectè potens pater, quoniam pater potestatis est, potentia ABSOLUTA filius &c quoniam soboles eius est.*

LXIII. T H E S I S.

Hac autem κοινωρία maiestatis, quam docemus, nulla vel naturarum vel proprietatum introducitur confusio.

LXV. Aliud enim κοινωρία naturarum est, aliud earundem confusio. Et inconfusas quidem naturas in Christo docent Apostoli, & κοινωρίας δὲ φύσεως οὐκ ἔχοντες non Paulus Apostolus, sed Paulus docuit Samosatenus.

LXVI. Κοινωρία verò non donorum quorundam finitorum intelligimus, quam Samosatenus quoque haud grauatim concessit, sed eam naturarum κοινωρίαν, qua λόγος seipsum totum atque aded omnem plenitudinem Deitatis communicauit carni assumpta.

LXVII. Quatamen κοινωρία, vsque aded non confunduntur natura, vt potius hac ipsa manifestum discrimen retineatur inter id quod sese communicat & semmunicatur. Omnis enim κοινωρία inter duo ad minimum est.

QVOD REALI COMMUNICATIONE TRIVM IDIOMATVM

omnipotentia, omniscientia, omnipresentia, non ponatur naturarum vel proprietatum confusio in persona Christi,

IS AGOGE.

LXIII.

Nonficientiam, quòd non introducat confusionem Idiomatum, dum rixatur humanitatem Christi

Christi esse realiter omnipotentem, omnisciam, omnipresentem, variis præstigiis cauillationum fucat. Appellat illā fanaticam opinionem, *κοινωνίαν* maiestatis.

LXV. Negat idem esse, *κοινωνίαν* naturarum & earum 103. confusionem, Et vituperat Paulum Samosatensem, Sed sentire, quòd humanitas Christi sit realiter omnipotens vel Deus, nō melius est, quàm negare cum Samosateno & Nestorio, qui nepos illius fuit, duas naturas diuisas ac separatas esse, *δύο φύσεις διημιμένως ἐχέσας ἕ καὶ πρὸς ἑαυτὰς* (vt eos scribit Theodorus presbyter Rhetensis) *παντάπασι ἀκοινωνήτας*. i. prorsus vniri nō posse hypostaticè. Laudat Apostolos, quòd doceant duas naturas inconfusas, Si seriò id facit, cur non Apostolorum more, quod naturæ diuinæ est, ei relinquit & afferit soli? Videantur ad calcem Cyrilli verba ex lib. 10. Thef. c. 2. de miraculis & distinctione Idiomatum.

LXVI. *κοινωνία* donorum finitorum in ipsa etiam v. 104. nione personali duarum naturarum Christi facta non simpliciter repudianda est, vt in responsione ad Thefin 47. vberius dictum fuit. Seruet istæ autem & Samosatenus & similes heretici, qui Christum *ψιλὸν ἀνθρώπων* faciunt, & verum Deum esse & de essentia patris & *αὐτοῦ θεοῦ* negant, etiam Spiritum absque mensura & totam plenitudinem Deitatis ipsi largiuntur. Quo circa non verba solum, sed & fidem Apostolorum imitari & tenere, hac demum vera pietas est. Si adeò vera sunt, quæ a suis magistris accepit, cur non integra potius, quàm mutilata eorum phrasī vtitur, hac videlicet, *Dona non dimensa sed immensa in carnem Christi esse effusa*. Quis Apostolorum ita loquitur? *λόγος* & se totum communicauit carni assumpta. Epistola ad Hebræos inquit, *Iesum participem factum esse carnis*, & Nazianzenus id secutus, distinguens vnionem personale ab aliis gradibus præsentiae Dei in creaturis, dicit, *Christus non est homo particeps Deitatis, sed est Deus particeps carnis & sanguinis*. Denique quid sibi vult illis verbis, aut quam *κοινωνίαν* naturarum appellat? Humanitatem Deum dicere

NON AU-

non audet. Si dicat hominem esse Deum, inde sequitur, nō
 humanitatem, sed hominem esse omnipotentem. Ipse igitur
 quid blatiat, nescit neque omnipotentie, omniscientie,
 omnipresentie vocabulis exprimitur, satis, quod est omnis
 plenitudo Deitatis. Et quando Apostolus inquit, *In Christo*
habitat omnis plenitudo Deitatis corporaliter, hoc vult, quod fi-
 lius Dei cum omnibus Idiomatis diuinis nature assumptæ
 inconfusè & inseparabiliter vnitus est vt sit vna hypostasis,
 vt Athanasius p. 243. scribit. *Corporaliter habitauit in carne di-*
uinitas, id est, cum Deus esset. proprium quoddam corpus cepit, eoque
vt organo utens homo factus est propter nos. Ideoq; quæ propria
sunt carnis etiam de illo referuntur, nimirum quia in carne conse-
stebat, qualia sunt esurire, sitire, pati, flagitari, aliq; id genus, quæ
caro in se recipit. Quin & ea opera, quæ sunt propria verbi
qualia sunt mortuos excitare, cæcis visum reddere, hamorrhoidis
sanare, ea quoque omnino corporis ministerio peragebantur. Et
quemadmodum verbum carnis infirmitates baiulabat, vt suas,
neque id mirum, erat enim caro ipsius; ita vicissim quam caro sui
ministerio diuinitatis operibus inferuebat, illa opera in carne sic-
bant. Quia caro illa erat corpus Dei.

105. LXVII. Itaque, vt Hormisdas apud Cedrenum dicit,
 quod confusio proprietatum, naturas tollat: sic aduersarius pro
 sua confusione Idiomatum, vt videatur naturarum vnionem
 & vnionem ponere, glaucomam ob oculis obiicit. Et si au-
 tem nihilominus naturas duas fatetur; tamen quia iustum
 discrimen proprietatum nō custodit quin, vt Eutychei ve-
 teres, etiam essentiarum differentiam, quantum in ipso est,
 aboleat. Propterea enim, vt a Vigilio, Gelasio & Theodo-
 reto literis & memoriae proditum est, Synodus Chalcedo-
 nia aduersus illos hæreticos decretum proposuit. *NE QVA-*
QVAM ESSENTIARVM DIFFERENTIAM propter vnionem
esse sublatam. Quid? quod & Eutyches duas naturas esse ante
resurrectionem confessus est, teste Nicephoro. Et non est i-
 gnota Lutheri vox: *Christum facere hominem omnipotentem*

(sc. quâ homo est) est naturas & earum actiones imprudenter permiscere.

LXVIII. T H E S I S.

Exequatio quoque naturarum a nobis docetur nulla: Siquidem humana natura non tantum ratione essentia, verum etiam, si modum maiestatis respicias, infinito infra diuinitatem interuallo manet.

LXIX. Quamuis enim λόγος, vt supra dictum est, suam propriam maiestatem communicauerit carni, tamen hæc ipsa vna eademq; maiestas longè sublimiori modo diuinitati, quàm humanitati tribuitur.

LXX. Non enim diuinitas maiestate omnipotentia, tanquam alio quodam a se diuerso perficitur: sed est simplicissima & citra vllam discretionem ipsa sua omnipotentia.

LXXI. Nam si Deus vllò alio modo ratione & σία distincto, melior perfectiorq; fieret, tum non esset seipso summum perfectissimumq; bonum, id est, non esset per essentiam DEVS, vt pote qui alterius cuiusdam, puta omnipotentia & bonitatis (si scilicet a Dei essentia diuersum quid essent) melior perfectiorq; redderetur, quod esset indigentia argumentum.

LXXII. Ergo Deus in summo & eminentissimo gradu infinitæ perfectionis per essentiam nimirum bonus sapiens & omnipotens est, vel potius ipsa bonitas, siue αὐτὸ ἀγαθόν.

LXXIII. Hanc solius Dei perfectionem absolutissimam, humane Christi natura nunquam competere disertè, quam non ipsam omnipotentiam esse, sed omnipotentia τῷ λόγῳ, tanquam alio quodam ab humanitate Christi ratione & σίας diuerso, personaliter perfici, scriptura docet.

LXXIII. Λόγος igitur essendo, humana natura habendo, λόγος & σία, humana natura ἐξουσία, λόγος per naturam, humanitas per gratiam est omnipotens, λόγος seipso, humana natura non in seipsa, sed in persona λόγῳ, in cuius κολωνίῳ assumitur.

LXXV. Denique omnipotentia solius diuinitatis proprietas est, & manet, & in omnem æternitatem non fit proprietas siue idioma humanitatis.

LXXVI. Aliàs caro Christi ex proprietate sue nature esset omnipotens, & omnipotentiam non aliunde haberet, nempe ex vnione cum λόγῳ, εἰμῳq; in semetipso velut subiecto haberet.

AD ANALYSIN CAP. VIII.

LXXVII. Nihilominus autem omnipotentia (qua solius Deitatis Idioma est) humanitati non verbotenus, sed realissime communicari asserimus. Aliud est enim alteri quippiam verè communicari, aliud eius Idioma fieri.

LXXVIII. Sicut ferri Idioma non est ut vrat, siquidem ferrum, quatenus ferrum ex se suæ, nature propria conditione nunquam vrit, quantumvis hoc dicitur, ut vrendi, quæ solius ferri est ferro communicatur.

LXXIX. Ex quibus omnes intelligunt, Commentum illud Physica exæquationis nobis immeritò imputari, cum nec ratione essentia, nec ipsius etiam maiestatis modo naturam humanam diuina exæquatam esse accurata diligentia doceamus, firmiter tenentes illud Athanasij, æqualis patri secundum diuinitatem, minor patre secundum humanitatem,

AD ANALYSIN CAP. VIII.

QVOD REALI COMMUNICATIONE OMNIPOTENTIAE,

omniscientia & omnipresentia non statuatur exæquatio duarum naturarum Christi.

ISAGOGE.

LXVIII.

103.

VORVM sunt eedem proprietates, illorum est eadem natura. Quamobrem donec sentit etiam humanitatem Christi esse realiter omnipotentem, eam diuinitati exæquat. Fatetur quidem naturam humanam essentiâ esse infra Deum, Sed quod vna manu dedit, altera protinus eripit, quum maiestatem quam vocat, scilicet omnipotentiam, omniscientiam, ipsi nihilominus asserit. Cuius tamen figmenti inanitatem & commentitia distinctione & repetitione priorum quarundam officiarum prodit. Nullus enim modus est, quo humanitas Christi sic omnipotentem

omnipotens realiter, siquidem solus Deus est omnipotens, ut semel iuxta scripturam confessus est.

LXIX. Dixit sanè, quod λόγος sua propria maiestate communicauerit carni, id est, quòd humanitas Christi non Patris aut spiritus Sancti, Sed ipsius filij omnipotentia sit realiter omnipotens. Sed nō ausus est asseuerare, quòd humanitas eadem ipsius filij Deitate sit realiter Deus. Quare nihil veri dixit. Et quia saltem propter litem suam distinguit antea maiestatem seu omnipotentiam in tribus personis diuinitatis, & nunc in duabus naturis Christi, quantò re-ctius & tutius assentimur Ecclesiæ, quæ canit: Maiestas patris & potestas, & Ignatio, *Non sunt tres incarnati, neque unus trinominis, sed tres eiusdem maiestatis & essentia.* Imò scripturæ Ioh. 5. *Pater meus usque modo operatur & ego operor. Ut pater resuscitat mortuos, ita & filius resuscitat.* Psal. 2. *Reges eos in virga ferrea & tanquã vas figuli confringes eos,* Psal. 110. *Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum &c.* Pater in me manens ipse facit opera, Ioh. 14. Hinc Athanasius p. 24 8. dicit: *Omnia pater dedit filio, omnia pater in filio possidet, filioque possidente pater vicissim caretinet.*

LXX. Ἀδολογία est, quòd diuinitas maiestate omnipotentia tanquam alio quodam a se diuerso non perficiatur, quasi humanitas Christi ea perficiatur, ut sit realiter omnipotens. Sed hoc falsum esse toties iam ostensum est, ut non sit opus repetitione.

LXXI. Ἀδολογία est, quòd modo ratione ἁπλῆς a se distincto Deus omnibus numeris & gradibus, ut ita loquar, perfectissimus, nullam perfectionis accessionem admittat, Quasi modus sit, quo res maiestate omnipotentia perficiatur ratione personæ, verbi causa, quo humanitas Christi realiter fiat omnipotens. Sed quicquid est omnipotens, tantum ἁπλῆ est omnipotens. Etsi enim pater aternus filio coæterno communicat omnipotentiam & essentiam per modum generationis, & spiritus Sanctus itidem coæter-

nus, tertia eiusdem essentia persona est per modum processionis: tamen nihilominus vt pater, sic filius, sic spiritus Sanctus essentia est omnipotens, & summum perfectissimumq; bonum. Neque est sua peculiaris essentia vel omnipotentia, aut patri, qui gignit filium, aut filio, qui est genitus & imago patris *ἐσιώδης*, vel spiritui Sancto, qui ab utroque procedit. Non enim essentia communis est extra personas tres diuinitatis, neque eadem communis essentia in personis, per modos subsistendi & relationes distinguitur. Itaque & Thomas p. 1. quaest. 39. art. 5. docet, *Ea, quæ sunt propria personæ, non posse essentia tribui. Quia significaretur distinctio in essentia, id est diuisio Deitatis.* Eodem pertinet, quod aduersarius nunc non molitur per modos subsistendi discerpere Idiomatica Dei essentialia, quemadmodum faciebat prius.

107. LXXII. Itaque Deus essentia est omnipotens, omniscius, omnipræsens, infinitum perfectissimumq; bonum, & est ipsa etiam bonitas, omnipræsencia, æternitas, omnipotentia, *αὐτὸ ἀγαθόν*, vnicè; Et natura, quæ non est ipsa omnipotentia, omniscientia, omnipræsencia, bonitas essentialis non est summum perfectissimumq; bonum. Et si enim esse quiddam: & essentia in creaturis differt; tamen in Deo non differt. Nam Deus Iehoua dicitur, quæ essentia diuina est, seu Deitas; Item vita & viuus. Quare Cyrillus de recta fide ad Theod. pag. 260. inquit: *Eum, qui dicit sum vita, pronunciat etiam Exod. 4. Ego sum, qui sum.*

LXXIII. Largitur autem humanitatem Christi non esse omnipotentiam, bonitatem, æternitatē, &c. Et nullus est modus & gradus, quo aliquid sit realiter omnipotens, nisi is, quem summum, & eminentissimum infinitæ & absolutissimæ perfectionis dicit, quo etiam pater Deus est, vt filius Deus est, & contrà. Ioh. 10 *Ego & pater unum sumus, & ego in Patre.* sc. perfectissimo modo, qui est per essentiam. Neque enim persona est in persona, cum sint distinctæ, neque proprietates essentialis realiter ab essentia differunt. Quare cū eadem

eadem sit omnipotentia filij quæ est patris & spiritus Sancti, manifestum est humanitatem Christi profus non esse realiter omnipotentē, aut exæquari tribus personis diuinitatis. Dicit quidem aduersarius, quòd humanitas, quã Deus Verbum assumpsit, perficiatur ipsa τὸ λόγος omnipotentia personaliter, sed cum non ex scriptura, quam iactat, testimonium proferat, quòd omnipotentia λόγος sit distincta ab omnipotentia patris & spiritus S. nec humanitatē esse filiū Dei asserat, & ritè doceat, laterē lauat, & pro suo scopo nihil dicit.

LXXIV. Rursus igitur ἀδολεσχίαν. i. nugationē admittit, quòd humanā naturā quatuor modis realiter omnipotentē esse fingit, scilicet habēdo, ἐξ ἑστίᾳ, per gratiā, in persona λόγος. Quippe humanitas Christi nullo istorū modorū est realiter Deus, se ipsa, æterna, infinita, essentialiter vita, iusticia, &c. Imò si est habēdo & ἐξ ἑστίᾳ omnipotēs, eadē est ἑστίᾳ omnipotēs. Nō enim pater æternus qui in scriptura habere vitā dicitur, ideo ἑστίᾳ non est vita, Neque filius, qui esse vita dicitur, ideo maior patre. Et natura, quæ habet autoritatem & potestatem exerendæ omnipotentix, qui non etiam sit ἑστίᾳ omnipotens? Nam Ariani, qui filium ab æterno patre discernebant ἐξ ἑστίᾳ, ἀνόμοιοι appellati fuerunt. Athanasius pag. 245. illud: *Data mihi est omnis potestas in celo & in terra, contra Sabellium facere ait, qui fingebat vnā personam diuinitatis.* Et de natura diuina accipit dictū Ioh. 5. *Quemadmodū pater habet vitā in seipso, ita & filio dedit habere vitā in seipso.* Omnia pater dedit filio, & omnia pater in filio possidet: filio quæ possidente pater vicissim ea retinet. Nestorij verò hæresis fuit coniungere duas Christi naturas sola connexionē, quæ est secundum gratiam, autoritatem, dignitatem & potestatem. Si talem quoque Idiomatum communicationem facit aduersarius, non est mirum, Non enim a Sabellianis Arianis & Acephalis ipsum etiam subsidia petere pudet. Sed quia ipsiusmet confessione humanitas Christi non est omnipotens effendo, ἑστίᾳ, per naturam, se ipsa, in

Ioh. 5. & 10.

seipsa, neque habendo eadem realiter est omnipotens, neque potestatem usurpandæ omnipotentiaë habet. Cæterum, ut Fulgentius ad Trasimundum dicit, *Vnus idemq; Christus, id quod humanum est, habet Deus in Veritate humana natura, & quod diuinum est, habet homo in Veritate diuina natura.* Et hæc est verbo Dei tradita Idiomatum communicatio, Quam dum fastidit, iustas grauesq; contemptus eius pœnas dat, qui pessimo duci ac magistro errori relictus, & deditus, in alia atque alia auia vagus & profugus impellitur & raptatur, neque vbi consistat & sibi constet, inuenit.

109. LXXV. Itaque qui iam quatuor modis humanitatẽ Christi omnipotentem esse pugnauit, hic se rexit, & omnipotentiam solius Dei Idioma esse & non fieri Idioma naturæ humanæ affirmat.

110. LXXVI. Ut autem humanitas Christi proprietate naturæ suæ iusta est, benefica, misericors, &c. quoniam iusticiæ misericordiæ beneficentiæ eadem subiectum est: Ita verum est, quod humanitas proprietate naturæ suæ omnipotens esset, si ea subiectum omnipotentiaë foret. Sed hoc ipsum quod proprietate suæ naturæ subiectum omnipotentiaë non sit, ostendit palam falsum esse (quod nugatoriè atrexit homo quẽ veritatis pudet ac pœnitet, ne commerti sui, quod &

Athanasius.
autem repudiat id
ALIVN-
DE. p. 152.
Testimonium est
ad calcem.

Scilicet: *Quod etiam aliàs natura humana non aliunde scilicet ex vnione omnipotens esset, quasi nihilominus humanitas re- aliter sit omnipotens, sed aliunde qua sacrarum literarum & rectè docentium autoritate dicat humanam naturam esse aliunde omnipotentem, ipse viderit, sed quoniam aduersarius naturam humanam fatetur ex proprietate suæ naturæ non esse omnipotentem; neque ex vnione personali realiter est omnipotens. Quoniam vnio non tollit, sed custodit discrimina naturarum, ut confitemur Symbolo Chalcedonensi. Qualis verò est realis omnipotentia naturæ humanæ, cuius ipsa non est subiectum? Existimo talis, qualis est opulencia rea-*

tia realis Lazari, vt diuitis epulonis, negantis petenti micas, quas dabat canibus.

LXXVII. Facit iuxta illud testimonium Athanasij humanitatem realissimè omnipotentem sine omnipotentia, & has voces rerum inopes & nugas canoras obtrudens, egregiè asserit, quòd omnipotentia τῆς λόγῃs humanitati non verbotenus, sed realissimè communicetur. Nam ne quidem habere se, quo id confirmet, vel explicet, declarat, Quod vbi id autoritate & rationibus scripturæ muniendum est, quiduis potius garrit, quàm vt ad rem aliquid dicat. Scilicet, aliud esse communicari aliquid, aliud Idioma fieri ait. Verè aliud est, quippiam communicari, aliud Idioma eiusdem fieri. Sed quid hoc ad metam? Si enim omnipotentia non sit Idioma naturæ humanæ, cur eam realissimè & non tantùm verbo tenus omnipotentem esse rixatur? Nam eò quòd ei communicetur quippiam, ipsa non est realiter vel realissimè; imò ne verbotenus quidem omnipotens.

LXXVIII. Quemadmodum ferrum candens, non est realiter leue sicut ignis, etiam si ei quippiam communicetur ab igni, videlicet calor, Imò qui realissimè propterea leue sit, quod ne quidem verbotenus ideo leue est? Hoc enim in similitudine illa vrgerè & non calorem debuit, si verum est, humanitatem omnipotentem esse realissimè, quia ipsi aliquid communicetur. Aut si rectiùs calorem ferri vrfit, cur negat humanitatem esse omnipotentia subiectum? cur negat transfusionem omnipotentia physicam? cur nõ demonstrat talem qualitatem omnipotentia emanare in humanitatem, qualem ignis effundit in ferrum? ob quam scilicet verè dicatur humanitas omnipotens, vt ferrum appellatur propter suam nouam qualitatem, calidissimum seu candens. Ergo realis illa seu realissima Idiomatum communicatio in fumos ac ventos abit & planè euanescit. Nã quia solus Deus est omnipotens, vt aduersarius dedit, omnipotentia, non est ex eo genere Idiomatum, quæ nomen & qualitatem

III.

III.

tatem suam alteri subiecto impertunt & tamen sui subiecti Idiomatica manent.

113. LXXIX. Sed nihilominus humanitatem Christi realissimè omnipotentem esse sentit, & ab exæquatione duarum naturarum Christi se abhorreere præ se fert, & esse illa se absolutum. Sed, vt Eutychei, duas naturas distinctas fatetur, dum iustum earum discrimen non tuetur, Modis, quibus omnipotentia naturæ humanæ sit infra naturam diuinam, duobus palàm exæquat naturas duas Christi, Tertium hausit ex lacunis Nestorianis. Quartum petiuit ab orthodoxis & abusu deprauauit. De quibus singulis suo loco plura dicta sunt. Analy. thes. 74. Nō mediocris hominis officia præstitit, & accuratæ diligentæ laudem pro labore in re necessaria pertinēte ad gloriā Dei & salutē generis humani, optimo iure si Deo placet sibi vēdicat: & sic ad præstigias Eutychianas sale quod in se est, trāsmouet illud Athanasij, Aequalis patri secundum diuinitatem, minor patre secundum humanitatem. Sed Athanasius se diuina tantum diuinæ & humana tantum humanæ naturæ realiter asserenda esse & asserere perspicuè docuit, sentiens *non de filio, sed de nostro minorem esse patre humanitatem, & de patre esse cum patre aequalem diuinitatem*, vt mox pluribus aperietur. Quare frustra in luce tanti doctoris exultare gestit.

LXXX. T H E S I S.

Obseruatu verò dignissimum est, quòd D. Athanasius verbis modò allegatis, exæquationem naturarum apertè neget, & nihilominus non vniuersalem ita nobiscum defendat, vt eam clarioribus verbis confirmare non possit.

LXXXI. Nam in celeberrimo illo suo symbolo, vniōnem personalem similitudine animæ & corporis, hunc in modum illustrauit: sicut rationalis anima & corpus vnus sunt homo: Sic Deus & homo vnus sunt Christus.

LXXXII. Iam autem anima & corpus ita vniuntur, vt anima sua Idiomatica, nempe facultatem viuendi, sentiendi, adeoq; omnes vitales & animales operationes, non verbotenus, sed re ipsa cum corpore, siue omni confusione & exæquatione

æquatione naturarum communes habeat?

LXXXIII. Si enim anima ita copularetur corpori, ut tamē eidem sua propria non communicaret, ac proinde corpus nec viueret neq; sentiret, quis hac vnione sue connexionē nuda hominem constitui pronuntiaret.

LXXXIII. Quem admodum igitur ad constituendum hominem non nuda tantū coniunctio corporis & anima requiritur, sed ex necessitate dicta quoque *νοῦς* requiritur, quatenus corpus sine anima nihil, anima verò in cū & per corpus suas proprias energias sine operationes exercet; sic vnio naturarum in Christo multo minus sine earum *νοῦς* consistere potest.

LXXXV. Vnde hic ipse sanctissimus scriptor & doctor Ecclesiasticus in Epistola ad Epictetum, Incarnationem nō tantum *ἐνωσις* sed etiam *νοῦς* carnis ad *λόγος* esse defendit.

LXXXVI. Verūm ne quis de nostro cerebro hanc sententiam celebratissimo huius viri simbolo asringi fortē existimet, ipsum Athanasium suorum verborum, quā fidelissimum interpretem, hanc similitudinem proprijs suis verbis enarrantem audiamus.

LXXXVII. Sic enim scribit Dialogo. 5. contra Apollinaristas: Sicut anima in corpore, sic DEVS verbum vnitus homini edit prodigia, non separatus a natura assumpta, sed placuit ei per ipsam, in ipsa & cum ipsa suam potentiam exercere.

LXXXVIII. Atque iterum: Verbum in sua assumpta humana natura cū ea & per eam lucem operatur,

LXXXIX. Et quid omnino de diuina maiestate, secundum humanitatem dici potuisset illustrius, quā cum pregnantibus admodum verbis eam exposuit dicens: Ita in se quam assumpsit glorificabat naturam, ut humana caro atque natura diuinam profecerit in gloriā, ut omnem habeat potestatem in cælo atque in terra, quam antequam assumere-tur non habebat,

XC. Item, facit eam supra quām ferat animalium natura perfectam. Nec enim prohibet eam esse animal rationale, propter quam *νοῦς* maiestatis, carnem τῷ *λόγος* Deificatam dicere non dubitauit.

XCI. Hinc luce meridiana clarius conspicitur, num videlicet nos (qui *νοῦς* maiestatis realem cum Athanasio defendimus) an aduersarij, qui contra eiusdem luculentissima testimonia negant eam maiestatem, genuinam symboli Athanasiani sententiam tueantur.

QVOD ATHANASIVS REA-
LEM COMMVNICATIONEM OMNI-

*potentia, omniscientia & omnipresentia, de qua
aduersarius agit, docet:*

ISAGOGE.

LXXX.

128.

ON est temerè obliuiscendum hominibus cri-
men hæreseos, attamen si Eutychei confunden-
tes Idiomata & nihilominus verbis fatentes duas
Christi naturas, iactassent vt aduersarius, secum
facere & sibi suffragari Athanasium, & asserere vnâ, quod hu-
manitas Christi etiam sit omnipotens, quoniam exæqua-
tionem duarum naturarum manifestè negat, esse hæc
memorabilis Athanasij cum Eutycheis consensus, & realis
communicationis, vt aduersarius Idiomatum confusionè
vocat, defensio? Sed Athanasius non agnoscit gradum seu
modum inferiorem, quo maiestas seu omnipotentia reali-
ter carni competat & tribuatur: Quam Brentius alteram
Deitatis significationem vocat. Non idem istum modum
inferiorem maiestatis seu omnipotentia carnis a filio & nõ
a patre esse dicit, vt aduersarius: verùm de trin. Dial. s. quatt-
nus homo est, eadem atque nos natura: quatenus autem Deus eadem
atque patrem natura pradium esse & post vnitionem factam, Deo
profundum atque adorandum, ideoq; viuificare, & Spiritum esse
viuificantem habita Deitatis ratione dicit: & sic purissimè cum
scriptura docet realem differentiam Idiomatum, quoties
de naturis est sermo, & cum explicandæ sunt propositiones,
quæ in concreto alterius naturæ Idioma de persona enun-
ciant, quæ personæ vocabulo exprimitur, & similes. Rectam
fidem tenebimus, inquit illud Ecclesiæ lumen, orat. s. contra Arria-
nos. s.

nos, si quod utriusque natura proprium est, consideremus, & ab utroque præstari animaduertamus: proflus vt Theodoretus, cuius naturæ conuenientia assignatur, & communia persona sunt, quæ naturarum sunt propria. Sed quo iure, quaq; iniuria illum aduersarius in suas partes rapiat videamus.

LXXXI. Illustrauit profectò Athanasius vnionē personalem similitudine animæ rationalis & corporis in homine. Sed aduersarius fortassis vinctis lippus peruidit ibidem, quibus refutatur. Nam dicit, quod licet Deus & homo sit, non tamen duo, sed vnus Christus, & vnus omnino sit, NON CONFUSIONE SUBSTANTIÆ Sed VNITATE PERSONÆ. At Christum facere hominē omnipotentē (sc. quā homo est) secundū Lutherū est naturarū CONFUSIO, secundū Theodoretū ἀπυθνος, negatio secundū Hormisdā Romanū ἀφανισμός τῶν φύσεων, deletio naturarū & annihilatio secundum Athanasium exequatio iuxta regulā exarticulis fidei ab ipso traditā: Quorū eadē sunt actiōes & proprietates, eadē est natura & essētia.

LXXXII. Vt modo præteribat fallaciter in symbolo Athanasij quibus euidentissimè reprehenditur & reuincitur: ita simile veteratoriè & calumniosè nūc vrget ea parte, qua ad scopum nihil facit. Quare verè non inest, quam fallaciter inesse ei vult fanaticam opinionem. Nam realis Idiomatum communicatio, de qua aduersarius pugnat, est Idiomatum que sunt propria quarto modo. Vt fatetur ipsemet, solum Deū esse omnipotentem, omniscium, omnipræsentem. Sed animæ propria quarto modo, vt sunt esse intelligentem & volentem artibus ingenuis & virtutibus ornatam, hæc inquam & similia communicari realiter corpori ne mutire quidē audet. Certè enim corpus hominis non est realiter vel realissimè intelligens, volens, inuisibile, immortale, vt humanitatem Christi realiter esse omnipotentem, omnisciam & omnipræsentem passim obstrepat. Ergo anima & corpus non ita vniuntur, vt & corpus sit realissimè intelligens, polleat consilio, regat inferiores animæ potentias, valeat diuino habitu perspi-

ciendi verum, &c. sine confusione & exauratione naturarū animæ & corporis.

132. LXXVIII. *Quamobrem anima coniungitur hypostaticè corpori, vel corpus anima, ut neutrum alteri propria quarto modo realiter impertiat, & proinde corpus non est realiter inuisibile, immortale, ratiocinatur, eligit, assentitur, suspendit assensionem, &c. Et tamen anima & corpus ne quidem ab aduersario, propterea hypostaticè deuinciri negantur, Neque ipsorum connexio realis & verissima, nuda esse perhibetur.*

133. LXXVIII. *Quemadmodum igitur ad constituendū hominem non requiritur ista realis communicatio Idiomatum animæ, quæ quarto modo propria dicuntur, ac vt actiones animæ, quas appellamus inorganicas, per corpus exercentur (de quibus dicit Aristoteles 2. de gener. animalium, τῆ ἐνεργείᾳ τῶν ὄντων μὴ κοινῶν εἴ σαματικῆ ἐνεργείᾳ, & vt mēs non plura norit atque intelligat, quàm sensus illius principis ministri & satellites foris cognoscunt & perferunt, ita vnio hypostatica duarum naturarum Christi, nihilominus incolumis est, etiamsi non fingatur humanitatem esse realiter omnipotentem, omnisciam & omnipresentem, quam naturarum κοινῶν aduersarius hīc dicere videtur.*

Damasc. l.
2, c. 12.

LXXXV. *Contra hæc, quæ dicat idem, nec habet nec inuenit. Quare præterit & alto silentio sepeliuit. Vt verò effecta Idiomatum animæ rationalis secundo modo, videlicet vita, augmētatio, sensus, generatio (multò enim aliter anima viuit & sentit, quàm corpus. Ipsa enim ἀπαθής & immortalis est, neque afficitur sonis, coloribus odoribus, saporibus, &c. vt corpus) corpori organico, cui hypostaticè vnita est, realiter tribuūtur: ita ἐνέργησιν λόγων in carne assumpta, (quæ non est omnipotentia in carnem collata, sed omnipotentia opus) Athanasius in Epistola ad Epictetum expressit, & ne ad institutum aduersarij quicquam adiumenti adferret, sollicitè cauit. Quamobrem, quia inde aduersarius ad*
fucunt

fucum faciendum suo proposito seu Idolo, vix tria verba suffurari est ausus, integrum contextum recito, vt fraus sit manifestior: *Multi hallucinantur, inquit, qui creaturam CREATORI EXAEQUANT, arbitranturq; Deitatem auctarium ali- quod accipere posse, & ignorant, non propter auctarium Deitatis VERBUM carnem esse factum, sed vt CARO RESVRGERET. Neque vt melius redderetur verbum ex Maria prodiisse, sed vt ge- nus humanum liberaretur. Cur igitur existimant corpus per VER- BVM LIBERATVM ET VIVIFICATVM, verbo ad Deitatem incrementum aliquod addere? Cum potius homini ingens aucta- rium ex VERBI CVM IP SO COMMVNIONE & ADVNITY accesserit. Siquidem ex mortali factum est IMMORTALE, & cū animale esset, SPIRITVALE est redditū, & cum e terra esset pro- latum, CALORVM PORTAS transcendit. Hæc Athanasius.* Quibus communionem vnionis voce, more veterum decla- randam esse ostendit, & satis perspicuè docet, auctarium hu- manitatis non esse, quod eo quoque sit realiter omnipotēs, omniscia, omnipræsens, cum dicit, *Corpus per VERBUM libe- ratum & VIVIFICATVM.* Item *creaturam non esse ex æquandā creatori.* Tum quod addit, cuiusmodi auctarium humanita- tis intelligat, *verbum carnem esse factum, vt caro RESVRGE- RET, & fieret IMMORTALIS, SPIRITVALIS, TRANS- CENDERET calorump portas.* Certè & electorum corpora re- surgēt, erunt immortalia spiritualia, calorump portas tran- scendent. Quis autem propterea illos omnipotētes realiter fore, affirmabit sanus? Denique illa est Physica Idiomatum transfusio, vt vocatur, si humanitas Christi dicatur realiter omnipotens propter vnionem, sicut corpus organicum v- nitum animæ, viuere, oculum videre, aurē audire dicimus, propter facultates animæ vitalem & sensitiuam, κατ' ἐνέργειαν, id est, effectiue, realiter comunicatas. Et quidem hoc pacto humanitatem Christi omnipotentem esse propemo- dum negauit, quando transfusionem Physicam detestaba- tur & eiurabat, nescio an maiore Dei metu quàm, qui Iouē

134. LXXXVI. Quare, qui non semel hactenus fines verecundia transijt gnaviter impudens est, quod negat, se affingere peregrinam sententiam Symbolo Athanasij. Quem si sanctissimum scriptorem & doctorem Ecclesiasticum haberet, non eum ita appellaret modò (quod paulò antè facit) sed etiam re ipsa sequeretur, & non oppugnaret, neque doctrinam ipsius ex limpida Israelis fontibus haustam, tanquã vilissimi mancipij & stulti hominis dicta, peregrinis somniis, imò fanaticis suis deliramentis infamaret & inquinaret. Nonne enim, vt videretur ab illo etiam creditũ esse, humanitatem Christi esse realiter omnipotentem, neglexit in eius symbolo, quo refutatur: *NON CONFUSIONE SUBSTANTIARUM?* Nonne simile de anima rationali & corpore hominis quadrare suo figmento, docere non potuit? Nonne in Epistola ad Epictetum, quæ ob futura vidit suo errori, reliquit, & tria verba inde sumpta transposuit: Athanasius nõ est vir Belial, qui vno ore simul ac semel calidum & gelidum exhalet. Quamobrem vt hactenus contradixit aduersario, ita eidem minimè suffragari in sequentibus, quæ ex ipso citat, valde generalibus, deprehenditur.

LXXXVII. LXXXVIII. LXXXIX. XC.

Dicit sanè, quod Deus verbum unitus homini edat prodigia, per naturam assumptam, exerceat diuinam potentiam, quæ in tenebris sunt in lucem proferat (hæc enim sunt eius verba) Item quod in seipso quam assumpsit, glorificari naturam, & caro habeat omnem potestatem in celo & terra, quam antequam assumeretur non habebat. Denique quod Deus verbum vim suam exerens in eo, quod est rationis particeps, & per animal ratione præditum faciat animal supra quam ferat animalium natura, perfectum, &c. Verum disertè addit, Nec tamen prohibet eam esse *ANIMAL RATIONALE*. Quorum verò distinctæ sunt naturæ, eorum distinctæ etiam sunt proprietates & actiones. Itaque inseparabilem, hypostaticã & inconfusam λόγος cum carne unio-

nem si.

nem significat, & quòd diuina natura egerit per carnem ea, quæ per creaturam fieri possunt, & ad quæ instrumentum hoc fecit & ordinauit. Hanc suam mentem, non tantum generalibus verbis, quibus prætexunt suæ opinionis errores sed furores, animi sub vulpe latentes, in libro infausto discordis concordia & alijs, sed specifica explicatione, quam impostores nequitur tacent & dissimulant, exponit Athanasius passim tum, Orat. 4. contra Arianos: *Cum necessitas requirebat vt socrum Petri febrientem excitaret HVMANO quidẽ more manum extẽdit, DIVINITVS autem morbum compefcuit.* pag. 261. *HVMANAE sunt: transeat a me calix: quare me dereliquisti: DIVINA: potestatem habeo ponendi animam, &c. Ex dicto: Omnia mihi tradita sunt &c. Pater diligit filiũ, & omnia dedit in manus eius, Dedit enim vt quem admodum omnia per eum facta sunt, ITA OMNIA REFFICI POSSINT. Tradita sunt illi quæ antè non habebat. Antè homo non erat, sed ideo factus est homo, vt hominem seruaret. DISPENSATIO rerum per carnem peragendarum significatur. Verba hæc, quæcunque habet pater, PATRIS DOMINATIONEM ostendunt. Rursus ista verba: mea sunt, INSEPARABLEM VNITATEM demonstrat, pag. 251. *Vt interrogabat HVMANITVS, excitabat autem DIVINITVS Lazarum: ita quoque hoc vocabulum ACCEPIT HUMANITVS intelligendum est. Ipsa autem subiectio angelorum DEITATEM demonstrat. Qui secus sentiunt, DIVINITATEM, quæ patris est Christo adimunt, & quæ SVA sunt in Christum conijciunt, vt tum Iudei, qui ipsum lapidabant. Tom. 12. ad Antiochenos: Idẽ ille ipse erat, CORPORALITER vt homo expuens, DIVINITVS vt Dei filius oculos aperies eius, qui a natiuitate sua cæcus fuerat: CARNA quidẽ paties vt Petrus ait DIVINITVS autẽ monumẽta aperies, & mortuos excitans p. 254. Humanitus de Lazaro quatit, quo cũ accessisset cũ excitat, nõ ignoras vnde & ex quibus locis animam eius reuocare oporteret. Maius ceriẽ grauius q̃, scire, vbi anima erat, quã vbi corpus situm esset, sed HVMANITVS percontatur, vt DIVINITVS excitaret. Plura huius generis, quæ passim in**

sim in illo autore occurrunt, recensere non attinet, & nimis longum est. Et si autem naturæ, proprietates & actiones realiter differunt; tamen propter arctissimam vnionem earum hypostaticam, p. 183. idem scribit: *ἰδιοποιούμενος πάντα τῆς ἀνθρώπινης τῆ εὐδοκίας τῆς χάριτος, ὡς αὐτῶς ἔ τὴν σάρκα ζωῆς ὄργανον ἀρμοζόμενον πρὸς τὰς θείας βελάς, id est, quod omnia sua propria faciat, quæ sunt natura humana, ut fert consilium & arbitrium benignæ voluntatis & gratiæ ipsius: & similiter caro sit appositum instrumentum ad præstanda, quæ Deo videntur.* Ita in SEIPSO, quam assumpsit glorificauit naturam, ac vt benedicatur a Thoma p. 3. q. 13. *Homo accepit omnipotentiam ex tempore quam filius Dei habet ab æterno per ipsam vnionem.* Ex quo factum est, vt homo dicatur omnipotens, vt homo dicitur Deus, non quòd sit alia omnipotentia filij hominis, quam filij Dei, sicut nec alia est Deitas, (scilicet quam inferioremodum maiestatis aduersarius, & alteram Deitatis significationem Brentius appellat) sed eò quòd est vna persona Dei & hominis. Quid? quòd omnis potestas in cælo & terra non simpliciter sit ipsa Dei omnipotentia, sed plenissimum Dominium in omnes creaturas Christo datum: itemque ius statuendi & faciendi de omnibus, quod visum est, in primisque quos vult seruandi, viuificandi, donandi vitam æternam & S. Sanctum, etiam humana sua voluntate; verum non humanitatis, sed Deitatis suæ potentia. vide infra ad Thef. 155. 164. Quare nemo aduersariorum ex eo, quod Lucæ 10. dicitur: *Omnia mihi data sunt a patre meo, & Ioh. 8. Priusquàm Abraham erat, ego sum, infert humanitatem Christi realiter esse æternam; vel ante incarnationem verbi; Item realiter omnipotentem.* Et Orthodoxi doctores veteres nusquàm absolutè affirmant, λόγον omnia per humanitatem assumptam operatum esse. Neque enim quicquam scit, & intelligit natura diuina per humanam, etiam si ea vbi vult vtitur, tanquam organo, neque per animam aut corpus dar Spiritum Sanctum, etiam si cum vult ministerio corporis vtitur, dum

*Ad calcem
est locus Cy
rilli ex l. 10
Thef. c. 2.
hæc illus-
trans.*

*Videatur
resp. ad
Thef. 179.*

dum afflat Apostolos. Ita multa etiam operatur illius diuinitas in illis locis, in quibus eius humanitas essentialiter & re ipsa non adest? Quid verò? an per corpus tanquam per instrumentum a mortuis suscitauit suum corpus? Quamobrem non dicit Athanasius λόγον Deificasse suam carnem, vt ea esset etiam realiter omnipotens, siue in seipsa, siue in Verbo, & propterea quoque inuocaretur: sed sicut in response ad Thesin 48. etiam a nobis dictum fuit, *Vt quemadmodum semper adorabatur, QUATENUS VERBUM DEVS erat, & in forma Dei existeret: ita quoque ille idem iam homo factus & Iesus appellatus nihilominus haberet omnem creaturam pedibus subiectam, sibiq; in suo nomine genua flectentem pariterq; confitentem VERBUM carnem factum esse mortemq; carne sustinuisse non ad ignominiam Deitatis, sed ad gloriam Dei patris.* Ex his Athanasij, aduersarius ægrè particulam DEIFICATAE CARNIS excerpit.

XCI. Itaque qui Athanasio aded infestus est, vt ipsi suum deliramētum, quibus potest, sophismatum & nequitiae machinis & strophis impingat, sententiam Symboli Athanasiani genuinam, præ Ecclesiæ omnium temporum fide, quam in suspicionem incertitudinis grauib; sanè de causis vocat, si Deo placet, tuetur: Sed hoc lucis diurnæ iurare splendidissimo clarius est, quòd cum Eutycheis cōfundat Idiomata duarum Christi naturarum, quoniam discrimen earum non iuxta scripturam asserit & custodit, Quæ cum sit confusio naturarum illa symbolo Niceno damnata eodem probatur, si damnare est probare.

XCII. T H E S I S.

Porro maiestatem, de qua dictum est haecenus, Christus in puncto conceptionis iuxta carnem accepit: Quando caro eius cum λόγῳ (qui est ipsa dextra Dei) vnum ἕφιστάμενον facta est.

XCIII. Hinc λόγον carnem assumtam, proprij sui spiritus infinita pleni-

tudine sine mensura, vt Baptista loquitur, vixisse credimus, vnde & Christi no-
men accepit.

XCIV. Hinc in Christo homine omnes thesauros scientia & sapientia re-
cōditos, omnēq; plenitudinē Deitatis inhabitare comparatōs Apostolus testatur.

XCv. Hinc Iesus Christus iam tam in forma Dei fuisse scribitur: Quando-
quidem caro eius iam tum euēctā fuerat in personam dōgma, qui est ipsa forma &
imago Dei.

XCVI. At verò, qui in forma Dei erat, is serui formam assumpsit, vt Apo-
stolus scribit.

XCvII. Quamuis autem hic locus Apostoli, quo Christi exinanitio & ex-
altatio exprimitur, de ipso secundum humanam naturam, rectè & verè exponi-
tur: tamen haud inconuenienter exemplo scriptorum ecclesiasticorum aeterna di-
uinitas hinc confirmatur.

XCvIII. Siquidem dicta scriptura omnia, quae de diuina maiestate Christi
secundum carnem concionantur, ex necessitate aeternam Deitatem presupponunt.

XCIX. Impossibile enim fuisset humanam naturam in Christo ad eius glo-
ria celsitudinem assurgere, nisi cum diuina personaliter vnita esset, cuius solius
virtute hanc maiestatem Christi caro accepit.

C. Quae admodum Cyrillus ex diuina virtute & potentia carnis Christi ad
Deitatem offerendam quasi retrogreditur & ab effectu ad causam ratiocinatur.

CI. Cuius verba sic habent: Corpus Christi panis de caelo est, quia aeternam
comedentibus vitam largitur: Magnum certè signum, Deitatis naturam habitare
in hoc corpore, quoniam hinc illi donantur, quae certè omnem naturam excedunt,
atq; ideo a rudioribus minus creduntur.

AD ANALYSIN CAP. X.

QVOD HVMANA CHRIS-
TI NATVRA OMNIPOTENS, O-

mniscia, omniprasens esse cepit in momento concep-
tionis exlucōs, id est, actu primo,

ISAGOGE.

XCII.

VAM vocat maiestatem, abunde perspeximus,
nullam esse. Ignota enim est scripturae & ortho-
doxis omnium temporum. Quamobrem docerene-
quit.

quit, Christum eam in puncto conceptionis iuxta humanitatem accepisse, & perplexæ orationis nodos obliquit, Quod caro cum λόγῳ facta sit vnum ὑφιστάμενον, Nam hoc, quod Videatur
respon. ad
The. 27. verbum caro factum est, ipsius stomachi non est: Non enim cū *esset caro, verbum factum est, sed cum esset verbum, caro factum est.* Athanasius citante Maxentio, Joh. 1. 2. c. 2. dicit, Est quidē

λόγῳ dextra patris, per quam vniuersa condidit, sed propterea natura humana quam assumpsit nō est, vel ipse λόγῳ, vel conditrix & conseruatix rerum, vt λόγος, vt & Cyrillus de incarnatione vnigeniti c. 5. testatur, vbi dicit: Et si alij simili appellatione vocati sunt Christi: vnus tamen est, per quem omnia Iesus Christus, non quod sit factus opifex omnium: sed quod Deus verbum, per quem omnia facta sunt, similiter ac nos participarit carni & sanguini, & nuncupatus sit homo: nec tamen perdidit ESSE QVOD ERAT. Ita enim & in carne factus intelligitur meritō OPIFEX omnium.

XCIII. Ergo Baptista, quamuis dicat, huic quem mi- 141. sit Deus, non dat spiritum ex mensura: non de illo figmento loquitur. Quod vt cōtineri ipsius verbis videretur, hic eorū loco suam glossam obtrusit. Neque igitur & propter illud impium commentum Christi nōmen accepit. Sed quod ille homo filius Dei & matris semper virginis, sit omnipotēs, æternus, conditor ac conseruator rerum; abundet omnibus donis spiritus Sancti, quę alijs Sanctis particularia dantur: sit agnus Dei, tollens peccata mundi. Huc spectat Cyrillus, cū scribit de incar. vnigen. *Dicitur Christus Dei verbū, quod propter nos nostri similis homo est factum, & in SERVI FORMA: & ungitur quidem humanè secundum CARNEM, ungit autem DIVINE suos, eos nempe, qui in ipsum credunt.*

XCIIV. Neque apparet Paulum id falsum dogma probare. Col. 2. cum dicit in Christo omnes thesauros sapientię 144. reconditos, id est, in ipso contineri & propositum esse, quicquid ad nostram salutem pertinet. At dogma alienū a Verbo Dei, certa est pernicies & pestis omnium, qui id ample-

ctuntur. Et cum natura humana, quam filius Dei assumpsit, non sit Deitas, nihil iuuat aduersarium, quod a Paulo ibidem dicitur. Quod in Christo habitat omnis plenitudo Deitatis corporaliter, hoc est, eadem sapientia, intellectus, mens, voluntas, potentia, Deitas, quæ est in patre & spiritu Sancto.

XC V. Itaque humanitas non fuit iam tunc, quod nisi de suo infarciat, detorquere scripturam non potest, id est, in momento incarnationis filij Dei, realiter omnipotens, omniscia, omnipræsens, seu in forma Dei, quam aduersarius notarum rerum & verborum insignis autor, sic appellat, ac ut fraudem cælet, vocabula carnis & Christi confundit. Est quidem caro vnita verbo hypostaticè, sed non tantum inseparabiliter, verum etiam inconfusè, hoc est, ut realiter ac essentialiter naturæ & proprietates nihilominus differant. Ideo, quamuis λόγος est imago Dei inconspicui, tamen caro non similiter est imago Dei inconspicui, splendor gloriæ patris, character substantiæ ipsius.

XC VI. Ergo, quia λόγος & non caro in forma Dei est, λόγος ipse, & non caro formam serui assumpsit, Et forma serui, quam carnem illam Christi assumpsisse vult aduersarius (hoc est omnipotentia, omniscientia, & omnipræsentia carnis habitualis, dissimulatio & occultatio ad tempus) retum est & plenum absurditatis & blasphemia signum.

XC VII. Neque igitur occultatio omnipotentia carnis est forma serui, vel exinanitio Christi; neque usurpatio plenissima omnipotentia carnis, est exaltatio Christi, Neque vel alibi, vel ad Phil. 2. scriptura, illa deliramenta impia tradit, Sed ad hunc locum in primis ab aduersarijs adferuntur, & propter eadem hoc caput de Christo non secundum veramque directè, sed tantum iuxta humanam naturam ab iis perperam accipitur & exponitur, & cum de illis deliramentis scriptores Ecclesiasticos assentiri aduersarijs non constet, quia de æterna Christi Deitate tantum docent, & aliam Deitatem vel gradum inferiorem maiestatis seu omnipotentia non

Videatur
The. III. 116.

non agnoscunt, si illorum exemplo æternam diuinitatem Christi confirmare qui velint, his vnà cum illis tantùm æternam eius diuinitatem agnoscendam esse & defendendam manifestum est, & abiiciendas opiniones pugnantes. Quamobrem procacissimus ludus Diaboli est, quòd autumat, blasphemis figmentis contra auctoritatem scriptorum Ecclesiasticorum pertinacissimè retentis, ipsorum exemplo æternam Christi diuinitatem confirmari & illustrari.

XCVIII. Nulla enim scriptura diuinitus inspirata tradit, quòd maiestas Christi secundum carnem sit illa rancida & delira blasphemia, Quòd humanitas Christi etiam sit realiter omnipotens, omniscia, omnipræsens, quam aduersarius inferiorem gradum maiestatis Christi appellat. Quare minùs quàm vituli positi in Bethel & Dan vel in deserto, illud figmentum æternam Christi Deitatem præsupponit.

XCIX. Quocirca sophistam agit, quòd quasi constaret, humanitatem Christi realiter esse omnipotentem, omnisciam, omnipræsentem necessariò propter vnionem personalem, ita illam contumeliam in Christum maximam, gloriæ eius celsitudinem nuncupat, & ad eam assurgere ipsum non potuisse fingit, nisi humanitati λόγ & vnitus esset personaliter. Cum contrarium sit verissimum: Nimirum, quia filius Dei assumpsit humanam naturam, vt non solum inseparabiliter; sed etiam hypostaticè & inconfusè in ipso subsistat, realiter & essentialiter distinctas esse naturas, & earum proprietates atque actiones, Ideo quæ humanitatem non esse realiter omnipotentem, omnisciam & omnipræsentem. Et Eutyches atque manipulares ipsius Idiomatica diuina simul ad humanitatem Christi referre non possent, nisi iustum discrimen naturarum strenuè negligendum & violandum sibi esse & hoc negocium sibi datum esse, vnice a patre mendacij peruicacia eximia persuasum haberent.

C. Neque verò Cyrillus diuinam virtutem & poten-

*Vide idē sō
phismatis
genus The.
II. 12. 41. 4
133. 198. 211.
215.*

tiam carnis Christi nominat opinionem fanaticam, quod humanitas Christi etiam sit realiter omnipotens, omniscia, omnipræsens. Non hoc figmentum Deitatis effectum, nec Deitatem causam ipsius esse censet. Quare fallaciter a commentitio effectu ad similem causam more aduersarij non progreditur.

C I. Ait autem corpus Christi esse panem de cælo, *Quin eò quòd filio Dei vnitum est, dicat? vt & æternam credentibus vitam largiri propterea affirmat? Nam vt pater viuificat mortuos, ita & filius, quos vult, viuificat. Itaque viuificare solius Dei esse. Item spiritum Sanctum esse Deum, quia viuificet. de S. Trinitate & spiritu S. scribit, Item Decebat nullam aliam esse rem, & naturam viuificare posse, & corruptione superiorem carnem ostendere, etiam si intelligatur esse Christi, nisi Solam Diuinitatis naturam.* Et ad Theo. *Vnus Dominus Iesus Christus, & per ipsum omnia condidit pater. I. Corinth. 8. Quapropter & conditor, vt Deus & viuificus vt Vita.* Et de incarnatione vnigeniti, pag. 255. *Resurrexit a mortuis, & cum sit per naturam vita viuificari dicitur, Hoc quoque quonam modo? Secundum ALIUD, nempe & ALIUD. Ipse enim resurrexit quidem a mortuis, & viuificari dicitur, SECUNDVM CARNEM. viuificat autem & suscitatur a mortuis VT DEVS.* Imò magnum idem signum esse ait hoc, nò quòd humanitas sit realiter omnipotēs, sed vnionis personalis, seu quòd Deus in hoc corpore habitet. Sed aduersarius haud dicet (opinor) Quòd humanitas Christi, vt pater, viuificet mortuos: quòd eadem omnia cum patre creauerit; quòd, velut Valentinus insaniuit, cælitus allata sit, vel vt Eutyches, (quod annotatur in Breuiario Liberati de causa Nestoriana) Dominum nostrum Iesum Christum nobis nò esse consubstantialem secundum carnem, sed de cælo corpus habere. Quare dabit etiam, quod non sit realiter omnipotens, & quòd Cyrilli autoritate abutatur. Cyrillus non tantum tria sed omnia Idiomata diuina homini Christo in persona tribuit, κατ' ἄλλο, Quæ excedunt omnem naturam & vul-

& vulgò ὁμοίως φωνὰ dicuntur, Non autem destruunt natu-
ras, vt ἄντι φωνὰ, Hæc si non crederemus a Deo alieni meri-
tò haberemur, & non duntaxat rudiores seu beani. Aduer-
sarius autem suo iure optimo asperius nos perstringet, si ipsi
sedenti in arce sapientiæ tueri liceat dogma, quo destruun-
tur duæ Christi naturæ, & si falsum sit. Quod sonans aliud *Eu-
angelium anathema sit.* Gal. I.

CII. THESIS.

Quo minus autem locum istum ad Philip. 2. directè ad λόγον iuxta Dei-
tatem conferamus, & analogia fidei obstet, & textus ipse hanc expositionem
refellit.

CIII. Aliud enim intelligit Apostolus, Quando Christum serui formam as-
sumisse dicit, quam si diceret λόγον assumisse humanitatem.

CIII. Nam quòd humanitas non sit ipsa forma serui, de qua Paulus lo-
quitur, vel hinc evidentissimè comprobatur: quòd formam serui post resurrectione
deposuit, humanitatem verò retinuit.

CV. Si enim simpliciter vnum quiddam esse contendas, humanam naturæ
& formam serui, alterutrum horum fatearis necesse est, aut Christum depo-
sita serui forma, simul humanitatem exuisse, aut retenta humanitate, simul
serui formam retinere, ac etiamnum in gloria seruum esse.

CVI. Fuit autem seruilis forma, Apostolo nobis exponente, Christi secundam
humanitatem exinanitio profundissima, qua nobis omnibus vsq. ad mortem cru-
cifixæ seruauit, sicut scriptum est: Seruire me fecisti in peccatis tuis, laborem prou-
stini in iniquitatibus tuis. Esa. 43.

CVII. Idcirco non scribit in hoc presente loco Paulus: Quod filius DEI sem
ἀνθ' & humanam naturam assumerit, sed quòd Iesus Christus (qui scilicet Deus
& homo erat) serui formam assumerit, sicut in textu Pauli sequitur ἐν ἑσώτῃ.

CVIII. Quòd verbum Græcum ἐκένωσῃ, euacuationem significans nullo
modo ad Dei naturam accommodari potest, qua ratione sui inuariabilis existens sei-
psam euacuare nulla ratione potuit, sed cum patre & spiritu Sancto cælum &
terram eo etiam tempore gubernauit, quo respectu humana naturæ se euacuauit.

CIX. Sicut Ioh. 5. Christus inquit: Pater meus vsque modo operatur & ego
opror. Si enim opera trinitatis, quibus ad extra progrediuntur, toti trinitati

AD ANALYSIN CAP. XI.

communiam, ut D. Augustinus loquitur.

III.

CX. Secundum humanam verò naturam ἐκένωσεν ἑαυτὸν, euacuauit seipsum, non quidem quod in forma DEI esse desierit, aut maiestatem per vnionem sibi collatam amiserit.

CXI. Sed quia plenum illud dominium celi & terra, atque sic vsurpatione accepta maiestatis verè & non simulatione quadam euacuauit, ut pro nobis patri ad ignominiosissimam mortem crucis obedire posset.

CXII. Aliàs enim nec a Iudeis capi, nec crucifigi, nec mori potuisset Christus, si pro ea, quam acceperat potentia, plenariam suam potestatem exercere voluisset.

CXIII. Quare toto illo tempore exinanitionis gloriam suam non plenè, sed interdum duntaxat per miracula manifestasse legitur,

CXIII. Donec perfectò redemptionis opere, seruilem formam penitus abiecit, & ad plenissimam maiestatis vsurpationem subiectus est, ita ut iam non dicitur tantum, sed Christus seu Messias regnet & vnigenitus per assumptam carnem suo quodam modo, conscia nimirum mente & conformi voluntate, & communitata inenarrabili virtute concurrente, omnia regat, gubernet, administret, impleat ac operetur in calo & in terra.

AD ANALYSIN CAP. XI.

QVOD FORMA SERVI
NON SIT HVMANA CHRISTI

natura, & verbum ἐκένωσεν exinaniuit ad humanam &
non ad diuinam naturam pertineat,

ISAGOGE,

CII.

153. **N**ON est analogia fidei, gradus inferior maiestatis, quem fingit aduersarius, quo humanitas sit realiter omnipotens de omnipotentia filij & non patris, Quia solus Deus est omnipotens, Quare idem non est for-

est forma Dei. Neque propterea aliter quàm directè de eterna Deitate Christi secundum caput ad Phil. accipiendum est, & non veritatem immotam, sed aduersarij deliramentũ textus refellit.

CIII. Nihil aliud intelligit Apostolus, quando Christum formam serui assumisse dicit, quàm λόγον assumisse humanitatem cum omnibus infirmitatibus, habitu & conditione seruili. Nam assumptio humanarum infirmitatum necessariò præsupponit ipsius naturæ assumptionem.

CIIII. Non quidem humanitas est forma serui, de qua aduersarius loquitur, At non propterea eadem quoque non est forma serui, quam Paulus intelligit. Aduersarij enim deliramentum non est Pauli vel Christi doctrina. Nam planè nugatorium est, quòd dissimulare omnem potentiam realem naturæ humanæ a resurrectione desierit. Quod aduersarius abijcere formam serui & sedere ad dextrâ patris vocat. Nunquam enim humanitas Christi realiter omnipotens esse cepit, vel illam realem omnipotentiam dissimulauit. Quorum alterum formam Dei esse; alterum formam serui nugaces homines blaterant.

*Videatur
The. 96. 111
112. 14.*

CV. Insanos & dementes rem nihili, cuiusmodi est dissimulatio realis omnipotentia naturæ humanæ ante resurrectionem. pro humana Christi natura habere, nondum puto compertum esse, multò minus sanos & mentis compostes. Quare nihil affert vt humanitatem Christi formam serui esse neget. quòd quasi essent, qui contenderent humanitatem esse illud hominis præstigiatoris figmentum: ita aduersus tales, nescio qualibus cornibus ferit. Quia enim humanitas Christi non est realiter Deus, neque realiter ea omnipotens esse vnquam cepit, nec hoc ipsum dissimulauit, neque hanc occultationem abiecit. Est quidem seruilis forma, fors & conditio seruilis & extrema deiectio, & sub maledictionem legis subiectio, quam filius Dei non in phantasmate, sed verè cum natura humana suscepit, vt in hac ser-

mus esset patris & hominum. Esa. 42. Matth. 20. Rom. 15. illa autem occultatio commentitia realis omnipotentia humanae naturae nequaquam est forma serui.

CVII. Etsi verò non agit Apostolus ex professo de mysterio incarnationis : at tamen propositurus exemplum extremæ submissionis in Christo, docet, quòd qui filius Dei Deo patri erat natura maiestate & gloria æqualis, hac ipsa abstinuerit, cum a deò se submitteret, ut non humanam solum naturam, sed eam ipsam habitu & sorte infimæ, abiectissimæ & ignominiosissimæ seruitutis & deiectionis. Hoc itaq; illud est, quòd Iesus Christus ἐγενόμενος ἁπλῶς ὑπάρχων ἐμορφωθῆς θεῶν, nō factus sed existens in forma Dei, ut præclare virget & ponderat Chrysostomus, non duxit rapinam se esse æqualem Deo, sed se ipsum exinanivit & serui formam assumpsit. Nam Iesus Christus, qui a principio erat in forma Dei, & æqualis Deo, quis esset alius quàm Deus verbum vel filius Dei? Et Vigiliius l. 4. c. 3. nomen Iesus Christus verbo tribui docet, quia est uera uirtus, & natura & persona. Prorsus autem perficitur pietatis frontem, quòd excludens Apostoli verba, & sua infarcies, (prætermittit enim quæ deuorauit The. 96. actus primus omnipotentia humanæ, sc. qui cum esset in forma Dei, & inserit, qui iam Deus & homo erat) Item postponens exinanitionem assumptioni formæ serui; Paulum scribere, quod scribit, negat, & quod non scribit, scribere dicit. Sic Marcion impius (testis Basilio lib. 2. aduersus Eunomium) ex diuinis eloquijs alia quidam expunxit, alia verò, perperam insertis nonnullis, deprauauit. Inde cum constet, quòd non sit forma Dei, quam appellat, quòd sc. humanitas realiter sit omnipotens actus primo, occultationem formæ eius (simile petulantium hominum ludibrium & friuolum inuentum) causam nullam esse liquet, quin abiectissima illa seruilis conditio, & infirmitates illæ carnis, quas Christus vnâ cum natura humana induit sine forma serui.

CVIII. Neque est cur exinanitionem ad Dei naturam accom-

accommodari debere neget, cū scriptura reclamet, & quidem assumptionem dixit eas non mutationem, vt Vigilius monet. Quanquam autem non potuit λόγος abiiicere suam Deitatē, tamē sua maiestate & gloria Deitatis ad tempus abstinere, & ita eam occultare ac tegere potuit, ne in seruili carnis humilitate refulgeret. Quare cum non sit natura diuina Verbi mutata incarnatione, λόγος exinaniuit se, quando propter nos homines & propter nostram salutem descendit de cælis & incarnatus est, passus & crucifixus pro nobis & cedens iræ patris, suæ Deitatis maiestatem exerere, aut omnipotentiam contra vocationem vsurpare noluit.

CIX. Quamobrē licet exinaniuerit se λόγος cū versaretur in mundo, nihilominus cum patre & spiritu S. cælum & terram & omnia quæ iis continentur gubernauit & sustentauit, licet non abuteretur potentia contra vocationem, sed requiesceret, vt caro pati & mori posset.

CX. Frustra igitur aduersarius inculcat, quod τὸ ἐκένωσεν ad humanam naturam tantum pertineat, quasi nihil illa sint. Io. 5. *Opera quæ dedit mihi pater, testantur, quod pater misit me.* Ioh. 10. *Hoc mandatum accepi a patre.* Ioh. 17. *Dedisti filio potestatem omnis carnis, vt aternam vitam det omnibus, quos ei dedisti.* Phil. 2. *Ideo dedit ei nomen super omne nomen,* Quæ dicta ad solam humanitatem excluda diuinitate a persona mediatoris, verè non referri possunt. Cur autem cum scriptura, λόγος exinaniuisse se, dicere veretur, ne mutationem in Deo statuatur? & nihil eiusmodi cogitat, quando humanitatē realiter omnipotentem esse & rursus eam omnipotentiam exinaniuisse fingit?

CXI. Quam omnipotentiam nature humanæ realem supra esse illi vidimus, nunc plenum dominium cæli & terræ vocat. Cæterum quoniam humanitas Christi nunquam realiter etiam omnipotens esse cepit, nunquam eadem vsum eiusmodi omnipotentix suspendit ac intermisit, Sed quiescente V B R B O Christus ex carnis infirmitate passus &

- mortuus est, & spiritu aeterno, non occultatione realis omnipotentiae humanitatis, obtulit se inculpatum Deo, Hebr. 9.
163. CXII. Quamobrem non requiescente reali omnipotentia naturae humanae, ut aduersarius iudicat, Sed requiescente λογος & non rapiente equalitatem Dei, caro ignominia affecta, caesa, spinis compuncta, cruci affixa, & nefarie interempta est, ut Irenaeus & epistola ad Phil. c. 2. dicunt.
164. CXIII. Neque miracula maiestate illa, qua quoque omnipotens caro sit, sed spiritu Dei & digito Dei designauit. Matth. 12. Lucae 11. Nisi forte illa realis omnipotentia humanitatis sit spiritus Dei, vel digitus Dei, Quod aduersario probandum incumbit. *Non sunt hominis miracula, inquit Athanasius, sed DEI: & cum HUMANAE de saluatore dicuntur, non DIVINITATI: sed HUMANITATI attribuenda sunt.* Haec confirmat Christus Ioh. 10. u. 37. 38.
165. CXIII. Quare ut superius commentus est formam Dei & formam serui, atexit nunc formam serui abiectam, & plenissimam usurpationem realis omnipotentiae, omniscientiae & omnipraesentiae carnis consecutam; quae maiestas adeo honesta est, ut autorem eius pudeat & perpetuo inuolucris aliorum uerborum eius deformitatem tegere studeat. Sed subrutis fundamentis sc. noua quadam forma Dei & forma serui, quas ad scripturam adfert, non ex ea sumit, quae isti arenae superstruit, stare non possunt. Monothelitarum uero & Monophysitarum furor est, Synodi Oecumenicae sextae decretis damnatus, usurpatione plenissima maiestatis seu omnipotentiae, qua realiter etiam sit omnipotens humanitas Christi. Quare nouo anathematismo non est opus, & in illo summo & omnium maxime admirabili opere collectionis, gubernationis, defensionis, conseruationis & glorificationis Ecclesiae, illa fictitia maiestas locum non habet, in qua omnia fiunt secundum potentiam & efficacitatem roboris patris, quam exercuit in Christo excitans eum a mortuis. Ephes. 1.

CXV. T H E S I S.

Et si verò in incarnatione cum dextra Dei vnum $\epsilon\phi\iota\varsigma$ $\acute{\alpha}\mu\upsilon\upsilon\epsilon\upsilon$ factus est Christus: tamen quia potestatem acceptam, demum post ascensum ad calos plenissima energia declarare cepit. Ideo nunc sedere ad dextram DEI dicitur, qui cum eadem in prima conceptione semper personaliter vnitus fuerat.

CXVI. Alia igitur maiestatis Christi ratio est, quatenus haberi siue possideri dicitur $\epsilon\chi\tau\iota\kappa\acute{\omega}\varsigma$, alia item quatenus exerceri dicitur $\epsilon\psi\epsilon\gamma\gamma\eta\tau\iota\kappa\acute{\omega}\varsigma$. Illud rationi Christi cum $\lambda\omicron\beta\gamma\omega$, hoc verò sessioni ad dextram tribuitur.

CXVII. Quod discrimen egregiè admodum Angelus Luca 1. & Petrus Actorum 2. nobis declarat.

CXVIII. Etenim Angelus pastoribus natiuitatem Messia nuncians, infan-tem in præsepi inuolutum, Christum & dominum prædicat, Annuncio, inquit, vobis magnum gaudium, quia hodie vobis natus est Saluator Christus dominus.

CXIX. Petrus autem Actorum 2. testatur, quod postquam a Iudæis crucifixus est, & postmodum dextra Dei exaltatus sit, Deus ipsum Christum & dominum fecerit.

CXX. Nec tamen pugnant inter se angelus & Petrus, quia hoc quod modo expressimus, discrimine, hæc ab eis dicuntur.

CXXI. Cum enim infans iste iam tum plenitudine spiritus sapientie & fortitudinis sine mensuræ vnctus fuerit, rectè & verè in præsepi Christus & dominus ab Angelo nuncupatur.

CXXII. Quia verò maiestatem, qua vnctus fuerat, & dominium, quod ratione vsus $\epsilon\kappa\epsilon\lambda\epsilon\upsilon\theta\epsilon$, & sese voluntate seruum constituit, qui verè Dominus erat: idcirco illud seruale Schema denuo abiecit, & ad Dominium suum plene administrandum euehitur; rectè a Petro post ascensum ad calos Christus, vt Dominus factus ratione $\epsilon\psi\epsilon\gamma\gamma\epsilon\iota\alpha\varsigma$ prædicatur.

QVOD Ε' ΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΕΨ-
ΦΕΙΑ, ID EST, ACTVS PRIMVS

*& secundus omnipotentia, omniscientia, & omnipresentia
in humanitate Christi differant,*

ISAGOGE.

CXV.

166.

LN capitulis Maxentij legimus, *Si quis dicit, Deus non est factus Christus, Christus autē factus est Deus, anathema sit.* Nam sectatores Theodori Mopsuesteni magistri Nestorij dixerunt, *Christus factus est Deus.* At secundum Leonis sententiam *Deus factus est homo.* Quamobrem ab Ecclesia iam olim reiectę sunt locutiones, quales hęc sunt, *Christus factus est cum dextra Dei unum* ὁ ψιλὸς μενὸν seu *cum dextra Dei personaliter unitus est.* Adhęc humanitas Christi non ideo est Deitas vel dextra Dei, realiter, neque propterea realiter est eadem omnipotens, & tertiarię blasphemię accessio est, declaratio pierrissima maiestatis, qua realiter sit omnipotens humanitas Christi ἐνεργητικῶς, id est, actu secūdo, quam articulo sessionis Christi ad dextram patris preterxit.

CXVI. Res create actu primo & secundo tantum discernuntur seu ἐκτικῶς ἢ ἐνεργητικῶς. Sed aduresarius maiestatem suam, qua humanitas Christi sit realiter omnipotens, rem creatam esse negat. Quare si nunc creatum quiddam esse illum dicat, implicat contradictiones. Sin minus, rei increate distinctio inanis est. Est & hoc vanitatis non postremum documentum, quod indefinite dicit, possideri dici illam maiestatem ἐκτικῶς, item dici exerceri ἐνεργητικῶς. Sed

Sed etiam mendacia & blasphemie dicuntur. Horrēdus autem abusus nominis diuini est, quod sacrosanctum mysterium incarnationis Domini & exaltatio eius in regno & sacerdotio, eiusmodi profanis deliramentis pingendis adhibentur, quasi sanguineę ebuli bacce & minium rubens, quibus Ethnici statuas olim in sacrificijs colorarunt.

CXVII. Rei fide commentitiam distinctionem Angelus & Apostolus, qui probent? Qui testes veracissimi sunt, & testimonium habent, quod non errent. Non enim assentabuntur arbitrario aduersario, ut ipsi anathemata fiant. Gal. 1.

CXVIII. De dicto Angeli Cassianus l. 2. c. 2. dicit: *Ne solum utique in Christo hominem intelligeres & Domini & Saluatoris tibi nomen adiecit, ut quem saluatorem esse cognosceres DEVM esse nequaquam denegares, scilicet infantem in praesepi positum & fasciis inuolutum. Quare angelus. Lucę 2. Christum seu Messiam & IEHOVAM ibi positum & inuolutum esse fasciis docet.* Sed aduersarius, quamuis de actu primo maiestatis, quā sit humanitas Christi realiter omnipotens, idem accipi velit, tamen quod eadem sit actu primo IEHOVA assuetare non audet. Nihil igitur certius est, quā illam maiestatem aduersarij, non esse gaudium & Euangelium angeli.

CXIX. Petrus autem Act. 2. signa luculentissima, quę in omnium oculos & aures tunc incurrebant, predicat & expendi postulat, & iis Christum in regno & sacerdotio exaltarum esse probat, videlicet visibili effusione spiritus Sancti, dono linguarum, sanationis, efficacię concione Euangelij, agnitione, & inuocatione Christi saluatoris, Veri Dei & hominis, fortitudine Apostolorū & ipsorum defensione inter medios hostes & similibus beneficijs, quę Christus sepe ante promiserat, & tandē adeptus abūde patris munere contulerat, iuxta vaticinia Psal. 132. 16. 110. quibus etiam ascensionem & resurrectionem Christi, quorum omnes discipuli testes oculati erant, confirmat & inde agnoscere iubet, Quod Deus ipsum Christum & Dominū fecerit: CERTO SCIAT

ERGO (iniciens) NUNC TOTA DOMVS ISRAEL, QUOD
 DEVS IPSVM CHRISTVM ET DOMINVM FECIT. Sed non
 propterea humanitas Christi est realiter actu secūdo
 IERHOVA. Quare inanem laborem capit, quod anxie POSTEA-
 QVAM & POSTMODVM interponit, & mentionem resur-
 rectionis præmittit. Neque ideo quòd humanitas Chri-
 sti realiter omnipotentem esse fingit actu secundo, Deus
 Salvatorem CHRISTVM & DOMINVM fecisse a Petro dici-
 tur. Non enim natura humana seipsam legibus mortis exe-
 mit & animam corpori per se restituto & instaurato rursus
 copulavit, neq; seipsam exaltauit ipsamet ad dextram Dei,
 neque Spiritum Sanctum dedit.

*Videatur
 respon. ad
 The. 90.*

171.

CXX. Scit, quòd ferè secum pugnet, Sed quoniam an-
 gelum & Petrum non pugnare fatetur, non cum ipso faciūt,
 quamuis illis locupletissimis veritatis cælestis testibus divi-
 nitus autoritate graui & vera ornatis, commenti sui scabiè
 nefariè, vt alijs testimonijs scripturæ & orthodoxorum af-
 fricare molitur.

*Videatur
 The. 93. 95.*

CXXI. Suprà soluit fidem, quando pro sua maiestate
 ficitia, non scripturæ seu Baptistæ, sed sua verba attulit, &
 Baptistæ nomine illa fucavit, dicens: Quòd Christus pro-
 prij sui spiritus infinita sua plenitudine sine mensura carnè
 assumptam vnixerit, vt hîc illā vocat stolidè, iam tùm pleni-
 tudinem spiritus fortitudinis & sapientiæ, &c. ac propterea
 autumat angelum dixisse infantem Christum & Dominū.
 Nisi vanitati veritas cedat, suum figmētum potius destruit,
 quàm astringit.

173.

CXXII. Quia verò docere nequit, aut maiestatem
 qua realiter sit omnipotens humana Christi natura, ei actu
 primo competere, aut eandem esse exinanitam, Petrum
 scurrām velitem & præstigiatores potius, quàm Apostolū
 Iesu Christi putat, quod pro plena illius ficitia maiestatis
 vsurpatione locutum esse autumat, quando Christum Do-
 minum factum esse dicit, Quem filium Dei demonstratum
 esse

esse per resurrectionem, vt Apostolus ad Rom. testatur, secundum spiritum Sanctificationis, voluit. Farrago igitur est blasphemiarum vocum, quod realem omnipotentiam naturæ humanæ (quam maiestatem qua vnctæ fuerit & dominium quod acceperit nominat) exinanierit ratione vsus, & ita se seruum constituerit, &c. Nam humanitas Christi nunquam realiter cepit esse Deus vel omnipotens actu primo. *Detorquet autem testimonia scriptura de diuinitate Christi, ad eum seu actum primum maiestatis, qua fingit realiter omnipotentem esse naturam humanam, & qua loquuntur de exaltatione ipsius in regno & sacerdotio, rapit ad secundum actum illius fictitiæ maiestatis, & sic neque essentia neq. officij ratione Christum verè esse Dominum agnoscit.* Non enim intelligentiam dictorum edictis potius expectat, quàm importat, & refert potius quàm affert, Sed cogit id videri dictis contineri, quod præcepit intelligendum, quod Hilarius vetat, iuxta illud Decalogi, *Non usurpabis nomen Domini Dei tui vanè.*

CXXIII. T H E S I S.

Errant autem, qui naturarum diuina & humana ita eandem ratione (quod ad κοινωριαν ιδιωμάτων attinet) constituunt: vt, quemadmodum diuinitas non dicitur passa, sic humana in Christo natura seu Christus secundum humanitatem non possit omnipotens appellari.

CXXIII. Diuersissima enim hæ predicaciones sunt, quarum prior diuinitas est passa, est falsa: posterior verò, qua humana Christi natura omnipotens predicatur verissima est.

CXXV. Discrimen hoc predicacionum ex naturarum diuersitate oritur. Non enim assumpta assumentem, sed assumens perficit assumptam.

CXXVI. Et diuina quidem natura, cum simpliciter sit immutabilis, passiones in se recipere non potuit.

CXXVII. Humana verò Christi natura, qua mutabilis est, ideo in statum meliorem euehi, ac vt Cyrilli verbis vtat, in conditionem assumentis transferri potuit.

QVOD HVMANITAS CHRISTI NIHILOMINVS SIT

omnipotens, omniscia, omnipraesens, etiamsi diuinitas non sit passa, &c.

ISAGOGE.

CXXIII.

174.

*Respon-
sio ad The-
21. & 37. &
66.*

QVOD fallacibus strophis in illo perpetuo certone tricarū sophisticarum, vsus est; tot indices dedit, quòd humanitas Christi non sit omnipotens. Quare frustra erroris accusat orthodoxos, qui ipsi aduersantur, praesertim cum verè ostendere non possit, minùs falsò dici, quòd humanitas Christi sit omnipotens, quàm quòd diuinitas Christi passa sit. Non igitur alia est communicatio Idiomatum diuinæ naturæ, & alia humanæ, Sed eadem est communicatio Idiomatum vtriusque naturæ, vt antea dictum, & sacrarum literarum testimonijs confirmatum est.

175.

CXXIII. Quia largitur diuinitatem non esse passā, quoniam diuinitas non est humanitas, necessariò quoque dandum ipsi est, quòd humanitas non sit omnipotens, Etenim & humanitas Christi non est diuinitas. Ergo pariter falsæ sunt propositiones, humanitatem esse omnipotentem; & diuinitatem esse passam. Et hæcenus non diuersæ sunt illæ propositiones.

177.

CXXV. Ad naturarum distinctionem, & non ad Idiomatum communicationem pertinet, quòd natura assumpta ab hypostasi assumente perficitur. Perturbat igitur Idiomatum communicationem & distinctionem. Neq; enim humanitas Christi est Deus, eò quòd perficitur a Deo verbo, cui hypostaticè vnita est; Quæ ergo sit ideo realiter omnipotens.

tens. Nam *Forma Dei*, vt Leo ad Flavianum scribit, *formam serui non minuit, nec forma serui, formam Dei in Christo ademit.* Alioqui neque verus Deus, neque verus homo, neque adeò mediator esset. Et Gerson. *Gloria humanitatem non tollit, sed extollit.* Et Damasc. l. 3. c. 4. *Diuinitatem dicentes non de illa nominamus ea, que humanitatis sunt propria neque de CARNE prædicamus, que PROPRIA sunt Deitatis.*

CXXVI. CXXVII. Conuenit de eo, quòd mutationis & passionis expers sit diuinitas, & humanitas in conditionem meliorem & statum assumentis transferri potuerit, sed vt scriptura declarat, iuxta quod verbum caro factum est. Non autem inde effici vt humanitas sit realiter omnipotens, Vel ex eo constat, quòd aduersarius non ideo affirmat humanitatem esse Deum. Et eiusdem facultatis est, naturam mutabilem, & patibilem facere omnipotentem & immutabilem: & rursus omnipotentem & immutabilem efficere mutabilem & patibilem. Quare si omnipotens est humanitas, passa est etiam Deitas Christi, & aduersarius alterum affirmans alterum negans, partim verum partim falsum asserit, & amplectitur: *Quod est stratagemata insidiantium veritati*, vt Basil. l. 1. contra Eunomium dicit: *eos assumere quadam ab omnibus concessa, vt ex eo, quod bene in ijs sentiunt, etiam in cæteris ipsis fides habeatur.*

Cyri. l. 12.
The. c. 12.

CXXVIII. T H E S I S,

Quod sanè discrimen vniuersa vidit antiquitas, ad cuius vnanimè testimonium respicere oportebat, quibus aliàs erudita vetustas semper in ore est.

CXXIX. Sic enim Damascenus lib. 3. cap. 15. scribit: *Diuinitas ipsa quidem proprias glorificationes carni communicat manens expers passionum carnis.*

CXXX. Et Augustinus contra Felicianum cap. 10. *Iniuria sui corporis affectam non fateor Deitatem, sicut maiestate Deitatis glorificatam nouimus carnem.*

CXXXI. Similiter Eusebius lib. 4. cap. 11. scribit. *Verbum ex seipso sua communicabat homini. Non autem vicissim ad consortium mortalitatis natura verbi detracta est.*

CXXXII. *Basiliius in S. Christi natiuitatem: Sicut ignis ferri proprietates non transmittit: sic planè etiam Domini caro ipsa particeps facta est Deitatis.*

CXXXIII. *Quamobrem sicut cum sacris Patribus, Christum secundum Deitatis naturam non passum esse credimus, Sic cum ydem Christum iuxta humanam naturam ad dextram omnipotentis virtutis & maiestatis verè exaltatum confitemur, quam secundum immutabilem diuinitatem in tempore exaltari impossibile fuerat.*

QVOD DAMASCENVS,
AVGVSTINVS, EVSEBIVS ET BA-
silius *doceant communicationem Idiomatum realem respectu hu-
mana Christi natura, non contra, id est, humanitatem
esse omnipotentem, & diuinitatem
non esse passam,*

ISAGOGE.

CXXVIII.

178.

STENDERE ritè non potuit, humanitatem Christi potius esse omnipotentem, quàm diuinitas passa est. Ergo humanitatem non omnipotentem esse dedit, & fictam esse communicationem idiomatum realem, quam defendit, præfertim cum communicationem Idiomatum naturæ humanæ in hypostasi verbi neque negare, neque nudam & fictam dicere ausit, & specificum ipsius nomen silentio conculcet. Nihilominus autem discrimè esse communicationis Idiomatum vtriusque naturæ, pertinaciter adfirmat & hîc repetit. Sed si nos hebetes somnolenti inertes ad consensum antiquitatis oculos & animos conuertimus, quemadmodum homo vigil perspicax & acer nos exuscitat in illis ipsis testimonijs, quæ citat, nihil ad rem ipsius dicitur, imò communicatio ipsius

ipſius realis, vt appellat, refutatur. Etenim de communica-
tione Idiomaticum nõ agunt, ſed naturas eſſentialiter & rea-
liter diſtinctas docent, effectis & beneficijs diuinæ naturæ,
quæ emanant in humanam, quum nihil boni vel mali ab hu-
mana redundet in diuinam. Fraude omittit, quibus ſe plenè
& planè explicant veteres doctores. Generaliſſima, vt ali-
quid pro ſuo figmento dicere videantur, retinet & profert,
Et ſic ad eruditam vetuſtatem reſpicere oportet, quos, quia
ab illa refutantur, eius pudet ac pænitet: & tamen vt eam
magnificere videantur abuti ipſius autoritate veritos qua-
ſi imperios vel oſcitantés molli brachio obiurgant.

CXXIX. Appellat Damascenus glorificationes car- 179.
nis, quas diuinitas ipſi communicat, effecta diuinitatis per
carnem, quæ carnis ſunt. Nam ſub verba, quæ aduerſarius re-
citât, inquit: *Gefſit diuinitas quæ propria ſunt carnis per carnẽ.*
Quamobrem carnem organum diuinitatis ibidem nominat, & ſi-
militer participem infirmitatis & paſſionum carnis diuinitatem
ſuiſſe negat. Paulò antè; diuinitatem ſublimia, carnem humilia
operatam eſſe dicit. Item; diuinitatis in Chriſto diuina & omni-
potens eſt actio, humanitatis autem, quæ ſecundum nos. Neque vi-
uificat Lazarum humana natura, neq; lacrymatur diuina poteſtas.
Ergo ſecundum Damascenum falſum eſt, quòd humanitas
ſit omnipotens, vt hoc quòd diuinitas ſit paſſa. Et ſic eadem
ratio eſt communicationis Idiomaticum iuxta vtramque na-
turam, etiã ſi effectibus differant, quos effectus non eſſe i-
pſa Idiomatica a Damasceno diſcere poteſt Ariſtarchus exi-
mius, niſi plus habet ſcientiæ, quàm conſcientiæ. Similis lo-
cus extat apud Athanaſium Dialog. 5. de S. Trinit. quæ ad-
ſcribam, quia, vt omnia alia huius autoris, valde inſignis eſt.
Sicut corpus ex Maria deſumptum Deus ſermo ſuum ipſius corpus
dixit, quod tamen non eſt eiſdem, atque Deitas ipſa natura: ita e-
tiam ſuas dicit perſeſſiones, & tum animalis, tum ratiocinatricis
facultatis incrementum, & quacung; natura humana ſunt, vt ſibi
propria vindicans pro bona gratia ſua voluntate. Sic etiam ſuam

*dicit carnem vitæ instrumentum, sic suis perpeſſionibus compoſi-
tum, ut diuinis conſilijs quadret. Nam ut ſpueret uſus eſt corporis
instrumento, itemq; corpore ut ſepeliretur, & ut voluntariè mor-
tem ſubiret, ac inferos prædaretur, animam adhibuit, quam ſeſe di-
xit pro ſuis ouibus deponere. Neq; igitur ſermones hominis ſunt
proprij, neq; actiones, &c.*

180. CXXX. Auguſtinus, ut Damascenus confert atque di-
ſcernit vtriuſque naturæ proprietates κατ' ἐνεργήματα, id eſt,
ratione effectorum, & humanitatem diuinitati nihil déro-
gaſſe vel adieciſſe, diuinitatem humanitati perfectionem
maximam contuliſſe tradit, & glorificationem carnis, mi-
raculoſam eius ſuſtentionem dicit: Quòd actus in profun-
do non merſit, quòd fame non periijt in deſerto dies quadra-
ginta cibi & potus inops: EX HOC PACTO, inquit, *inju-
ria ſui corporis non fateor affectam Deitatem, ſicut maiestate Dei-
tatis glorificatam nouimus carnem. Ac ne illa generalitate ad-
uerſarij abutentur, diſertè propria Dei dicit, ſattare paucis pani-
bus millia, SUPER FREMENTES VNDAS SICCISSIMIS
LARE PEDIBVS, reddere perpetuam carnem, Et propria carnis
ſentire famem, ſuſtinere ſputa, flagella, guſtare mortem. Ad hæc,
vetat confundere propria, ne aut incorporea & imaginaria intro-
ducatur caro, aut corporea & mortalis fiat Deitas. Quamobrem
aquè falſas eſſe propoſitiones ſenſit: Humanitas eſt omnipotens: &
diuinitas eſt paſſa.*

181. CXXXI. Illuſtrauit & Eusebius diſcrimen naturarum
eſſentiale & reale ratione effectorum. At effectorum com-
municatio propriè loquendo non eſt Idiomatum commu-
nicatio. Nam terminus denominat relationem. Quare &
hic nihil dixit pro deliramento aduerſarij. Et quomodo ac-
cipi velit, quòd inquit, *mortali vim diuinā ſuppeditans, a mor-
tali verò ipſa in partem vel communitatem non adductus.* lib. 4.
c. 14. exponit his verbis: λόγος ὁ ἀσſumptum hominem dignū red-
didit in Deitate vita aeterna & beatitudine. Non ergo ſenſit hu-
manitatem eſſe realiter omnipotentem. Nam ante verba,
quæ ad.

quæ aduersarius inde abruptit, dicit: *Quòd cum versabatur inter homines, nihilominus cum patre idem & in patre idem erat, omnia unà curabat & regebat in calo & terra, ubique erat, nusquàm ab illa praesentia, qua omnibus rebus adest, nostro more exclusus, neque diuina ne ageret impeditus.* An verò humanitas cum patre eadem, & in patre eadem erat, vt diuinitas Christi? An eadē omnia complebat, & gubernabat cum patre Filio & spiritu Sancto tunc etiam, cum inter homines Christus versabatur? **OMNIA** dicit **EUSEBIUS**. Ergo maiestas, qua realiter omnipotentem esse aduersarius opinatur humanitatem, secundum Eusebium non exinanita fuit. Quomodo iam stabit forma serui & abiectio eius formæ, de qua nuper multa garruit. Vbi locus erit plenissimæ vsurpationi eius maiestatis, quam secutam esse blaterauit? At ne ipsemet stragem ederet nimis a pertè in suis istis machinis, fallacijs, dolis dissimulauit astutè, quæ hæctenus vsi. Mirari autem satis nõ possum, hominem non ab alienari satietate & fastidio ab inani sophistricandi labore, quo Deo & Ecclesiæ molestus est. Sed defatigari se non oportere fortassis arbitratur, vt multitudine fallacium conclusiuncularum veritatem potius obruat, quàm ipsam agnitam amplecti se fateatur & vigere sinat. Sed lucet tamen ipsius decus, & nos allicit & iuvat.

CXXXII. Confirmat & Basilius id, de quo inter nos conuenit, diuinitatem non esse passam. Quanquam Eutyches & complices aduersarij Marpachius & Musculus dissentiant secuti fortassis Lutherum, qui in lib. de concilijs scripsit: *Neque Florianum esse, qui naturam diuinam in Christo passam esse neget.* Quare cum aduersarius contra suos socios neget propositionem, **Diuinitas Christi est passa**, quomodo cum ijs tuebitur, quòd humanitas sit **OMNIPOTENS**? Quin totus a Luthero defecisse videri vult, qui dicit, *faciens Christum hominem omnipotentem (sc. quæ homo est) duas naturas & earum actiones imprudenter permiscet.* Sed de his hæctenus: *Sicut ignis ferri proprietates non recipit (ait Basilius): sic humana Domini caro*

caro, non contulit Deitati suam propriam imbecillitatem, hoc est
 sicut ignis in candente ferro, neque colorem, neque rigorē,
 neque densitatem, neque alias ferri qualitates adsciscit: Ita
 diuinitas Christi non facta est finita, mortalis, affectibus pa-
 uori, dolori, tristitiæ obnoxia propter carnem. Quòd verò
 nolit Basilius humanitatem esse omnipotentē, quando in-
 quit, *HUMANITAS CHRISTI particeps facta est DEITATIS*
 perspicuè exponit, cum quærit (quod p̄na fide præterit ad-
 uersarius) *τίνα τρόπον ἐν σαρκὶ θεότης? Quomodo in carne est Dei-*
tas? Et subiicit, Sicut ignis in ferro, ἔ μεταβαλκῶς ἀλλὰ μετα-
 δολκῶς, *non transitiuè, sed distributiue. Non TRANSITIVE est,*
 Quod sicut ferrum non vertitur in ignem, neque ignis in fer-
 rum, Ita natura diuina non mutatur in humanam, neque hu-
 mana in diuinam, Et vt diuinitas non est passã, ita humani-
 tas non est omnipotens. Sed *DISTRIBUTIVE*, ostendit *κα-*
τοίκησιν inseparabilem *λόγος* in carne; & effecta Idiomatum
 diuinorum, quæ a natura diuina emanant in carnem, & gra-
 tiæ habituales vulgò appellãtur. Quare de communicatio-
 ne Idiomatum profus non agit, Sed diuina & humana dif-
 cernit. Nam sicut ignis in ferri substantiam non transit, &
 tamen id calore & luce perfundit, sic ait *carnem Christi di-*
tributiue participare Deitatem; quod Eusebius dicit, *mortali*
vim diuinam tribui, & assumptum hominem in Deitate dignum
redditum beatitudine & vita aeterna, quod Augustinus ad mi-
 racula in carnem Christi collata, Damascenus ad omnes car-
 nis Christi actiones extendit, Quæ sunt τῶ *λόγος* actiones, vt
 causæ principalis, & humanæ naturæ vt instrumenti, & pro-
 pter vnitatem personæ propriæ diuinitatis glorificationes
 nuncupantur. Hæc omnia similitudine Basilij adhibita di-
 lucidiora fiunt; *qui ἐκ περισείας, vtriusque naturæ veritatem*
conseruare præcipit cum reuerentia & metu, prohibens humanam ad
diuinam naturam transferri, ne quid indignum de diuina substan-
tia sentiat, & rursus diuina ad humanam, ne HUMANITVS
GESTA FALSIS IMAGINIBVS illusa estimetur. Ergo phan-
talma

Videatur
 The. 197.

tasma pro corpore obijci censuit cum Marcionitis, quando
 humanitas Christi omnipotens, omnicia & omnipræsens
 esse asseritur, & æquæ falsæ esse propositiones credidit, HUMANITAS EST OMNIPOTENS & DIVINITAS EST PASSA.
 Et eandem communicationem Idiomatum vtriusque naturæ esse sensit.

CXXXIII. Quare bene facit aduersarius, quòd contra suos complices naturam diuinam Christi passam esse negat, sed si contra eosdem & seipsum humanitatem esse omnipotentem quoque inficiaretur, & eandem esse rationem naturarum diuinæ & humanæ, quod ad communicationem Idiomatum attinet (vt Orthodoxa antiquitas docuit, quod planum fecimus ex his ipsis locis, quos ille adduxit) fateretur, verè ipsi de Orthodoxæ antiquitatis suffragatione plena plauderet, neque ea gloria ipsi inuidenda esset. Sed contra scripturam, & veram Ecclesiæ doctrinam omnium temporum, humanitatem Christi omnipotentem esse nihilominus sentiens, hoc suum deliramentum præstigijs verborum inuoluit, vbi propositio repetenda erat, & nunc dicit exaltationem Christi iuxta humanam naturam ad dextram omnipotentis virtutis & maiestatis Dei, & Christum iuxta diuinitatem exaltari potuisse negat, quia sit immutabilis, Quasi verò exinanitio ipsius mutationem aliquam attulerit; *Sum quod eram, nec eram quod sum, nunc dicor vtrumque;* iuxta illud Dionysij Alexandrini: *Id quod erat permansit, id quod non erat, assumfit, id quod semel assumfit nunquam deserit.* Non homo diuinus, sed *θεῖος* Christus Iesus, Deus & homo, exaltatus est in regno & sacerdotio, vt illud Psalmi 110: *Sede a dextris meis*: non tantum de natura humana, sed simul de persona missa intelligendum esse declarat, ea in re vnicus, verissimus & præstantissimus magister noster Christus, qui Matth. 22. inde ostendit Pharisæis se non hominem nudum & merum, Sed Deum quoque esse. Perpetuam doctorum Ecclesiæ, qui sinceri sunt & fuerunt, consonantiam nec tem

poris interuallum, nec linguarum varietas turbauit, vt non sint dissimiles lyræ, quæ multas diuersas chordas habet, & vnum concentum efficit, vt Theodoreti grauissimis & venustissimis verbis loquat.

CXXXIY. T H E S I S.

Neque est vt quisquam hanc phrasin nostram tanquam in abstracto enunciatam reprehendat.

CXXXV. Quod enim humanitati Christi non in abstracto aut seorsim in $\alpha\beta\gamma\delta$, sed intra ipsam personam $\tau\epsilon\lambda\theta\zeta\eta$, in qua verè subsistit, maiestatem verbi ipsius propriam tribuamus, suprâ quàm euentissimè est ostensum.

CXXXVI. Quòd verò in nostra phrasi naturam Christi humanam discretè exprimimus, id quam non sit a consensu vetustatis alienum, diligens lector ex testimonijs patrum in hisce nostris tbeisibus allegatis, sole clariùs deprehendet.

CXXXVII. Et quidem ad hanc necessitatem ipsi aduersarij nos adegerunt, qui aliàs sub propositione (Homo Christus est omnipotens, omniscius, omniprensens) suum errorem occultare solent.

CXXXVIII. Dum enim hominem Christum siue personam omnipotentem, omnisciam, omnipresentem dicunt: Hæc omnia ad solam diuinitatem exclusa humanitatis natura ita restringunt, vt nihilominus imperitis admodum præclare de maiestate hominis Christi sentire videantur.

CXXXIX. Hinc nostri doctores, totius antiquitatis vestigijs insistentes ad errorem illum aduersariorum detegendum suprâ commemorata phrasi vsi sunt.

CXL. Cumq; res ipsa, qua hac phrasi significantur, in scriptura ita sit expressa, vt penè nihil in ea sit decãtius, quis eam seruitutem inueheret, vt quoad iuxta Dei verbum corde credimus, hoc ipsum ore non confiteri, & quoad eius fieri possit, quàm dilucidissimis phrasibus explicare nobis integrum esset.

AD ANALYSIN CAP. XV.

QVOD HAEC PHRASIS:
HVMANA CHRISTI NATVRA SEV

*in Christo est omnipotens, omniscia, omnipraesens, &c.
non sit reprehendenda,*

ISAGOGE.

CXXXIV.

Damasc. l.
1. Orth. fid.
c. 11. Basil.
l. 1. contra
Eunomiu.

ATETVR in abstracto non tribuendas esse 184.
proprietates diuinas naturæ humanæ. Quare ex
suo ore iudicatur, quod malè afferat humanita-
tem Christi esse omnipotentem. Nam *abstractū*
verum & non fictitiū est appellatio alterius naturæ Christi in i-
psa persona per se considerata. Et humanitatem Christi eo mo-
do aduersarius realiter esse Deum non dicit, quo eandem o-
mnipotentem esse fingit.

CXXXV. Nam cum in Ecclesia ab orthodoxis caro 185.
Christi in λόγῳ omnipotens esse dicitur, homo Christus o-
mnipotens esse intelligitur κατ' ἄλλο, id est, respectu diuinæ
naturæ, vt Petrus dicit Christum viuificatum spiritu, Et sic
omnia Idiomatica diuina cum Deitate carni tribuuntur. Sed The. 117.
illam Idiomaticam communicationem erroris nubem & ne-
bulam mox aduersarius ducit, & Christum in persona iuxta
vtramque naturam realiter omnipotentem, omnisciam, o-
mnipraesentem esse vult, & tamen eundem iuxta vtramque
naturam Deum esse non dicit; non eundem iuxta vtramque
naturam, sine principio & seipso esse, creatorem cæli & ter-
ræ esse, æternum characterem & imaginem substantiæ pa-
tris, genitum ab æterno patre, affirmat. Quare *quæ humani-
tati Christi iuxta verbū Dei tribuuntur, illa demū rectè afferuntur.*

Quod vetat prætextu personæ confundere proprietates, & prætextu proprietatum diuidere personam, quorum alterum Eutycheorum, alterum Nestoreorum est. De cæteris mendacibus nugis aduersarij quas iterat, supra videantur respõsiones ad Thef. 14. 15. 25. 39. 40. 41. & infra 193. 197. 214. 223. 225.

186. CXXXVI. Cùm de naturis est sermo, discernuntur proprietates & vsurpantur vocabula abstracta, & id in testimonijs vetustatis piæ perspeximus, quæ recitauit. Non autem quod in distinctione duarum naturarum licet (scilicet vt vsurpentur abstracta, vt in scholis nominantur) quæ verbo Dei traditur, id etiam in confusione earum fas est, quæ cum verbo Dei pugnat. Quòd si videbor minùs diligens lector fuisse, pro aduersarij spe & voto, ignoscat mihi, quòd a meis magistris nõ didici calliditatẽ & pertinaciam falsandi verbum Dei & defendendi errores cum claro verbo Dei pugnantes. Malo negligentię crimen in mundo, quàm diligentię laudem cum iactura veritatis & gratię Dei in cælo.

187. CXXXVII. Illam propositionem: Homo Christus est omnipotēs, omniscius, omnipræsens, si ab Orco rediret Nestorius, damnaret vt istam Deus est crucifixus, Et Eutyches, non illi aliam opponeret, quàm hæc: Humanitas Christi est omnipotens. Quis igitur error ea occultari potest, nisi aduersarijs vel Eutycheis vel Nestorij furor euangelium est?

190. CXXXVII. Dirum verò piaculum est, hominẽ Christum omnipotentem, omniscium, omnipræsentem dicere tantum quã Deus est, Si errauit Paulus affirmans *Christum resurrexisse per potentiam patris*, Et Christus: *se eijcere Dæmonia spiritu Dei*, & Petrus, *Christũ viuificatum esse spiritu*, & si aduersarij cum Eutycheis Christum iuxta humanam naturam realiter omnipotentem esse sentientes & contendentes, singulari quodam Deum cultu afficiunt, quòd hominibus credulis & sibi persuadent, se rectius de maiestate hominis Christi, quàm Christum & prophetas & Apostolos, & germanos eorum discipulos docere. Superius autem in respõsione ad
caput

caput V. de maiestate hominis Christi plura diximus: & infra Th. 215.

CXXXIX. Quare doctores eximij, quos NOSTROS vocat, nulla antiquitatis, nisi Eutychea vestigia insistentes, falsissimam phrasin & in Deum ac filium Dei & assumtam eius carnem, blasphemam introduxerunt, Humanitas Christi est omnipotens, omniscia, omnipræsens.

CLX. Etenim cum humanitas Christi non sit realiter Deus, quod non invito aduersario me asseuerare statuo, ubi in scriptura est, quod ex solo illo antecedente sequitur? Humanitatem Christi esse omnipotentem, omnisciam, omnipresentem. Certè enim nulla est naturarum vel proprietatũ vel actionum confusio. Ac quid tanta fallacium conclusiuncularum lama opus est, si ex claro & perspicuo Dei verbo res constat? Quare cum ad certam regulam loqui sibi necesse non esse putet, vr Paulus 2. Tim. 1. præcipit, licentiam verborum, quæ de rebus, quæ his significantur, impiam opinionem gignit, libertatem ducit, & fortassis æmulatus illum apud philosophum, qui legem dicit Tyrannum: *metas a verbo Dei positas dicit seruitutem.*

CXLI. T H E S I S.

Nam hoc in primis ad nostram sententiam confirmandã facit, quod arcticulus sessionis Christi ad dextram eiusmodi exaltationem exprimit, quæ non ab eterno, sed in tempore fit facta.

CXLII. Quod series articulorum symboli Apostolici monstrat, quibus Christum, postquam resurrexit & in calos ascendit, ad dextram Dei patris omnipotentis consedissee profitemur.

CXLIII. Hoc ipsum Christus quoque docet: Matth. 26. Luca 22. a modo videbitis filium hominis sedentem a dextris virtutis Dei.

CXLIII. Cui electum Dei organum consentit, Eph. 1. Quam (fortitudinem) exercuit Deus in Christo, cum resuscitaret eum ex mortuis & sedere eum fecit ad dextram in caelestibus.

CXLV. Et iterum, qui per semet ipsum purgatione peccatorum facta con-

sedit in dextra maiestatis in excelsis.

CXLVI. Quamobrem hanc Christi ad dextram exaltationem ad personam certè (de quo nulla controuersia est) sed secundum assumptam naturam (iuxta quam solam exaltari poterat) referendam indubitatè colligitur.

CXLVII. Porro non eo modo Christus exaltatus est, quo Deus passim in scriptura exaltari dicitur.

CXLVIII. Qui licet per sese in altissimo gradu dignitatis, ita semper permaneat, ut nec in meliorem nec in deteriorem statum permutari, ac proinde nec exaltari, nec humiliari se ipso possit: Respectu nostri tamen, supra omnes caelos exaltari & sanctificari nomen eius dicitur, quo ad se. nos maiestatem ipsius & sanctitatem nominis eius agnoscimus & celebramus.

CXLIX. Christus autem collocatus ad dextram Dei non respectu nostri, sed seipso verè exaltatus est.

CL. Quod Petrus docere voluit Act. 2. sciat tota domus Israel, quod Dominus & Christum Deus fecerit hunc Iesum, quem vos crucifixistis.

CLI. Et Hebr. I. Consedit in dextra maiestatis in excelsis, tanto præstantior angelis factus, quanto præstantius nomen accepit.

CLII. Quibus verbis eiusmodi exaltatio Christi docetur, quæ non relatione quadam ad nos describitur, sed quæ Christus respectu sui in meliorem statum euectus est.

CLIII. Vnde manifestum est, hæc de Christo non iuxta deitatem (secundum quam non est factus Dominus, sed genitus Dominus predicatur) sed respectu naturæ assumptæ intelligi, cuius ratione dominus & Christus fieri & supra omnem potestatem angelorum exaltari potuit.

CLIIII. Hinc adeo filium hominis, quatenus filius hominis, Dominum super uniuersa opera a manuum Dei constitutum esse scriptura perhibet.

CLV. Qui omnipotenti suæ gubernationi subiecta & in manibus tradita habet omnia quæcunque nominari possunt, non tantum in hoc sed etiam in futuro seculo, adeo ut nihil penitus præmissum sit, quod non eius dominio subiectum sit, excepto solo eo, qui ei subiecit omnia.

QVOD ARTICVLVS FI-
DEI DE SESSIONE CHRISTI AD

*dextram patris, confirmet humanam ipsius naturam
esse omnipotentem ἐπεψηλνώσ, id est,
actu secundo,*

ISAGO GE.

CLXI.

ARTICVLI fidei sunt epitome doctrinæ diui- 193.
nitus traditæ. Deus autem mentiri & negare seipsum
nō potest. 2. Tim. 2. Quam obrem ordo nature om-
nium rerum prius mutabitur, quàm vt articulo
sessionis ad dextram, qui exprimit exaltationem Christi in
tempore factam, deliramentum aduersarij, quod humani-
tas Christi a resurrectione sit omnipotens, omniscia, omni-
præfens ἐπεψηλνώσ. i. 2. actu secundo, stabiliatur. Quod esse cō-
mentum hominum, qui cum Deo certant fiducia suæ mali-
tiosæ sophisticæ, & in Thesi. 116. & alibi ostendimus, & pas-
sim in ista arachnea tela conspicitur.

CXLII. Vt Lucæ 24. Dominus dicit: *Nonne hac oportuit* 194.
Christum pati & intrare in gloriam suam: ita in symbolo de fi-
lio Dei, Domino nostro Iesu Christo confitemur: *Cōceptum*
de spiritu Sancto, natum ex matre virgine, passum, mortuum, se-
pultum esse, resurrexisse, ascendisse in cælum, consedissee ad dextram
patris. Ergo Christus demum a resurrectione cōsedit ad de-
xtram Dei patris omnipotētis, & exaltatus est in regno & sa-
cerdotio. Nihil hīc de maiestate est, qua sit humanitas Chri-
sti omnipotens actu primo vel secundo. Quare ad eam con-
firmandam tantum facit, quantum baculus in angulo de-
litescens.

195. CXLIII. Rursus, quòd Christus in passione vaticina-
tur Matth. 22. *Ab hoc tempore videbitis filium hominis sedentem
a dextris Dei*, idem repetit a resurrectione, Lucæ 24. cum di-
cit: *Sic oportebat Christum pati & resurgere a mortuis & ingredi
in gloriam suam*, &c. Et Petrus 1. ep. c. 1. spiritus in prophetis
testificabatur euenturas in Christo perpassiones, & gloriam
illas consequuturam. De qua & Ioh. 7. dicitur. Christus nõ.
dum erat glorificatus. Et Psal. 110. De torrente in via bibet.
Propterea exaltabit caput. Philip. 2. obediens fuit vsque
ad mortem crucis, propterea exaltauit cum Deus, &c.
Ergo non in puncto conceptionis sedit carne a dextris
Dei? Quì ergo stabit sessio ad dextram, quam aduersarius
a puncto conceptionis inchoat, quo *ἐκπρωτός*, id est, actu pri-
mo cepisse maiestatem, qua sit realiter omnipotens caro
Christi, fingit. Quare & seriem articulorum fidei perturbat,
præterquam quòd opiniones cum ijs pugnantibus serit.

196. CXLIII. CXLV. Electum Dei organum Paulum
vocat quidem aduersarius, sed cur nõ cum electo & scriptu-
ra facit? Loquitur enim de potentia patris, qua Christum ex
morte resuscitauit & ad dextram suam euexit. Eadem verò
potentia excitari fidem in cordibus electorum ait idem:
Quod & Christi opus est, exaltari in regno & sacerdotio,
quemadmodum *ad dextram patris per semetipsum peccatorum
purgatione facta consedis* dicitur. Hebr. 1. Ergo non hæc est illa
maiestas, qua realiter sit omnipotens natura humana de o-
mnipotencia filij, & non patris.

197. CXLVI. Quare satis graues poenas spretæ veritatis dat,
quòd *ut Idiomata diuinitatis essentialia humane nature Christi
communica facit: sic sessionem Christi ad dextram patris seu exalta-
tionem talem excogitat, qualis exinanitio seu forma seruilis fictitia
est, quam paulo ante introducebat, nimirum quam tantum huma-
nitati Christi tribuere fateatur, & tamen persone. Quæ quia im-
probum & impium commentum est, neque naturæ huma-
næ, neque personæ Christi conuenit. Et simile figmentum
est, de*

Videatur
The 96. 97.
98. 105. 116.

est, de quo ad Th. 133. responsum est, quòd *iuxta solam naturam humanam exaltari Christus potuerit*: sicut scriptura tradit.

198.

CXLVII. Neque est quod Christum, vt Deus, passim exaltari dicitur, exaltatum etiã sessione ad dextram Dei quisquam sanus ac pius neget. Non enim propterea Christus Deus esse desijt. Neq; collocatio ipsius ad dextrã patris, alijs operibus mirandis Dei inferior est. Quare ad agnitionẽ timorem fidem, dilectionem Dei & alios cultus, quibus sanctificatur nomen Dei, non minus momenti affert. Hoc autẽ verum est, quòd Christus non tantum, vt Deus exaltatus est; Quia non tantum Deus: sed & homo est. Verum non modo Deus & secunda persona diuinitatis est, sed etiam persona missa ad Ecclesiam vt Esaiã 9, dicitur, *parvulus natus est nobis & filius datus est nobis*. verum quia aduersarius, quãdo exaltationem nominat, suum signum intellit. *ad regiam*. i. nugatio est, quòd Christus non vt Deus exaltetur illo signum. to, quasi quã homo est, eo exaltetur.

CXLVIII. Est & hæc nugatio, quòd Deus nec exaltari, nec humiliari possit, vt humanitatem Christi exaltari & humiliari fingit, quod exaltari & humiliari seipso vocat, scilicet exinanitione omnipotentia communicata, & eiusdẽ quã occultatã inde a conceptione realissimẽ habuerit plenissima vsurpatione. Et tamẽ, quasi agnitio, timor, fides, dilectio, & celebratio Dei magnopere ipsi curẽ sit, ita cum respectu nostri, exaltari posse (vt loquitur) concedit.

CXLIX. Facile autem obrinet Christum nõ respectu diuinæ naturæ (quod nostri respectu dicit) exaltari illo signum, quod ad rauim vsque repetit, quo collocari humanitatem Christi ad dextram Dei delirat; Quoniam eo diuinæ naturæ suus honos detrahitur. Sed neque respectu humanæ naturæ, seu seipso exaltatur eodem delirio, Quoniã hoc ipso fictus honos humanæ naturæ asseritur, qui contumelia & non honos est. Nam veritas mendacij accusatur, vt dixit Amphilo chius Episcopus Iconij citatẽ Theodoret o Dia. 2.

207. CL. Quomodo igitur Petrus Apostolus Iesu Christi, Iesu Christi inquam, qui est Deus verus & verax, & in Euangelio, quod tradidit Petro & ceteris eiusdem generis seruis suis, intelligi vult se veracem esse, & discerni hac virtute se & sua organa a Diabolis & eorum satellitibus, qui sunt mendaces: Quomodo inquam, propter id figmentum nefarium concionatus sit? Sciat nūc omnis Israel, quòd Dominum & Christum fecerit Deus illum, qui crucifixus est. Petrus inquam, qui affirmat Domine tu omnia nosti, tu nosti, quòd amem te. Ioh. 21.

208. CLI. Neque verisimile est autorem epistolæ ad Hebraeos a Petro dissentire, quia vnà cum Petro loquitur, partim de exaltatione Christi in officio vtrique Naturæ communi, partim de donis, quæ & ipsa ad gloriam diuinæ naturæ pertinent, a qua promanant, & vnionem personalem includunt simul, vt nos superius Augustinus, Athanasius, Basilus, Eusebius & Damascenus etiam docebāt. Et timidior est aduersarius, quàm vt eò, quòd præstantius nomen angelis accepit, quantò ijs præstantior est, asseueret: vel, Humanitas Christi est Deus, vt Suuenkfeldius propter dictum Petri fecit: vel, Humanitas Christi est Iehoua, λόγος, Deus realiter & realissimè actu primo & secundo, sub persona λόγος; vt ipsius fictitia maiestas postularet, si vera esset.

209. CLII. Quare etsi ijs verbis (loquendo de commentitia maiestate aduersarij) non describitur exaltatio Christi relatione diuinæ naturæ (quod vocat aduersarius respectu nostri) quia diuinæ ipsius naturæ honor adimitur: tamè nequæ ex iisdem constat, quòd Christus respectu humanæ naturæ ita exaltetur, Quoniam falsus honor commentitia maiestate aduersarij naturæ humanæ tributus, nullus est honor. Imò vt Cassianus dicit, *Quod non ita dicitur vt est, etiamsi honor videtur, iniuria est.*

210. CLIII. Ergo, licet commentitia maiestate non exalteretur diuinitas Christi, & de maiestate illa, non accipi possunt di-

sint dicta recitata, (neque verò Christus iuxta Deitatem tantum est genitus Dominus, quoniam etiam est persona missa ad Ecclesiam, vt Psal. 2. dicitur, *Ego unxi regem meum super Sion montem Sanctum meum*, & de hoc rege subijcitur, *Tu es filius meus, ego hodie genui te*, tamen manifestum est de natura assumpta, eadem non magis intelligi posse, si iuxta illam maiestatem commentitiam deprauentur, Tantum abest, vt propterea Dominus & Christus fieri, & supra omnem potestatem angelorum exaltari potuerit.

CLIII: Quare filio hominis etiam quatenus est filius 212.

hominis PROPTER FICTITIAM ILLAM MAIESTATEM, ne mundi quidem regna, quæ supplicaturo pollicetur, Matth. 4. nefarius ipsius vexator & Ecclesiæ; nedum OMNIPOTENS Dominium super vniuersa opera manu Dei, tributum est. Interim nihil verius est, quàm quod scripsit Lu-

therus enarrans illud Psal. 8. *Sub pedibus eius posuisti omnia, con-* *Ad calcem*
stituisti eum Dominum super opera manuum tuarum, id est, *aqua-* *est locus ex*
lem eum fecisti, non quod nunc primum Deus esse ceperit, sed quod *18 The. Co*
homo antea non DEVS, neq; DEO Aequalis fuit. Nam CVM *rilla in Job.*
huc perti-
pens.

IS HOMO ESSE CEPIT, IDEM ET DEVS ESSE CEPIT, Et sic scriptura multò commodius loquitur de Christo, quàm nos & iungit personam ac naturam, & discernit naturas, vt pauci sint, qui rectè id intelligant, & ego ipse hallucinatus sepe sim, quod natura a tribui, quæ persona sunt & contrà.

CLV. Quamobrem cum discernendæ & non confun- 213.
dendæ sint nature; & OMNIPOTENS gubernatio cæli & terre Christo vnicè quâ Deus est, cum scriptura, Palæmone Lu-
ro, conueniat: eadem falsò naturæ humanæ etiam vnà tribuitur: & maiestas, qua sit realiter omnipotens humanitas actu secundo *ἐνεργητικῶς*, euanescit. Quamuis non inficietur, omnes creaturas tã in cœlo, quàm in terra in potestate Christi esse etiam quâ homo est, Quæ quidem tanta est potestas atque dignitas, quanta nulli alij creature contingere potest: attamen non est omnipotentia, vt aduersarius

ipse met confirmat, & suum figmentum detegit, repetens illud 1. Corint. 15. *Omnia ei subiecta sunt prater eum, qui ipsi omnia subiecit.* Imò quòd Christus & quà homo est, sit realiter omnipotens, & omnipotenti gubernatione regnet, Eutychez sobolis, Monophyitarum, Monothelitarum & Acephalorum hæresin sapit, quæ Synodi Oecumenicæ Sextæ anathemate notata est. Quæ contra hæc opponere solent aduersarij, diluimus, c. 7. & 8.

CLXVI. THESIS.

Hinc infinitam potestatem iudicium illud vltimum exercendi, Christo quia filius hominis est, concessum credimus, Iob. 5.

CLVII. In quo iudicio cum abstrusissimas cogitationes cordium, adeoq; occultata tenebrarum Christus, quatenus filius hominis iudicaturus sit, certè easdem cogitationes cordium, etiam quà filius hominis est, introspicere oportet.

CLVIII. Non enim λόγος per humanam naturam insciam secreta cordium iudicabit, aut vltimam pronuntiabit sententiam.

CLIX. Quandoquidem ne in humano quidem iudicio iudex sine accurata legitimaq; rerum iudicandarum cognitione: & omniscientia rectè sententiam pronuntiabit.

CLX. Quia verè hoc Christi iudicium secundum veritatem futurum est, cui presidebit filius hominis: Quis Christum secundum humanitatem cogitationum humanarum consciuum esse negabit?

CLXI. Quam naturam Christi humanam nunc in statu maiestatis scire omnia dubium non est, quantumuis tempore excarnationis verè & non simulatè multa (sicut rectè scribit Lutherus) ignoraret, Luca 2. Marci 3.

CLXII. Agnoètarum verò errorem approbare nec possumus nec debemus, qui cum docerent verbum quidem patris scire omnia, humanitatem eidem secundum hypostasin vnitam, etiam in statu gloria multarum rerum ignoram esse, ob hoc ipsum dogma, referente Nicephoro lib. 18. c. 50. Agnoèta dicti inter hereticos veluti sunt.

† Nota fraudem in citando. In Damasceno est **† CLXIII.** Quanto rectius Damascenus lib. 3. c. 19. scribit. Mens communicat diuinitati operanti, omnia intelligens cognoscens & administrans, non vt nuda hominis mens existens. *distinctionis Virgula, post Omnia, non post operanti.*

AD ANALYSIN CAP. XVII.

QVOD HVMANITAS
CHRISTI SIT OMNISCIA ET

scrutetur corda, &c.

ISAGOGE.

CLVI.

PATER omne iudicium dedit filio, vt honorificent 214.
filium, quemadmodum honorat patrem, At Christus,
 quâ homo est non est honorandus vt pater. Qua-
 re non ob maiestatem, quâ humanitas Christi sit
 etiam omnipotens realiter actu secundo, pater dedit Chri-
 sto auctoritatem iudicium etiam exercendi, quâ filius homi-
 nis est. Et quidem Christus Phariseos vili eius specie offen-
 sos, vt eum tantum hominem *ψιλόν* & priuatum esse duce-
 rent, non tantum de humana, sed etiam de diuina natura do-
 cere voluit, cum officij secundum vtramque naturam sibi
 competentis seruatis naturarum Idiomaticis, mentionem fe-
 cit. Nam Psal. 96. ad id iudicium venire *ΙΗΘΥΑΜ* testatur,
 & Esa. c. 33. Dominus iudex noster, Dominus legifer, Domi-
 nus rex noster, ipse veniet & saluabit nos.

CLVII. Neque necesse est Christum & quâ homo est 215.
 videre abditos sinus, & latebras humanorum cordium, et-
 tiam si iudicem talem omniscium esse oporteat. Cum idem
 omniscius sit & *καρδιογνώστης* quâ Deus est. Vt ad Thesin 29.
 annotatum est. Nam Deus nouit corda Ioh. 16. Quod cum
 non nesciat aduersarius, saltem ne relinquere cogatur suam
 maiestatem commentitiam, frigidis coniecturis, quæ sunt
 pauperis gregis enumeratio, quàm perspicuo & plano Dei
 verbo, plus tribuit, & seduci, quàm duci maault.

CLVIII. Etsi enim natura humana non cernat per se intimos motus cordium; tamen cum non arundo fuerit anima Christi, cum vidit cogitationes scribarum spiritu Marci 2. & cum vidit Nathanaelem absens sub ficu, qui eum filium Dei & regem Israelis inde agnoscebat, neque tanquam per arundinem feret sententiam, & cogitationes abstrusas animorum iudicabit, ignarus rerum, licet non fingatur carne quoque esse omniscius & scrutari corda. Quare non magis licet aduersario habere animam Christi pro arundine, etiam si ea non sit omniscia quam licebat Apollinari istis, ut Nazianzenus ait tribuere Christo animam bouis.

Vide Epiphanium
p. 502. de
Apollinari
ristis.

216. CLIX. Opus nihil est vesci glandibus, reperto frumēto. Nam scriptura satis docet, quid hactenus sentiendum nobis sit de carne Christi, ut non decurrendum sit ad mundanos iudices & ab illis nescio quid subsidij petendum. Sed ægra & inops causa ita postulauit, nec tamen magis valet & abundat. Verum autem est, accuratam & plenam rerum iudicandarum noticiam requiri in omni iusto iudicio & iudice.

217. CLX. Sed cum Christus omnia norit de diuinitate (ut cum Apostolis non consultus consulit, illi pronuncians; *nunc scimus quod omnia tibi nota sint, & a Deo exieris*) & quæ vult ac videntur pertinere ad officium suum, reuelat naturam humanam, quid attinet fingere, quod oporteat aliter quam verbum Dei docet eius humanitatem esse rerum consciam cum nihilominus hominum cogitationes dicta & facta sit in die iræ & læticiæ scitura quæ Deo videbuntur. Quæ sacris literis ita tradi, & ijs tutò acquiesci posse; vel non considerat aduersarius oscitans; vel non agnoscit & fatetur malignus, ut & illud quod licet Christus carne nosset ex reuelatione diuina, omnes hominum cogitationes dicta ex facta; tamen carne nondum esset omniscius. Videant igitur homines temerarij & cupiditatum suarum cæno temulenti, quid tunc temporis responsuri sint Christo vero Deo & homini, quod opinioniones verbo ipsius contrarias gignere & propagare noscunt dies.

res diesque sudant & eam ad rem omnem sophisticæ armaturam expediunt, si modò iudicem illum esse, & paulò post illud nouissimum iudicium fore credunt.

CLXI. *Scire animam Christi omnia, quæ Deus in seipso co-* 219.
gnoscit, Thomas p. 1. q. 10. dicit, per scientiam VISIONIS, non

tamen omnia quæ Deus scit in seipso cognoscere per scientiam simplicis intelligentiæ; & ita plura Deum scire in seipso, quàm animam Christi, Et scientiam Dei excedere in infinitum, quantum ad claritatem cognitionis, scienti animæ Christi. Quod lumen increatum diuini intellectus in infinitum excedat lumèn quodcumq; receptum in animæ Christi. Item, Quia filius hominis constitutus est index, animam Christi in VERBO cognoscere omnia existentia (nam quæ sunt in sola potentia diuina & nunquam ad actum reducuntur, ea non cognoscere animam IN VERBO omnia, quæ Deus potest face-

re, quod esset comprehendere diuinam virtutem & per consequens essentiam diuinam) scilicet quodcumque tempus & hominum etiã cogitatus, quorum est iudex. Hæc Thomas, Quæ cum scriptura

non pugnare videntur, ideoq; haud dubiè spernenda non sunt. Contrà aduersarius. quî tuebitur animam Christi omnia scire, sine vlla restrictione? Nemo nouit patrem nisi filius & nemo nouit filium nisi pater. An & humanitas nouit patrem vt filius? Status autem maiestatis, quem vocat, quæ humanitas sit omniscia & cognitrix cordium, omnipotens, omnipræsens actu secundo ἐπεργητικῶς, friuolum commentum est, diuinæ naturæ suam gloriam rapiens & humanæ falsam tribuens, propter hoc signum, quis Christum quâ homo est, scire quicquam verè dicit? Cuius inanitatem ostendit & hoc, quod aduersarius naturæ humanæ multa verè ignota fuisse in statu exinanitionis fatetur. Ergo nunquam ἐκτικῶς, id est, actu primo, qui fundamentum ab ipso ponitur actus secundi, fuit omniscia. Nam quæ quis actu primo scit, verè ignorare non potest, vt aduersarius non verè ignorat se vbi-quitatem naturæ humanæ, quibus potest præstigijs tueri, etiam si, vt edat specimen, quod sit quoq; Poëta, animum in-

tendat

Plura di-
simus hæc
de're, in
respon. ad
The. 87. 29.
901.

tendat in componendam comœdiam de Iosepho, vel aliud aliquid cogitet aut fortè dormitat noctu vel interdiu. Quamobrem Lutherus explicans Euangel. Lucę 2. Dominica 2. natali proxima, illud dogma hoc egregio præconio ornat, vt COMMENTVM dicat. Et sic audacissimè & impudentissimè Lutheri etiam autoritatem, a quo repudiatur, trahit & violat.

220. CLXII. Agnoetę, vt ex Gregorij Epist. 42. lib. 8. colligere licet, allegabant dictum; Horam extremi iudicij, nefilius quidem scit, Item illud, Quod Christus quasi ignorans, vbi Lazarus sepultus esset, de loco, vbi positus esset, querebat. Atque inde colligebant, Christum neque secundum Deitatem omnia sciuisse, Sic se, vel cum Arianis Deitatem Christi negare, aut cum Nestorio naturas eiusdem diuidere ostendebant. Consentit Isidorus 8. Etymologicãv, & Decretorum 2. parte, causa 24. q. 3. legitur, *Gnoitas dictos ab ignorantia, quia ad perversitatem a qua orti sunt, id adijciunt, quod Christi diuinitas ignoret futura, quę sunt scripta de die & hora nouissima, nõ recordãtes Christi personã in Esa. c. 30. loquentis; Dies iudicij in corde meo. Nicephorus lib. 18. c. 51. Agnoetas inter Monophysitas numerat. lib. 15. c. 50. impiè & imperitè ab ijs dictum esse refert, Christum patre minorem esse & alterius naturam patrem & alterius filium esse, & ideo inter Arianos ponit. Recitat autem duntaxat, non vituperat, quod dixerunt Deum Verbum omnia scire, humanitatem verò multa ignorare. Quomodo illa Nicephori consentiant, in medio relinquo, quem sunt, qui futilem autorem habent, acerrimi iudicij viri. Viderit autem ne sit pessimus Agnoëta, qui si Deum solum esse omnipotentem & omnipresentem & OMNISCIVM atq; καρδιονώστην crederet, vt semel fassus est iuxta scripturam, humanitatem Christi realiter esse omnisciam non fingeret, ac Deo & sibi ipsi puttidis execrabilium cauillorum tricus contradiceret.*

221. CLXIII. Neque idem in Damasceni verbis, quibus
mens

mens nudi hominis & Christi discernitur, loco ne ueret hypodias tolen. Nam hæc in illo autore extat post vocabulum OMNIA. Adhæc illustriorem ipsius locum (in quo discrimē inter animam Christi & aliorum hominum hac in parte exponit l. 2. c. 22.) non prætermitteret, hunc videlicet, *Domini anima et si secundum se natura erat ignorantis, attamen secundum hypostasim vnita verbo Dei, omnium cognitionem habuit, non ex gratia, seu PARTICIPATIVE (sicut nuper Basilius dicebat prædetermōs) sed propter hypostaticam vnionem. Et tamen quia natura differunt in Christo, DIFFERUNT ETIAM NATURALES SCIENTIÆ ET VOLUNTATES diuinitatis & humanitatis.* Theodosius quidam docuit vnā eandemque esse vnius Domini nostri Iesu Christi & Deo dignam sapientiam scientiamque & cogitationem omnium, secundum eius diuinitatem & humanitatem, sed is cum Macario propter similem errorem hæretici cognomentum deportauit, vt est in actis synodi Constantinopolitanæ sextæ.

CLXIII. THESIS.

Diligenter quoque scriptura inter Christi & aliorum sanctorum in cælos ascensum discreuit, dum ipsum *ὑπεράνω*, longè supra omnes cælos euectum tradit, vt ad omnipresentem dextram, quæ quibusq; altissimis locis sublimior est, confidendo impleret omnia.

CLXV. Vnde & cælis omnibus sublimior factus scribitur: Hebr. 7.

CLXVI. Id quod de Eliæ & aliorum sanctorum in cælos ascensu nunquam sine impietate pronunciari potest.

CLXVII. Hæc Dei dextra non certus quispiam in cælo locus est, sed ipsa Dei virtus omnipotens, quæ nullo loco vel includitur vel excluditur, quia vbique præsens est.

CLXVIII. Sicut scriptum est: Psal. 139. Si sumsero pennas diluculo & mansero in extremis maris, ecce illuc manus tua deducet me & apprehendet me dextra tua.

CLXIX. Quibus verbis Propheta regius sic Dei dextram vbique præsentem

tanit. ut si vel ad ultimos vsque maris terminos se proripiat, presentiam eius effugere nequeat.

CLXX. Imò dextra Dei adèd non est locus quissiam cælo inclusus, ut domini no ipso attestante cælos omnes in creatione sit mensa. Manus mea terram fundavit, & dextra mea mensa est cælos.

CLXXI. Sicut praclarissima quavis opera Dei, & victoria in terris ab hostibus reportata dextra Domini ascribuntur, Exodi 15. Psal. 18. 17. 118. Quae de causa maiestas & virtus Dei in scriptura dicitur Luca 22. Hebr. 1. & 8.

CLXXII. Quando autem Apostoli Christum ad dextram in caelestibus suis excelsis collocatum referunt, non hoc volunt, quod dextra Dei circumscriptus in cælo sit locus.

CLXXIII. Sicut nec Deus ipse loco cuius in cælo includitur, quando in caelis habitare, itè in caelis esse, & de cælo prospicere super filios hominũ predicatur.

CLXXIII. Quomodo enim cælo includeretur is què cæli caelorum capere non possunt; qui cælum & terram implet; & qui non longè abest ab vno quoque nostrum, In ipso enim vivimus, mouemur & sumus.

CLXXV. Altitudinem igitur illam, & Dei ipsius & dextra Dei, spiritus Sanctus in verbo non loci sublimitate, sed gloriæ verè caelestis (qua nihil altius cogitari potest) inenarrabili celsitudine definiuit.

CLXXVI. Ad hanc totam dextram (qua non partem extra partem habet) Christus iuxta humanitatem ita arctè collocatus est, ut ad eam arctius, propius, sublimius, presentius collocari non possit.

CLXXVII. Vnde Marcus scribit, quòd posteaquam a dextris Dei confederavit Dominus, cooperatus sit Apostolis, sermonem eorum confirmans per signa subsequencia.

CLXXVIII. Quae signa & prodigia ministerio quidem Apostolorum, virtute autem regnantis, & ad dextram exaltati Christi sunt edita.

CLXXIX. Sicut in actis Apostoli miraculorum virtutem omnem Iesu Nazareno transcribunt dicentes: In nomine Iesu Nazareni tibi dico surge.

CLXXX. Hac maiestate, humana Christi natura non redditur infinita, sed finita manens ad omnipresentem dextram Dei collocatur.

CLXXXI. Sicut & assumpta est a λογος in infinitam eius personam, ita ut λογος nusquam sit vbi non finitam & ratione essentia circumscriptam moventem humanitatem inenarrabiliter sibi unitam, intra suum intimum quasi complexum suae totius ac infinitae hypostaseos, supra & extra omnem localitatem omnem sibi presentem habeat.

AD ANALYSIN CAP. XVIII.

QVOD HVMANITAS
CHRISTI SIT OMNIPRAESENS,

*propter articulos fidei, de ascensione ipsius in caelum & sessione ad
dextram Dei, & quod hac omnipraesentia non fiat vel sta-
suatur infinita, sed tantum ad dextram
Dei collocetur,*

ISAGOGE.

CLXIV.

DIFFERENTIAM inter ascensionem Christi^{222.}
sti & aliorum sanctorum in caelos esse sentit, ma-
iestatem, qua sit humanitas Christi in primis om-
nipraesens ἐνεργητικῶς, Tum omniscia, omni-
potens. Sed vt diximus, distinctio illa iuxta εἶναι καὶ ἐνεργεῖαν tan-
tūm est rerum creatarum, quam violenter huc detorquet,
vt aliqua specie veri articulos incarnationis & sessionis ad
dextram non confundere incautis videatur. Quia verò, vbi
asseuerat, solum Deum esse omnipotentem, omniscium, o-
mnipraesentem, falsum esse docet, quòd humanitas Christi
etiā sit realiter omnipotēs, omniscia, omnipraesens; & illa fi-
ctitia maiestas, distinctio inter tātas res esse nequit, a butitur
nomine diuino, & Deum mendacem facit, quātum in ipso
est, intelligens, quòd scriptura diligēter distinguat illis pra-
estigijs, quibus ipse tres articulos fidei perturbat & quantum
potest, fallaciter delet. Etenim si natura humana Christi
fuit realiter omnipraesens in puncto conceptionis, quis non
videt nullam ascensionem in caelos esse consecutam? Quā-
do autem Apostolus dicit, Christum euectum esse & ascen-
disse ὑπεράνω πάντων τῶν ἐραυῶν, super omnes caelos, compa-

rat totum cœlum ad terram, & deinde cœlos ad cœlos, vt 2. Cor. 12. dicitur, quidam Apostolo notus in Christo raptus in tertium cœlum. Ergo illud ascendit super omnes cœlos, loci mutationem significat, qua Christus, vt carne crucifixus est, ita carnē terras reliquit & cœlum tenere cepit, quā etiam subter terram fuit. Exclusus igitur est actus secundus, quo realiter vel realissimè sit omnipræsens caro Christi, vnā cum primo. Neque enim vel ante vel post resurrectionem, Christi carnem simul & semel in duobus saltem locis, nedū vbiq̄ue fuisse, Euangelia docent. Quamobrem τὸ ὑπεράνω, nihil subleuat inopem & deploratam causam. Nihilominus enim, quæ sunt ἀνω, VBI CHRISTVS est ad dextram Dei, Ep. ad Col. 2. querere iubet: Nihil homini prodest, quod negligit Apostolicam exegesis verborum VT IMPLERET OMNIA, de exaltatione in regno & sacerdotio & conseruatione ministerij ac Ecclesiæ & eiusdem gubernatione & defensionē, &c. Quæ exegesis propter notationē aleatorix & veteratorix ad insidiosè fallendum versutiæ, vt ipsi inuisa sit, tamē nihilominus eum arguit, quamuis Apostoli explicatione ommissa, de suo interponat, AD OMNIPRÆSENTEM DEXTRAM, QUÆ QUIBUSQUE LOCIS ALTISSIMIS SVBLIMIOR EST. Nam non propterea humanitas Christi est realiter actu primo vel secūdo Deus. Faceſſat igitur hinc deliramentum ex graueolentibus & pestilentibus cister-nis Eutycheis haustū, quod adeò non discernit ascensionem Christi & aliorum sanctorum, vt vtramque delect & tollat, quantum potest.

CLXV. Addit verbis Epistolæ ad Hebræos, sublimior cœlis factus, vniuersalem particulam OMNIBVS & alioqui eius auctoritatem sibi non prodesse declarat. Sed eo, quod addit: ipsi auctoritatem adimit. Quamobrem iuxta interpretationem Paulinam illa rectiùs haud dubiè intelligimus.

CLXVI. Siquidem impietatem esse pronunciat, putare Eliam vel alios sanctos ob ascensionem in cœlum esse omni-

omnipraesentes, (nam coelum & terram ego impleo dicit Ierem. 27.) non profecto est pietas arbitrari humanitatem Christi quoque esse omnipraesentem, propter figmentum, quod omnipraesentia sit discrimen ascensionis Christi & aliorum sanctorum. Etsi enim homo Christus est Deus, & omnipraesens essentialiter, tamen humanitas Christi tam non est Deus realiter, quam Elias non est realiter Deus.

223.

CLXVII. Digreditur in locum communem de laudibus dextrae Dei, & aliud agens institutum negligit. Etenim humanitatem Christi realiter saltem, nedum realissime Deum esse vel dextram Dei non affirmat, tantum abest, ut probet.

CLXVIII. CLXIX. CLXX. CLXXI. Nihil tam magnifice de dextra Dei in scriptura dici potest, quin id longe verissimum sit, siue a nominibus, siue beneficijs plurimis & maximis celebretur, Sed si, ut commemorat & recitat illa praeconia, ita firmiter ijs assentiretur, omnes impios sermones vitaret, & metueret poenam. Quod dum non facit, ne sentit quidem quicquam esse vel dextram Dei, vel ipsum Deum.

225. 226.

CLXXII. Confundit generalem Dei praesentiam, de qua Psalmi agunt, cum collocatione Christi ad dextram patris, quae est exaltatio in regno & sacerdotio iuxta utramque naturam, de qua loquuntur Apostoli, ut infra ad Thes. 2. pluribus annotatum est. Argutatur, quod dextra Dei non sit circumscriptus in caelo locus, Illam vero Teratologiam, quod dextra Dei sit circumscriptus in caelo locus, vana cauillandi & calumniandi libido hominibus male feriatis didicavit, ad constandam veritati inuidiam. Ex cuius reprehensione, si gloriosam opinionem aucupantur, iidem magnopere se falli, nisi iam sentiunt, aliquando experientur. Ignatius autem caelum sedem dextrae Dei dicit, quod e symbolo & Oratione Dominica sumit. Ibi enim gloria & praesentia Dei angelis & hominibus pijs est conspectior, a qui-

227.

bus perfectissima obedientia Deus celebratur. Propterea vero dextra Dei tam non est vel dicitur verè circumscriptus in cœlo locus, quam regnum Christi non est tempus, etiam si Petrus dicat, Oportet Christum versari in cœlo quasi domicilio & receptaculo (quod Oecumenius ὑποδοχῆν dixit) ut que ad tempus restitutionis omnium. Sed & hoc nihil conducit proposito aduersarij, etiam si dextra Dei non sit circumscriptus in cœlo locus.

228. 229. CLXXXIII. CLXXXIII. Ut & illud: Quòd Deus non includitur loco cuidam in cœlis. Nam ex neutro inferre audet, quòd humanitas sit realiter Deus vel dextra Dei. Sed paulò post axioma peruulgatum: *finitum infiniti non est capax*: Aristotelis nomine vituperat, & schola spiritus Sancti explodit, & nunc eodem vititur, dum Deum cœlo & cœlis cœlorum capi posse negat. *Deus autem ubiq; est, & extra omnia totus & in altis habitare; in cœlis esse, & cœlitus prospicere dicitur.* Quoniam in illis regionibus maiestas ipsius plenissimè refulget, *Inde missus est filius Dei & spiritus Sanctus, inde datur lux, vita, motus, eò ascendere Christus inde ipsum expectamus, ad illud municipium nostrū aspiramus, inde reuelatur ira Dei aduersus omnem impietatem & iniustitiam hominum, qui veritatē iniuste detinent, & sycophanticè deprauant.*

230. 231. CLXXV. CLXXVI. Quare, cum pro maiestate, qua realiter actu secundo humanitas Christi sit omnipotēs, omniscia, omnipræsens, partim aliena, partim chimæram inanium vocabulorum obijciat, ut aliquid pro suo deliramento dixisse videatur, eum nihil dicat omnibus præsidij, quibus verè illud tueatur, se destitutum esse non obsecrè concedit. Frustra igitur ne & rudioribus dolus suboleat, alijs atque alijs verborū prodigijs variat fraudem. Qualis enim quæso oratio est illa, si explicetur, Christum ad totam dextram Dei, respectu carnis etiam arctissimè, proximè, altissimè, præsentissimè collocatum esse, si, inquam, iuxta aduersarij mentem explicetur, Christum respectu carnis etiam esse

esse realiter omniscium, omnipotentem & omnipresentem actu secundo. Huius orationis, quæ ipsius mens est, ipsum pudet, ad eò vera est maiestas, pro qua dimicat. Imò cum dextra Dei tota sit in toto vniuerso, tota in cælo, tota in minima quaque re, corpus Christi nihilominus ad totam dextram Dei est, etiamsi in cælo tantum sit, & non vbi que esse fingatur.

CLXXVII. Friuolè ergo mutat & seriem verborum Marci vltimo. Nam Apostolos (textus dicit) egressos vbiq; prædicasse. Si inde non efficitur Apostolos fuisse omnipræsentes (quod ne quidem aduersarius, vt opinor, negat) pro maiestate qua sit omnipræsens humanitas Christi, quid loquitur Marcus? Sed Dominus, id est Iehoua, vnà cum patre & spiritu Sancto, regnans & præsens, ipse Dei filius Christus Iesus, monstrauit per vocem Euangelij patris & flexit corda dans spiritum Sanctum & miraculis, quæ solius diuinæ naturæ sunt, auctoritatem Apostolis circumdedit & eorum cõciones commendauit. Dat enim *δύναμιν*, vt Deum cognoscamus. 1. Ioh. 5.

CLXXVIII. At verum est, virtute regnantis & in re. 233. gno & sacerdotio exaltati Christi miracula Apostolorum esse edita. Et si autem Apostolorum & Christi actiones separate sunt, tamen non eò, quòd diuinæ & humanæ actiones Christi nitentes ad vnum opus Dei virile, separate non sunt, eadem confusæ sunt, Aut officium mediatoris vni tantum naturæ competet, & sic in eo quod est vnum & singulare salutaris nostræ frustrabitur Sacramentum, vt Vigilus inquit, itaque signa & prodigia, quibus Christus in regno & sacerdotio exaltatus, constituit & illustrauit Euangelium, sunt opera cõmunia patri, filio, & spiritui Sancto. Ioh. 5. *Vi pater resuscitat mortuos, ita & filius.* Et 1. Cor. 12. miraculorum effectio spiritui Sancto ascribitur, vbi appellantur *ενεργήματα*.

CLXXIX. Petunt quidem miracula Apostoli a Iesu Nazareno & eidem illa accepta ferunt, Sed nondum explanauit

navit aduersarius, quod quicquid Iesu Nazareno tribuitur, id protinus naturæ ipsius humanæ conueniat. Nā Iesus Nazareus Deus est. Humanitas ipsius non est Deus. Quare vt eadem non est omnipotens, ita non est separata a verbo persona, ad quam illud Act. 4. Nestorianus apud Maxentium detorquet. Nam *perfectus est Christus, vt Anastasius Antiochenus scribit, vt in diuinitate, sic quoque in humanitate, nobisq; consubstantialis, perfectis præditus, vt diuinis ita nostris quoq; id*

*Videatur
respons. ad
The. 90.*

est, humanis proprietatibus. Et vna est DIVINA ENERGIA, miraculorum prodigiorumq; effectrix, præsertim, que ABSQVE SACROSANCTAE ILLIUS carnis contactu ab ipso fuerunt edita: cuiusmodi sanè fuit: FILIA illius Cananæ, que ad ipsum NON VENIT, nec non FILII illius Centurionis sanatio, tabernaculi disruptio, solis defectus, petrarum diffissio, sepulchrorum hiatus, mortuorū resurrectio, qua quidem omnia SACROSANCTO CHRISTI CORPORE mortuo in cruce pendente, nec quicquam horum ATTINGENTE, sola DEI VERBI energia operata est. Hæc Anastasius Antiochenus.

CLXXX. Nequit diluere, quòd suo figmento, quantū in se est, reddat humanitatem Christi infinitam. Ideo cauillatur eam sic collocari ad dextram Dei. Quod multò alienius a vero est, quàm vitulos aureos collocatos in Bethel & DAN fuisse arcam fœderis cum propiciatorio & duobus Cherubim. Athanasius reuiuiscens & audiens tam speciosis titulis & egregijs elogijs teterrimas blasphemias prætexi, quin repeteret suam exclamationem; *Vnde hæc prodierunt? Quis infernus ista euomuit?* Nam sic homines impij cum Turcis Christum Throno suo deturbant, & tamen se eum euehere ad dextram Dei iactitant.

CLXXXI. Iure suo videtur sibi obtendisse suo figmento articulum sessionis ad dextram, quoniam & articulum incarnationis ad illud se rapuisse quasi gloriatur. Hæc petulans impietas, quibus præmijs digna sit, omnes, qui Deum seriò timent & colunt, intelligunt me tacēte. Est ne fas corrumperere

rumpere articulum de sessione Christi ad dextram patris, ei, qui articulum de incarnatione filij Dei deprauare non dubitat? An moechus impunè ferēs adulterium, propterea ius habet trucidandi innocentes? Verùm ἐδαμῆ τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνηρημένης διὰ τὴν ἔνωσιν, id est, nequaquam sublata differētia naturarum propter vnionem (vt habet decretum Chalcedonense apud Zonaram & Euagrium) Quomodo verè affirmare potest? Carnem sic assumptam esse a filio Dei, vt & finita seu localis & infinita seu omnipræsens eadem sit, vel, vt hoc ipsum tegendę fraudis gratia, more suo, ambitio- se orationis fumo & fuligine obscurat: Quòd λόγος humanam naturam supra & extra omnē localitatem sibi præsentem habeat? An filius hominis loquēs cum Nicodemo. Ioh. 3. etiam in cœlo & extra cœlum & rerum naturam & omnē localitatem sua carne est & sibi præsentem naturam humanam habet? Nunquid Angelus confirmans pastoribus: *Inueniis infantem in praesepi fasciis amictum*, ait? HOC ERIT VOBIS IN SIGNVM, non est opus, vt ad oppidum Bethlehē percurratis, ΙΗΘΟΥΑ seu λόγος, assumpsit naturam humanam vt habeat eam supra & extra omnem localitatē præsentem, & hac vobis adest hīc etiam inter greges.

Videatur
respons. ad
The. 135.

CLXXXII. T H E S I S.

Duplex porò Christi secundum humanitatem præsentia diligenter aduertenda est: Quarum alteram caro Christi ex proprietate sua essentia habet, alteram aliunde nempe ex vnione personali accepit.

CLXXXIII. Proprietate essentia cum finitum sit & maneat corpus Christi: Ideo hac ratione nunquam est, nunquam fuit, nunquam erit vbique.

CLXXXIV. Quin potius verè vno tantū loco natum, passum, vno loco sepultum & de loco in locum in terris verè progressum, & iuxta proprietatem essentia a nobis verisimè in cœlos sublatum est: Et veniet iterum corpore suo verè finito in nubibus ab vniuersa carne conspiciendus.

CLXXXV. Vt igitur quæ sit nostrarum Ecclesiarum hac de re sententia,

prohè omnes intelligent, Vbiq̄uitatem localem, qua corpus Christi de vno loco in alterum diffusum & proprietate essentia infinitum factum fingitur, nos in infernum vsque damnare omnes nouerint.

CLXXXVI. Quam qui oppugnant, sciant se non contra nos, sed contra proprium suum figmentum pugnare.

CLXXXVII. Deinde verò hoc ipsum Christi corpus longè, longè inquam sublimiorem presentiam ex vnione personali est sortitum.

CLXXXVIII. Nisi enim ipsius carnis mysterium negare uolueris, hoc sanè haud inuitus concedes: Naturam Christi humanam non minus verè & realiter imò multò sublimius ac veriùs in hypostasi uerbi subsistere, quàm vel in loco terreno fuit exinanitionis tempore, vel nunc in cælo est.

CLXXXIX. In loco enim fuit locali & terreno suo physico modo, sicut nunc naturaliter in cælo est: iuxta uerì corporis modum, ut Augustinus loquitur.

CXC. In persona autem filij Dei est eadem illa Christi humanitas non certè localiter & naturaliter, quia neque in persona filij Dei locus ullus est, neque vnica ipsa locali, vel quocunque terreno huius seculi modo facta est.

CXCI. Quæ cum certa sint & indubitata sanè, qui absque præiudicio solius ueritatis studio hæc expendit, liquidò animaduertet, contraria non esse quæ dicimus, humanitatem Christi vno tantum loco circumscriptam esse posse, & tamen eandem humanitatem, alio modo, nempe non localiter sed personaliter in infinita hypostasi λόγῷ subsistere & ab ea nunquam & nusquam separari.

CXCII. Et sicut vnio ita describenda est, ne natura humane ueritas conuellatur, quod fieret, si proprietate essentia infinita statueretur: sic uicissim proprietates nature ita asserenda est, ne propter eam vnio personalis soluat, quod omnino fieret, si finita natura humana in infinita hypostasi filij Dei subsistere negaretur.

CXCIII. Etenim cum λόγῷ non ex parte sed totus sit incarnatus, cuius hypostasis in partes non est diuidenda: Ad hoc autem incarnationis arcanum plenissima naturarum ad se inuicem requiratur presentia, ita ut λόγῷ naturam assumptam non eo, qui reliquas creaturas modo, sed personaliter (qui summus presentia gradus est) ac proinde intra ipsam hypostasin suam sibi inessabiliter vnitam habeat; sequitur necessariò hanc personam uerbi ab assumpta carne nullis omnino locorum interuallis, siue in cælo siue in terra separari diuelligi, posse.

CXCIV. Quia enim vnio, a qua dependet ista omnipotentis maiestas, localis non est, sed personalis, qua humana natura non in locum aliquem, sed in purissimam hypostasin τῷ λόγῷ, quæ supra & extrà omnem locum est exaltata creditur, absurdissimum profectò fuerit naturas in Christo vnitas locorum spacijs ab inuicem dirimere uelle.

CXCV. Ex quibus hoc quoque sequitur: Quod ad omnipresenciam personam illam Christo non opus est, ut humana eius natura de vno loco in alterum hinc inde quasi per vices moueatur. Multò autem minùs, ut secundum locorum distantias in infinitum extendatur, qua diffusionem nihil monstrosius cogitari potest.

CXCVI. Sed quemadmodum $\lambda\theta\gamma$ & creaturas omnes non eo modo, quo nobis aliquid (nempe iuxta locorum distantias) vel presens est vel absens, sed extra omnem localitatem sibi omnes presentissimas habet: Ita humanitatem in vnitate sua persona assumpsit, ideoq; assumpta hac natura in ea ipsa persona filij Dei, sine talibus intervallis, qualia in mundo sunt, sibi presentissimas habet omnes creaturas. Et hoc modo ipsa quoque est presentissima.

CXCVII. De qua presentia omnes de loco cogitationes excutienda sunt & mens ad solam personam filij Dei, nullo loco vel inclusam vel exclusam, in qua persona Christi humana natura subsistat, attollenda est.

AD ANALYSIN CAP. XIX.

QVOD SIT DVPLEX CHRISTI SECVNDVM HVMANITATEM

presencia, nec tamen caro Christi, licet putetur esse omniprensens, extendatur & diffundatur ex vno loco in alium,

ISAGOGE.

CLXXXII.

INGIT carnem Christi realiter esse omnipresentem, & hanc vocat presentiam carnis aliunde sc. ex vnione. Et largitur eandem carnem esse in loco circumscriptiuè seu veri corporis modo, & sic duplicem carnis presentiam esse dicit. Sed vt Vigilius lib. 4. c. 4. Inquit, secundum Eutyrianos caro cum verbo est vbique. Ergo cum vnione hypostatica carnis cum filio Dei non sit sublata differentia naturarum, non aliter

Christus carne praesens est, ubicunque carne est, quam carni proprietate essentiae id convenit, & sic non duplex sed simplex est carnis praesentia. Itaque Cyril. l. 2. c. 49. in Ioh. dicit, quae soli verbo Dei conveniunt filio virginis accommodari. ut Ioh. 3. Filius hominis descendit de caelo; Sicut passionis tempore, ipse filius Dei, tanquam ipse patiens, quae humanitati suae solummodo congrua sunt; timuisse scribitur.

CLXXXIII. CLXXXIII. Quare quod aduersarius pro sua liberalitate dat, accipimus, proprietate essentiae finitum esse & manere corpus Christi, verè esse vno tantum loco natum, passum, vno loco sepultum, de loco in locum in terris verè progressum, in caelos verissimè sublatum, venturum in nubibus, ut ab omni carne conspiciatur, Christi: Sed aequè verum est, quòd ista & alia Idiomata, quae carni proprietate essentiae competere fatetur, vnicè eidem in vnione personae, & nulla diuina realiter conueniant, quòd cum non sentiat, articulum de sessione ad dextram, quem praeter ceteris ut pestem suam Diabolus cum suis organis odit, nunc omittit, quasi ea fraude rectè corrumpi possit. Quamobrem caro Christi non tantum ratione suae essentiae, sed etiam in vnione personali (non enim est alia caro Christi, quam quae vnita est diuinæ naturae, non tantum inseparabiliter sed etiam hypostaticè & inconfusè) nunquam est, nunquam fuit, nunquam erit realiter ubique, ut Tertullianus ad Praxeam scripsit: *Videmus duplicem statum non confusum, sed coniunctum in vna persona Deum & hominem, & adeo salua est vtriusque proprietates substantiae, ut, & SPIRITVS res suas egerit in illo, id est, virtutes, opera & signa, & CARO passiones suas sustulisset.* Haec congruunt ad dicta scripturae superius commemorata, ut & hoc praecelatum **BONAVENTURAE**: *Omnipraesentiam, ut alias proprietates Dei essentiales nulli prorsus creaturae ac ne ipsi quidem humanae Christi natura in vnitate personae realiter communicari.*

CLXXXV. CLXXXVI. CLXXXVII. Ergo quise.

qui semel factus est, solum Deum esse omnipresentem, & neque essentia proprietate, neque in unitate personæ, corpus Christi realiter ubique seu omnipræsens esse, illis ipsis verbis, dedit: quid autumat se traditurum suum deliramētum, ut probè intelligatur? cum falsa sint ἀκατάληπτα, hoc est, certò comprehendi non possint, & is ipse, qui ea propugnat, nihil de ijs ipsis norit, nisi quod a veritate abhorreant & discrepent. Nam siue velit corpus Christi esse infinitum extensionis modo, ut per omnes scripturas & loca, quemadmodum lux & aer, extendatur, velut Aquinas loquitur, quam aduersarius ubi quitatem localem vocat, & repudiatur, siue distinctum suis membris & singulis membris sua spacia tenentibus, ut sic plura corpora, pluresque Christos constituat, siue idem a λόγῳ absorptum esse cum Eutyche deliret, quem nusquam damnat. Denique quodocunque realiter corpus Christi omnipræsens esse opinetur, se oppugnari non ab hominibus, sed verbo & spiritu Dei sciat.

CLXXXVIII. Nulla est talis incarnatio λόγῳ seu filij Dei, qualem fingit aduersarius, & quam negātes negare criminatur mysterium incarnationis, quod minoris ipse facit, quam canis sanctum & sus margaritas. Nam sophistica, quasi probabili argumentatione interrogando concludere conatur, ubi prolato verbo Dei opus erat. Etsi enim præstantius quiddam est unio personalis, qua filius Dei assumit humanam naturam, ipsa localitate vel modo, quo caro in unitate personæ, vel in terris locum occupabat, vel nunc in caelo est: tamen cum vtrumque verum sit, neutrum altero verius est. Quia verò idem filius Dei non ita uniuert sibi carnem hypostaticè, ut eadem esset realiter omnipræsens actu primo propter unionem personalem, & occultaret eam omnipræsentiā in statu exinanitionis quem fingit aduersarius, multò verius est Christum carne fuisse in loco terreno & nunc esse in caelo, quam quòd verius & sublimius subsistat, in verbo eadem caro maiestate, qua sit omnipræsens

Videatur
respon. ad
The. 197.

realiter actu secundo, Quoniam actu primo verè & realiter tali pacto in verbo subsistere nunquam cepit caro Christi.

CLXXXIX. Quamobrem August. epist. ad Dardan. inquit, *Vbique crede Christum per id quod dicitur est: In celo autem per id, quod homo est, iuxta veri corporis modum.* Quæ verba cur truncauit aduersarius, nisi quod euidentissimè illis refellitur? Ergo in persona Christi naturam diuinam, & non humanam vbique esse, & rursus humanam & non diuinam localem esse Augustinus confirmat.

CXC. Quare falsum est, quod humanitas in persona filij Dei non sit localis seu localiter, hoc est, vt illa non sit in loco quatenus in persona illa subsistit, *Et si enim in Christo non est locus, quod diuinitatem ipsius attinet, tamen humanitati finita conuenit localitas, hoc est, spacium quo quantitas corporis Christi finitur, & in ipsa hypostasi filij Dei subsistenti, licet cum aduersario fremat Orcus & orbis.* Si verò propterea affirmat humanitatè Christi esse vbique, quod diuinitas non est localis proprietate essentiæ, dicat diuinitatem Christi esse localem, quoniam humanitas proprietate essentiæ non esse vbique repletiuè, aut si diuinitas non ideo est localis, quæ planè nulla ratione realiter est localis) fateatur & humanitatem non esse vbique.

CXCI. Quod cum certum & indubitatum sit, qui abque præiudicio solius veritatis studio rem piè expendit, liquidò animaduertit cōtraria esse: (fas enim est bene vti verbis, quibus ille abusus est, nisi fallor) Quòd humanitas Christi sit localis & finita, & tamen eadem realiter sit omnipræsens, & quod has contradictiones *γλωσσολογίας* aduersarius conciliare nequeat. Quamobrè cum illa non contraria esse, repetere hinc debuit, hæc, quæ & nos, imò verbum Dei concedit & de quibus nulla lis est opponit. sc. Contraria non esse, quando dicimus, humanitatem localiter vno tantum loco circumscriptam esse posse: Et tamen eandem alio modo, scilicet hypostaticè in Deo verbo subsistere & ab eo nunquam

nunquam & nusquam separari, Nisi homini idem est, carnē
 subsistere in persona λόγος, & realiter eandem esse omnipræ-
 sentem: & negare, quòd humanitas sit realiter omnipræsentis,
 eidem est, humanitatem ab hypostasi Verbi separare. Quòd
 si hoc est separare hypostasin Christi & naturæ eius, scriptu-
 ra quoque eas distrahit & separat, videatur responsio ad
 Thef. 137. & 28. Ex qua verò scriptura ille didicit, humanæ
 Christi naturæ proprietates suas competere saltem ratione
 suæ essentiæ, & diuinas realiter in vnitate personæ eidē com-
 muniari, quasi subsistat extra vnionem personalem in Idio-
 matis suæ essentiæ, & in Deo verbo subsistat Idiomaticis essen-
 tialibus Dei: quorum alterum Eutycheis, alterum Nestorij
 scholam pluris facere hunc hominem, quàm eam, quæ est
 Iesu Christi, docet. Sed mutuum muliscabunt.

CXCII. Ergo Synodus Ephesina & Chalcedonensis
 Anathema ipsi dicunt, quod nouam descriptionem vnio-
 nis personalis postulat & κακοζηλία Nestoreorum & Eu-
 tycheorum humanitatem Christi sibi opponit, ratione
 essentiæ & personæ, ac relinquit suas proprietates naturæ
 humanæ, per se consideratę saltem ratione suę essentię; Quę
 proprietates naturæ humanæ vnicè competunt & ratione
 suę essentię, & in vnitate personę. Neque enim fingenda est
 humana in Christo natura, quę sit aut fuerit vnquam extra
 illam personam. Et magis seruetur vtriusque naturę pro-
 prietas propter vnionē. Sed aduersarius nihilominus Idio-
 matis diuina ad naturam humanam quoq; refert. Et vt hoc
 per fas & nefas tueatur, proprietates artemperari impuden-
 tissimè (ne quid grauius dicam) flagitat, ita vt negligatur,
 quod iuxta scripturam, ab initio confessus est, solum Deum
 esse omnipræsentem, ne ipsius blasphemia reuincatur, quod
 soluere vnionē personalem, dicit, & negare quòd finita hu-
 manitas in infinita hypostasi filij Dei subsistat: Contra illud
 Synodi Chalcedonensis: NEQUA QVAM SVBLATA EST NATV-
 RARVM DIFFERENTIA propter vnionē. Quod homo gran-
 dis su-

*Hac si in
 syllogismi
 formā re-
 digantur,
 parit̃ qua
 tuor sermi
 nos.*

dis supercilij ex alto despiciit, modò libidini animi indul-
geat, & pertinacissimè mordicè retineat, quòd humanitas
Christi etiam realiter sit omnipræsens. Sed quoniam ijs ar-
tibus veritatem naturæ humanæ Christi non tuetur, quem
admodum scriptura tradit, teste perpetua Ecclesiæ doctrina,
eam conuellit, quicquid verbis fictis, contrà vanissimè præ-
se ferat & gloriatur. Quemadmodum & proprietates labef-
factat, vt ab vnione personali se auellat, quæ verbo Dei do-
cetur (quam superius dicit nudam & fingi criminatur) & vt
nescio quam aliam suam commentitiam supponat & om-
nia subuertat, & si possit etiam mundū in antiquum Chaos
redigat, & Deum regno deponat & ipse thronum occupet.

247. CXCIII. Totus autem λόγος incarnatus est, Sed qua-
si ipse partes eius faciat, ita negat eum ex parte esse incarna-
tum, & eius hypostasim diuidendā in partes. Quo si pungit
diffidentes naturam humanam Christi esse omnipræsente,
non considerat, quod vbiq; sit hoc, quod totum est vbiq;
& in singulis locis vnum atque totum. Quamobrem cum
Christus vt spiritu viuificatus est, ita spiritu sit vbiq; carne
eundem vbiq; esse nihil attinet, aut etiam diuinitate pati
ipsum necesse fuit. Singularem autem præsentie Dei gradū
esse mysterium incarnationis, quo homo Christus ab om-
nibus creaturis dignoscitur, id controuersiam nullam ha-
bet. Est autem hic, quo duæ Christi naturæ ita coierunt sal-
uis naturis & earum Idiomatis vt vna sit hypostasis. Et hæc
est vnio hypostatica: In qua, quoniam naturæ essentialiter
& realiter differunt, cum omnibus Idiomatis essentialibus,
quantumuis inseparabiles & hypostaticè vnite, quia aduer-
sarius neglecta ESSENTIALI ET REALI naturarum &
& Idiomatum differentia (quæ pestis est realis communica-
tionis proprietatū, quam sic dicitur) Vnicè, exaggerat hoc
quòd naturæ sint INSEPARABILES, quid monstrat hoc
luculentum. Quam autem vnionem personalem ipse intel-
ligat, disertis verbis ac specificè nondum dixit, nisi quòd
cam,

cam, qua cum Ecclesia omnium temporum, hominem illū matris virginis filium, filium Dei, & Deum hominem dicimus, nudam appellat & fingigannit. Certum autē est, quod damnari non potest ab Eutycheis vt Nestoreum, id inuisum esse Eutycheis, quia prostermit Eutycheisimum. Quanquam aduersarius instar hominis gladiatoris vel marcialis est à Mo. *Videatur respons. ad The. 39. 136.*

cap. 11. 6. modò veritatis diuerticulo non consistere tenetur. Imò lubricus coluber & Proteus est, vertens sese in omne genus stropharum fallacium, quibus se vinculis veritatis captum expediat, neque tamen ijs non vinciri nō potest.

CXCIII. Quare maiestas, qua sit omnipræsens humanitas Christi, neque localis neque personalis est, Quia nulla est. Nos verò, qui negamus illam maiestatē, iuxta verbum Dei, tenentes hoc quod solus Deus sit omnipræsens, (quod & aduersarius aliquoties fatetur) naturas in Christo hypostaticè vnitas diuellere clamat. Neque tamen (si id distrahere naturas est) se idem facere agnoscit, quando contra suos complices & patrem Eutychem, naturam diuinam passam esse negat. Neque vbi paulò ante humanitatem Christi *Thest. 192.* aliter ratione personæ, aliter proprietate essentiæ considerat, & (cap. 8. & 10.) Vbi æternam Deitatem vtcunque a maiestate distinguit, de qua dimicat, Sed familiare est Eutycheis vt naturas diuelli distitent, quotiescunque in vnitate personæ Christi iuxta sua Idiomata ritè discernuntur. Alio qui enim aut ad Nestoreos, aut ad sanam verbi cœlestis doctrinam ipsis deflectendum est. Quorum hoc aduersarius etiam atque etiam cauet, illud sæpe facit, Nam implicationis contradictionum ipsum non piget.

CXCV. *Non est consequens, ait Augustinus in Epistola ad 249. Dardanum, quod in Deo est vbiq; esse vt Deum.* Contra expedire pro sua sapientia aduersarius credit, humanitatem esse omnipræsentem vt Deum, ne sit opuseam alia atque alia spacia ingredi & successiuè moueri, & ne videatur extendi prodigiosè, addo etiam hoc, quod oblitus est, ne qui omnipræsens

tem esse carnem fingunt, & eam extendi instar aëris vel lucis inficiantur, multiplicare corpora Christi videantur. Sed quia nimis cunctabundus est ad asserendum, quòd expediret humanitatem Christi etiam in Deo verbo realiter esse Deum, id est, (non tantum κατ' ἄλλο, sed etiam sui respectu) sacris literis & Augustino fortassis tutius assentimur.

CXCVI. Suspendimus & de hoc assensionem, quòd humanitas Christi sit omnipræsens vt λόγος, & omnes res sibi præsentissimas habeat extra omnem localitatem, vt λόγος, donec ex scriptura confirmetur, quòd humanitas sit conuersa in λόγον.

CXCVII. Viam latam & molle iter ostendit intelligendum, quò sit omnipræsens humanitas Christi, sed meta vltima præcipitat in barathrum Eutychis, ex quo naturam humanam a λόγω absorptam esse, tanquam ex antro Trophonij blasphemias voces dedit. Similiter autem persuadere poterit hominibus credulis, humanitatem Christi æternam esse, si animum seu ocare iubeat a mensura seu numero motus secundum prius & posterius, qui est tempus, & considerare hypostasin solam filij Dei, & nihilominus affirmare quòd caro subsistat in illa hypostasi, quæ sine principio & fine est. Quòd si nemo assentiatur sanus, vt propter eiusmodi φλυαρίαν dicat, quòd humanitas Christi æterna sit, ac ne ipse quidem aduersarius realem æternitatem naturæ humanæ ita docere audeat, cur sic omnipræsensem esse humanitatem Christi fingit? cur magis omnipræsens sit humanitas eadem Christi, etiam si omnes cogitationes de loco omitterentur, & tantum ipsa hypostasis filij Dei omnipræsens, in qua subsistat natura humana, spectetur. Neque enim ideo hæc est Deus, imò ita in nihilum redigitur, vt Augustinus Epistola ad Dardanum scribit; *Tolle spacia corporibus & nusquam erunt, & quia nusquam erunt nec erunt & in spiritum transformabuntur.* Quod ne fieret, Christus a resurrectione discipulis sua figura, situ, distinctione membrorum & partium

tium se aspiciendum & contrectandum præbuit & adiecit: *spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habere.* Quare Theophylactus l. 5. c. 3. de passione dicit: *Hoc Catholica fides tradit, hoc exigit in redemptore nostro conuenisse duas naturas, & M A N E N T I B V S proprietatibus suis tantam factam unitatē utriusq; substantiæ, ut ab illo tempore, quo in beata virginis utero V E R B V M caro factum est; NEC DEVM illum sine homine, quod homo est, nec HOMINEM sine hoc liceat cogitare quod DEVS est.* Suprà Augustinus & Basilii imaginariam carnem dixerunt, quæ sit sine loco, tempore & cateris Idiomatis in persona Christi. Item: falsis imaginibus delusam humanitatem. Epicurus apud Ciceronem dicit, Deum non habere corpus, sed quasi corpus, nõ habere sanguinem, sed quasi sanguinem (cohorresco hæc referēs) sed homines in Ecclesiæ sinu educatos, similia de Christi carne comminisci nihil pudet. Utinam & pudeat & etiã maturè eos impiæ nequitie pæniteat.

CXC VIII. T H E S I S.

Et quia λόγος & omnes creaturas reliquas, ut modò diximus, sine vllis διασήμεσι locorum sibi verè præsentibus habet, quæ in ipso sunt mouentur & viuunt, Act. 17. an non multò magis naturam personaliter assumptam extra locorum spacia sibi toto genere præsentior em habere censendus est?

CXCIX. In reliquis namq; creaturis ita totus est λόγος & ut totus etiam sit extra eas, Cum sola autem humana natura, ita sese vniuit, ut neque ex parte, neq; totus extra eam subsistat, ut pote, quam in suam propriam subsistentiam siue personam assumfit.

CC. De hac totius indiuisi Christi omnipræsentia Cyrillus lib. 12. in Ioh. cap. 32. in singulos partibiliter transiens vnigenitus, ac animum & corpus eorum sanctificans per carnem, impartibiliter atque integrè in omnibus est, cum vnus vbiq; sit, nullo modo diuisus.

CCI. Et Theophylactus in Ioh. 19. cap. Igitur sanctum Christi corpus indiuisibile est, & diuiditur ac communicatur in quatuor partes orbis, vsu præbens singulis & vniscuiusq; animam sanctificans cum corpore per suam carnem, vnigenitus & integer in omnibus existens est vbiq;.

AD ANALYSIN CAP. XI.

CCII. Hinc D. Athanasius λόγος extra suam carnem non esse scribit.

CCIII. Interim tamen concedimus, quod alio modo diuina, alio loco humana Christi natura sit omnipresens.

CCIII. Diuina quidem, quia iuxta essentia suae proprietatem est infinita natura, & sic per se sine alterius beneficio omnipresens.

CCV. Humana autem Christi natura omnipotens est, non quod per essentiam infinita sit, sed quoniam proprietate essentia finita manens in hypostasi verbi infinitam, quam caeli caelorum comprehendere nequeunt, realiter assumpta est.

AD ANALYSIN CAP. XX.

QVOD ΛΟΓΟΣ NEQVE
TOTVS NEQVE EX PARTE

sit extra humanam naturam,

ISAGOGÉ.

CXCVIII.

252.
Videatur
respons. ad
The. 196.

ΟΓΟΣ omnibus creaturis adest, vt ipse sit sine locorum interuallis, Quoniam totus vbique est & in singulis locis vnus atque totus. Quare nullae sunt illae differentiae inter humanitatem Christi, & reliquas creaturas, Quod λόγος & reliquas creaturas praesentes habeat sine locorum interuallis, & humanam naturam extra locorum spacia. Non enim humanitas desijt esse creatura neque cepit esse eadem Deus. Vera autem differentia praesentiae Dei in carne Christi & alijs creaturis est, quod filius Dei assumpsit naturam humanam, vt sit vna hypostasis. Et humanitas non est facta hypostasis, quemadmodum λόγος non desijt, neque cepit esse, sed ab omni aeternitate est hypostasis. Ideo aō dicimus, natura humana est filius Dei, sed homo est Deus, & con-

& contra. Et sic iste gradus præsentia Dei a reliquis, & humanitas Christi ab omnibus alijs creaturis discriminatur.

CXCIX. Quare quia natura humana non est omni-^{252.}
 præsens, verum est λόγος esse etiam extra humanam naturā, ^{Videantur}
 vt Angustiū contra Manich. c. 15. scripsit, *Filius Dei in corpo-* ^{plura in}
re suo totus, & etiam EXTRA sui corporis templum ^{respons. ad}
fuit totus. ^{The. 193.}

CC. At Cyrillus non de communicatione Idiomatū, ^{254.}
 hæc de vnione personali agit, sed de speciali actione in san-
 ctis, & *ὡς ἐκ νενοποιίας*, id est de cōmunicatione actionum in
 officio sanctificationis, in qua requiritur, quod vtriusq; na-
 turæ propriū & suū est, cum dicit: In singulos partibili-
 ter transiens vnigenitus, & animum & corpus sanctificans
 per carnem, &c. *QVAMO BREM* non ait, quod carne omni-
 præsentē transeat in singulos, & carne omnipræsentē sancti-
 ficet corpus & animam piorum. Aut si hoc dicit aduersario,
 cur non eidem dicit, diuinitate mortali & partibili sanctifi-
 cat animam & corpus piorum? Verū quē ludum lusit su-
 præ alijs Ecclesiasticis scriptoribus, eundem & Cyrillo facit,
 quod de actionibus & effectionibus Dei virilibus is dixit, ad
 confusionem proprietatum transmouens, quam maiestatem
 insigniter vocat. *Sed* cur non ex illo Apocalypsis c. 5. quod
 multò speciosius est; Agnus est occisus ab origine mundi,
 colligit etiam, humanitatem Christi esse ante Abraham, &
 initium mundi. Sed is agnus tollit peccata & vbique & in o-
 mnibus electis conterit caput serpentis, & *vnica oblatione se-*
mel vno loco & tempore peracta consummat omnes sanctos, diui-
nitate potissimum, quod efficaciam attinet, carne, quod meritum.
Itaque particeps factus est Hebr. 2. *carnis & sanguinis puerorum,*
 non vt per carnem omnipræsentem, & omnipotentem, sed
VI PER MORTEM, mortis aboleret imperium. Quæ vt o-
 mnibus temporibus seruat credentes, ita omnibus in locis
 eosdem sanctificat, vt existant in cordibus lux fides & vita,
 & quæ alia bona his coniuncta sunt.

255. CCI. Theophylactus cum Cyrillo facit, & corpus Christi diuidi dicit, ergo omnipræsens esse non sentit, aut, si hoc ipsemet refellit, quãdo idem ait esse indiuisibile, secum pugnat. Verùm non idoneus testis est, qui idem modò ait, modò negat. Aduersarijs quidem is mos est, & si idem faceret, Theophylactus cum ipsorum moribus pulchrè congrueret, & haberent, qui ipsos oblectaret. Sed vt Cyrillus, disertè specialem actionem Dei in Ecclesia, scilicet sanctificationem appellat, quæ sit imputatione meriti Christi, qua propter mediatorem teguntur nobis sordes & iusticia Christi donatur, quam fide accipimus: Et inchoatione, quia per spiritum Sanctum accenditur nouitas spiritualis, consummanda in altera vita: Ad hoc opus, diuinitate & merito omnipræsente Christi, non autem imaginaria corporis omnipræsencia vel Deitate, indigemus. Non enim carò omnipræsens pro nobis passa, mortua, sepulta est & resurrexit ac regnat, quæ in cruce Golgathæ inter duos latrones media pependit. Illa, vt Epistola ad Hebr. eam celebrat, vna oblatione consummauit omnes sanctos, æterna redẽtione inuenta.

255. CCII. In verbis Athanasij, quæ mutilat, homonymia Syncategorematis EXTRA abutitur. Nam p. 248. exponens, cur filius Dei passus dicatur, cum caro eius patiebatur, inquit, *ipse non erat extra corpus, ideoq. ea passio ipsius nuncupabatur. Et cum DIVINITAS designaret opera patris, non erat SBORSIM a carne sua. Quare dicit λόγος non fuisse SBORSIM VEL EXTRA CARNEM id est, non separatam a carne, neque cum subiret carne mortem & commendaret animam patri in cruce, neque cum Deitate ederet miracula. Sed DIVINITAS edidit miracula. Ergo non humanitas secundum Athanasium, & tam non separata fuit ab humanitate quàm non separatur, si negatur esse passa.*

CCIII. Celebrat suam liberalitatem, quoniam diluere non potest, quòd exæquet naturam humanam diuina. hanc videlicet, quod alio modo diuinam, alio modo humanam naturam omnipræsente esse largiatur. Sed quid est sibi ipsi contra.

contradicere, si hoc non est? Nā superius dixit, Solum Deum esse omnipræsens. Ergo nullus modus est, quo humanitas Christi sit omnipræsens. The. 10.

CCIII. Quare à *δολεξία* ipsi vsitata est, quòd diuinitas sit sine alterius beneficio omnipræsens, Quasi modus sit, quo res realiter alterius ope sit omnipræsens, Scilicet commentitia maiestas.

CCV. Ergo humanitas Christi neque per essentiam neq; propter vnionem personalē realiter est omnipræsens, etiam si homo Christus est & Deus & omnipræsens. Enimvero, vt Cyrillus 32. serm. Thesau. dicit, *neccesso est reddere Deo, que sunt Dei. & humanitati, qua debentur humanitati, ne id quod creatum est ad diuinam deducentes essentiam, aut id quod est diuina nature ad locum, qui congruit creaturis, in aliquem incidamus errorem.* Alioqui nec de Deo, vt Deo, nec de homine vt homine dici potest, quemadmodum monet Theodoretus. Quare voce tantum, non re ipsa vnio est, qua aduersarius suam strophā monstratam, ex Eutythis & Nestorij blasphemijs compositam, quasi inuolucro tegit, qua naturam humanam sibi ratione personæ & essentiæ opponit, & contraria ei tribuit. De hac Athan. p. 103. hoc præconium facit: *Qui distrahunt verbum a sua carne, nullam omnino peccati aut mortis euasationem existimant. Vbi nefarij seorsim carnem inueniunt, quam Saluator noster assumpsit: vnus idemq; Christus est, ait Fulgentius, qui quod humanum est, habet Deus in veritate humana, & quod diuinū est habet homo in veritate diuina natura: Nō dicit, quòd diuinitas sit ratione essentiæ omnipræsens, & humanitas beneficio vnionis personalis sit realiter omnipræsens, & tamē proprietate essentiæ finita, quasi natura humana separata esset a diuina & extra vnionem constituta. Sed manult aduersarius nictare & offendere, quàm oculis apertis, frui gratissima & saluberrima luce, &, quæ ostendit bonis.*

CCVI. THESIS.

Neque est, ut quis obijciat, finitam humanitatem infiniti λόγῳ non esse capacem iuxta illud Aristotelis: Finitum infiniti non est capax.

CCVII. Sicut enim hoc ἀξιωμα Physicum tamdiu verum est, quamdiu intra sua scientia limites sese cohibet, & de Physica capacitate agit: Sic quam primum Aristotelis auditorium egreditur & in Spiritus Sancti scholam se insinuat, protinus verum esse desinit.

CCVIII. Alias enim totum mysterium vnionis personalis concideret, quod finiti & infiniti (qua in Physicis nullam proportionem habent) ineffabilem vnionem factam esse ita, ut iuxta Chalcedonensis decreti rationem, in vnam indiuisam subsistentiam coerit, edocemur.

CCIX. Adde quod ἀξιωμα illud iam pridem Apostolica autoritate Pauli ex hoc ipso negotio profligatum est: Nam scribit in ipso inhabitat omnis plenitudo Deitatis σωματικῶς corporaliter.

CCX. Si igitur omnis plenitudo Deitatis (quam nullis locorum terminis circumscribi, sed vere infinitam esse omnes sani intelligunt) in finita humanitate summo praesentiae gradu inhabitare potest: pari ratione finita Christi humanitas huius infinitae plenitudinis capax erit, non quidem capacitate Physica, sed ea qua Dei verbum in hoc admirando mysterio nobis desiniuit.

CCXI. Quare mediante hac vnione hypostatica Christi secundum carnem ad virtutis Dei dexteram omnipraesentem potuit exaltari, quod alijs creaturis (quae cum λόγῳ patris aeterno dextrae Dei vnite non sunt) contingere nunquam potuisset.

QVOD HVMANA CHRI-
STI NATVRA SIT ΑΟΓΟΤ ΙΝ-

*finiti capax, & omnipresentiā ab alijs crea-
turis discernatur,*

ISAGOGE.

CCVI.

VM sepe non spectandum sit quis dicat, sed quid 260.
dicatur, nomine Aristotelis temere flagellar
sententiam sacris & bonis literis receptam; *Infi-
niti finitum non est capax.* Sed hoc malè habet virū,
quod Athanasius de Synodis scribit, *Cauendum esse ne induca-
mus diuersam substantiam, quam velimus esse capace[m] proprietat-
um primæ substantiæ.* Et in compēdio, quod spiritus Sanctus
nō sit creatura: *Nullā creaturā posse eorū esse capace[m], quæ propria
Dei sunt iuxta illa Verbum caro factum est, semē Abrahæ seu formā
serui assumpsit.* Ideo enim nefas est dicere: Humanitas Christi
est omnipotens, omniscia & omnipræsens, Quia natura as-
sumta non est mutata in assumentem; Et hæc ortum dede-
runt Theodoreti Dialogis *ἀθύχου* Ⓞ, *ἀτέρετ* Ⓞ, *ἀπαθ* Ⓞ.
Quare, quibus refellitur, ea culpat Aristotelis nomine, & ta-
men ne nihil sit, quod confusions articulorum fidei, incar-
nationis & sessionis ad dextram obtendat, ab Aristotelea di-
stinctione *ἕξ ἑαυτοῦ ἐν ἐνεργείᾳ*, Thesi. 116. non abhorret, Imò
ea abuti non veretur homo facerrimus, & nihil moratur
hoc, quod Aristoteles multò melior philosoph. fuit, quàm
vt ad deprauādā veritatem, eam distinctionem traderet.

CCVII. Sed reprehendit vinum, quod bibit. Nam 261.
Thesi 205. dixit: Infinitam verbi hypostasim nō cœli nec cœ-
li cœlorum amplitudine comprehendi. Quò ibi allusit, ni-

si huc? Quòd finitū non sit capax infiniti. An & illud e schola spiritus Sancti non est profectum? Aut saltem illud e schola spiritus Sancti proficiscitur, quod non pugnat cum maiestate commentitia? Quòd humanitas Christi sit realiter omnipotens, omniscia, omniprensens, quæ est naturarum exquatio, confusio, deletio, negatio?

CCVIII. Logi sunt, omnia quæ de vnione personali garrit. Nam non illam intelligit, quam Ecclesia omnium temporum iuxta scripturam docet. Quamobrem vt antè in symbolo Niceno, sic nūc in decreto Synodi Chalcedonensis eximiam illam dictionem **INCONEFVS**, quæ opponitur ipsius deliramento, prætermittit.

*Videatur
respons. ad
The 67.*

*Cyrill. de
incarna-
tione vni-
geniti:*

*Quicquid
in alio ha-
bitat non
est tale,
quale est
in quo ha-
bitat.*

CCIX. Neq; verò Paulus illud axioma, (finitū non est capax infiniti) nisi opponatur mysterio vnionis personalis & communicationis Idiomatum, repudiat, sed confirmat, cum dicit: In ipso inhabitat omnis plenitudo Deitatis corporaliter *συναληθώς*. Nam realiter & essentialiter distinctas naturas & proprietates earū nō extra, sed in persona Christi postulat, quantumuis inseparabiles & hypostaticè vnitæ sint. Etenim vt Dominus domus alicuius nō est ipsa domus, ita natura assumens nō est assumpta: Ac vt domus & non Dominus defēdit ab iniuria coeli, imbriū, molestiarū caloris & frigoris; Et rursus, nō domus sed Dominus incola est, & quæ ad præstandū factum atque tectum ædificium pertinet, procurat: Sic Deitas Christi non est visibilis, passibilis, mortalis, humanitas non est omnipotens, omniscia, omniprensens, &c. Interim verò non est vnum *ὁμοούσιος* Dominus cum domo, vt filius Dei & natura assumpta sunt vna hypostasis, Quamobrem communicatio Idiomatū fit in concreto, & nō in abstracto, vt suprà declaratū est respōsione ad The 37.

266. CCX. Etsi igitur in Christo sit eadem plenitudo Deitatis, quæ in patre & spiritu Sancto, vt Athanasius exponit p. 93. non tamen humanitas est illa plenitudo Deitatis; neque verbum Dei docet, quòd propterea humanitas sit realiter

liter omnipotens, omniscia, omnipræsens. Nam de Christo loquitur Apostolus, & non de humana natura dicit, quòd in ea inhabitet omnis plenitudo Deitatis, quanquam verum est totam & plenam diuinitatem humanitati esse hypostaticè vnitam, vt vsitatè exponitur, sed non tantùm inseparabiliter: verum etiã inconfusè diuinitas Christi humanitati ipsius vnita est. Quare frustra hoc dicto abutuntur aduersarij propter mentionem plenæ diuinitatis. QVEMADMODVM & NESTORIUS idem detorquebat ad suam blasphemiam ob verbum inhabitandi.

CCXI. Quare cum nulla sit vnio hypostatica, in qua 267. Idiomatica Deitatis, respectu personæ humanitati realiter conueniant, & non nihil de statione & iure suo decedant, tam non contigit humanitati Christi, vt esset realiter omnipræsens, quàm alijs creaturis, quacunque tandem sesquipedalium verborum pompa aduersarius ampulsetur, imò licet vt ὄφεις Aesopica sacrarum literarum furtiuis coloribus ac pennis inopem causam ornent.

CCXII. T H E S I S.

Proinde Christus nunc in statu maiestatis non tantùm est vbique, sed etiam regnat vbique, ὡς ὁ θεός. sine assumpta natura nihil, sed in ea, cum ea, & per eam efficaciter administrante omnia, quo respectu Christus non præstantior aut efficacior est in summo cælo, quàm in infima terra.

CCXIII. Et cum supra dictum sit, in hac gubernatione mundi, omnia quacunque vel in hoc vel in futuro seculo nominari possunt, Christo subiecta esse, quis adeo temerarius existeret, qui locum excipiendum esse pronùciaret, cum Deus nihil exceperit, quod non Christo subiecerit? Hebr. 2.

CCXIII. Quin potius Christo ad dextram maiestatis omnia etiam loca supera & infera, aut quocunque nomine censeantur, subiecta esse cum Apostolo constanter asserimus.

CCXV. Nisi enim hoc factum esset, nunquam profectò omnibus creaturis, qua locis a se inuicem disunctissima sunt, gubernandis præsidere, nec filius hominis Dominus super vniuersa opera manuum Dei constitui, neque hic orbis terræ subijci eius imperio potuisset.

AD ANALYSIN CAP. XXII.

CCXVI. *Qua tamen omnia verissimè in Iesu Maria filio, impleta esse scriptura euidenter perhibet, licet nondum videamus (sicut Apostolus inquit) quomodo ei subiecta sint omnia. Sed hoc mysterium fide in verbi speculo tanquam anigmate eminus aspicientes, cum sanctis Angelis adoremus.*

AD ANALYSIN CAP. XXII,

QVOD CHRISTVS PER
HVMANAM NATVRAM OM-
*nipotentem, omnia agat & gubernet in ca-
lo & terra, &c,*

ISAGOGE.

CCXII.

268.

IOH. 5. Christus per opera patris, quæ designabat, se substantialiter Deum esse declarabat, & cum nihilominus animis fluctuant, vili eius conditione offensi, *si mihi non vultis credere, operibus credite:* iterum dicit Ioh. 10. Inde Cyrill. l. 17. c. 21. in Iohannē inquit: *Nulla res, quæ propria Dei sunt, facere potest, nisi substantialiter sit Deus.* Quare cum humanitas Christi nō sit Deus, propter commentitiam maiestatem, qua vult aduersarius eam quoque esse omnipotentem, omnisciam, & omnipresentem & omnia regere in cœlo & terra, ob eam planè nihil agit. Quamobrem vocabulis concretis pro abstractis aduersarius vtitur, & orationis perplexitate suam fraudem obscurat.

269.

*Videatur
respon. ad
The. 90.*

CCXIII. PSEUDOCHRISTVS est, qui etiam humanitate sit realiter omnipotens, Quod aduersarius declarat ipsemet vbi fatetur solum Deum esse omnipotentem. Quare tali Christo subiectum nihil est. Et si Christo, qui est verus Deus &

Deus & homo omnia subiecta sint, vt superius ex sacris literis & Athanasio didicimus. Deinde venit Christus, nō vt naturā rerū a se cōditā sed vt opera Diaboli inter quę sunt etiā Tyranis & sophistica, destrueret. Quare ita est omnipræsens ipseus humanitas, propterea quōd ipsi subiectus est locus: quemadmodū eadē est æterna: quoniā ei subiectū est tēpus.

CCXIII. Quamobrem licet Apostolus Christo omnia subiecta esse confirmet; tamen de tali Christo non agit, qualem aduersarius fingit. Quare vbi Christo, qui est verus Deus & homo, omnia subiecta esse dicit, adiecit excepto eo, qui ipsi subiecit omnia, & aduersarij deliramentum de maiestate, quā etiam sit realiter omnipotens, omniscia, omnipræsens humanitas elisit. Itaque si maiestatem, de qua Apostolus docet, amplecti, & de constantia Apostolica veregloriari velit, commentum, quod cum doctrina prophetica & Apostolica pugnat, abijciat oportet, aut vanæ impietatis & impię vanitatis ex sentina ista sophisticarum præstigijs conuincetur & condemnabitur.

CCXV. Vt enim humanitas Christi nunquam cepit esse realiter Deus, ita nunquam cepit esse realiter omnipotens, omniscia, omnipræsens: scilicet vt non modo nat' dno, id est, respectu diuina natura, sed etiam sui respectu, & sic iuxta vtrāq; naturam Deus realiter, & omnipotens, omniscius, omnipræsens iuxta vtrāq; naturam realiter esset Christus, & Idiomatica diuina in vnione persona non soli diuina, sed etiam humana natura simul offerenda, & humanitas aliter in sese aliter in vnione persona consideranda esset. Solut enim Deus est omnipotens, omniscius, omnipræsens, Quod cū dederit aduersarius, simul & hoc dedit, neque essentia neque personę ratione humanitatem Christi esse realiter omnipotentem, omnisciam, & omnipræsentem. Nequaquam enim sublata est differentia naturarum, sed magis salua est vtriusque naturę proprietates propter vnionem. Attamen contra hæc omnia obstinatē memor legis, quā paulò antè sibi fixit, quāquam callidissimè &

& parcissimè omnia facit, ne vitreæ ratiuncule inter se attri-
 te & allisæ frangantur, æmulatus credo superbos illos, Luc. 10.
 sacerdotem & Leuitam, oculis auersis a naturæ humanæ
 Christi Idiomatis, quasi spoliatæ in itinere infesto a latroni-
 bus, nescio qualem humanitatem (arbitror quam imagina-
 riam & falsis imaginibus delusam Augustinus & Basiliius di-
 cunt) considerat in persona filij Dei & ipsius Idiomatis di-
 uinis; & quasi factū sit, quod nunquā factū est, nisi id factum
 esset, Christum humanitate creaturis omnibus, quæ longis-
 simè locis distantibus seiunguntur, (*nam confundit abstracta
 & cōcreta*) gubernatione non præesse, neque constitui ipsum
 Dominū omniū operū Dei, neq; orbis terræ monarchiā ri-
 tē ipsi committi potuisse, blaterat, scilicet humanitatis re-
 spectu. Quia verò talis caro Christi nō est, quæ suis essentialibus
 Idiomatis, exuta, in Idiomatis filij Dei essentialibus
 subsistat, manet inuicta & immota veritas illa; Solum Deū
 esse omnipotentem, omniscium, & omnipræsentem, & hu-
 manitatem Christi non esse realiter omnipotentem, omni-
 sciam, & omnipræsentem, seu quod idem est, Christum tan-
 tū iuxta diuinam, & non etiam iuxta humanam naturam
 esse omnipotentem, omniscium, & omnipræsentem. Et ad-
 uersarium præficere gubernationi omnium rerum inanem
 blasphemiarum vocum stēpitum, & eundem Dominum o-
 mnium operum manuum Dei constituere, & eidem impe-
 rium orbis terrarum subijcere, denique ad dextram Dei e-
 uehere, & patri filio & spiritui Sancto exæquare, & Deum fa-
 cere, quantum in se est, liquet. Quæ admodum horribilia
 facinora sunt, cū Christus quia perfectus Deus est & perfe-
 ctus homo, summus ecclesiæ sacerdos & rex a scriptura cele-
 bretur, & nisi perfectus Deus & homo esset, saluis vtriusque
 naturæ Idiomatis essentialibus, tantum munus obire & su-
 stinere non posset. Non enim a Deitate mortali & passibili,
 quæ nulla est, præstari id potuisse aduersario minimè inuito
 obtinere me existimo, Quamobrem & hoc, vel ipso inuito
 confir-

confirmo, ab humanitate omnipotente, omniscia & omnipræsente, quæ itidem nulla est, idem munus non gerere rectè potuisse, nisi præstigiæ fallacium conclusiuncularum, doctrina diuinitus patefacta, & sublimi Dei illa & admirabili æternaq; sapientia potiores sint. Rex politicus multis gentibus imperat, etiamsi non coràm adsit: Cur non Christus, qui Deitate sua omnipræsens est, quod nulli creaturæ competit, regnare & ipse possit, etiamsi non carne omnibus in locis adesse fingatur? Quæ si adest, cur ea non vident ipsum perspicaces aduersarij? Cur nunc, vt ante resurrectionem & incarnationem ministerio hominum in propagatione Euangelij vtitur? Septuaginta discipuli, postquam magno cū fructu docuerant & miracula ediderant, Christo successum prædicabant gratulabundi. Aut an Christus, quod sciebat carne, eadem nesciebat & nihilominus ipsis carne adfuerat, exerens ea tempestate maiestatem carnis, & mox eam recondens, & vt rem furtiuam alicubi defodiens ac obruens? Itaque absurdum & impium aduersarij commentum valeat, quod verè est *τρεπίτυσμα* blasphemum.

Christus iuxta vtramque naturam potenter regnat, vtraque natura cōferente, quod suū, & neutra, quod alterius est, vt suprà animaduertimus & annotauimus. Est caput, id est, summus Pontifex & Rex Ecclesiæ primò efficacia, seruat ministerium & immediatè protegit electos contra omnes fures Diaboli, est immediatè efficax in credentibus, docet, sustentat & viuificat sua membra, cū sit λόγος & ἀπάντασμα æterni patris, hauriens vitam ab æterno patre, viuificat & suam massam in virgine assumptam, & ex eadem massa similem spiritum emittit in credentes fide sibi insertos, vt in illis accendatur similis lux, iusticia & vita conformis Deo, Ideo Matth. 28. in concreto dicit: *Mihi data est omnis potestas scilicet colligenda, sanctificanda, potenter protegenda, & gloriosa liberanda Ecclesiæ.* De hac efficacia Christi & in habitatione in sanctis, multa sunt illustria testimonia scripturæ:

*Christus
caput Ec-
clesiæ: 1. ef-
ficacia.*

Ego

Ego sum vitis, vos palmites: Ipse est caput Ecclesia omnia in omnibus perficiens: Qui adhaeret Domino, vnus est cum eo spiritus: vnus in me Christus. Ad defensionem, quæ propria est æterni regni, congruunt hæc dicta: Nemo rapiet oues meas de manibus meis; porta inferorum non praualebunt aduersus eam. Ad æternum sacerdotium pertinet hæc sententiæ: Semper viuens, vt semper interpellet pro eis: Tu es sacerdos in æternũ. Deinde est caput perfectione, Quia est naturâ Deus, & quia natura humana Christi, superat sapientia potētia & iusticia omnes creaturas. Est caput merito, Quia Christus Deus & homo est pretiũ redemptionis, impetrans suã perfectissima obedientia, redemptionẽ & salutem æternam. Igitur iustum est, eum esse superiorem vniuersa Ecclesia, etiã secundum humanã naturam. Deniq; est caput ordine, iuxta missionem, Quia ista persona primõ missa est ad Ecclesiam, & est præcipua propter naturã diuinam, & propter excellentiam naturę assumentę, quę dignitate antecellit angelis. De his ipsis & sparsim antehac a nobis dictum amplius est. Quorum nihil aduersarius Christo verè tribuit, quem neque Deum neque hominem verum agnoscit; Quoniam diuinitati ipsius in vnione personæ non asserit Idiomatica diuina soli, & humanitatem aliter in sese, aliter in vnione personę considerat. Qui enim Christum verum Deum & hominem agnoscunt in vnione personę, Idiomatica diuina naturę diuinę soli cum scriptura vëdicant, & humanitatem in suis proprietatibus saltem in verbo subsistere agnoscunt; vt superius & sacrarum literarum & verorum Ecclesię doctorum testimonijs prolatis ostendimus. Quamobrem Christus verus Deus & homo, habens omnem potestatem in cœlo & terra, gubernat omnia, videt & audit omnia, defendit nos, & iudicabit suos & nostros hostes.

271. CCXVI. Scriptura est eloquium purum, quia est eloquium Iehouæ, vt est Psal. 12. Quare temere de suis fœdis ac tetriseius corruptelis præconium facit, quod eas scriptura in Iesu Marię filio adimpletas esse doceat. Non autem ignorat

2. Perfectione.

3. Merito.

4. Ordine.

ignorat se fingere, quòd Christus etiam carne sit omnipræ-
 fens & tali carne regnet. Itaque bene fatetur, quòd non vi-
 deatur quomodo sint ei, id est, carni omnipotenti, omni-
 sciæ, & omnipræsenti, subiecta omnia. Nam verè non videri,
 quod nihil est, potest, aut vnquam poterit. Et tamen com-
 mentum plenum absurditatis & blasphemiarum, Sacramen-
 ti magni nomine commendat, & fide in Verbi speculo tan-
 quam enigmate eminus aspicientes cum sanctis angelis ad-
 orare iubet, Quasi non omnes Deum seriò timentes & a-
 mantes homines & angeli in cœlo & terra, toto pectore de-
 restentur & execrentur colluuiem contradictionum & nu-
 gationum & aliarum sophisticarum stropharum, & P E S E L,
 cuius gratia congestæ & cumulatae sunt; aut fides & inuoca-
 tio, sint assensio, fiducia & invocatio talis Idoli, quod ma-
 gno interuallo a tergo relinquit, vincit & excedit eorum
 superstitionem insanam, qui ciconias, feles, porrum cæpe &
 canes diuino cultu affecerunt. Quæ enim Idololatria istâ
 est horribilior, qua Diabolus confusione Idiomatum in na-
 turis duabus Christi nouum cultum per sua organa consti-
 tuere laborat, vt Euangelio de Iesu Christo vero Deo & ho-
 mine illudat, & Deum, qui in vnigenito filio honore affici
 vult, ita omnium grauissima contumelia & blasphemia
 offendat.

C C X V I I . T H E S I S .

*Ergo vt ad propositum reuertar, ex ijs, qua huc vsque dicta sunt, intel-
 ligitur, Cur solus homo Iesus Christus & præter ipsum nullus alius homo, vel ange-
 lus inuocari possit ac debeat.*

C C X V I I I . *Nempe quia per vnionem personalem hic solus homo ad eam
 virtutem ascendit, vt Cyrillus loquitur: Qua inuocantium fiduciam, preces, ac ge-
 mitus scrutatur, quia καὶ θεὸς ὁ ὢν ἐστὶν ἀσπασίσιμος.*

C C X I X . *Et quia potenter ex malis omnibus eripere potest, cum ad dexterã
 Dei in medio inimicorum suorum ab vno mari vsque ad alterum dominetur, & sic*

ab omnibus hostibus praesens tueri possit Ecclesiam suam, quae est complementum eius, qui omnia in omnibus adimplet.

CCXX. Vnde nec inuocantibus opus est vt ad certum caeli locum inuocationem dirigant, in quo Christus suo corpore vel stet, vel sedeat, vel ambulet sicut quidam suauiter admodum philosophantur.

CCXXI. Sed corda sursum attolentes extra omnes creaturas ad dexteram Dei (qua nihil excelsius est) praesentem ipsum in spiritu & veritate inuocant, quem admodum scriptum est: Vna cum omnibus qui inuocant Dominum nostrum Iesum Christum, quouis loco vel suo vel nostro, 1. Corinth. 1.

CCXXII. Et hoc modo promissionem suam verè implet, vbi duo aut tres congregati sunt in nomine meo, in medio ipsorum sum. Item, Ecce ego ero vobiscum vsque ad consummationem saeculi, Ego Christus, scilicet totus, Deus & homo, nullo loco vsquam diuisus.

CCXXIII. Sic Ecclesia sua tanquam caput praesens regnum suum & sacerdotale munus apud eam in terris peragit.

CCXXIIII. Ad quod officium gubernationis Ecclesiae Christus quatenus homo nunquam in aeternum potuisset exaltari, nisi hac, de qua loquimur maiestas, ei verè & realiter tributa foret. Siquidem extra controuersiam est. Quòd gubernare Ecclesiam toto orbe dispersam & eam in medio inimicorum defendere, non nisi sic infinita potentia sit opus.

CCXXV. Quapropter ridiculum commentum esse patet, quo quidam testimonia scripturae, quae ad asserendam maiestatem hominis Christi a nobis producuntur (egregiè scilicet se confutasse autumant, dum ea de exaltatione Christi in regno & sacerdotio ita intelligenda esse dicunt, vt interim *χωριον* diuina maiestatis reale Christo, quò homo est, adimant sibi hoc manifestè contradicentes.

CCXXVI. Quia enim in confesso est, officia Christi toti personae Christi secundum veramque naturam esse communia, certè si absque fraude Christo secundum humanam naturam quoque officium gubernationis Ecclesiae tribuunt, simul infinitam potentiam ei tribuunt necesse est. Aut si hanc *χωριον* tollunt, simul ei officium quoque regium illud & sacerdotale gubernationis Ecclesiae (quod non nisi infinita potentia opus esse cuius animaduertit) adimere oportet.

QVOD HVMANITAS
CHRISTI PROPTER EA QVAE

*hactenus dicta sunt inuocanda sit & nulla
creatura alia, &c,*

ISAGOGE.

CCXVII.

AD propositum se recipit. Et quia solum Deum esse inuocandum, & solum Deum esse omnipotentem, omniscium, & omnipræsentem in aditu & primo vestibulo istius rhapsodiæ asseuerauit, ferè antequam manum illi centoni admouit, colluuiè putidorum & impiorum cauillorum & stropharum (propemodum ex omnium Cyclopicorum hæreticorum pestilentibus cisternis haustam & corruatam) ipsemet dissipauit. Inde enim intelligitur, quòd humanitas Christi tam non sit omnipotens, omniscia & omnipræsens, & propterea quoq; inuocanda, quàm angeli vel alię creaturæ. Et talem inuocationem Christi omni Idololatria grauiorem esse, adeoq; non inuocationis nomine dignam. Cælare autem dolum voluit abusus suo more concretis vocabulis pro abstractis. Interim verò, vt Bonauentura l. 3. dist. 9. dicit, humanitas Christi *Vna adoratione cum verbo est adoranda, non propter se, sed propter ILLVM CVIVS scabellum est. Neque ipsa humanitas sola vel nuda, sed cum verbo cui vnita est, adoranda est. Nec qui hoc facit Idololatria accusari potest, Quia nec soli creatura, nec propter ipsam, sed CREATORI cum humanitate & in humanitate seruit.* Hæc aduersarij deliramento dissimillima sunt. Nam etsi naturæ humanæ mentionem habent, tamen ad hypostasin ipsius se mox referunt, & dum negant carnem propter se adorari, solum Deum omnipo-

rentem & inuocandum esse confirmant. Est autem homo Christus Deus.

CCXVIII. Né habet quidem, quod pro sua sententia venditanda dicat, nisi scripturæ & orthodoxorum testimonijs malè vtatur. Quare penes veritatem palmam esse & se inopem ac noxiam vmbram friuoli & impij deliramenti tueri hîc, vt passim declarat. De homine Christo non est dubium, vt Cyrillus dixit, *quod ad eam virtutem conscenderit quæ inuocantium preces & gemitus scrutetur*. Item sit omniscius & καρδιολογώτης, sed voluisse Cyrillum, quòd Christus non tantùm iuxta diuinam, sed quoque iuxta humanam naturam sit omnipotens, vt fiducia, quæ soli Deo debetur, etiam in humanitate ad eò acquiescat, & ita Christus inuocetur, vnde probabitur? *Omnia enim sursum deorsum euertentur*, ait ille l. 2. in Ioh. c. 14. *Si Dei atis natura ad creaturâ deducitur & creaturarum substantia per insaniam ad suprema meta locum scandere creditur.*

295. CCXIX. *Non in verbis, sed in sensu est hæresis*, vt ait Hieronymus: Sunt autē illa scripturæ verba; Quòd homo Christus potenter omnibus malis eximere possit, dominetur inter medios hostes, & præsens ab omnibus malis Ecclesiam tutam & incolumem præstet. Sed illæ actiones communes sunt Patri, Filio, & Spiritui Sæcto, vt Psal. 110. *iubetur Christus considerare ad dextram patris, donec pater ponat, id est, fundat & profliget inimicos ipsius, vt ceruices ipsi tanquam scabella subiiciat*, Et Psal. 2. *Filius eos castigaturus, & sua potentia, quasi ferro fragiles testas concussurus & minutatim confecturus dicitur*. Et 2. Thess. 2. *Spiritu oris Domini interfectum iri Antichristum*. In societatem horum mirabilium operum, quæ solius Dei sunt, ita admitti non potest humana Christi natura vt ipsa quoque omnipotens, omniscia, & omnipræsens euadat, quod aduersarius tanto strepitu verborum contendit, qui tamen eandem Deum esse dicere non audet. Etenim Dominus Deus noster, Dominus vnus est. Deuter. 6. *Non igitur id, quod non com-*

non competit humanitati Christi, inuocanda eius ratio est.

CCXX. Non sibi constat homo arundine mobilior. 296.
 Antea nos exagitauit, quòd Christum certo cœli loco circumscriptum includeremus, nunc exprobrat, quòd eùdem certo cœli loco suo corpore vel stare vel sedere vel ambulare respicemur. Non autem dissimulamus, nos meditantes adoptionem nostram, precari, *Pater noster qui es in cœlis*, vt nos Christus vnicus & verissimus præceptor docuit & iussit, & id quidem facimus sine metu cauillationis, quia *sumus filij Dei*, quoniam filius Dei habet & gestat naturam nostram. Item, *quoniam de spiritu suo dat nobis*, Athan. pag. 136. Neque videmus commodiùs ac tutiùs esse sic orare, vt aduersarius velle se declarat; *Pater noster, qui sursum extra omnes creaturas habes omnipresentem Christum realissimè etiam quâ homo est.* Nam a Deo patefacto abducit talis oratio. Ideo cur mutanda sit precandi formula a Christo nobis relicta, non apparet. Credimus autem & nouissimum iudicium certo futurum quo grauis vnique erit reddenda ratio, qua mente & pietate, quælibet dixerit scripserit atque fecerit. Inde igitur argutus Ecclesiæ ciuis, qui qua virtute sit hæctenus nondum ostendit, si ita placet, quoque extruat: Nos curiosè & scrupulosè rimari & indagare diem, horam & articulum eius iudicij, & augebit cumulum egregiorum cauillorum, quibus veritatem prosternit.

CCXXI, Quanquam Deum vbique esse certum sit, 297.
 tamen quia humana Christi natura Deus non est, neque eadem vbique est, quod in præsentia *SURSUM EXTRA OMNES CREATURAS* ad dextram Dei aduersarius dicit: Quis verò Christum carne extra omnes cœlos & rerum naturam querit, nisi qui vagatur vbique animo fluctuante & nusquã consistit? Certè Col. 3. Paulus non inquit, *Que sursum extra omnes creaturas sunt, sed VBI CHRISTVS* est ad dextram Dei sedens. Iterum igitur appendice locupletauit scripturâ adijciens verbis Apostoli: *EXTRA OMNES CREATURAS.*

Ante incarnationem redemptoris, In dedicatione templi 2.
 Paral. 6. precatur Salomon, *AUSCULTATO E LOCO habitationis tuae. Auscultans E COELIS condonato, condonato, audito, iudicato, exaudiens E COELIS statione habitationis tuae, auscultato E COELIS, exaudito E COELIS orationem. Veri adoratores adorant in spiritu & veritate. Est autem sermo Dei veritas, a quo, nisi fallor, oratio Dominica excludi non debet.*

272. CCXXII. Iuxta promissiones: *Vbi duo aut tres congregantur in nomine meo, in medio eorum sum. Et, ecce vobiscum sum usque ad consummationem seculi;* Christus totus nobiscum est, etsi non totum Christi, vt scholastici loquuntur. Quod negat aduersarius, qui more Eutycheo distinctionem naturarum Christi in vnitae personae, diuisionem ducit, & extranitionem personalem cum Nestorio libenter diuidit. Atram disertè dicere veretur, Christum asseuerare ijs promissionibus, se carne esse omnipresentem, Quare valde languida sunt illa testimonia pro maiestate, qua sit omniprens humanitas Christi seu realiter seu realissimè acta primo vel secūdo. Vt verò Psal. 45. *Deus in medio ciuitatis suae esse dicitur,* ita Christus ante resurrectionem inquit, *Sum in medio eorum qui congregantur in nomine meo,* & post resurrectionem: *Sum vobiscum,* &c. *μεθ' ἡμῶν εἰμι.* Ergo eodē modo illa intelligenda sunt. Neque humanitas Christi acta primo realiter omniprensens est ante resurrectionem. Et aduersarius acta secūdo ante resurrectionem non eam esse omnipresentem vltro concedit, & Deum solum esse omnipresentem. Quare iuxta imaginationes aduersarij Christus illas promissiones non prestat sc. quòd humanitate acta primo sit omniprensens, Qui neutro illorum modorum Deus esse ne quidem ab aduersario dicitur, Frustra igitur neglexit in græco textu verbū *εἰμι,* & substituit *E R O.* Quemadmodum autem Christus Ioh. 8. ait: *Ego (non ero sed) sum hoc, quod ab initio loquor vobis,* & patrem vt in suo nomine, id est, Deitatis ratione seruet Eccle-

Videantur
 Thest. 191.
 215.

Ecclesiam rogat, & sic seruos haftenus esse suos & seruandos deinceps declarat Ioh. 17. secundum Cyrillum: Sic Origenes homilia in Matth. 33. *Non est hominis, ait, esse ubicunque duo vel tres congregati fuerint, sed est virtus diuina in Iesu. Et secundum humanitatem suam* ait Vigilius l. 1. contra Eutycheos, *RECESSIT a nobis, secundum diuinitatem suam ait, EGO vobiscum sum.* Item, *Quod verbum ubique, CARO autem VBIQUE non est, apparet vnum eundemque Christum esse VTRIVSQUE natura.* Et esse quidem ubique secundum naturam DIVINITATIS sua, & LOCO contineri secundum naturam CARNIS sua. *Hac est fides CATHOLICA, quam Apostoli tradiderunt, martyres roborarunt, & fideles nunc vsque custodiunt.*

CCXXIII. Vult Christum vt caput Ecclesiae obire in terris munus sacerdotij & regni sui, si sit omnipraesens etiam qua homo est. At (Ebr. 8. c.) *Si in terra esset (sc. carne) ne quidem sacerdos esset.* Ergo aduersarius Christum summo sacerdotio priuat. Nam si humanitate est omnipraesens, eadem & in terra est. Hanc insignem Thesin in confessione data Illustrissimis principibus Hassiae omisit.

CCXXIII. Quare ad talem gubernationem Ecclesiae, qualem aduersarius fingit, Christus quatenus homo est, exaltatus non fuit. Nam solus Deus est omnipotens, omniscius, & omnipraesens, & gubernatio & defensio Ecclesiae non est opus duntaxat infinitae potentiae, vt ostendunt actiones Christi in officio mediatoris, quod ei iuxta vtramque naturam, seruatis earum Idiomatis, competit. Non enim oportuit eam carne esse omnipotentem, quando iussit discendere Apostolos in orbem terrarum & docere Euangelium, quando afflauit discipulos & dedit spiritum Sanctum, Et hodie quando orat pro nobis & preces nostras ad patrem perfert: Quemadmodum nec in nouissima mundi die, quando rediens electis voce sua accersitis, maledicet incredulis & crudelibus hypocritis & tyrannis. Similes actiones in miraculis & apotelesmatis distinctas nuper Augustinus & Athanasius

natus indicabant, quas & earum similes, profundo silentio
 opprimunt in suis scriptis dignissimi odio profoposophistæ,
 273. CCXXV. CCXXVI. Adamantinum vinculum se
 275. reperisse putat, quo constringat veritatem, sed est funiculus
 276. ex arena quod sic argutatur, Gubernatio & defensio Eccle-
 277. siæ est opus infinitæ potentæ. Christus iuxta vtramque na-
 turam gubernat & defendit Ecclesiam. Ergo iuxta vtramque
 naturam est omnipotens, aut qui hoc negat, fraude dicit se
 largiri Christo gubernationem Ecclesiæ iuxta vtramque
 naturam.

RESPONDEO.

Est Paralogismus è quatuor terminis. Maior agit de gu-
 bernatione & defensione, quæ communis est patri, filio, &
 spiritui Sancto. Minor de ea, quæ est Christi & respectu car-
 nis, cuius specimen dedit, cum motu heroico expelleret in-
 stitiores e templo, de qua modò plura diximus, *Non enim po-
 test una potestas & operatio esse, ubi est diuersa substantia*, vt Sy-
 nodus Oecumenica sexta dicit. *Quare mediator facit officium
 in vtraque natura. & vtraque natura facit quod suum est, & neu-
 tra quod alterius, verbum quod verbi, caro, quod carnis est*, vt ha-
 bet columna Orthodoxæ fidei Leonis, & paulò antè dictum
 fuit, Si verò Christus infinita potentia iuxta vtramque natu-
 ram regit & tuetur Ecclesiam, iuxta vtramque naturam i-
 plsum esse Deum necesse est. Quod cum in illa bene longa
 tricarum tela (in qua mensa Domini despecta est, vel potius
 omnia repleta sunt esculentis frustis abominandi vomit-
 us) aduersarius non asseueret, fraude Christo infinitam po-
 tentiam iuxta vtramque naturam asserit, & perridiculè mo-
 litur iniicere veritati omnium validissimæ compedes, in cu-
 ius laqueis captus hæret. Scimus Macarium & Theodosium
 quendam, cum Christo secundum vtramque naturam ean-
 dem sapientiam & viuificandi vim tribuerent. Item Mono-
 thelitas, Acephalos, Monophyfitas propter eiusdem farinae
 furo-

furones vna cum Eutyche hæreseos damnatos esse & Chalcedone & Romæ Præsidente Martino Papa, & Constantinopoli: Cætera videantur in responsione ad c. 7. & 8.

CCXXVII. T H E S I S.

Hac sunt doctrina nostra de adoratione Christi fundamenta: qua si nobiscum crederent aduersarij, iam iam inter nos sanctus & pius consensus esset conlatus.

CCXXVIII. De quo consensu haud dum desperamus, si saltem (humanis affectibus remotis) solius veritatis studio ex Dei verbo cum rectè sentientibus conferrent.

CCXXIX. Ego quidem sanctè & publicè protestor, hac a me non in cuiusquam inuidiam, sed eo tantùm consilio proponi, vt doctrina & confessio nostra a præiudicijs & errorum suspicionibus, quibus hæcenus vehementer prægrauata sunt, liberetur.

CCXXX. Deinde, vt amica & fraterna sententiarum collatione veritas scripturae adminiculo eruatur.

CCXXXI. Cum enim experientia testetur, plurimorum animos in hoc infelici certamine Ecclesia circa hunc Articulum telis ignitis tentationum Satanae variè percelli; Non possunt rectè e dubijs illis per omnia sese explicare, aut de hoc sublimi negotio (quod saluificam Christi notitiam concernit) certi quippiam statuere, nisi ex ipsis scripturae fundamentis indubitata veritas demonstretur.

QVOD QVI FVNDAMEN-
 TA ILLIVS NOVAE LATRIAE NON
*amplectuntur, sint disfidiorum in Ecclesia causa, & autor
 istas Theses scripserit veritatis amore, & vt er-
 rorum suspicionibus vbiquistarum
 dogma liberaret, &c,*

ISAGOGE.

CCXXVII.

SO LENT *haeretici* secundum edictum Impera-
 toris Iustiniani c.4. *vt simpliciores decipiant, vocat-*
bus quidem vti, quæ ab Orthodoxis prædicantur, re-
ctum autem earum intellectum atque expositionem ad
suam impietatem transferre. Ita aduersarius dicit doctrinam
 de adoratione Christi quod scilicet humanitas ipsi^o sit rea-
 liter omnia, omnipræsens, & propterea quoque inuocan-
 da; Fundamenta vocat, farraginem contradictionum, falla-
 cium cõclusiuncularũ, blasphemiarum. De quibus, cum ne-
 quidem ipsemet secum consentiat, tamen nos, qui dissen-
 timus ab iisdem iuxta ea, quæ ex verbo Dei profert, accusat,
 quod sanctum & pium consensum impediamus. At Zacha-
 riæ 8. iubemur *diligere veritatem & pacem*, vnde Rabbinii di-
 cunt, *in multiplicatione veritatis, erit & multiplicatio pacis.* Non
 autem difficile est iudicare, qui turbent limpidas Israelis a-
 quas, an lupi loco superiore, vel oues inferiore flumine bi-
 bentes, & quis turbet Ecclesiam, Eliásne an Baalite.

CCXXVIII. Itaque si timor Dei est affectus huma-
 nus & relinquendus; & securitas ac contemptus Dei & homi-
 num, sunt motus a Spiritu Sancto in pectoribus aduersario-
 rum accensi, & vnicè alendi; Tum si doxomania & sophi-
 stomania sunt veritatis studiũ, & si sunt Orthodoxi, qui Eu-
 tychis & Nestorij impietatem interpolat, (vt quondam hi
 ipsi

ipsi rectè Samosatani impietatem reficiebant) & qui regulam ad lapidē, verbū Dei, & quæ Orthodoxi rectè ac dextrè tradiderunt, sinistrè accipi & ad suas opiniones ac cupiditates attemperari volūt; non est, quod de illo sancto & pio scilicet consensu, aduersarij dum desperent. Nam cum talibus rectè sentientibus non sine fructu conferri potest.

CCXXIX. Neque est in autore istius telæ Arachneæ malevolentię quicquam, saltem nos aduersarios dicit, qui diuinos illos patres Eutychem & Nestorium cum asseclis nō admodum veneramus, & illorum dogmata in canone esse nondum agnoscimus. Aemulum setātorum luminum Ecclesię strenuè & præclare probauit, quod humanitati Christi proprietates Dei essentialia in vnitate personę realiter communicari asserit, & saltem ratione suæ essentiæ, Idiomatica sua humanitati eidem concedit, quasi subsistat humanitas in persona verbi in Idiomatis verbi essentialibus, vt Eutychei delirant, & subsistat in suis Idiomatis extra vnionem, vt Nestorei hallucinantur. Quamobrem ô amici desinamus ipsum & complices errorum præiudicio & suspitionibus premere amplius, agnoscamus cum pauore & tremore culpam, & deprecemur, & posthac benignius cum ipsis agamus & similibus iniurijs eos non afficiamus amplius.

*Videatur
respon. ad
Thesin 191.
192. 215.*

CCXXX. Est enim amicæ & fraternæ benevolentię & placidè conferendi sententias ingens spes, quia tāquam dominaturus aliorum fidei obtulit laqueis turgidum & distētum vtrem nugationum, contradictionum, fallacium conclusiuncularum, blasphemiarum vtraque manu vel veriùs toto pectore suscipiendum, ac suscipiendum, ac in conatu impio sincera contaminandi, & in prauitate vera peruertendi, veritatem adminiculo scripturę nobiscum eruere seridè vult. Latet enim illa in abyssio adhuc abstrusa & talibus machinis est proferenda.

CCXXXI. Verè autem infelicia & infausta sunt certamina, pròh dolor, non ab Ecclesia, sed a malè feriatis ho-

minibus commota, quibus luce doctrinæ diuinitus patefactæ oculi dolent. Quamobrem nebulas illi offundere non frigidè & segniter moliuntur, quas nomine Ecclesiæ & illustrandæ salutaris notitiæ Christi tunc demum meritò celebrabunt, si eam, quantum in sese est, tenebris inuolutam & extinctam cupere & meditari desinent. Rursus, quæ iuxta vocem diuinam rectè ijsdem opponuntur, optimo iure, vt ignita tentationum tela vituperabunt & habebunt, si spiritus Sanctus non dux & autor est ad sobriam & salubrem doctrinam. sed ad dolos & fallacias & facetas fabricas abducit, quibus scatent fraudum & exitij architecti & antistites, vt malè curata vlcera & vomicæ abundât vermibus. Confitebimur autem aduersario propositum fuisse in isto tortuoso volumine thesium indubitata veritatem demonstrare, nisi Deo adiutore ostendimus, quod dogmata a verbo Dei remota & aliena perpetuis paralogismorum tricis quomodo cunque confarcinauit. Videmus, quam difficili loco sint res Ecclesiæ propter homines, qui persuasiones suas amant, & exaggerant, & plano ac perspicuo verbo Dei anteponunt, fonti vitæ æternæ omnium augustissimo. Quando tales humana ope sanari non possunt, Deum æternum patrem Domini nostri Iesu Christi per hunc ipsum filium eius vnigenitū supplices oramus, vt propter gloriam suâ & salutē nostrâ lucē veræ doctrinæ seruet nec extinguī sinat, accensam spiritu suo Sancto foueat, flectat animos aduersantium Evangelio, vt discipuli cedendo esse, quam doctores deprauando videri malint. Tum tranquillitatem aliquam & halcedonia largiatur ad colēdam & proferendā doctrinam de essentia & volūtate suâ, & alijs bonis rebus traditā benignissimè. Et ad rectè ferendas ærumnas, quibus nos ingrauescentibus mundi senescentis morbis iustissimè exercet, vires & a-nimum addat consilioque nos regat & iuuet, is cui soli sapienti, præpotenti iusto & misericordii sit laus, gloria, honor sæculis infinitis.

F I N I S.

DOCTO.

81

DOCTORVM ECCLESIAE,
QVAE SVNT ORTHODOXI PRO-
nunciata quædam insignia:

I.

DE ADORATIONE CHRISTI,
veri Dei & hominis.

A Than. Or. 5. Contra Arianos: Dominum rerum crea-
tarum, incarnatum Dei verbum adoramus. Nam tam-
etsi caro ipsa per se pars sit rerum creatarum, attamen Dei
corpus est effecta, neque istiusmodi corpus seorsum discrimi-
natum a verbo adoratione prosequimur, neque adora- Pag. 102.
turi verbum a carne longè seponimus, sed cùm sciamus,
verbum carnem factum esse, illud iam in carne situm Deum
agnoscimus.

pag. 103. Qui verbum carnem factum adorare nolunt,
ingratos exhibent se eius humanitati. Qui verò distrahunt
verbum a sua carne, nullam omnino redemptionem peccati
aut mortis euasatione existimant. Vbi nefarij seorsim inue-
niunt carnem, quam saluator noster Iesus Christus assumpsit.

Augustinus Psal. 98. Adorate scabellum pedum eius quo-
niam sanctum est. Sciendum est, quia in Christo terra est, id
est caro, quæ sine impietate adoratur. Suscepit enim de terra
terram, quia de terra caro est, & de carne Mariæ accepit car-
nem. Hoc sine impietate adoratur a nobis, Quia nemo car-
nem eius verè manducat, nisi prius adoret. Sed qui adorat
non terram intuetur, sed ILLVM POTIVS CIVVS SCA-
BELLVM EST propter quem adorat.

Idem ad Gal. Ego Dominicam carnem, imò perfectam
in Christo humanitatem propterea adoro, quòd a DIVI-
NITATE suscepta & DEITATI vnita est, vt non alium at-

que alium, sed vnum eundemque DEVM ET HOMINEM
filium Dei confitear. Item, in Christo Domino humanita-
tem non solam vel nudam sed diuinitati vnitam, vnum Dei
filium Deum verum & hominem si quis adorare contem-
serit æternam mortis pœnam patietur.

Theodor. Dial. 2. Illud corpus sessione ad dextram Dei
dignum habitum, & ab omni creatura adoratur, vt quod
appelletur corpus Dei: & 1. Ephes. Quod assumpta ex nobis
natura eiusdem honoris, cum eo, qui assumptus sit particeps,
vt nulla videatur differentia, sed per naturam, quæ cernitur,
adoretur, quæ non cernitur diuinitas.

Cyrellus in Apologia anathematismi octaui: Qui dicit
non adorandam carnem Domini nostri, vt Domini & ^{DEI}
CARNEM, hunc anathematizat sancta Catholica Ecclesia.
Et in lib. de incarnatione Verbi: Nec verò tanquam Deo
coniunctum, qui qualitate dignata sit diuisus substantijs cū
ipso adorari dicimus hominem, Id enim extremæ impieta-
tis plenissimum est, sed vnum adorandum factum ^{HOMI-}
NEM ET INCARNATVM DEI VERBVM.

Eodem lib. pag. 256. Adorat, quia naturam assumpsit, quæ
debeat adorare. Adoratur, quasi maior adorante natura.
Adoratione verò non est diuidendus in hominem seorsim,
& Deum seorsim. Vnum filium adorauit cæcus a natiuitate
sua, cū præcipuo mirabilique modo sanatus est. Nam cū
inuenisset eum in templo Iesus, inquit, Tu credis in filium
Dei. Ille autem dixit: Qui est Domine, vt credam in eum,
Christus verò ei seipsum cum corpore demonstrabat: Et vi-
disti quidem eum, & qui loquitur tecum ipse est.

Vides quòd SINGVLARI numero vtatur, non permit-
tens DEVM ET HOMINEM seorsum intelligi. Imo verò
& si quis hominem nominauerit Emmanuel, significa-
uit minimè communè hominem, sed DEI VERBVM adu-
natum nostræ naturæ. Sicut vnum hominem adorauère
beati discipuli, cū eum videntes miris modis inter aquas
ambu-

ambulare adorant dicentes : VERE DEI FILIUS EST. Si verò hominem cum DEO COADORARI dixerimus, diuisionem spaciosissimam inducemus. Nemo sibi concenare, coambulare, conuiuere dicitur. Duarum enim personarum significationem inducet præpositio præposita verbo.

Damasc. l. 4. c. 2. & 3. Adoratur caro in incarnato Dei verbo, non propter seipsam, sed propter coniunctum ipsi secundum hypostasim Deum verbum. Et non dicimus quod adoramus carnē nudam, sed carnē Dei, id est, Deum incarnatū.

Damasc. l. 3. c. 8. Orth. fid. Non nudam carnem adoramus, sed cōunitam diuinitati, vt in vnam personam & hypostasim Dei verbi. Timeo carbonem tangere propter ignem ligno coniunctum, adoro Christi simul vtrumque propter carni coniunctam cōunitamque diuinitatem.

Athanasius Dial. 5. de Trin. Cæterum & nos & angeli ipsū Deum sermonem adoramus, qui formā serui assumpsit: neque partim Deum partim hominem inuocamus, neque rem creatam creatori æquiparamus, sed ADORAMVS INCARNATVM cum carne: NEQVE TAMEN carnem Deitati exæquamus, neque segregamus carnem, neque aliquatenus adoramus, sed Deitatem cum carne, & c. quæ seipsam vniuit carni adoramus, & paulò post. Est Deus sermo per omnia fratribus suis similis factus, quum naturæ humanæ vniretur, & adoratur, qui hominem induit, suæque nobiscum coniunctionem præbet nobis particeps factus sanguinis & carnis: idemque adoratur, vt qui homo quidem sit, quia nobis vnitus est, NATVRA VERO & essentia sit DEVS.

Damasc. l. 4. c. 3. Filium Dei cum patre & spiritu Sancto adoramus, incorpoream quidem ante humanitatis assumptionem & nunc eundem incarnatum & factum hominem, & cum hoc Deum existentem. Caro igitur eius secundum ipsius NATVRAM (si subtilibus cogitationibus dispecas quod videtur ab eo, quod intelligitur, cogitationeque humana-

manitatem a diuinitate præscindas) INADORABILIS est
vt creatura: Vnita autem Deo verbo: propter ipsum & cum
ipso adoratur.

II.

DE PLENITVDINE DEITATIS

Forma Dei & forma serui.

ANastasius & Cyrill. in expositione Orthodoxæ fidei,
Natura est vera existentia rerum, vt essentia, natura, for-
ma sint vna & eadem res.

Athanasius pag. 93. Vniuersa plenitudo & integritas Dei-
tatis est pater, vt pater, Vniuersa item plenitudo Deitatis est
filius vt filius, quandoquidem amborum VNA FORMA in-
telligitur quæ integrè se in vtroque & solidè exhibet.

pag. 95. Tres cum sint vnã formã intelligamus, quæ
incipit a patre respundet in filio & apparet & demonstratur
in spiritu Sancto.

pag. 227. Qui cum in forma Dei esset, id est, cum esset in
ipso tota essentia Deitatis.

Cyrill. pag. 349. In ipso habitat plenitudo Deitatis, non
per participationem, sed per habitudinem, hoc est, nõ con-
cessione gratiæ, sed corporaliter, hoc est substantialiter.

Basil. 1. 4. aduersus Eunomium; *ὃ ἐν μορφῇ θεῶν, ἐν ἕσται ἐν
θεῶν. ἔ ἂν ἄλλο μορφῇ καὶ ἄλλο ἕσται θεῶν ἵνα μὴ συνῆτε* &c. Esse
in forma Dei, est esse in essentia Dei, Non enim aliud est es-
sentia Dei, aliud forma Dei, ne compositus sit Deus.

Idem citante Theodoro Dial. 2. pag. 43. Ego sic statuo
formam Dei esse æqualitatem essentiæ diuinæ. Vt enim as-
sumtio formæ serui significat essentiã naturæ humanæ, sic
cũ nominatur forma Dei, essentiæ diuinæ proprietates si-
gnificatur.

III.

QVAM OB CAVSAM EXINANITUM dicatur Dei verbum.

CYrill. pag. 237. Exinanitum, non violatum in propria natura, nec vt aliter se haberet commutatum, nec inferius vlla ex parte factum. Quod verò caro sit factum, id est, homo (iuxta illud: effundam spiritum meum super omnem carnem) humanitatis paupertatem propriam facit:

Primum, quia semel homo sit factus, etsi remāserit Deus: Deinde, quòd serui formam accepit, qui secundum suam naturam liber est, vtpote filius. Et cum sit gloriæ Dominus, dicitur gloriā accipere, cum sit ipse vita, viuificare videtur, & in omnes accepit potestatem, cum ipse sit rex omnium cum Deo simul, & patri obediens fuit crucem passus est, & cætera.

Maxentius Ioh. pag. 81. Filius Dei cum esset Deus & Dominus, accepit formam serui, & est factus seruus in forma serui, vt Psal. 115, dicitur, ego seruus tuus & filius ancillæ tuæ.

IIII.

SENTENTIA DICTI EVANGELICI: Verbum caro factum est.

THEodoretus Dial. 1. pag. 45. Non opus est peregrina interpretatione. Ipse enim Euāgelista seipsum interpretatur. Cum enim dixisset (Ioh. 1.) Verbum caro factum est, addit, & habitauit in nobis, hoc est, in nobis tabernaculum figens, & quasi quodam templo vtens ex nobis assumpta carne, dicitur factum esse caro, & docēs, quòd immutabilis māserit, adiecit, & vidimus gloriā eius, gloriā quasi vnigeniti a patre, qui est plenus gratia & veritate. Etenim carne circumdatus, ostendit paternā nobilitatē & diuinitatis radios sparfit & do-

minicę potestatis emisit fulgorę, miraculis patefaciēs latentē naturā. His consentanea sunt, quę ad Philippenses scripsit diuus Apostolus (Phil. 2.) Hic sensus sit in vobis, qui fuit & in Christo Iesu, qui cū esset in forma Dei & quę sequūtur. Vide prædicationis consonantiam: Euangelista dixit, verbū **CARO FACTVM** est, & habitauit in nobis, Apostolus verò, **FORMAM** serui assumpsit, Rursus Euangelista dixit: vidimus gloriam eius **TANQVAM VNIGENITI** a patre: Apostolus verò, cū esset in **FORMA DEI** non rapuit æqualitatem Dei. Ac vt summatim dicam, vterque docet, quòd Deus sit & Dei filius & **PATRIS GLORIA ORNATVS**, & eandem habens cum genitore naturam & potentiam.

Vigilius l. 4. c. 2. Si enim non est conuersus in carnem & factus est homo, permanens Deus, hoc ipsum quòd factus est **HOMO**, quia mutatio dici non potest, **ASSVMPTIO** dicatur necesse est.

Athan. Dial. 5. Seipsum exinaniuit **SERVI FORMA** assumpta. **FORMA DEI** est **TOTA DEITAS**. **FORMA SERVI** est tota humanitas.

V.

MIRACVLA ESSE DIVI-

na natura opera.

Iustinus pag. 179. Deus quidem cognitus est miraculorum effectione, homo autem demonstratus naturę simili affectione.

Leo Epist. 10. ad **FLAVIANVM**, Vnum horum corrumpat miraculis, aliud succumbit iniurijs.

Cyrell. 1. 10. Thef. c. 2. Quemadmodum enim quando per carnem miracula efficiebat (sputo enim cæcum curauit Ioh. 9. Et manu extensa feretroque tacto vnigenitum viduę filium

illum e mortuis reuocauit Lucæ 7. & voce instrumentis corporis emissa, Lazare, dixit, veni foras) non ipsi vt HOMINI hæc, sed vt DEO attribuimus, sic, quando humano more aliquid de seipso dicit, quod alienum a sua Deitate videatur, carni id ipsum accommodare debemus. Hęc Cyrillus. Nam quòd Christus in miraculis nonnunquam, non autem semper adhibuit & membra sui corporis, vel aliud quiddam, velut saliuam, puluerem flatum, id non fecit, aiunt veteres, quòd externa illa ad opus miraculosum aliquid conferrent, vt neque vestis ipsius Christi, ex cuius tamen contactu sanata est hemorroissa, Neque virga Mosis habebat illam vim operatricem miraculorum, sed quod eo modo ostenderet Christus, VEL QUID ageret, vt cum dicit Lazare veni foras, VEL IN quam partem suum beneficium conferret, vt cum oculos tangebatur, VEL suam in genus humanum *συμμετέλει* & commiserationem demonstraret, veluti cum lacrymatur, VEL VT suorum beneficiorum naturam his symbolis explicaret, veluti cū per flatum dat spiritum Sanctum, VEL DENIQUE vt sese extra naturę ordinem, quid operari probaret, vt cum sputum curandis & sanandis cęcis oculis admouebat. Quę rationes ex diuersis cuiusque loci circumstantijs æstimandæ & explicandæ sunt.

VI.

*Q*UANDO DE NATVRIS CHRISTI

sermo est, Idiomatica esse distinguenda, Item cum explicanda sunt propositiones quæ in concreto alterius natura Idioma de persona enuntiant, quæ vocabulo concreto significatur & similes.

DAmasc. 1.3.c.4. Diuinitatem dicentes, non de illa nominamus ea, quæ sunt humanitatis propria. Non enim dicimus Deitatem aut passibilem aut creatam. Neque de

carne, id est, humanitate prædicamus ea, quæ Deitatis sunt propria: nam neque dicimus carnem, id est humanitatem increatam. At verò de hypostasi siue ex vtraque siue ex vna naturarum eam nominamus, vtriusque naturarum propria illi adijcimus.

Augustinus de Trin. c. 35. Distinguiamus, quid in scripturis sonet secundum formam Dei, & quid secundum formam serui. Non itaque immeritò scriptura vtrumque dicit, & æqualem patri filium & maiorem patrem filio. Illud enim propter formam Dei, hoc propter formam serui, sine **VL-
LA CONFUSIONE** intelligitur.

Beda 1. ad Cor. c. 15. Cùm aliqua in scriptura de filio dicitur, quibus demonstratur, quòd patre sit minor, ea secundum humanitatem intelligantur, Cùm verò ea dicuntur, quibus patri filius demonstratur æqualis, secundum quod Deus est, accipiantur.

Hieron. Tom. 4. Quia propter nos & homo dicitur, non debemus, quæ carnis sunt, Deo ascribere, & quæ Dei sunt carnis æstimare propria.

Athanasius p. 259. 260. Si Arriani ex humanis rebus causam ducunt, cur humilia sentiunt de filio Dei vel potius ipsum ex toto hominem putent & e terra & coelo constare arbitrentur, Cur non ex diuinis operibus eum verbum illud esse percipiunt, quod est in patre. Verbum **REVERA** nihil patitur, tamen de eo verè dicitur, quod passum sit, quia homo est factus.

Idem pag. 261. Humana sunt, transeat a me calix, quare me dereliquisti: Diuina, potestatem habeo ponendi animam &c.

pag. 252. Non sunt hominis miracula, etiamsi per corpus conficiebantur, sed Dei, Et cum humana de saluatore dicuntur, non diuinitati sed humanitati attribuenda sunt. Opera patris per carnem faciebat, & nihilominus affectiones carnis in eo apparebant.

Athan. Dial. 5. Deus sermo is est, qui **FORMAM SERUI** assum-

assum sit, Christus nuncupatus, qui etiam est & creditus, vn-
 ctus quidem spiritu SANCTO quatenus homo est, quatenus
 autem DEVS est eundem alijs præbens. Ita etiam, quatenus
~~DEVS~~ est, leges ponit: & quatenus homo est, fit legi obno-
 xius. Ideoque non dicit: Hæc dicit Dominus quoniam ip-
 se non est homo particeps Deitatis, sed Deus particeps car-
 nis & sanguinis, id est, humanæ naturæ. Nam scriptura ho-
 minem vocat carnem & sanguinem, vt cum dicit Paulus:
 Non contuli cum carne & sanguine. Et sicut homo ex ani-
 mali & eo, quod ratiocinatur compositus, vna est persona:
 ita etiam vna persona ex DEO ET FORMA SERVI existit:
 ideoque non dicit, HÆC dicit Dominus, sed, Ego dico vo-
 bis, & Ego sum vita & VERITAS. Itaq; veluti si pars ratioci-
 natrix, quæ homini inest, dicat, Ego sum ille ad imaginē Dēi
 factus, ita comparatus vt interire non possim & rursus pars
 eadem illa ratiocinatrix dicat, Ego sum terra & cinis, non
 loquitur modò animal modò id, quod ratiocinatur, sed id-
 ipsum quod ratiocinatur, modò quæ sibi propria sunt, mo-
 dò quæ animali cōueniunt, loquitur: Ita homo, & Deus ser-
 mo, vnica existēs persona, cū ait, Qui videt me, videt patrem,
 significat suę Deitatis cōtemplationem. Nec enim quisquis
 carnē vidit, patrem vidit, sin minus & Pontius, & Herodes
 & qui colaphos ei impegerunt, & qui clavis ipsum confixe-
 runt carnifices, comperirentur patrem vidisse. Et cum in-
 quit: dorsum meum flagris præbui, non significat Deitatis
 dorsum, neque cum ait, quispiam me tetigit, Deitatis con-
 tactum dicit. Quinam enim Deitatē contigerit quispiam?
 sed qui fide præditus corpus illud tetigerat vtrumque teti-
 gerat, manu quidem corpus, fide verò Deitatem.

Athanas. pag 152. Vt verbum, quæ sunt patris dona, (O-
 mnia enim, quæ donat & facit pater, per filium donat & fa-
 cit) ita & e diuerso ipse cum sit filius, humanitus dicitur a
 seipso accipere, quia ALIVNDE non accipit, eò quòd cor-
 pus illa recipiat.

pag. 9. Si vis audire eum humanitus loqui, audi verba eius, si ego testimonium de me ipso perhibuero, testimonium meum verum est, &c. nequaquam humana loquitur, sed supra omnem humanam dignitatem, &c. Item, confiteor tibi pater, &c. homo esse videtur, sed ne ob pretextum carnis ignorares Deum, statim subijcit, Nemo cognoscit filium nisi pater, & patrem nisi filius, &c. Huc referuntur etiam verba Athanasij, quæ ascripsi ad Thef. 66.

pag. 92. Filius hominis non est eius potestas, Dei autem potestas est filius, ideoque plenè & perfectè potens pater, quoniam pater potestatis est; potentia ABSOLUTA filius, &c. quoniam soboles eius est.

Cyrill. de recta fide ad Regin. 366. Vide iterum obsecro Dominum nostrum Iesum Christum humanè quidem spiritum accipere, implere autem diuinè promissionem patris per hoc, quòd credentibus immittit spiritum S. &c. Humanum est accipere diuinum super hominem & in alios spiritus donum effundere. Ea propter Deus est, in humana FORMA factum Verbum, & propter hoc cum Deo & patre eiusdem throni.

Athan. pag. 261. Humana sunt; transcat a me calix iste, Quare me dereliquisti, Diuina; habeo potestatem ponendi animam.

Chrill. Thef. 1. 10. c. 2. Interrogabat vt homo vbi Lazarus positus esset, imperabat vt Deus vt e mortuis rediret, & matri quid mihi & tibi mulier vt homo dicebat, & aquam in vinum vt Deus conuertebat. Duarum igitur naturarum suarum cognitio & dictis & factis necessariò facienda erit. Quare & ipsi debemus, quæ Deo conueniunt diuinitati sue, quæ verò homini humanitati nostræ, quam propter nos assumpsit, accommodare.

Item paulò antè: Si antequam mundus esset gloriam hanc habebat apud patrem, quomodo eam perit? perspicuum est propter nos eam petere vt hominem, ita naturæ nostræ

nostræ petitione ut glorificaretur in ipso, facta est. Potestatem etiam, quam post resurrectionem dicit sibi datam, ante resurrectionem quoque habebat. Nam si non habebat, quomodo respulit Diabolum, dicens, Vade retro Satana, Matth. 4. Quomodo discipulis potestatem aduersus Diabolos dedit Lucæ 10. Quomodo filiam Abrahamæ ut scribitur a Diabolo ligatam, ut potestatem habens soluit, Lucæ 13. Quomodo paralytico sanitatem largitus est, Matt. 9. Quomodo peccatrici femina peccata dimisit Lucæ 7. Quomodo mortuos reuocauit in vitam & cæcorum oculos aperuit, &c. Ioh. 9.

Idem c. 18. in Ioh. Qui regnat super omnes semper cum patre in quantum Deus natura est, regnum mundi ut homo accipit. Idcirco ait: Quia omnia, quæ dedisti mihi abs te sunt. Omnia enim propria Dei sunt. Dantur autem creaturis, quæ ab eo sunt. Ita dominari super omnia vniuersaque possidere DIVINAE NATURAE congruit, quemadmodum CREATURIS accipere.

VII.

DE DICTO, PATER GLARIFI-

fica filium tuum, &c.

CYrillus, c. 14. in Ioh. Verum quoniam cum esset in forma FORMA æqualitateque Dei patris, non rapinam arbitratus est se esse DEI, sed ex inaniuit se ipsum humano assumpto corpore & paruitatem nostram absolutè indutus, opportuno iam tempore præsentem, quo incarnationis mysterio consummato & humano genere ad vitam & cognitionem Dei vocato, ad pristinam suam gloriam rediret, ut omnino harum rerum patrem quoque auctorem ostenderet, sic eum alloquitur, tempus iam esse demonstrans, ut ad naturæ suæ dignitatem cum carne ascendat. Ascendat autem non alterius ministerio, sed ut sapientia Dei patris & virtus. Sic enim & non aliter

aliter summa cum potestate Deitatis opera peragit. Omnia enim a patre sunt, sed non absque filio. Quomodo enim quicquam Deus pater operabitur, non cooperante natura, sapientia sua atque virtute? Omnia enim per ipsum facta sunt, inquit, & sine ipso factum est nihil. Quoniam ergo identitatis substantiæ ratio, omnia ex patre per filium in spiritu esse persuadet, propterea mortem & Diaboli Tyrannidē depositurus, quia vniuersus terrarū orbis spiritus doctrina illuminatus *SECUNDVM NATVRAM & VERVM DEVM* Christū erat cogniturus, idcirco ait: Pater clarifica filiū tuū, vt & filius tuus te clarificet. Nec mentis quisquam non expers dicit, clarificari a patre filium velle quasi hominem ex homine accipere, reddereque vicissim (stultum enim est omnino talia opinari de Deo) sed clarificationem a patre petit & simile patri redditurū pollicetur, *VT AEQUALITAS ET IDENTITAS naturæ* appareat. Nā sicut *INHONORARI* pater videtur, nisi talē filiū genuisse credatur, qualis ipse est; sic gloria ei est, similē sibi omnino filium produxisse. Glorificatur igitur pater in gloria filij, quia vt modò dicebamus, dum intelligitur a quo patre natus est, tam patri quàm filio gloria redditur. Gloria igitur a patre qui talem genuit, ad filium, & a filio, qui patri similis est, ad patrem omnino redundat. Si quis autem humilius propter assumptum hominem id quoque a saluatore dici opinatur, rectē quidem dicit. Non tamen ita exquisitè vim theorematism huius exponet. Nam si Christus clarificari solūm a patre peteret, humanitati hoc attribueremus. Verūm quoniam vicissim clarificaturum se quoque pollicetur, necesse est locum ita interpretari, vt dictum est.

QVIA VNA EST HYPOSTASIS NATURARUM Christi utriusque natura Idiomata esse communia hypostasi.

A Than. pag. 243. 244. Col. 2. Corporaliter habitavit in carne diuinitas, id est, cum Deus esset, proprium quoddam corpus cepit, eoque ut organo utens homo factus est propter nos. Ideoque quæ propria sunt carnis, etiam de illo referuntur, nimirum quia in carne consistebat, qualia sunt, esurire, sitire, pati, fatigari, aliaque id genus, quæ caro in se recipit. Quin & ea opera, quæ sunt propria verbi, qualia sunt mortuos excitare, cæcis visum reddere, hæmorrhoidiam sanare, ea quoque omnino corporis ministerio peragebatur.

Et quemadmodum **VERBUM** carnis infirmitates baiulabat, ut suas, neque id mirum, erat enim caro ipsius. Ita vicissim cum caro suo ministerio diuinitatis operibus inserviebat, illa opera in **CARNE** fiebant, quia caro illa erat corpus Dei.

Idem in oratione contra Arianos citante Theodoro, Dial. 3. p. 293. Perspicuum est attentè considerantibus, quòd corpore resuscitato filius dicatur a Paulo ex mortuis resuscitatus esse. Nam quæ corporis ipsius propria sunt, de tota persona dicuntur.

Hilarius l. 9. de fide citante Theodoro Dial. 2. p. 189. Natus igitur vnigenitus Deus, e virgine homo & secundum plenitudinem temporum in semetipso prouecturus in Deum hominem, hinc per omnia Euangij sermonis modum tenuit, ut se filium Dei credi doceret & hominis filium prædicari admoneret, locutus & gerens **HOMO** vniuersa quæ **DEI** sunt, loquens deinde & gerens **DEVS** vniuersa, quæ hominis sunt, ita tamen ut in ipso illo utriusque generis sermonem nunquam nisi cum significatione & **HOMINIS** locutus

& p 11 sit. Hinc itaque fallendi simplices atque ignorantes hæreticis occasio est, vt quæ ab eo secundum hominem dicta sunt, dicta esse secundum naturæ diuinæ infirmitatem mentiantur, & quia vnus atque idem est, loquens omnia quæ loquitur, de semetipso (id est, humanitate) eum locutum esse contendant.

Theodor. Dial. 2. p. 126. Cùm de naturis loquimur, suum cuique tribuamus, & sciamus quædam esse diuinitatis, quædam humanitatis propria. Cum autem de persona verba facimus, communicanda sunt naturarum propria, & hæc atque illa saluatori Christo tribuenda sunt, & idem appellandus est Deus & homo & filius Dei, & filius hominis, & filius Davidis, & Dominus Davidis, & semen Abrahæ & conditor Abrahæ.

THEODOSIUS ET MACARIUS HÆRETICI eandem scientiam & viuificationem diuinæ & humanæ Christi naturæ tribuerunt.

Theodosius hæreticus (vt est in actis synodicis concilij Constantinopolitani, quod sextum fuit) docuit vnam eandemque esse vnius Domini nostri Iesu Christi & Deo dignam sapientiam scientiamque omnium, & cogitationem secundum vtrumque, id est, secundum eius diuinitatem & secundum eius humanitatem.

Item: proprias sibi faciens, quæ eius sunt, id est, quæ carnis sunt, faciensque in ea suæ naturæ operationes. Facere in ea, quid est, nisi locupletari per vnionem verbi eius, Deo digna operatione, quæ inconfusè incommutabiliterque vnitam ei, animatamque carnem demonstrat. Et Macarius hæreticus: Quapropter & ad singula, quæ fiebant, vt quædam cooperatricem quodammodo, præsertim autem ad hoc sanctam suam carnem assumere nitebatur, vt ostenderet viuificare valentem, sicut vnum iam factam cum eo non secundum naturam

naturam scilicet, sed secundum dispensationis vnionem & virtutem indissolubilem vitæ, quæ ineffabilis humanatio nobis affulsit. Etenim quando archisynagoge filiam suscitabat dicens: Surge puella, tenuit manum eius, viuificans quidem vt Deus omnium opifice præcepto, viuificans autem iterum & per tactum sanctæ carnis suæ vnā atque cognatam per vtramque operationem ostendens. Cernis quomodo dicens operari vtramque naturam præterquam cum alterius communione, vnā eius OPERATIONEM promulgauit. Neque enim ex eo, quod secundum alterum dixit, viuificans vt Deus, viuificans autem per tactum, iam secundum novos istas dogmatistas duas viuificationes & duas operationes intelligere nos instituit Ecclesia. Hactenus Acta synodi Constantinopolitanæ sextæ.

